Barcode : 99999990244862
Title - Shabda ratnakar
Author - Pt. Hargovind Das and Pt. Bechardas
Language - sanskrit
Pages - 219
Publication Year - 1111
Barcode EAN.UCC-13
9 999999 024486

अर्हम्

श्रीयशोविजयजैनग्रन्थमाला [३६]

ॐ

वाचनाचार्यश्रीसाधुसुन्दरगणिविरचितः

श्रीशब्दरत्नाकरः ।

शब्दानामकाराद्यनुक्रमणिकासहितः

शास्त्रविशारदजैनाचार्यश्रीविजयधर्मसूरिपादा-
म्भोजचञ्चरीकायमाणाभ्यां
श्रावकपं-हरगोविन्ददास-बेचरदासाभ्यां संशोधितः ।

स च

रङ्गूननगरवास्तव्यश्रीजैनश्वेताम्बर-
सङ्घसाहाय्येन

वाराणस्यां

श्रेष्ठिभूराभाईतनुजहर्षचन्द्रेण गङ्गाप्रसादगुप्तस्य आर्टप्रिन्टींग
वर्कसाख्ययन्त्रालयेमुद्रयित्वा प्रकाशितः ।

वीरसंवत् २४३९ ।

मूल्यं पादोनरूप्यकम् ।

YASHOVIJAYA JAINA GRANTHAMALA [36]

THE

SHABDARATNAKARA

OF

VACHANACHARYA SHRI SADHU SUNDARA GANI

EDITED BY

SHRAVAK PANDIT HARGOVINDDAS

AND

SHRAVAK PANDIT BECHARDAS,

Most devoted Servants of His Holiness Shastra Visharad Jainacharya Shri Vijaya Dharma Suri.

WITH

The pecuniary help of Shree Jain Shvetambar Sangha OF RANGOON.

PUBLISHED BY SHAH HARSHCHAND BHURABHAI,

AND

Printed by Babu Ganga Prasad Gupta, at his Art Printing Works, Benares City.

Veer-Era, 2439.

~~*Price 12 annas.*~~

प्रस्तावना ।

'शब्दरत्नाकर' इति स्वाख्यां सत्यापयतोऽस्य श्रीशब्दरत्नाकरकोशस्य निर्मातार, शब्दशास्त्रनिष्णाताः, सर्वमपि शब्दभेदं सविदाना, साधुसुन्दरा, 'वाचनाचार्य' इति पदप्रभूषिता श्रीसाधुसुन्दरगणयः कीदृशा, ?, कदा किं प्रतिष्ठापयामासु ?, इति प्रश्नपरम्परापरायणान् त एवावबोधयन्ति निजनिर्मितधातुरत्नाकरप्रशस्तिप्रान्तभागेन– "व्योमसिद्धिरसक्षोणी-(१६८०)मितेऽब्दे विवृति. कृता क्रियाकल्पलतानाम्नी शुभे दीपालिकादिने" इति

ते चानेन पूर्वार्धश्लोकेन स्वं धातुरत्नाकरविवृतिकर्तार सप्तदशशताब्दीमध्यगत प्राचीकटन् । ततश्च स्पष्ट एवावसीयतेऽमीषां विदुषां सप्तदशशताब्द्यां सत्तासमय इति ।

ते च साधुकीर्तीनां साधुकीर्तिनामधेयानां पाठकप्रवराणां पण्डितरूपा अन्तेवासिनः, लघुभ्रातरश्च साधुकीर्तिविनेयावतसानां श्रीविमलतिलकानामित्यपि तस्मादेव धातुरत्नाकरादवबुध्यते । निजवंशवृक्षप्रशंसोल्लेखे ते एवोल्लिखन्ति धातुरत्नाकरे ।

आदौ—

"दुर्वादिमत्तद्विपकेसरिभ्यो विद्यावशावल्लभवल्लभेभ्यः ।
श्रीसाधुकीर्त्याह्वयपाठकेभ्यो नमामि मद्दीक्षकशिक्षकेभ्यः" ।इति ।

अन्ते तु—

"शास्त्राध्यापनसत्रसद्म नियतं यैर्मण्डितं भूतले
पायं पायमपायदोषविकलं विद्यारसं पूरुषाः ।
आघ्राता इव नापरत्र विदधुस्तत्प्रार्थनं वाग्मिनां
शृङ्गारोपमसाधुकीर्तिगणयः श्रीपाठका जज्ञिरे ॥
तच्छिष्योऽस्ति च साधुसुन्दर इति ख्यातोऽद्वितीयो भुवि
तेनैषा विवृतिः कृता मतिमतां प्रीतिप्रदा सादरम् ।
स्वोपज्ञोत्तमधातुपाठविलसत्सद्धातुरत्नाकर—
ग्रन्थस्यास्य विशिष्टशाब्दिकमतान्यालोक्य संक्षेपत." ॥इति ।

तत्रैव च निजगुरुगुरुबन्धुत्वेन श्रीविमलतिलक स्तुवन्ति ते—

"विमलतिलकनामा तद्विनेयेषु मुख्यः
स्वगुरुपरमभक्तश्चारुचारित्रयुक्तः ।
इह हि विजयतेऽसौ ज्ञातसिद्धान्तयुक्तिः ।
सततमधिकमस्मद्भक्तिभावं दधानः" ॥

इममेवार्थं तेषामुक्तिरत्नाकरग्रन्थोऽपि द्रढयति—

"खरतरमतपाथोराशिवृद्धौ मृगाङ्काः
यवनपतिसभायां ख्यापिताऽर्हन्मताज्ञाः ।
प्रहतकुमतदर्पाः पाठकाः साधुकीर्ति-
प्रवरसदभिधानाः सिंहतुल्या जयन्ति ॥
तेषां शास्त्रसहस्रसारविदुषां शिष्येण शिक्षाभृता
भक्तिस्थेन हि साधुसुन्दर इति प्रख्यातनाम्ना मया ।
ग्रन्थोऽयं विहितः कवीश्वरवचोबुद्ध्योक्तिरत्नाकरः
स्वाऽन्येषां हितहेतवे बुधजनैर्मान्यश्चिरं नन्दतु ॥" इति ।

ते च कास्कान् ग्रन्थानग्रन्थिषत इत्यपि नावगतं संपूर्णमधुना, किन्तु तेषां ग्रन्थरत्नत्रयमुपलभ्यते साम्प्रतम्- एकस्त्वयं कोशः, उक्तिरत्नाकरः, स्वोपज्ञक्रियाकल्पलताख्यटीकानिष्टङ्कितो धातुरत्नाकरश्चेति ।

तेषु एकेनैवानेन कोशसमीक्षणेन तेषां शब्दशास्त्रपारगतत्वमवगम्यते एव सहृदयानामिति । सत्स्वपि नैकेषु कोशेषु नायमेषामायास आयासः, यतस्तैरत्र शब्दार्थभेदसंग्रहं विधाय सर्वेभ्योऽपि कोशेभ्योऽयमत्यरेचि, तत्तु सुस्पष्टमेव शब्दविदामिति अयं च कोशः षट्काण्डया व्यभाजि तैः— तत्र क्रमेण, प्रथमोऽर्हत्काण्ड, देवकाण्डः, मानवकाण्ड, तिर्यक्काण्डः, नारककाण्डः सामान्यकाण्डश्चेति । कोशमिमं कृत्वा तै परमकारुणिकैः कवयोऽत्यन्तमुपकृता इति । अस्य च शोधनानेहसि लिखितपुस्तकत्रयमुपालप्स्वहि ततस्तेषां पुस्तकदातॄणां महोपकारं मन्वानौ तान् नामग्राहमुल्लिखाव ।

२ अस्मद्गुरूणां श्रीशास्त्रविशारदजैनाचार्याणां प्रतिद्वयं शुद्धं च, तयोरेकस्याः प्रान्ते "संवत् १७४८ फाल्गुनकृष्ण १४ दिने श्रीबीकानेरमध्ये भट्टारकजैङ्गमयुगप्रधान श्रीश्रीश्री १०८ श्रीजिनचन्द्रसूरिसूरीश्वराणां शिष्येण पण्डितनेमिसुन्दरेणाऽलेखि प्रतिरियम् ॥ श्रीरस्तु ॥ श्री." एवमुल्लेखोऽस्ति । अन्यस्या अन्ते तु—

"सप्ताब्धिगोत्रगोत्राप्रमिते संवति संवति ।
माघस्याद्याष्टमीघस्रे श्रीविक्रमपुरे पुरे ॥ श्री.
लिखित एष सद्ग्रन्थो जयसुन्दरसाधुना ।
इयं प्रतिः स्थिरा भूयात् यावच्चन्द्रदिवाकरौ ॥"

एका तु श्रीयुतनेमचन्द्रयतिवर्याणाम्, तदन्ते तु "संवत् १७५६ फाल्गुनशुक्ल ९ दिने श्रीमेडतायां लिपीचक्रे अस्यान्ते चैकोऽकारादिशब्दानुक्रमोऽपि दत्त । प्रतिस्थलं च टिप्पणेन सुस्पष्टमपि कृतम् । जागरूकमनसा शोधितेऽप्यस्मिन् ज्ञानावरणीयोद्भवाः स्खलनाः निरस्यन्त सज्जनाः पाठकाः हसायिष्यन्ते-

इति प्रार्थयेते

हरगोविन्द-बेचरदासौ ।

॥ अर्हम् ॥

श्रीविजयधर्मसूरिगुरुभ्यो नमः ।

वाचनाचार्यश्रीसाधुसुन्दरगणिविरचितः

श्रीशब्दरत्नाकरः ।

ध्यात्वाऽर्हतो गुरून् प्राज्ञान् वाग्देवीमपि भक्तितः ।
शब्दरत्नाकरं कुर्वे शब्दभेदार्थसंग्रहम् ॥ १ ॥
अर्हद्देवनृतिर्यञ्चो नैरयाः साङ्ककाः समाः ।
अव्ययाश्च क्रमोऽत्रायं लक्ष्यतां सुखलब्धये ॥ २ ॥
भवेज्जिनेऽर्हन्नर्हन्तः सार्वः सर्वीय इत्यपि ।
तीर्थङ्करस्तीर्थकरः परमेष्ठी ठकारयुक् ॥ ३ ॥
वृषभर्षभौ नाभेये, शंभवे संभवोऽपि च ।
एकादशजिने श्रेयान् श्रेयांसो, द्वादशार्हति ॥ ४ ॥
वसुपूज्य-वासुपूज्यावनन्तोऽनन्तजिद् मतः ।
विंशे जिने मुनिस्तद्वद् मुनिसुव्रत-सुव्रतौ ॥ ५ ॥
अरिष्टनेमौ नेमिश्च नेमी नन्तोऽपि कथ्यते ।
श्रीपार्श्वः पार्श्वनाथश्च वामेये, चरमेऽर्हति ॥ ६ ॥
महावीरः स वीरश्च, तुर्योऽर्हन्तस्य वप्तरि ।
दन्त्यादिः संवरः, कुन्थुबप्पे शूरश्च सूरयुक् ॥ ७ ॥
मरुदेवा मरुदेव्यप्याद्यार्हन्मातरि स्मृता ।
तालव्यमध्या त्रिशला, पञ्चमार्हदुपासके ॥ ८ ॥

---

१ सप्तदशजिनपितरि ।

ऽयुकारस्तुम्बुरुश्चक्रेश्वर्यामप्रतिचक्रिका ।
अजिताऽजितबलायां, सुतारा तु सुतारका ॥ ९ ॥
निमीश्वरोऽर्हद्विशेषे ह्रीकारोऽथ कृतार्घके ।
तुर्यहल्, शूरदेवस्तु दन्त्यतालव्यसादिमः ॥ १० ॥
संवरो दन्त्यसादिः स्यात्, भद्रकृद् भद्र उच्यते ।
मोक्षे श्रेयः शिवं तालव्यादी, निःश्रेयसं पुनः ॥११॥
मध्यतालव्ययुक्, साधौ साधन्तः साधयन्तकः ।
रिष्यृषी यति-यतिनौ श्रमण-श्रवणौ तथा ॥ १२ ॥
मुनिस्त्रे तप-तपसी अदुन्त-सान्तके स्मृते ।
प्रायश्चित्तं प्रायश्चित्तिः पापसंशोधके तपे ॥ १३ ॥
शिष्यः शिक्षु-शैक्षौ तालव्याद्यारछात्रे च तद्विदि ।
व्रतादाने परिव्रज्या प्रव्रज्याऽप्यभिधीयते ॥ १४ ॥
क्षपणे नग्न-नग्नाटौ श्रमणः श्रवणोऽपि च ।
क्षेमे भद्रं भद्र-भन्द्रे प्रशस्तं शस्तमित्यपि ॥ १५ ॥
भावुकं भविकं भव्यं शिवं च श्वोवसीयसम् ।
श्रेयः श्वःश्रेयसं तालव्यादयः, कुशलं पुनः ॥ १६ ॥
मध्यतालव्यकं प्रोक्तं, शुभं तालव्य-दन्त्ययुक् ।
मङ्गल्यमपि माङ्गल्यं मङ्गलं च तथा स्मृतम् ॥ १७ ॥

इति वादीन्द्रश्रीसाधुकीर्त्युपाध्यायमिश्राणां शिष्यलेशेन वाचनाचार्यसाधुसुन्दरगणिना विरचितायां शब्दरत्नाकरनामशब्दप्रभेदनाममालायामर्हत्काण्डः प्रथमः ॥ १ ॥

---

१ अतीतायां तीर्थंकरचतुर्विंशतावेकोनविंशो तीर्थेशो । २ तुर्यो हल् घकार. ।

अथ द्वितीयः काण्डः ।

स्वर्गे स्वस्त्रिदिवोऽस्त्री द्युर्दीदिविर्दिदिविर्दिविः ।
द्यो-दिवौ दिवमित्युक्तं त्रिविष्टप-त्रिपिष्टपे ॥ १ ॥
तात्तातो विषस्तविशं विहेलिम-विशोलिमौ ।
सुरे दिवोका दिवौकास्तौ विहङ्गोऽपि, दैवतः ॥ २ ॥
देवताऽऽदित्याऽऽदितेयौ, सुधाऽभिनवदुग्धयोः ।
पीयूषमपि पेयूषं, व्यन्तरा वानमन्तराः ॥ ३ ॥
असंयुक्ततकारः स्याद् वेतालो व्यन्तरान्तरे ।
मार्तण्डि-मार्ताण्डौ मार्तण्डोऽर्के एतश ऐतशः ॥ ४ ॥
तुविर्भुविश्च द्वौ सान्तौ तपनस्तापनो भगः ।
भर्गो हरिर्हरिद्भानु-भानू पेरुश्च पारुवत् ॥ ५ ॥
भासन्तो भासयन्तोऽगो नगवत् तरु-शैलयोः ।
भुजगेऽप्यंशुराशुश्च महिरो मिहिरस्तथा ॥ ६ ॥
मुहिरो मुदिरस्तद्वद् मुचिरः सहुरिस्तथा ।
मुहुरिः सृणि-सरणी अव्यवी स्योन-स्यूनकौ ॥ ७ ॥
प्रद्योतनो द्योतनश्च वृषाकपि-कपी अरुः ।
अरूषो रुषज-रूषौ दिवि-द्युभ्यां परो मणिः ॥ ८ ॥
सूरस्तालव्यदन्त्यादिस्तालव्यादिः शुचिर्वृकः ।
कोद्रिरिन्द्रोऽप्यरुः सान्तः किरणे द्युद्-द्युती रुचिः ॥९॥

१ तकारात् ताशब्दाच्च परो विष., तविष., ताविषश्चेत्यर्थः ।

रोची रुक् शुचियुक् शोचिर्भा-भासौ भाः प्रभा त्विभा ।
त्विट्-त्विषी प्रश्नि-पृश्णी च घृण्णिरभीश्वभीषुकौ ॥१०॥
रोचिः शोचिरिसन्तौ द्वौ, मयूखो ह्याद्यवर्ग्यखः ।
प्रकाशे द्योत उद्द्योतः, सान्तोऽदन्तो महो मह ॥११॥
धाम नान्तमदन्तं च, तात्विषं तत्त्विषं तथा ।
वृत्तेऽप्यथो विधौ राजा राजराजश्च चन्दिरः ॥ १२ ॥
चन्द्र-चन्दौ चन्द्रमसाऽमा त्रिकुस्त्र-त्रिकस्त्रकौ ।
त्रिकस्त्रः सोम-सोमानौ यज्ञपेयरसेऽपि च ॥ १३ ॥
लाञ्छने लक्ष्मणं लक्ष्म लक्षणं, चन्द्रिरातपे ।
चन्द्रिका चन्द्रिमाऽपि स्यात्, मण्डले मण्डली मता॥१४॥
नक्षत्रे तारका तारा निरिकाराऽत्र तारका ।
अश्वयुज्याश्वकिनी चाश्विनी स्युः कृत्यका बहौ ॥१५॥
बहुलाश्च मृगशीर्षे मृगमार्गौ मृगाच्छिरः ।
मृगशिराऽपि शीर्षस्थास्तारकास्तस्य त्विल्वलाः ॥१६॥
इन्वका मित्रदेवायामनुराधाऽनुराधिका ।
तृतीयवर्गद्वितीययुग् ज्येष्ठा मूल आश्रयः ॥ १७ ॥
तालव्यदन्त्ययोराप्यामषाढा ह्रस्वपूर्विका ।
श्रविष्ठा च धनिष्ठापि त्रिकवर्गद्वितीययुक् ॥ १८ ॥
तद्वत्प्रोष्ठपदा लग्नत्रिभागे तु दृक्काणवत् ।
द्रिक-द्रेक्काण-दृक्काणाः, बुधे चान्द्रमसायनिः ॥ १९ ॥
चान्द्रमसायनश्चापि गुरौ गीर्पति-गीःपती ।
गीष्पति-गीष्पती रेफ-विसर्ग-गजकुम्भ-षाः ॥ २० ॥

चतुर्ष्वेषु च वाग् वाग्मी प्रख्या आख्याः प्रचक्षसा ।
सकारान्तास्त्रयोऽमी स्युः, शुक्रे काव्य-कवी भृगुः॥२१॥
भार्गवेऽप्यर्कपुत्रे तु शनैश्चर-शनी शनैः ।
अव्ययं, सौरि-सौरौ द्वौ दन्त्य-तालव्यपूर्वकौ ॥२२॥
राहौ स्वर्भाणु-स्वर्भानू तमास्तमस्तमोऽपि च ।
द्वौ सान्तौ तृतीयोऽदन्तो, ध्रुव उत्तानपादृकः ॥२३॥
औत्तानपादिः, कौम्भौ तु मैत्रावरुणि-वारुणी ।
मैत्रावरुण आग्नेय अग्निमारुत इत्यपि ॥ २४ ॥
अगस्त्येऽगस्तिरेकोक्त्या शशि-भास्करयोः पुनः ।
पुष्पदन्तौ पुष्पवन्तावुपलिङ्गमुपद्रवे ॥ २५ ॥
उपालिङ्गं रिष्टा-ऽरिष्टे माङ्गल्ये चाप्यनेहसि ।
कालेऽतिथोऽतिथः कालविशेषे सुषमा तथा ॥ २६ ॥
दुःषमा षोऽत्र मूर्धन्यः, काष्ठा त्वष्टादश स्मृताः ।
निमेषाष्ठाग्रगो वर्णोऽत्र घट्यां नाडि-नाडिके ॥ २७ ॥
नाडी-नाली-नालिकाश्च, दिने तु दिवसो दिवम् ।
दिवा प्रतिदिवा नान्तौ द्युरस्त्र्यव्ययमप्यहः ॥ २८ ॥
अह्व्यहे ङ्यन्त-टाबन्तावहः सन्तोऽथ वासरः ।
वाश्रश्च दन्त्य-तालव्यमध्यौ घस्रश्च हस्रयुक् ॥ २९ ॥
दिवाव्ययं सप्तम्यर्थे, व्युष्टे कल्यं सकाल्यकम् ।
उषः-प्रत्युषसी सान्तौ प्रत्यूषोऽपि प्रगेऽव्ययम् ॥३०॥
प्राह्णे पूर्वेद्युरेतौ च गोस-गोसर्गकौ समौ ।
मध्याह्ने तु दिवामध्यं मध्यं मध्यंदिनं तथा ॥ ३१ ॥

दिनावसाने सायोऽस्त्री सायं स्याद् मान्तमव्ययम् ।
पितृप्रस्वां सन्धा सन्ध्या सन्धिश्चापि विभावरौ ॥३२॥
विभावरी निशा निट् च निशीथश्च निशीथिनी ।
निशीथ्या वासुरा मध्यदन्त्य-तालव्ययुक्, तमिः ॥३३॥
तमी तमा तामसी च वसतिर्वसतेय्यपि ।
शार्वरी सर्वरी दन्त्यतालव्यादिरुषा उषः ॥ ३४ ॥
उसास्त्रयोऽमी सान्ताः स्युरुषा दोषाऽप्यनव्यये ।
अव्यये च तथाऽऽदन्तौ, रजनी रजनिः स्मृता ॥३५॥
त्रियामा यामिनी यामा याम्या रात्री च रात्रियुक् ।
नक्ता नक्तं तथा नक्तं मान्तमव्ययमप्यथो ॥ ३६ ॥
ज्योत्स्नायुक्तक्षपायां तु ज्योत्स्नी ज्योत्स्नापि, दर्शनिट् ।
तमिस्रा दन्तसंयोगा द्युः पक्षी निड्द्वयावृतः ॥ ३७ ॥
ध्वान्ते तमं तमोऽदन्तौ, तमसं तमसस्तमः ।
सान्तं, तमिस्रा तमिस्रं सदन्त्यौ, तिमिरं तथा ॥ ३८ ॥
सन्तमसा-ऽवतमसे अन्धातमसमन्धतः ।
तमसं चाऽन्धकारान्धे भूच्छायमनृलिङ्गकम् ॥ ३९ ॥
तुल्याहर्निशि विषुशो विषुवद् विशुवं तथा ।
विषुवं, बहुलः कृष्णपक्षे मध्य उकारवान् ॥ ४० ॥
पूर्णिमायां पौर्णमासी, दर्शेऽमावास्यमावसी ।
अमावस्याऽमाऽमावास्या, नष्टेन्दौ तु कुहुः कुहूः ॥४१॥
चतुर्दशी विध्वदर्शे शिनीवाली सयुग्मभाक् ।
मासे माः स्याद् वर्षकोशो वर्षांशकयुतस्तथा ॥ ४२ ॥

मार्गशीर्षे मार्ग-सहौ सहाः सान्तोऽथ माघके ।
तपाः सान्तो ह्यस्त्रियां स्यात्, फल्गुनाले तु फाल्गुनः॥४३॥
फल्गुनश्च फाल्गुनिको, मधौ चैत्रः सचैत्रिकः ।
शुक्रे तु ज्येष्ठा-मूलयोर्ज्येष्ठ-ज्यैष्ठौ त्रयोप्यऽर्मी ॥ ४४ ॥
त्रिकवर्गद्वितीयासषसंयोगाः, शुचौ पुनः ।
अषाढ आषाढोऽपि स्यात्, नभसि श्रावणः स्मृतः ॥४५॥
श्रावणिकोऽथ नभस्ये भाद्र-भाद्रपदौ समौ ।
प्रौष्ठपदस्त्रिकवर्गद्वितीयासो ह्यथाश्विने ॥ ४६ ॥
अश्वयुज आश्वयुजो, बाहुले कार्तिकस्तथा ।
कार्तिकिकः प्रशलर्तौ हेमन्तो नान्तहेमयुक् ॥ ४७ ॥
शैष-शिशिरौ तालव्योपेतौ ग्रीष्मर्तुरूष्मकः ।
ऊष्मायण ऊष्मा नान्त उष्ण उष्णागमोष्णकौ ॥ ४८ ॥
प्रावृषि प्रावृषा वर्षा बहुत्वे वरिषास्तथा ।
घनात्यये तु शरदा शरच्चाब्दे तु वत्सरः ॥ ४९ ॥
उद्वत्सर-संवत्सर-परिवत्सर-वत्सराः ।
अनुसंवत्सरो त्रिवत्सरो वत्सोऽपि वर्षवत् ॥ ५० ॥
वरिषः शारदोपेता शरत् संवदनव्ययम् ।
अव्ययं च, समा स्त्रीत्वे वा बहुत्वे च तद्विदि ॥ ५१ ॥
इड्वत्सरेडावत्सरौ क्षये कल्पान्तकल्पकौ ।
संवर्तः परिवर्तश्च सांद्दष्टिक-सांमृष्टिके ॥ ५२ ॥
तात्कालिकफले प्रोक्ते, आकाशे द्यो-दिवौ द्यु च ।
क्लीबं सन्तं नभश्चापि नभसो नभसं तथा ॥ ५३ ॥

अन्तरिक्षमन्तरीक्षं मेघे घन-घनाघनौ ।
ऋञ्जसानो रिञ्जसान उभ्रोऽभ्रमन्धमित्यपि ॥ ५४ ॥
गडयित्नुर्गदयित्नुर्वारितो वाह-वाहनौ ।
पर्जन्योऽष्टमवर्ग्यादिसोऽब्दमालायां तु कालिका ॥ ५५ ॥
काली वृष्ट्यां वर्षणं स्याद्वर्षं, तद्विघ्नके लवात् ।
ग्रह-ग्राहौ, घनोपले तु करः करकस्त्रिपु ॥ ५६ ॥
आशायां दिग्-दिशे काष्ठा त्रिकवर्गद्वितीयभाक् ।
ककुभा ककुब् याम्याशाऽपाच्यवाची दिगन्तरे ॥५७॥
विदिक् प्रदिक् चापदिशं प्राक्-प्राचीने समे मते ।
अपाचीनमपाक् प्रत्यक् प्रतीचीनमुदक् तथा ॥५८॥
उदीचीनमपाक् प्रत्यक् प्रागुदगव्ययान्यपि ।
इन्द्रे मघवा मघवान् मघवन् दल्मि-वल्मिकौ ॥ ५९ ॥
नान्तौ सुत्रामा सूत्रामा हर्यश्वो हरिमान् हरिः ।
बिडोजाः स्याद् बिडौजाश्च सन्तौ, वृत्रश्च वृत्रहा ॥६०॥
पर्जन्यः पूर्ववन्नान्तो वृषा दन्त्यद्वयान्वितः ।
तालव्यद्वयवानाद्यतालव्यश्च तृतीयकः ॥ ६१ ॥
शुनाशीरः, स्मृतेन्द्राण्यां महेन्द्राणी सची शची ।
शचिर्वासवी जयन्तः जयदत्तो जयस्तथा ॥ ६२ ॥
इन्द्रपुत्र्यां ताविषी स्याद् वात्यायां च तविष्यपि ।
इन्द्रहस्तिन्यैरावण ऐरावतः, ऋजौ घनौ ॥ ६३ ॥
इन्द्रस्यर्जुरोहितं स्याद् रोहितं पारिभद्रके ।

---

१ वासवस्यापत्यं वासविस्तस्मिन् ।

मन्दार-मन्दरौ तद्वद् मन्दारुश्च, पत्रौ सृणिः ॥ ६४ ॥
सृणिश्च वल्लावप्येतौ, भिदिरं भिदुरं भिदुः।
भिदि-भेदी दिम्भिः शम्ब-सम्बौ शाम्बः शतारकः ॥६५॥
धारः शित-शतात्, वज्रोऽस्त्रियां वज्राशनिर्द्वयोः।
अशनिर्द्वयोराशनः स्वार्थे प्रज्ञाद्यणा, शरुः ॥ ६६ ॥
स्वरु-श्वरू उदन्तौ द्वौ स्वरुः सान्तोऽथ षण्ढके।
व्याधाम[1] नान्तं, व्याधामोऽदन्तः पुंसि च, दस्रयोः ॥६७॥
अश्विनावाऽश्विनेयौ च, देवत्वष्टरि विश्वकृत्।
विश्वकर्मापि, स्वर्वेध्वां [2]वा स्त्री भूम्न्यप्सरा मता ॥६८॥
ऊर्वसी [3]दीर्घ-ह्रस्वादिर्दन्त्य-तालव्यभाक् क्रमात्।
गन्धर्वो गायने देवे[4] गान्धर्वोऽपि च तद्भिदि ॥ ६९ ॥
अव्ययाऽनव्ययौ हाहा हाहाः सान्तोऽप्यथो हूहाः।
हुहुर्द्विह्रस्वो हूहूश्च द्विदीर्घोऽव्ययमप्यथो ॥ ७० ॥
हाहाहूहूरित्यखण्डं नामैके, शमने यमः।
यमराजो यमराट् च, संयमनी न्यकारयुक्[5] ॥ ७१ ॥
शङ्कावश्रपोऽन्तर्दन्त्योऽपि, हनुपो हनूपवत्।
रात्रिंचरो रात्रिचरो, नृचक्षाः व्याश्च चक्षसा ॥७२॥
त्रयः सान्ता [6]अन्त्यपण्ढाः, क्रव्यात् क्रव्यादसंयुतः।

---

१ नपुंसकलिङ्गे नान्तो व्याधामशब्दः। २ स्त्रीलिङ्गोऽप्सर.शब्दो विकल्पेन भूम्नि– बहुवचने मत इत्यर्थ.। ३ दीर्घो ह्रस्वश्चादिर्यस्य, तथा दन्त्यं तालव्यं च भजते सः, ऊर्वसी, उर्वसी, ऊर्वशी, उर्वशी, इति चत्वार शब्दाः। ४ देवसंबन्धिनीत्यर्थ.। ५ नकारत्रययोगवान् संयमनीशब्दो यमपुरीवाचकः। ६ अन्त्यश्चक्ष.शब्द· पण्ढो नपुंसको यत्र ते, इति सान्तविशेषणम्।

जातुधानो यातुधानो जातु यातु च षण्ढकौ ॥७३॥
कर्बुरः कर्बरो रक्षः राक्षसोऽप्याशराऽऽशिरौ ।
तेज्जनन्यां तु निकसा निकषा खषया सह ॥ ७४ ॥
वरुणे यादःपतियुक् यादसांपतिरप्पतिः ।
अपांपतिर्धनदे त्वैडविडैलविलौ समौ ॥ ७५ ॥
कैलासौका मध्यदन्त्यो नराद् वाहण-वाहनौ ।
तेद्विमानं पुष्पकं स्याद् मूर्द्धन्यौष्ठ्यकयोगयुक् ॥७६॥
वेस्वोकसारा तत्पुर्यामोकःशब्दे सलोपभाक् ।
वित्ते ऋक्थं रिक्थमृक्तं रिक्तः सान्तं नपुंसके ॥ ७७ ॥
सारोऽस्त्रियां निधाने तु शेवधिर्नेरे-षण्ढभाक् ।
शङ्करे जोटी जोटीङ्गो गिरीशो गिरिशो हरः ॥ ७८ ॥
हीर ईशान ईशश्च वामदेवश्च वामयुक् ।
अहिर्बुध्नो बुध्नकाही महाकालः सकालकः ॥ ७९ ॥
भर्गो भार्गो भर्ग्यः शर्व-सर्वौ महेश्वरेश्वरौ ।
भीम-भीष्मौ च, तेच्चापे त्वजकावमजीजकम् ॥ ८० ॥
अजगावमाजगवं भवेदजकवं तथा ।
अजगवं, गणेष्वस्य पार्षद्याः पार्षदा अपि ॥ ८१ ॥
पारिषद्याः पारिषदा, मृडान्यामीश्वरेश्वरी ।
कैटभी कैटभा दुर्गा दुर्गमा वरदा वरा ॥८२॥
अपर्णा चैकपर्णायुग् गौरी गौरा शिवी शिवा ।

---

१ राक्षसमातरि । २ धनदविमानम् । ३ वसूनामोकस्य सारो यत्र सा । ४ पुनपुसक इत्यर्थः । ५ बुध्नकश्च अहिश्च । ६ महेशचापे । ७ महेशस्य । ८ ईश्वरा, ईश्वरी ।

भद्रकाली महाकाली काली काला च कालिका ॥८३॥
हिमा हैमवतीयुक्ता विकराला करालिका ।
महारौद्री सरौद्रीका जयन्ती विजया जया ॥ ८४ ॥
महाजया नन्दयन्ती नन्दिनी नन्दयाऽन्विता ।
सुनन्दा कुला नकुली, भैरव्यां चर्ममुण्डिका ॥ ८५ ॥
चामुण्डा चण्डमुण्डा च चर्चा चर्चिः सचर्चिका ।
स्कन्दे गाङ्गायनिर्गाङ्गो गाङ्गेयो भीष्मकेऽप्यमी ॥ ८६ ॥
भृङ्गिगणे भृङ्गिरिटिर्भृङ्गिरीटिश्च, तण्डुके ।
नन्दीश-नन्दिनौ नन्दिः, कमने क-कवी विधिः ॥८७॥
विधा वेधाश्च द्वौ सान्तौ सर्वविद्-विदुषोरपि ।
विरिञ्चन-विरिञ्ची च विरिञ्चः परमेष्ठियुक् ॥८८॥
परमेष्ठस्त्रिकवर्गद्वितीयकलिताव[2]मू ।
नाभिभूर्नाभिजन्मा च विश्वसृट् विश्वसृक् तथा ॥८९॥
द्रुहिणो द्रुघणस्तद्वद् द्रुघनोऽपि च शम्भुयुक् ।
स्वयंभूरथ गोविन्दे नारायण-नरायणौ ॥ ९० ॥
विष्वक्सेनो विश्वक्सेनो वृषाकपि-कपी विधुः ।
वेधा मुकुन्द-कुन्दौ च वासुदेवश्च वासुयुक् ॥ ९१ ॥
जलेशयो जलशयोऽधोक्षजोऽक्षज एकपात् ।
त्रिपाद् द्विपद एतद्वद् वृषाक्षः सुवृषोऽपि च ॥ ९२ ॥
कपिलो भद्रकपिलः सुभद्रो वासुभद्रकः ।

---

१ धानरि । २ परमेष्ठि-परमेष्ठौ ।

घन्वी सुधन्वा शतकः शतादाऽऽनन्द-वीरकौ ॥ ९३ ॥
श्रीवत्साङ्कश्च श्रीवत्सस्तदरौ मेन्द-मैन्दकौ ।
कालीयः कालियश्चास्य गदा कौमोदकी स्मृता ॥९४॥
कौमोदकी कौवैदिकी, कृष्णमातरि देवकी ।
दैवकी; बलभद्रे तु भद्राङ्गो बलिना बलः ॥ ९५ ॥
पद्मायामीरी आ या च कमला कमलेन्दिरा ।
इन्दिः श्री-लक्ष्म्यौ किंव्यन्तौ, वैरौ शम्बर-संबरौ ॥९६॥
शूर्पकश्चादितालव्यः, ऋष्याङ्कः कामनन्दने ।
मूर्द्धन्याद्यान्तःस्थिकमागूषोषा बाणपुत्रिका ॥ ९७ ॥
शाम्ब-शाम्बौ जम्बुवत्याः पुत्रे, तार्क्ष्ये सुपर्णकः ।
सौपर्णेयो गरुडश्च गरुलो गरुटस्तथा ॥ ९८ ॥
सुगते तु महाबोधि-बोधी बुद्ध-बुधौ मुनिः ।
मुनीन्द्रः, सप्तमे बुद्धे शाक्यसिंहः सशाक्यकः ॥९९॥
दैत्येऽसुर आसुरश्च सरस्वत्यां गिरा-गिरौ ।
वाग्-वाचे वाणि-वाण्यौ च तालव्याद्या च शारदा॥१००॥
व्याहारो वचो वचनं, कारके कर्म-कार्मणे ।
ज्ञाताधर्मकथायां स्यात् तकारो दीर्घसंयुतः ॥ १०१ ॥
द्वादशाङ्गे दृष्टिवादो दृष्टिपातोऽपि कथ्यते ।
प्रत्याख्यानप्रवादे तु प्रत्याख्यातं च, ज्योतिषि ॥१०२॥
ज्योतिषं ज्यौतिषं, भाष्ये चूर्णि-चूर्ण्यौ समे मते ।

१ गोविन्दशास्त्री । २ गोविन्दस्य । ३ मनुक्रमं क्विप्, ईश्च प्रत्ययोऽन्त्ये पयोस्तौ । ४ इ कामस्तस्यारिर्यैरिस्तस्मिन् । ५ ऋष्याङ्कविशेषणम् । ६ पष्ठाङ्गरूपस्य ग्रन्थविशेषस्य नाम ।

यङ्लुगन्ते चर्करीतं चर्करितं, कलिन्दिका ॥१०३॥
कडिन्दिका सर्वविद्या, निघण्टुर्नामसंग्रहे ।
निर्घुण्टुश्च, जनश्रुतौ वदन्ती किंवदन्त्यपि ॥ १०४ ॥
किंवदन्तिर्वदन्तिश्चोदन्ते वृत्तान्त-वार्त्तिके ।
अभिधायां नामधेयं नामाख्याऽभिख्ययाऽऽह्वयः ॥१०५॥
आह्वा, हूतौ तु हक्कार-कङ्कारौ, शपथे शपः ।
शपनं, प्रियबाहुल्ये चटु चाटु, यथास्थिते ॥ १०६ ॥
तथ्यं यथातथं सम्यक् समीचीनं च, रूक्षके
निष्ठुरं तृतीयवर्गद्वितीययुगवर्णने ॥ १०७ ॥
निष्पर्यपात्परो वादो, जुगुप्सा च जुगुप्सनम् ।
गर्हणा गर्हणं गर्हा, रतशापे तु क्षारणा ॥ १०८ ॥
आक्षारणा क्षारणं च क्षरणा, मङ्गलार्थने ।
आशीराशषया चोभे उशत्यशुभवाचि तु ॥१०९॥
रुशती रुषती सर्वे त्रिलिङ्गा वाच्यलिङ्गतः ।
आज्ञायां स्याद् निराङ्निभ्यो देशोऽथाङ्गीकृतौ पुनः॥११०॥
संध्या स्यात् संधया साकं संप्रत्याङ्भ्यः परः श्रवः ।
वर्जे वर्जनं वृजनं, नृत्ये नृत्तं च नर्त्तनम् ॥१११॥
नाट्यं नटनमङ्गविक्षेपेऽङ्गाद् हारि-हारकौ ।
आतोद्ये वाद्यं वादित्रं तूरं तूर्यं च, वल्लकी ॥११२॥
तन्त्रीस्तन्त्रिश्च गन्धर्वे त्र्युकारस्तुम्बुरुः स्मृतः ।

---

१ निर्वादः, परिवादः, अपवादश्चेत्यर्थः । २ निर्देशः, आदेश, निदेशश्चेत्यर्थ. । ३ संश्रवः, प्रतिश्रवः, आश्रवश्चेत्यर्थ. ।

मृदङ्गे मार्दलीकश्च मार्दलो, दुन्दुभौ पुनः ॥ ११३ ॥
भेरिर्भेरी च भेरापि, कुहालायां तु काहला ।
चण्डकोलाहला पत्रकाहला, सुप्तबोधके ॥ ११४ ॥
द्रगडो द्रकटश्चापि, झल्लर्यां झर्झरी स्मृता ।
झलरी, बीभत्सरसे विकृतं वैकृतं तथा ॥ ११५ ॥
घर्घरे हासिका हास्यं हासश्च हसनं हसः ।
त्रिकवर्गेद्वितीयाद्या स्मिते वक्रोष्ठिका मता ॥ ११६ ॥
शोचने शुक् शुकः शोकः, कोपे क्रोध-क्रुधा-क्रुधः ।
रुषा-रोष-रुषश्चाप्युत्साहे तूद्याम उद्यमः ॥ ११७ ॥
उद्योगोऽप्यभियोगश्च वीर्यं त्वतिशयान्विते ।
वीर्यापि, साध्वसे भीतिर्भीर्भिया भयमप्यथो ॥११८॥
भयङ्करे भीस-भीष्मे डमरं डामरं तथा ।
उड्डामरमुड्डमरं, शान्तावुपशमः शमः ॥ ११९ ॥
शमथोऽप्यथ रोमाञ्चे पुलकः पुलसंयुतः ।
बाष्पेऽश्रुस्रू[1] अस्रमश्रं, चित् तान्ता चेतना, मतौ॥१२०॥
धीर्धीदा प्रतिपत्तिश्च प्रतिपच्छेमुषी पुनः ।
तालव्यादिर्मूर्धन्यान्ता, लज्जायां स्यादपत्रपा ॥१२१॥
त्रपा ह्री ह्रीकया ह्रीका व्रीडा व्रीडो, मनःखिदि ।
सादाऽवसादौ, निद्रायां तन्द्रिस्तन्द्रीश्च तन्द्रया॥१२२॥
तन्द्र्यमी चत्वारः शब्दाः स्युर्मोहाऽऽलस्ययोरपि ।
औत्सुक्य उत्कण्ठौत्कण्ठ्ये, आकारस्य तु गूहने ॥ १२३ ॥

---

१ अश्रु, अस्रुश्च ।

कुटारिका [1]कटिकाऽवाद्, ह्लादे मोदः प्रमोदयुक् ।
मुदाऽऽमोदौ प्रमदश्च संमदोऽपि मदो मुदा ॥ १२४ ॥
हर्ष-प्रहर्ष-हरिषा आनन्दानन्दथू समौ ।
गर्वेऽभिमान-मानौ च विस्मयः स्मय इत्युभौ ॥१२५॥
[2]तद्विशेषेऽहंपूर्वा-पूर्विका-प्रथमिकाऽग्रिका: ।
व्यायामे तु क्लम-क्लमी परिश्रम-श्रमावपि ॥ १२६ ॥
चिन्तायां चिन्तिया ध्यानं ध्याम नान्तं नपुंसके ।
प्रतिचिकीर्षारूपे तु ध्याने मर्ष आमर्षकः ॥१२७॥
चित्तस्थैर्ये मनस्कारो भवेद् मनसिकारयुक् ।
संभ्रमे त्वरया तूर्णिस्त्वरिस्तर्के वितर्ककः ॥ १२८ ॥
संवेगावेगा[3]वूहेहे परामर्शो विमर्शनम् ।
मृत्यौ मृतिः सर्वगे मरि-मारी मरकोऽपि च ॥१२९॥
नटे भारत-भरतौ तथा भरतपुत्रकः ।
स्त्रीवेषधारकनटे भ्रकुंसः सभ्रुकुंसकः ॥ १३० ॥
भ्रूकुंसश्च भ्रूकुंसोऽपि, केलीकिलो विदूषके ।
केलिकिलो वासन्तिक-वसन्तकौ च, हासिनि ॥१३१॥
केलिकिलः कैलिकिलो, विलासिनि जने पुनः ।
हेलिहिलो हैलिहिलः, आर्ये मारिष-मार्षकौ ॥ १३२ ॥
[4]चेटी-नीचा-सखीह्वाने हण्डे हञ्जे हलाव्ययाः ।

---

१ अवकटिकेत्यर्थः । २ गर्वविशेषे अहपूर्वा, अहंपूर्विका, अहंप्रथमिका, अहमग्रिका चेत्यर्थः । ३ ऊह ईहा च । ४ चेट्याः, नीचायाः सख्याश्च ह्वाने यथाक्रमं हण्डे, हञ्जे हला चेति ।

अत्तिकाऽप्यन्तिका ज्येष्ठभगिन्यां, भातरि स्मृता॥१३३॥
अम्बिकाऽप्यंबिका, भट्टारक-भट्टौ तु पूज्यगात् ।
नाम्नः प्रयोज्यौ प्रायेण नाट्योक्तौ नाट्यवाचकाः ॥१३४॥

इति वादीन्द्रश्रीसाधुकीर्त्युपाध्यायमिश्रशिष्यलेशेन वाचनाचार्यसाधुसुन्दरगणिना विरचितायां शब्दरत्नाकरनामशब्दप्रभेदनाममालायां देवकाण्डो द्वितीयः ॥ २ ॥

अथ तृतीयः सर्गः ।

पुंसि पूरुष-पुरुषौ पुलषो ना नरोऽपि च ।
मनुष्यो मानुषो मर्त्यो मर्तोऽपि, बालिशः शिशौ ॥१॥
बालः क्षीरात् कण्ठः पश्च स्तनयः सस्तनन्धयः ।
कुमार-कुमरौ दह्र-दहरावथ शैशवे ॥ २ ॥
बाल्यवद् बालिमा पाकं पाकिमा नौ, वयस्यके ।
युवा युवानस्तरुणस्तलुनश्चाथ यौवनम् ॥ ३ ॥
यौवनिकापि तारुण्ये, स्थविरे तु जरन् जरी ।
जरन्तश्च जीन-जीर्णावतिवृद्धे दशम्ययम् ॥ ४ ॥
दशमीस्थोऽथ संस्तान्तः प्राज्ञो ज्ञः प्रज्ञकः कविः ।
कवी स्त्री कविता काव्यो वैदुषो विदुषस्तथा ॥ ५ ॥
विद्वांश्च शूरि-सूरी तु सूर्येऽपि, बुद्ध्युग् बुधः ।
प्रवीणे निष्ण-निष्णातौ नदीष्णः कृतकृत्यकः ॥६॥

१ क्षीरकण्ठ, क्षीरपश्चेत्यर्थः । २ पुंलिङ्गः ।

कृती कृतार्थश्च विज्ञोऽभिज्ञो वैज्ञानिकोऽपि च ।
विदग्धे छेक-च्छेकालौ छेकिलश्च, कलाविदि ॥ ७ ॥
कलाज्ञश्च कलज्ञोऽपि, क्षुण्णः संस्कृतवाचकः ।
तृतीयवर्गप्रान्त्यासो, वक्नुर्वग्नु-वचक्नुकौ ॥ ८ ॥
वाग्मिनि स्यात्, वक्तरि तु वदावद-वदौ समौ ।
अवाक्श्रुतावेडमूकानेडमूकावनेडकः ॥ ९ ॥
कलमूकश्चान्ध-शठ-मूर्खेष्वाच्यपि संमतः ।
सतामनेडमूकश्चाऽस्फुटवाचि तु काहलः ॥ १० ॥
लोहलोऽपि जड-कडौ, ज्ञायके विदुरस्तथा ।
विन्दुस्त्रिक-तुर्यवर्गमध्यौ कड्डर-कद्दरौ[1] ॥ ११ ॥
अत्यन्तकुत्सिते, क्षिष्णुर्णान्तो निराकरिष्णुके ।
प्रियंवदे शक्नु-शक्लौ वदान्यश्च वदन्ययुक् ॥ १२ ॥
दानशीलेऽप्येमू[2], मूर्खे बालिशो बाडिशो जडः ।
जलो मुहेर-मुहिरावायोऽय[3]ःपूर्वशूलिकः ॥ १३ ॥
भवेद् राभसिके, लोकप्रीणके तु पृण-प्रिणौ ।
प्रीणश्च लोकं[4]पूर्वाः स्युः, परायत्ते[5] परात्परौ ॥ १४ ॥
वश-वन्तौ गृह्यकश्च गृह्या-ऽऽगृह्यकसंयुतः ।
नायके नेत्र-नेतारावीडीश[6] ईश्वरस्तथा ॥ १५ ॥

---

१ तृतीयवर्गस्य डकार., चतुर्थवर्गस्य दकारश्च मध्ये ययोरेतादृशौ कड्डर-कद्दरावित्यर्थ. । २ वदान्य-वदन्यौ । ३ आयोऽय.शब्दौ पूर्वौ यस्य तादृशः शूलिकशब्द आय.शूलिक अय शूलिकश्चेत्यर्थ· । ४ लोकम्पृण, लोकम्प्रिणः, लोकम्प्रीणश्चेत्यर्थः । ५ परवश, परवांश्चेत्यर्थ. । ६ ईड्, तालव्यशान्त. ।

पति-पाती ऋज-रिजाविडीडौ डान्तिमावुभौ ।
ह्रस्व-दीर्घादी[1] प्रभुयुग् विभुश्चाप्यथ वेतने ॥ १६ ॥
भृति-भृत्ये भर्म भर्मण्या कर्मण्याऽथ भारिके ।
भारवाड् भारवाहश्चाप्यथो वार्तावहे जने ॥ १७ ॥
वैवधिको विवधिको वीवधिकोऽथ भारके ।
भरो विवधो वीवधः स्यादथो भारयष्टिका ॥ १८ ॥
विहङ्गिका विहङ्गिमा, विक्रान्ते शूर-सूरकौ ।
कातरे भीरुको भीरुर्भीलुकस्त्रस्नु-त्रस्तकौ ॥ १९ ॥
भृशाकुले समुत्पिञ्ज उत्पिञ्जल-कपिञ्जलौ ।
अथो महेच्छेऽनुदार उदारोदात्तकावपि ॥ २० ॥
दयालौ तु कृपालुः स्यात् कृपारुरनुकम्पने ।
कारुण्यं करुणा हिंस्रे हिंसीरोऽपि, निबर्हणे ॥ २१ ॥
विशारणं विशरणं निर्वासन-प्रवासने ।
उद्वासनं, वधार्हे तु शैर्षच्छेदिकसंयुतः ॥ २२ ॥
शीर्षच्छेद्यो, मृते प्रेत-परेतौ, तद्देहेऽर्पणे ।
तदर्थं चोर्ध्वदेहिकमौर्ध्वदेहिकमित्यपि ॥ २३ ॥
ऊर्ध्वदेहिकमप्यग्न्याधाने[2] तु मृतदाहगे ।
चिति-चित्या-चिताः प्रोक्ताः, ऋजौ तु प्राञ्जलोऽञ्जसः ॥ २४ ॥
अनृजौ तु शठः शण्ठो, धूर्ते व्यंशक-व्यंसकौ ।
शठ-शण्ठौ च षण्ढेऽपि, जालिके मायि-मायिकौ ॥ २५ ॥

---

१ ह्रस्वदीर्घावादी ययोस्तौ डकारान्तौ इड् ईड् चेत्यर्थ. । २ अधिकरणे क्त् । ३ मृतदाह गच्छतीति मृतदाहगस्तस्मिन्, अग्न्याधानविशेषणमिदम् ।

मायावी, दाण्डाजनिको दण्डाजनिक इत्यपि।
मायायां शठता-शाठ्ये, व्याजे लक्ष्यं तु लक्षयुक् ॥२६॥
संख्यायामपि, पिशुने मत्सरो मत्सरी खलः।
प्रखलः खुल्लकः क्षुल्लः क्षुद्रकः क्षुद्रसंयुतः॥ २७॥
कौलीने वादिको जाते जातो जातात्परो मतः।
तस्करे चोरटश्चोर-चौरौ पाटच्चरान्वितः॥ २८॥
पटच्चरश्चौरकर्म चौर्यं चोरिका स्तेनवत्।
स्तेयं स्तैन्यं, हृतधने लोप्त्रं लोत्रं च लोद्रकम् ॥२९॥
मन्दे त्वलस आलस्यश्चतुरे दक्ष-दक्षिणौ।
उष्णकोष्णौ, दातरि तु स्यादुदारोऽनुदारयुक् ॥ ३०॥
बहुप्रदे स्थूललक्षः स्थूललक्ष्योऽपि यान्तिमः[1]।
दानेंहतिरंहितिश्च प्रादेशन-प्रदेशने ॥ ३१॥
निर्वापणं निर्वपणं, याचके तु वनीपकः।
वनीयक-वनब्रकौ, प्रार्थनायां तु याचना ॥ ३२॥
याञ्चैषणाऽध्येषणापि भवितरि भविष्णुयुक्।
भूष्णुर्भविष्यति भवी भाव्यथो स्यात् प्रसारिणि ॥३३॥
विसारी च विसृमरो विसृत्वरयुतो मतः।
लज्जाशीले तु लज्जालुर्लज्जूः स्यात्, क्षमिता क्षमी ॥३४॥
क्षन्ता सहिष्णुः सहने, ईर्ष्यालुः कुहने स्मृतः।
ईर्ष्युश्च[2], क्रोधने क्रोधी, बुभुक्षायां तु रोचकः ॥३५॥

---

१ यकारान्त इत्यर्थः। २ ईर्ष्यावति।

रुचिः क्षुधा-क्षुधौ, तृष्णक् तृषिते तृष्णकोऽपि च ।
क्षुदसहे क्षुधारुः स्यात् क्षुधालुः, शीतकाऽसहे ॥ ३६ ॥
शीतारुश्च सशीतालुः, पिपासायां तृषा-तृषौ ।
तृष्णा-तर्षौ च, लिप्सायां [1]त्रयोऽन्त्या अपि, भक्षके॥३७॥
आशितश्चाशिरो, भक्ते कुरुः कूरं च दग्धिका ।
भिस्साटा भिस्सटा भिस्सा, दधिसर्वरसाग्रके ॥३८॥
दधिमण्डं मण्डमपि, भक्तमण्डे तु [2]प्रोङ्स्रवः ।
[3]निम्रात् स्रावश्च, श्राणायां विलेपी च विलेपिका ॥३९॥
विलेपनी विलेप्याऽपि काथिका कथिकाऽपि च ।
तरलं तरला, सूपे सूदोऽप्यथ तिलान्नके ॥ ४० ॥
कृसर-त्रिसरौ पुंस्त्री, पिष्टके पूप-पूपकौ ।
पूपिकायां पौलि-पौल्यौ पूलिका पोलिकापि च ॥४१॥
पूपली चेषत्पक्के त्वभ्यूषाऽभ्योषाऽभ्युषास्त्रयः ।
निष्ठानोऽस्त्री तेमने स्यात्, सठः पत्रफलादिके ॥४२॥
शाकं साकं हरितके, करम्भो [4]दधिसक्तुषु ।
करम्बोऽपि, घार्तिके तु पूरः स्याद् [5]घृत-पिष्टतः ॥४३॥
घृतवरोऽवसेकिमे वटको वटसंयुतः ।
[6]स्नेहभृष्टतण्डुलेषु भरुजी भरुजापि च ॥ ४४ ॥

---

१ तृडादयस्त्रय शब्दा लब्धुमिच्छायामपीत्यर्थ । २ प्रस्रव, आस्रवश्च । ३ निम्रशब्दाभ्यां पर स्रावशब्द, निस्राव-प्रस्रावाविति यावत् । ४ दधिप्रधानेषु सक्तुष्वित्यर्थ । ५ घृतपूर, पिष्टपूर इत्यर्थ । ६ स्नेहैर्घृतादिभि सह भृष्टेषु भर्जितेषु तण्डुलेषु ।

मर्मराले पर्पटश्चपटः, पृथुके [1]चेः पुटः ।
चिपिटश्चिपिटिका शर्करायामुपला सिता ॥ ४५ ॥
सितोपला मधुधूलौ खण्डो वर्गद्वितीयखः ।
फाणिते स्यात्तु मत्स्याण्डी मत्स्यण्डिश्च मत्स्यण्ड्यपि॥४६॥
मत्सण्डी [2]खण्डतो योज्या शर्करा सर्करापि च ।
शिखरण्यां रसाला स्याद् रसिता मार्जितायुता ॥४७॥
मर्जिता, मुद्गादिरसे यूर्यूषास्त्रिपु जुषयुक् ।
दुग्धे गव्यं गोरसश्च रसोत्तमरसे समे ॥ ४८ ॥
क्षीरस्य विकृतौ कूर्चिः कूर्चीका कूचिकान्विता ।
कूर्चिकापि किलाटी स्यात् किलाटा च किलाटयुक्॥४९॥
द्रप्स-द्रप्स्ये दध्न्यघने, हविष्य-हविषी घृते ।
रसायन-गोरसौ द्वौ घोले, तक्रे त्वरिष्टयुक् ॥ ५० ॥
रिष्टमौदश्वितौदश्वित्के संस्कृत उदश्विति ।
पिच्छिले विजलं प्रोक्तं विजिलं विज्जलं विजम् ॥५१॥
विजेविलं विजिपिलमारनाले तु काञ्चिकम् ।
काञ्जिकं च सुवीराऽऽम्लं सौवीरं [3]चाभितः षुतम् ॥५२॥
कुल्माषाभिषुतं चैव कुल्माषं [4]चार्धराद्धके ।
माषादौ तु कुल्माषः स्यात् कुल्मासश्चाप्युपस्करे ॥५३॥
दन्त्य-तालव्य-मूर्द्धन्यमध्यः स्याद् द्वेषवारकः ।
तिन्तिडीक-तन्तिडीके चुक्रे पक्षण्यपि स्मृते ॥५४॥

---

१ चिपुट इत्यर्थ । २ खण्डशर्करा, खण्डसर्करा । ३ अभिषुतम् ।
४ अर्धपक्वे माषादाविस्यस्य विशेषणमिदम् ।

राजिकायामासुरी स्यादसुरी च क्षुधा-क्षतात् ।
परोऽभिजननः शब्दो योज्यते शब्दवेदिभिः ॥ ५५ ॥
कुस्तुम्बुरुर्वेधोर्ध्युकारस्तस्मिन् धान्यं च धान्यकम् ।
धन्या धन्याकं धान्याकं धानेयक-धनीयके ॥ ५६ ॥
धनकोऽथ कोलके स्याद् मरीचं मरिचं तथा ।
ऊषणं ह्युषणं विश्वा शुण्ठी शुण्ठिश्च, पिप्पली ॥५७॥
उषणा स्यादूषणापि, कृष्णा च कृष्णतण्डुला ।
गजपिप्पल्यां वशिरो वसिरः, सर्वग्रन्थके ॥ ५८ ॥
ग्रन्थकं शिरोऽनादन्तः, क्ली सान्तं चटकाशिरः ।
व्योषे त्रेः कटु-कटुके, अजाजी जीर-जीरकौ ॥ ५९ ॥
जीरणो जरणः कणः जीरकः कृष्णजीरके ।
सुषवी दन्त्य-मूर्धन्य-तालव्यान्तर्गता पृथुः ॥ ६० ॥
पृथ्वी उत्कुञ्चिका चोपकुञ्चिकाप्यथ हिङ्गुनि ।
वाल्हीकं वाल्हिकं, जग्धौ खादनं खदनं घसिः ॥६१॥
निघसोऽपि विष्वाणाऽवष्वाणौ जमन-जेमने ।
ग्रासे गुडेरक-गुडौ गुडेरोऽपि गडोलयुक् ॥ ६२ ॥
गण्डोलः कवलोपेतः कवकः, सुहिते पुनः ।
आघ्राता-ऽऽघ्राणकौ, भुक्तत्यक्ते फेला च फेलियुक् ॥६३॥
मांसाशिनि शाष्वलः स्याच्छौष्कलः शाष्कलिस्तथा ।

---

१ क्षुधाक्षतशब्दाभ्या परोऽभिजननशब्द क्षुधाभिजनन क्षताभिजनन-इति । २ वार्धिप्रमिता , चत्वार इत्यर्थ. । ३ तिक्तपिप्पली । ४ शुण्ठिमरीच-पिप्पलीना युगपद्वाचकौ त्रिशब्दात्परौ कटु-कटुकशब्दौ ।

मौष्कुलिर्मौष्कुलो, लिप्सौ लोलुपो लोलुभोऽपि च ॥६४॥
लोलोऽपि गर्धनो गृध्नु-गृध्नौ चेहेह ईहने ।
कामश्च कामना, धृष्टो धृष्णुः स्याद् धृष्णजा सह॥६५॥
शुभंयुः शुभसंयुक्ते शुभंयश्चाप्यहंकृति ।
अहंयोऽहंयुसंयुक्तः, कामुके कामि-कामिनौ ॥६६॥
कामनः कमनः कम्रः कमरः कमितापि च ।
कामयिताऽभिक-भीकावन्तर्दुर्विपरो मनाः ॥ ६७ ॥
विचेतस्यभिशस्ते तु स्यादक्षारित-क्षारितौ ।
तिरस्कारे परीभावः पैरापर्यभितो भवः ॥ ६८ ॥
न्यक्कारः सनिकारः स्यात्, जागरूके तु जागरी ।
जागरिता, जागरणे जागर्या जागरस्तथा ॥ ६९ ॥
जागरा, जाग्रिया, शङ्की संशयालुर्भवेदयम् ।
सांशयिको, दक्षिणार्हे दक्षिण्यो दक्षिणीयकः ॥ ७० ॥
दण्डिते दाप्यतः प्रोक्तो दायितोऽपि तथोच्यते ।
अर्च्ये प्रतीक्ष्यो निर्योपि, पूजिते त्वपचायितः ॥ ७१ ॥
अपचितोऽथार्हणायां पूजा पूज्याऽथ पीनके ।
बहुलो बहलः स्थूर-स्थूलौ पीवा सपीवरः ॥ ७२ ॥
मांसलांसलौ निर्दिग्धे, कृशे शात-शितौ स्मृतौ ।
तीक्ष्णेऽप्येतौ, बृहत्कुक्षौ तुन्दी तुन्दिक-तुन्दिलौ ॥७३॥
तुन्दिभोऽप्युदरिकश्चोदरिलोदरिणौ समौ ।

---

१ अन्तर्मनाः, दुर्मनाः, विमनाः । २ पराभवः, परिभवः, अभिभवः ।

अनासिके विग्न-विखू विग्रोऽपि, नतनासिके ॥ ७४ ॥
अवाद् भ्रट-टीट-नाटा नाशायां तन्नतावपि ।
खरनासे खरणसः खरणाः, खुरसदृग्नसि ॥ ७५ ॥
खुरणाः स्यात् खुरणसः, श्रोणे पङ्गुः सपङ्गुलः ।
स्यात् खल्वाटे तु खलति-खलतावल्पकायके ॥७६॥
पृश्नि-पृष्णी गड्डुले तु न्युब्ज-कुब्जौ, कुहस्तके ।
कुणि-कूणी, ह्रस्वकरपादे खर्वो निखर्वयुक् ॥७७॥
ह्रस्वशाखे वामनश्च वामा नान्तो, ह्निनम्रके ।
वण्डो दन्त्योष्ठ्यवादिः स्यादल्पमेढ्रेऽपि, खञ्जके ॥७८॥
खोड-खोरौ च खोटोऽपि, पोगण्डो विकलाङ्गके ।
अपोगण्डोऽप्यूर्ध्वजानावूर्ध्वज्ञोर्ध्वज्ञकौ समौ ॥ ७९ ॥
विलजानौ प्रज्ञुः स्यात् प्रज्ञोऽपि, युतजानुके ।
संज्ञु-संज्ञौ च सर्वत्र जञसंयोग उच्यते ॥ ८० ॥
वलियुक्ते वलिनः स्याद् वलिभः, शस्तकेशके ।
केशवः केशिकः केशी, तुण्डिलो वृद्धनाभिके ॥८१॥
तुण्डिभस्तुन्दिलोऽभ्यान्ताऽभ्यमितौ ग्लान-ग्लास्नुकौ ।
व्याधिते, कच्छुरे तु स्यात्पामनः पामरस्तथा ॥८२॥
सातिसारेऽतिसारक्यतीसारकी, कफान्विते ।
श्लेष्मणः श्लेष्मलः, क्लिन्ननेत्रे तद्वति·पिल्लयुक् ॥८३॥
चिल्लश्चुल्लोऽपि, मूर्ते तु मूर्च्छालो मूर्च्छितोऽपि च ।

१ अवभ्रट, अवटीट, अवनाट इति ।

पित्ते पलाग्निः पललज्वरोऽथ खेटयुक् खटः ॥ ८४ ॥
बलासो दन्त्य-तालव्यप्रान्तकः कथितो बुधैः ।
कफे, व्याधौ रोग-रुजौ रुजाऽप्यामय आमकः ॥ ८५ ॥
अमः, क्षये राजयक्ष्मा यक्ष्मा जक्ष्मापि नान्तकः ।
जक्ष्म-यक्ष्मावदन्तौ द्वौ, क्षवे क्षुत क्षुतमप्यथ ॥ ८६ ॥
क्षवथौ काशः कासोऽपि, खसे पामा तु पामया ।
कच्छूः कच्छुः स्त्रियां सर्वे, खर्ज्वां कण्डूयनं मतम् ॥८७॥
कण्डूः कण्डूति-कण्डूये, व्रणे रुषो रुषा सह ।
ईर्मोऽस्त्रियामीर्म नान्तं, गण्डे विस्फोट-स्फोटकौ ॥८८॥
पिटकः पिटका तद्वत्पिटकं च, किलासके ।
सिध्म-सिध्मे, कुष्ठभेदे दर्द्रुर्देर्द्रूश्च दद्रुयुक् ॥ ८९ ॥
दद्रूर्दर्दूश्च, कोठके मण्डलकं च मण्डलम् ।
हृल्लासे हिक्का हेक्कापि, पीनसे स्यादपीनसः ॥ ९० ॥
आपीनसः प्रतिश्यायः प्रतिश्या, श्वयथौ पुनः ।
शोफ-शोथौ, छर्दने तु च्छर्दिश्छर्दी प्रच्छर्दिका ॥९१॥
वमनं वमि-वमथू, कुरण्डस्त्वण्डवर्धने ।
कूरण्डोऽपि, प्रमेहे तु मेहोऽपि च, चिकित्सके ॥ ९२ ॥
आयुर्वेद्यायुर्वेदिको भिषग्-भिषज-भिष्णजाः ।
जायौ भेषज-भैषज्ये उपचारश्चिकित्सने ॥ ९३ ॥
उपचर्यापि, सत्कृत्यालंकृतस्वकनीदये ।
कूकुदः कूपदश्चाऽऽपदापदे विपदा विपद् ॥ ९४ ॥
विपत्तौ, कृच्छ्रवज्ये तु समौ दूडाभ-दूडभौ ।

समर्धुकस्तु वरदे स्यात् समर्धक इत्यपि ॥ ९५ ॥
सदस्ये तु पारिषद्य-पार्षद्यावथ संसदि ।
परिषत्-पर्षदौ तुल्ये समज्या च समाजयुक् ॥ ९६ ॥
आस्थानमास्था, दैवज्ञे नैमित्तिको निमित्तवित् ।
नैमित्तोऽपि च, मौहूर्तो मौहूर्तिकेऽथ लेखके ॥ ९७ ॥
लिपिकरो लिबिकरोऽक्षरन्यासे लिपिर्लिबिः ।
मषी-मस्यौ मलिनाऽम्बु, कितवे त्रितयं स्मृतम् ॥९८॥
धार्तो धूर्तोऽक्षधूर्तश्च, दुरोदर-दुरोदरे ।
द्यूतेऽथाऽक्षे पाशकः स्यात् प्रासकः शारितः फलम्॥९९॥
फलकोऽष्टापदे शारिः शारः खेलनिकोच्यते ।
व्यालग्राह्यहितुण्डिक आहितुण्डिक इत्यपि ॥ १०० ॥
मनोजवस्ताततुल्ये मनोजवसकोऽपि च ।
क्षेमंकरो रिष्टतात्यरिष्टताती तथाऽऽस्तिके ॥ १०१ ॥
श्राद्ध-श्रद्धालू च, सहे प्रभविष्णुः प्रभूष्णुयुक् ।
शक्त-शक्नावसामर्थ्यजीवके चानवस्थिते ॥ १०२ ॥
चत्वारोऽमी पराः कर्णात् टिरिटिरि-टिरेटिरा ।
चुल्चुरु-स्चुरुचुरा, शिथिलः शिथिरः श्लथे ॥ १०३ ॥
स्थित ऊर्ध्वदमश्चोर्ध्वो निर्वकारो वकारवान्[1] ।
ऊर्ध्वदमस्तद्भवे तु ऊर्ध्वाद् दमिक दामिकौ ॥१०४॥
ऊर्ध्वदमिकोऽप्यध्वगे तु स्यादध्वन्योऽध्वनीनवत् ।
गन्तु-गान्तू पथिकश्च पान्थः, शम्बल-सम्बले ॥ १०५ ॥

---

१ वकाररहितस्तत्सहितश्च-ऊर्ध्व., ऊर्ध्वश्चेत्यर्थः ।

पाथेये, जङ्घाकरे तु जङ्घाकरिकं जांघिकौ ।
त्वरिते ज़वी च जवनः सहायेऽभ्यनुतश्चरः ॥ १०६ ॥
अनुगाम्यनुगश्चापि सेवायां स्यादुपासना ।
उपास्त्युपेता चोपास्या परेश्चैषणमेषणा ॥ १०७ ॥
पत्तौ पदाति-पादातौ पादातिक-पदातिकौ ।
पदकः पदगः पद्गः पादाविक-पदाजिकौ ॥ १०८ ॥
प्रष्ठे सरोऽग्रेऽग्र-पुरः-परतो गम-गामि-गाः ।
पुरस्तः, आवेशिके तु स्तः प्राघूर्णक-प्राघुणौ ॥१०९॥
अतिथ्योऽतिथिरातिथ्य आङ्परौ गान्तु-गन्तुकौ ।
आवेशिक आतिथेय्यातिथेयातिथ्यनिःस्वनाः ॥११०॥
ग्रामे भवे तु ग्रामीण-ग्रामीणौ ग्राम्य इत्यपि ।
ग्रामेयकश्च, लोके तु जनो जनपदस्तथा ॥ १११ ॥
देवलोके देवविशा देवविद् वाऽभिजातके ।
जात्याभिजौ कुलीनश्च कुल्य-कौलेयकौ समौ ॥११२॥
महाकुलीनसहितौ माहाकुल-महाकुलौ ।
गोत्रोऽन्वयोऽन्ववायश्च संतानः संततिस्तथा ॥ ११३ ॥
स्त्रियां महेला महिला मेहला च महेलिका ।
वामिर्वामा जोषा योषा स्याद् योषिदपि योषिता॥११४॥
स्याद् मत्तकासिनी मत्तगामिन्यां मत्तकाशिनी ।
स्त्र्यलङ्कारे कुट्टुमितं झुकारं, कन्यका कनी ॥११५॥
कुमार्यां, मध्यमवयःस्त्रियां स्यात् तरुणी तथा ।
तलुनी, युवतिश्चोक्ता युवत्याद्यवयःस्त्रियाम् ॥११६॥

सुवासिनी स्ववासिनी वधूटी वध्वटीति च ।
चिरिण्टी स्याच्चिरण्टी च चरिण्टी सचरण्टिका ॥११७॥
पत्न्यां सधर्मिणी सहधर्मिणीगृहिणीगृहाः ।
कलत्रं कडत्रं दारः पुंसि वा भूम्नि दारया ॥ ११८ ॥
जनिर्जनी कुटुम्बिन्यां स्यात् पुरन्धिः पुरन्ध्र्यपि ।
स्नुषायां तु वधूयुक्ता वधूटी च जनिर्जनी ॥ ११९ ॥
कुलस्त्रियां तु कुलतो वालिका पालिकाऽपि च ।
कान्तायां प्रेयसी प्रेष्ठा षटकार-ठकारभाक् ॥ १२० ॥
प्रिया, कान्ते प्रियः प्रेयान् प्रेष्ठष्ट-ठद्वयान्वितः ।
वरो वरयितोद्वाहे विवाहे यम-यामकौ ॥ १२१ ॥
उपात्, जायापत्योस्तु जम्पती दम्पती स्मृतौ ।
द्वित्वे, जस्यती दस्यती प्रायो वेदे प्रयोजितौ ॥ १२२ ॥
जिल्वरीवाचकौ पूर्वत्रैकत्वादावुदाहृतौ ।
हरणे तु सुदायः स्याद् दायो युतक-यौतकौ ॥ १२३ ॥
यौतुकः, परगेहस्था स्वायत्ता शिल्पजीविनी ।
सैरन्ध्री चापि सेरन्ध्र्यथावरोधनप्रेष्यिका ॥ १२४ ॥
असिक्निका स्यादसिक्नी, दूत्यां दूतिरपि स्मृता ।
प्राज्ञी प्रज्ञा प्रजानत्यामाचार्यानी नृयोगके ॥ १२५ ॥
आचार्या, मातुलानी च मातुल्यपि तथा मता ।
उपाध्यायान्युपाध्यायी, क्षत्रियाणी स्वतो भवेत् ॥१२६॥

१ दार. पुलिङ्ग., बहुवचनान्त., एकवचनान्तश्चेत्यर्थ. । २ भवयोग विनेत्यर्थ. ।

क्षत्रिया स्यादुपाध्याय्युपाध्यायाऽऽर्याणिका पुनः ।
आर्या पुनर्भ्वो दिधिषूर्दिधीषुरपि तद्भवे ॥ १२७ ॥
दिधिषुर्दिधिषूर्विप्रे त्वग्रतो दिधिषुर्मतः ।
दिधिपूरप्यसत्यां तु वर्षणी घर्षणीति च ॥ १२८ ॥
पांशुला पांसुलाऽथ स्यात् पतिः पत्नी च जीवतः ।
पतिवत्न्यां, निर्वीरा च वीरा पति-सुतोज्झिता ॥१२९॥
भिक्षुकी भिक्षुणी मुण्डा श्रमणा श्रवणाऽपि च ।
गणिकायां वेश्या वेष्या, पण्याङ्गना पणाङ्गना ॥१३०॥
कुट्टन्यां शम्भली दन्त्य-तालव्यादिर्मता बुधैः ।
कुम्भदास्यां पोटा वोटाऽवस्त्रनार्यां तु नग्निका ॥१३१॥
नग्ना कोटवी कोट्टवी, ऋतुमत्यां तु पुष्पिता ।
पुष्पवती चाविरवी निष्पुष्पायां तु निष्कला ॥१३२॥
निष्कल्यपि च स्त्रीधर्मे आर्तवं ऋतुसंयुतम् ।
रजः सान्तं रजोऽदन्तो ना गुणेऽप्यथ मैथुने ॥१३३॥
सुरतं स्याद् रति-रते पशोर्धर्म-क्रिये स्मृते ।
जभनं यभनं, गर्भवत्यां गुर्वी च गुर्विणी ॥ १३४ ॥
प्रसूतायां विजाताख्या प्रजाताप्यथ भ्रूणके ।
वृधसानो वर्धसानो गरभो गर्भ इत्यपि ॥ १३५ ॥
दोहदं दौहृदं श्रद्धा, पुत्र्यां तु स्यात् स्तनन्धयी ।
स्तनन्धया सूनुः सुतापत्ये, पुत्रेऽपि तोककम् ॥१३६॥
तुगपत्ये, भ्रातृपुत्रे भ्रातृव्यो भ्रात्रीयोऽपि च ।
पुत्रपुत्रे पौत्रस्तस्य युवापत्ये पुनः स्मृतः ॥ १३७ ॥

पौत्रायण एवं पुनर्भूनानान्द्रो दुहितृवत् ।
पौनर्भव-पौनर्भवायणौ, नानान्द्र इत्यपि ॥ १३८ ॥
नानान्द्रायणो, दौहित्रो दौहित्रायणकस्तथा ।
पैत्र्यां नप्ता भवेद् नप्त्री स्यात् पितृष्वसुरात्मजे ॥१३९॥
पितृष्वसेयवत्पैतृष्वस्रीयो, जननीस्वसुः ।
पुत्रे तु मातृष्वस्रीयस्तद्वन्मातृष्वसेयकः ॥ ॥१४० ॥
दास्याः सुते तु दासेय-दासेरौ च, नटीसुते ।
नाटेय-नाटेरौ, पुत्रे बन्धक्या बान्धकेयवत् ॥ १४१ ॥
बान्धकिनेयश्च, कौलटेरः स्यात् कौलटेयवत् ।
भिक्षुसत्याः सुते कौलटेय-कौलटिनेयकौ ॥ १४२ ॥
स्वजाते त्वौरसौरस्यौ, भवेद् गोलश्च गोलकः ।
मृते पत्यौ जारजोऽथ भ्रातरि स्यात्सहोदरः ॥ १४३ ॥
समानोदर्य-सोदर्य-सोदराः, ज्येष्ठभ्रातरि ।
अग्रजोऽग्रियाऽग्रिमकौ स्यात् कनीयांश्च कन्यसः ॥१४४॥
यविष्ठोऽपि यवीयांश्च कनिष्ठे सोदरे समाः ।
ज्येष्ठ-कनिष्ठ-यविष्ठास्त्रिकवर्गाद्द्वितीयकाः ॥ १४५ ॥
स्यालस्तालव्य-दन्त्यादिः पत्न्या भ्रातरि कथ्यते ।
देवृ-देवर-देवानः स्युः पत्युरनुजे, स्वसा ॥ १४६ ॥
जानिर्योनिः कुलस्त्री च भग्नी स्याद् भगिन्यन्विता ।
पत्युः स्वसरि ननन्दा ननान्दा नन्दनीत्यपि ॥१४७॥
पत्नीकनिष्ठभगिन्यां श्याली शाली च, खेलने ।
परिहासः परीहासः कुर्दनं कूर्दनं समौ ॥ १४८ ॥

किलः केलिश्च जनके बप्पो वप्रश्च तातयुक् ।
ततो जनयिता तद्वज्जनित्रोऽपि च, मातरि ॥१४९॥
अम्बाऽप्यम्बा जनयित्री जनित्री जननीयुता ।
जानी, पित्रोः स्मृतौ माता-पितरौ, मातरात्परौ ॥१५०॥
पितरः पितृशब्दश्च, ज्ञातौ स्वः स्वजनस्तथा ।
बान्धवो बन्धुरात्मीये स्व-स्वकीये, नपुंसके ॥ १५१ ॥
पण्डु-पाण्डौ शण्ठ-शण्ढौ तृतीयाप्रकृतिस्तथा ।
तृतीयप्रकृतिर्देहे कलेवरं कडेवरम् ॥ १५२ ॥
तनूः स्यात्तनु-तनुषी घनस्तद्वच्च भूघनः ।
गात्रं गान्त्रं मूर्तिमच्च मूर्तिः स्यात, कुणपे शवः॥१५३॥
शवः सान्तं भवेत् षण्ढे, मूर्ध्नि मस्तक-मस्तिके ।
शिरः सान्तं स्मृतं क्लीबे शिरोऽदन्तो मतो नरि ॥१५४॥
चिकुरश्चिहुरः केशे ललाटस्याऽलके पुनः ।
भ्रमरकः स्याद् भ्रमरालको वेणिः प्रवेणियुक् ॥ १५५ ॥
केशन्यासे काकपक्षे शिखण्डक-शिखाण्डिकौ ।
वक्रस्त्रिषु च्छन्दस्यपि, दान्ते षण्ढे भषद् भसद्॥१५६॥
आमाशयस्थाने च, जघनेऽपि तुण्डि-तुण्डकौ ।
घनं घनोत्तमं भाले त्वलीकमलिकं तथा ॥ १५७ ॥
कर्णे श्रवणं श्रुतिवत् श्रवः श्रोत्रं च श्रौत्रकम् ।
नेत्रेऽक्ष्यऽक्ष्णं दृशि-दृशे दृग् लोचन-विलोचने ॥१५८॥
कनीनिकायां तारा स्यात् तारकाऽप्यर्धवीक्षणे ।
कांक्षः कटाक्षो नेत्रस्य मीले मेष-मिषौ नितः ॥१५९॥

कालभेदेऽपि भ्रूविकारे भ्र-भ्रु-भ्रू-भ्रूतः कुटिः ।
भ्रूमध्ये कूर्च-कूपे कूर्पं नक्रे नस्नया नसा ॥ १६० ॥
नासा नस्या नासिका च नाशिका घ्राणमाघ्रया ।
घ्रा, दन्तवस्त्रे ओष्ठः स्यात् त्रिकवर्गद्वितीयवान् ॥१६१॥
ओष्ठप्रान्ते सृक्क नान्तं क्लीबं सृक्कमदन्तकम् ।
सृक्वणी सृक्कणिर्ङ्यन्तेदन्ते सृक्कि नपुंसके ॥ १६२ ॥
इदन्तमेकैर्वद्वन्द्वं कयुग्ममपरैः स्मृतम् ।
सृक्कशब्देऽथ हन्वग्रसन्धौ स्याच्चिबुकं चिबुः ॥१६३॥
दंष्ट्रिकायां दाढिका स्याद् द्राढिका खादने पुनः ।
रदनो रदयुग्दंश-दशनौ मल्ल-मल्लकौ ॥ १६४ ॥
जिह्वायां रसना दन्त्य-तालव्यान्तर्गता रसा ।
रसमातृका रस्ना च रसिका रसनं तथा ॥ १६५ ॥
गले कण्ठः कण्ठी कण्ठं शब्द-समीपयोरपि ।
अंसे तु स्कन्धः स्कधश्च सान्तं क्लीबमुरोंसयोः ॥१६६॥
सन्धौ तु जत्रु षण्ढे स्यात् तकार-रेफयोगवत् ।
प्रवेष्टो दोर्दोषा बाहुर्बाहा बाहो भुजो भुजा ॥ १६७ ॥
भुजामध्ये कपोणिः स्यात् कफोणी च कफोणियुक् ।
कफणिः कफणी तद्वत्कुर्परः कूर्परोऽपि च ॥ १६८ ॥
प्रकोष्ठे वर्गद्वितीयः स्यात् कलाचिः कलाचिका ।
हस्ते करः करिर्हस्तमूले तु मणिबन्धवत् ॥ १६९ ॥
मणिः स्यात्करशाखायामङ्गुरी चाङ्गुरिस्तथा ।
अङ्गुलोऽङ्गुलिरङ्गुल्यां तर्जन्यां तु प्रदेशिनी ॥ १७० ॥

प्रदेशिनी प्रदेशिका, ज्येष्ठाङ्गुल्यां तु मध्यमा ।
मध्या, ज्येष्ठा-कनिष्ठे द्वे टवर्गद्वितीयान्विते ॥ १७१ ॥
पुनर्नव-पुनर्भवौ करजे नखरस्त्रिषु ।
नखोऽस्त्री तर्जन्यायत्तेऽङ्गुष्ठे त्वथ प्रदेशवत् ॥ १७२ ॥
प्रादेशोऽप्यायताङ्गुलौ हस्ते स्यात् प्रतलस्तलः ।
तालिका-तालौ चपेटश्चर्पटश्चपटोऽपि च ॥ १७३ ॥
तद्द्वये योजिते सिंहतलः संहतलस्तथा ।
तताङ्गुष्ठमध्याङ्गुलिमाने तालस्तलोऽपि च ॥ १७४ ॥
वितस्ति-खड्गमुष्ट्योश्च, कुब्जिताङ्गुलिके करे ।
प्रसृतः प्रसृतिश्चापि गण्डूषे चलुकश्चलुः ॥ १७५ ॥
चुलुकौ, निष्कनिष्ठे स्याद् हस्त आर्तिररत्नयुक् ।
तिर्यक्प्रसारितबाह्वोर्व्यायामो व्याम-व्यामनी ॥१७६॥
वियामः, पृष्ठवंशे तु रीढको रीढयुग् मतः ।
पृष्ठं वर्गद्वितीयासमुत्सङ्गेऽङ्को नपुंसके ॥ १७७ ॥
सान्तमङ्कोऽप्यदन्तो नाऽथोरोजोरसिजौ स्तने ।
कुच-कूचौ, जठरे तु स्यात् पिचण्डः पिचिण्डयुक्॥१७८॥
तुन्दं तुन्दिः कुक्ष-कुक्षी, यक्नि कालेय-कालके ।
कालखण्डं कालखञ्जं, गुल्मे प्लीहा प्लिहा तथा ॥१७९॥
नान्तौ, प्लीहा चाबन्तोऽपि, मध्ये मध्यम इत्यपि ।
विलग्नावलग्नौ सर्वे पुंक्लीबाः, रसनापदे ॥ १८० ॥
कटीरं च कटि-कटी-कटाः, श्रोणी च श्रोणियुक् ।
वलित्रयसमाहारे त्रिवलिस्त्रिवली तथा ॥ १८१ ॥

त्रिकपार्श्वगर्तयोस्तु कुकुन्दरे कुकुन्दुरे ।
युतौ स्फिचौ स्फिजौ चान्तौ जान्तौ, स्यात्स्मरमन्दिरे॥१८२॥
योनिर्योनी च, पुंश्चिह्ने शेपः शेफश्च सान्तगे ।
शेप-शेफौ च शेवश्च त्रयोऽदन्ता बुधैः स्मृताः ॥१८३॥
लाङ्गूलं शङ्कु लङ्गूलं, मुष्क आण्डाण्डकौ नरि ।
अण्डं पेलं पेलकोऽप्यथोरुरूरूश्च सक्थनि ॥ १८४ ॥
जङ्घायां तु टङ्क-टङ्गौ खनित्रेऽपि च तौ मतौ ।
पादग्रन्थौ कुल्फ-गुल्फौ घुटिको घुण्ट-घुण्टकौ ॥१८५॥
घुटः सर्वेऽपि पुंल्लिगाः, चरणे चलनः क्रमः ।
क्रमणः पाद-पदौ पात् पत्-पदे अंह्रिरङ्घ्रियुक्॥१८६॥
तिलके कालकस्तद्वत् तिलकालक इत्यपि ।
जडुलो जटुलो, मांसे पलं पललमामिषम् ॥१८७॥
अमिषं चार्द्रमांसे तु भवेदर्पशमर्पिशम् ।
मुख्यमांसे बुक्का नान्तं त्रिषु बुक्कस्त्रिषु स्मृतः ॥१८८॥
बुक्काग्रमांसाग्रमांसे वृक्कः स्यात्पुंस्त्रियोर्वसा ।
मेदः सान्तं मेदोऽदन्तो मस्तिष्को मस्तुलुङ्गकः ॥१८९॥
मस्तकस्नेहे गोदोऽस्त्री करोटं शिरसोऽस्थनि ।
करोटीवत् करोटिश्च भकालं च भगालयुक् ॥१९०॥
पृष्ठहड्डे कशेरुका कशारुकाऽस्थिसंभवे ।
मज्जा नन्तो द्वयोर्मज्जाऽऽबन्तः स्त्री रेत्र-रेतसी ॥१९१॥
बल-बल्ये च वीर्ये द्वे लोम रोम तनूरुहे ।
तनुरुहं, चर्म चर्म त्वक् त्वचं चोचमित्यपि ॥१९२॥

असृग्धरा सृग्धरा च कषिते लेख्यचर्मणि ।
कडित्रं सकटित्रं च, स्नायौ वसस्नया स्नसा ॥१९३ ॥
स्नावा नान्तो, धमन्यां तु धमनिर्नाडि-नाडकौ ।
नाडी शिरा सिरा नेत्रमले दूषी सदूषिका ॥ १९४ ॥
दूषीका काणुकं काणूकमाणूकवदाणुकम् ।
घ्राणमले शिङ्घाणक-सिङ्घाणौ, लालिका पुनः॥१९५॥
सृणीका सृणिका गूथो विड्-विषौ शान्त-षान्तगौ ।
वर्चस्क-वर्चसी तुल्ये विष्ठा वर्गाद्वितीयभाक् ॥१९६॥
नेपथ्ये वेष-वेशौ द्वावुत्सादनमुद्वर्तने ।
उच्छादनं चापि समालभने चर्चिक्यं मतम् ॥१९७॥
चर्चाऽपि, मण्डने प्रति-परितः कर्म कथ्यते ॥
मार्ष्टो मार्जो मृजा मार्जा मार्जना, स्नान आप्लवः॥१९८॥
आप्लावोऽपि च, गात्रानुलेपन्यां वर्तिरुच्यते ।
वर्ती तथा जोङ्गके स्यादगर्वगुरु वंशकम् ॥ १९९ ॥
वंशिका वंशिकं कृमिजग्धं कृमिजमित्यपि ।
प्रवरं प्रकरं तुल्ये गोशीर्षे हरिचन्दनम् ॥ २०० ॥
हरिश्च, रक्तचन्दने पत्रगं च पतङ्गकम् ।
पत्राङ्गं, सौमनसे तु जातिर्जाती फलं तथा ॥ २०१ ॥
जातीफलं जातिफलं तद्वत्कोशफलं मतम् ।
जातीकोशं जातीकोषं, कर्पूरे स्यात् सिताभ्रकः॥२०२॥
सिताभश्चापि, कस्तूर्यां नाभिवद् मृगनाभिजा ।
मृगनाभिर्मृगमदो मृगः स्याद् मद इत्यपि ॥ २०३ ॥

कुङ्कुमे वरवाह्लीकं वरं वाह्लीक-वाह्लिके ।
कश्मीरजन्म काश्मीरं कश्मीरजमपि स्मृतम् ॥ २०४ ॥
संकोचपिशुनं तद्वत्संकोचं पिशुनं समे ।
वर्णे वर्ण्ये, देवसुमे लवङ्गं लवसंयुतम् ॥ २०५ ॥
कोशफले कक्कोलकं कक्कोलं कोलकं तथा ।
कोलं कोरं च, कालानुसार्ये यापक-जापके ॥ २०६ ॥
कालीयकं कालेयकं कालियं चाऽग्निवल्लभे ।
रालोऽक्ष्यरालः, श्रीवासे धूपः स्याद् वृक-वृक्षतः॥२०७॥
श्रीवेष्टः श्रीपिष्टकश्च, कोटीरे मुकुटोऽस्त्रियाम् ।
मकुटोऽपि किरीटं स्यात् तिरीटं पुष्पदाम तु ॥२०८॥
नान्तः क्लीबेऽरावन्तोऽस्मिन् मुण्डमालाभिधे स्मृतम् ।
ललामवल्ललामाऽश्व-प्रधान-ध्वज-लक्ष्मसु ॥ २०९ ॥
पुण्ड्र-वालधि-शृङ्गेषु भूषा-प्रभावयोरपि ।
माल्यं माला, तिलके तमालपत्रं तमालवत् ॥ २१० ॥
शीर्षस्रज्यवतंसः स्याद् वसन्तोत्तंसकौ समौ ।
त्रयोऽमी कर्णपूरेऽपि पत्रावल्यां तु पत्रतः ॥ २११ ॥
भङ्गि-लेखा-लताङ्गुल्यो वल्लरी मञ्जरीति च ।
वल्लिश्चोत्क्षिप्तकायां तु कर्णान्दूश्च कर्णान्दुयुक् ॥२१२॥
कण्ठभूषायां ग्रैवेयं ग्रैवं ग्रैवेयकं तथा ।
मुक्तास्रज्याहारो हारः स्त्रीक्लीबेऽर्थेऽष्टयां सरिः सरः॥ २१३॥
सारिकाऽप्येकावल्यां तु कण्ठी कण्ठिकया सह ।

१ पत्रभङ्गि, पत्रलेखा, पत्रलता, पत्राङ्गुलिश्चेत्यर्थः ।

कटिके तु पारिहार्यःपरिहार्यश्च कङ्कणम् ॥ २१४ ॥
कङ्कणिश्चोर्मिकायां त्वङ्गुलीयकाङ्गुरीयके ।
मेखलायां सारसनं दन्त्य-तालव्यमध्यगा ॥ २१५ ॥
रसना, काञ्चिः काञ्ची च किङ्किणिः क्षुद्रघण्टिका ।
क्षिङ्कणी कङ्कणीका च कङ्कणी किङ्किणीत्यपि ॥२१६॥
समे मञ्जीर-मन्दारे नूपुरे पादतः परे ।
शीली च नालिका पादाङ्गुलीये पादतः परे ॥२१७॥
पालिका कीलिका, वस्त्रे वसनं वस्त्र-वाससी ।
सिनो निवसनं सत्रं कर्पटं पटमित्यपि ॥ २१८ ॥
पटः पट्याच्छादनं च छादः सिक्-सिचयौ तथा ।
वस्त्राञ्चले वर्ति-वस्ती दुकूलमतसीपटे ॥ २१९ ॥
दुगूलं, कम्बले रल्लो रल्लकोऽथ निवीतके ।
प्रावृतं निवृतं, स्थूलशाटे तालव्य-दन्त्यवान् ॥२२०॥
वरासिः, परिधानस्य ग्रन्थौ नीवी च नीवियुक् ।
चण्डातके चलनकश्चलनश्चलनिका पुनः ॥ २२१ ॥
चोलश्चोली कञ्चुलिका कञ्चूलः कञ्चुकोऽपि च ।
कूर्पासकश्च कूर्पासः कुर्पासः सकुर्पासकः ॥ २२२ ॥
शाटके तु शाटः शाटी, परिधानापराञ्चले ।
कच्छा कच्छाटी च कच्छाटिका, कौपीनके पुनः ॥२२३॥
कक्षापटः कक्षापुटः, कर्पटे नक्तको मतः ।
लक्तकः, प्रच्छदपटे उत्तरच्छद उच्यते ॥ २२४ ॥
निचोलको निचुलको निचोलं च निचोल्यपि ।

निचुलोऽवसत्थिकायां स्मृता पर्यस्तिकायुता ॥२२५॥
पर्यस्तिश्चापि पर्यङ्कः पल्यङ्कोऽपि, कुथे पुनः ।
वर्णपरिस्तोम-वर्णौ परिस्तोमवदास्तरः ॥ २२६ ॥
आस्तरणं प्रवेणीयुक् प्रवेणिः प्रतिसीरिका ।
जवनी जवनिकापि यवनी यमनीति च ॥ २२७ ॥
दूष्ये स्थूलं स्थुडमपि, पटकुट्यां तु केणिका ।
केणिः, पल्लवादिकृता शय्या संस्तर-प्रस्तरौ ॥ २२८ ॥
स्रस्तरोऽपि च, तल्पे तु शयनं शयनीयवत् ।
शय्यापि च खट्वायां तु मञ्चवद् मञ्चकः स्मृतः ॥२२९॥
पर्यङ्कोऽपि च पल्यङ्कः, पतद्ग्राह-पतद्ग्रहौ ।
प्रतिग्रह-प्रतिग्राहौ पालेऽथो दर्पणे मतः ॥ २३० ॥
मकुरो मुकुरस्तद्वद् मङ्कुरोऽप्यात्मदर्शवत् ।
आदर्शो, वस्त्रासने त्वासन्दा-सन्द्यौ च सन्दवत् ॥२३१॥
सन्दी भोजन आच्छादे एकोक्त्या चोभयोरपि ।
कशिपुर्दन्त्य-तालव्यमध्यः स्याच्छयनासने ॥ २३२ ॥
एकोक्त्योशीरमौशीरं पलङ्कशा पलङ्कषा ।
राक्षा रक्षा च लाक्षापि तद्रसे याववद्यतः ॥ २३३ ॥
यावको लक्तकालक्तौ, दीपस्तु कज्जलध्वजे ।
प्रदीपो दीपवृक्षश्च तालवृन्ते तु वीजनम् ॥ २३४ ॥
व्यजनं मृगचर्मोते धवित्रं च धुवित्रवत् ।
केशमार्जे कङ्कतिका कङ्कतः काक-कङ्कते ॥ २३५ ॥
कङ्कती, बालक्रीडने गिरिको गिरिवुडुः ।

गिरिगुडो गिरियको गिरीयकोऽथ गिन्दुकः ॥ २३६ ॥
गेन्दुकोऽपि कन्दुके द्वौ, पार्थिवे नृपतिर्नृपः ।
भूप-भूपति-भूपालास्तथा मूर्ध्नाभिषिक्तयुक् ॥ २३७ ॥
मूर्द्धावसिक्तो राजा राट् राज्ये महिन-माहिने ।
वसुदेवा वासुदेवा अर्द्धचक्रिषु संमताः ॥ २३८ ॥
तज्ज्येष्ठभ्रातृषु बला बलदेवाः, पृथौ नृपे ।
वेनिर्वैन्यो, भरते तु स्यात् सर्वदमनस्तथा ॥ २३९ ॥
सर्वदमः, सीतापतौ रामः स्याद् रामचन्द्रवत् ।
रामभद्रोऽपि, सौमित्रौ लक्ष्मणो लक्षणान्वितः ॥२४०॥
कैकेयी कैकयी चास्याः पुत्रे तु भरतो मतः ।
भरथोऽप्यथ जानक्यां शीता तालव्य-दन्त्ययुक्॥२४१॥
इन्द्रसुते वालिर्वाली, मारुतो हनुमानिति ।
हनूमान्, भीमशत्रौ किर्मीरः कर्मीर-किर्मिरौ ॥२४२॥
हिडिम्बो डीकारयुक्तोऽर्जुने फल्गुन-फाल्गुनौ ।
बीभत्सो बीभत्सुरपि, पाण्डुसूनुषु पाण्डवाः ॥ २४३ ॥
पाण्डवायनाश्चाऽर्जुनधनौ गाण्डीव-गाण्डिवौ ।
धनुर्मात्रेऽप्यमू, हाले वाहनः सात-सालतः ॥ २४४ ॥
सालोऽपि, परिवारे तु परेर्बर्हश्च बर्हणम् ।
आतपत्रे प्रतपत्रं छत्रं छत्रश्च छत्र्यपि ॥ २४५ ॥
रोमगुच्छे चामरं स्याच्चमरश्चामरस्तथा ।
चामरापि, भृङ्गारे लालूराण्डूः, सचिवे पुनः ॥ २४६ ॥
अमात्य आमात्यो मन्त्री मन्त्रिश्च, द्वारपालके ।

प्रतीहारः प्रतिहारो द्वाःस्थो द्वाःस्थितदर्शकः ॥ २४७ ॥
द्वाःस्थितो दर्शकस्तद्वत् द्वाःस्थितादर्श्येऽपि स्मृतः ।
सूदाध्यक्षे पुरोगुः स्यात् तथा पौरोगवोऽपि च ॥२४८॥
सूपकारे सूप-सूदौ स्यादन्तःपुरके पुनः ।
आन्तर्वेश्मिकयुगान्तर्वंशिकोऽन्तःपुरे समौ ॥ २४९ ॥
अवरोधनावरोधौ भवेत्कञ्चुकिके पुनः ।
कञ्चुकी सौविदिल्लश्च सौविदः, स्थपतिस्तथा ॥२५०॥
स्थापत्यः स्थापतीकश्च, रिपौ शत्रुः सशात्रवः ।
अभिमातिरभियातिरारातिश्चाऽप्यरातियुक् ॥ २५१ ॥
ऋण्व-ऋण्वौ घातुकेऽपि द्विषन् द्वेषी च द्विड्युतः ।
परेः पन्थक-पन्थिनौ, सख्यौ सूर्येऽपि चोच्यते ॥२५२॥
मित्रशब्दो हितकारः, सख्ये सौहार्द-सौहृदे ।
मैत्र्यं मैत्री, हेरिके तु चरश्चारोऽवसर्प्यवत् ॥ २५३ ॥
अपसर्पः, सान्त्वजे तु शाम तालव्य-दन्त्ययुक् ।
प्राभृते लञ्चया लञ्च उपदोपप्रदानवत् ॥ २५४ ॥
शौर्ये शौण्डीर्य-शौण्डीरे नय-न्यायौ समञ्जसे ।
भागधेयो भागधेयी भागोऽपि कारवत् करः ॥२५५॥
राजदेयेऽनीकिन्यां तु सेना सैन्यं चमूश्चमुः ।
सैन्यपृष्ठे प्रति-परेर्ग्रहः, केतौ तु केतनम् ॥ २५६ ॥
वैजयन्ती वैजयन्तो जयन्ती च ध्वजो ध्वजिः ।
ध्वाजिश्च ध्वजपस्तद्वत्पताकाऽपि पटाकया ॥ २५७ ॥
ध्वज कूर्चक उच्चूडोच्चूलौ द्वौ चूड-चूलकौ ।

अत्रात्परौ क्रीडार्थे तु रथे पुष्परथो मतः ॥ २५८ ॥
मूर्द्धन्यान्तस्थायोगात्तो, भवेत् कर्णीरथे पुनः ।
डयनं हयनं चाप्यनसि स्याच्छकटस्तथा ॥ २५९ ॥
शकटी शकटं तद्वच्छकटिर्वेहसाऽन्वितः ।
वाहसो वृषभेऽप्येतौ, प्रधौ नेमी च नेमिवत् ॥२६०॥
अक्षाग्रकीले त्वण्यानी अस्रि-सीम्नोरपि स्मृतौ ।
पिण्डिकायां नाभिर्नाभी, कूबरं स्याद् युगन्धरे ॥२६१॥
कुबरं चाधःस्थदारावनुकर्षो नरि नान्तगः ।
अनुकर्षोऽस्त्यदन्तोऽपि धूर्वीवद् धूर्धुराऽपि च ॥२६२॥
यानमुखेऽथ दोलायां प्रेङ्खः प्रेङ्खा, विनीतकम् ।
वैनीतकं, परम्परावाहने शिबिकादिके ॥२६३॥
याने तु वह्यं वाह्यं च वहनं वाहनं तथा ।
सारथौ वर्ग्यद्वादश ऋकाराकारयुक् त्विह ॥२६४॥
सव्येतः घृष्ठ-ष्ठातारौ दक्षिणात् स्थश्च संस्थवत् ।
रथवति त्रयोऽप्येते रथिको रथिरो रथी ॥२६५॥
अश्ववारे सादिः सादी रथिकेऽप्यमू यन्तरि ।
निषादी सनिषादिश्च, भटे योद्धा सयोधकः ॥२६६॥
तथा भण्डीर-भाण्डीरौ वनेऽपि कथितावमू ।
सेनासमवेते सैन्यः सैनिकोऽपि च, योद्धृषु ॥२६७॥
सहस्रेण साहस्रिणः साहस्रः, प्रतिमुक्तवत् ।
स्यादामुक्तो पिनद्धश्च पिनद्धे, कवचे पुनः ॥ २६८ ॥
मांढिर्मोढा दशनं च दंशस्त्वक्त्रं तनुत्रवत् ।

कञ्चुके वारबाणः स्याद् बाणवारो धियाङ्गवत् ॥२६९॥
अधियाङ्गमङ्गिकाङ्गं सारसने त्रयं स्मृतम् ।
शिरस्त्राणे तु शीर्षण्यं शीर्षकं, शस्त्रजीवनि ॥२७०॥
आयुधीयश्चायुधिको भवेत् परश्वधायुधे ।
पारश्वधिकवत् पारश्वधः, प्रहरणेऽस्त्रवत् ॥२७१॥
शस्त्रं, चापे धन्व धन्वं पुंक्लीबो धनुवद्धनुः ।
धनूः स्त्रियां त्रिणतावत् तृणता धनुषोऽग्रके ॥२७२॥
अटन्यटनिरत्न्यार्त्नी पीडायामपि स्याच्चलम् ।
तला चाऽपि गोधायां स्याद् वेध्ये लक्ष्यं सलक्षकम् ॥२७३॥
बाणे पृषत्कस्तात्कान्तः सायकः सायवत्सरः ।
शरः शरुः स्वरुर्भल्लो भल्लिश्चापि कडम्बयुक् ॥२७४॥
कलम्ब इव कादम्बो भेर-भेलावमू तथा ।
भेकेऽपि, कर्तरिः पुंस्त्वे कर्तरी, शरधौ पुनः ॥२७५॥
तूणी तूणा तूणं तूणस्तूणीरश्च निषङ्गवत् ।
उपासङ्गोऽपि खड्गे तु ऋष्टि-रिष्टी नरस्त्रियोः ॥२७६॥
करवालः करपालः करालिकस्तथोदितः ।
चन्द्रहासश्चन्द्रभासो धारान्तोगो धरोऽपि च ॥२७७॥
प्रत्याकारे कोश-कोषावावरणे फरं स्फरम् ।
स्फरः स्फरकः फरकः फलकं फलमित्यपि ॥२७८॥
खेटकः खेटकं खेटं, कृपाणिका छुरी क्षुरी ।
क्षुरिका साऽऽयता पत्रात्पालः स्यात्पालिकाऽपि च ॥२७९॥
एकधारासौ स्यादीली इली च करवालिका ।

करपालिकाऽपि तरवालिकाऽपि च, कुन्तके ॥२८०॥
प्रासस्तालव्य-दन्त्यान्तो, मुद्गरे द्रुघणो घनः ।
द्रुघनः; कुठारे पर्शुः परशुश्च परस्वधः ॥ २८१ ॥
पर्श्वधः परश्वधश्च स्वधितिः, परितो घके ।
पलिघो दन्त्य-तालव्यौ शर्वली शर्वला युधि ॥२८२॥
लोहदण्डे पट्टिशः स्याद् दन्त्य-तालव्यप्रान्तगः ।
अभ्यासभुवि खड्रूरः खलूरश्च खलूरिका ॥ २८३ ॥
प्रस्थाने त्वभिनिर्याणं प्रयाणं खलु हेतवे ।
तृणकाष्ठादेः, प्रसृतौ प्रसरणा प्रसारणी ॥ २८४ ॥
प्रसारश्च प्रसरणं, वैरिणः प्रति गच्छति ।
अभ्यमित्र्योऽभिमित्रीयोऽभ्यमित्रीणो, बलान्विते ॥२८५॥
उरस्वान् स्यादुरसिलोऽप्यतिबले ऊर्जस्वलः ।
ऊर्जस्वप्यूर्जस्वांश्च जिष्णौ जेता च जैत्रवत् ॥२८६॥
जित्वरो, वैतालिके तु सौखशायनिको मतः ।
सौख्यशय्यिकश्चाक्रिके घाण्टिको घाटिकोऽपि च ॥२८७॥
मागधो मगधो, मल्ले वैश्यात् क्षत्त्र्यां भवेऽपि च ।
छन्दोजातावुष्णिहोष्णिग्, बले शुष्मं तु शुष्मणा ॥२८८॥
ऊर्जे ऊर्जो गूर्जः सान्तं क्लीबं च सहसा सहः ।
संग्रामे युद्धं युत् संयत् पुंस्त्रियोश्च संयद्वरः ॥ २८९ ॥
संयतं शटी-शालिनो समितिः समितः समित् ।
समः स्फोट-स्फेट-फेटाः प्रध्मश्च प्रधनं तथा ॥२९०॥
समुदायः समुदयः सांपरायकमित्यपि ।

सांपरायः संपरायकमग्रगमने मतम् ॥२९१॥
नासीरस्त्विषु, धाटौ तु धाट्यवस्कन्द इत्यपि ।
अभ्यवस्कन्दः, सौप्तिके त्ववपात् स्कन्द उच्यते ॥२९२॥
पलायने तु संद्रावः समुत्प्रेभ्यश्च द्राववत् ।
द्रववद् विद्रवो, भग्ने पराजित-जितौ समौ ॥२९३॥
भूतः परापर्यभितो, गुप्तौ तु चार-चारकौ ।
बन्द्यां ग्रहश्च ग्रहकः प्रोपतो ग्रह इष्यते ॥ २९४ ॥
संन्यासिके तापसः स्यात् तपस्व्यपि च सूरतः ।
सूरथोऽपि च दाने द्वौ शान्त-श्रान्तौ जितेन्द्रिये ॥२९५॥
शुद्धकर्माऽत्रापाद् दानं महादाने प्रवारणम् ।
वरणं, विप्रे ब्रह्मा स्याद् ब्रह्मणो जाति-जन्म-जाः ॥२९६॥
द्व्यग्राभ्यां, बटौ माणवो माणवकस्तथैव च ।
मौञ्जीबन्धे तूपापाद् नाय-नयावानय इत्यपि ॥२९७॥
अग्नीन्धने स्यादाग्नीध्राग्नीध्र्यौ स्यातां जटाजटिः ।
सटायां, तपस्विपीठे वृषी वृसी, कमण्डलौ ॥ २९८ ॥
कुण्डं कुण्डी कुण्डिका च, यजमाने तु याजकः ।
यष्टाऽथ सोमपे सोमा सोमात्पीती पीथी च नान्तगौ॥२९९॥
सर्ववेदः-सर्ववेदौ सान्ताऽदन्तौ तु याजके ।
सर्वस्वदक्षिणेष्टेश्च, हुतौ होम नपुंसकम् ॥ ३०० ॥
नान्तं, होमो नरेऽदन्तो होत्रं, भूमिः परिष्कृता ।
वेदिर्वेदी च, निर्मन्थदारुणि त्वरणिर्द्वयोः ॥ ३०१ ॥
अरणी समिधि त्वेध एधः सान्तं तथेन्धनम् ।

नान्तादन्ते तु इध्मेध्मे रक्षाभस्मानि क्षारवत् ॥३०२॥
स्रुवे स्रुग्, मखवधे तु शसनं शमनं समे ।
शृतोष्णक्षीरगे दध्नि आमीक्षाऽमिक्षया सह ॥३०३॥
दधिषाज्य-दीधीषाज्यौ दधियुक्तघृते मतौ ।
मृषावादिन्यपि चाग्निहोत्रिण्यग्न्याहितो भवेत् ॥ ३०४ ॥
आहिताग्निर्दर्विर्दर्वी घृतलेखनिकोच्यते ।
आचमने तूपस्पर्शे उपसंस्पर्शनं तथा ॥ ३०५ ॥
उपसंस्पर्शः, पाठे तु निपाठ-निपठौ समौ ।
स्वाध्याये जपो जाप उपवास उपोषितम् ॥३०६॥
अपवस्त्रमुपवस्त्रमौपवस्त्रोपवस्त्रके ।
वृत्ते चरित्रं चारित्रमाचार-चरणे अपि ॥३०७॥
चरितं, प्राचेतसे तु वाल्मीकिर्वल्मीकयुक् ।
वाल्मीक-वाल्मिकौ तद्वत् कविरादिकविस्तथा ॥३०८॥
मैत्रावरूणिः समैत्रावरूणो, बादरायणे ।
वेदव्यासश्च व्यासः, स्याद् रामः परशुरामवत् ॥३०९॥
जामदग्न्यो, याज्ञवल्क्यो योगेशः सयोगीशकः ।
वशिष्ठो दन्त-तालव्यमध्यो, वर्गाद्वितीययुक् ॥ ३१० ॥
गोनर्दीयमुनौ तुल्यौ पतञ्जलि-पतञ्जलौ ।
वररुचौ कात्यायन-कात्यौ, कक्षीवति स्मृतः ॥३११॥
स्फोटायनः स्फौटायनः, पालकाव्ये करेणुभूः ।
कारेणवो मुनिभेदे स्यादत्त्रिरत्त्रिणा समम् ॥३१२॥
अपिशालिरापिशलिः कशात् कृत्स्नः सकृत्सकः ।

मृकण्डुवद् मृकण्डश्च, हारीतो हारितोऽपि च ॥३१३॥
पक्षिभेदेऽपि, कुमारः कुमारिलसमन्वितः ।
नास्तिके लौकायतिको लोकायतिक इत्यपि ॥३१४॥
बाहुसंभवे राजन्यो राजा च क्षत्र-क्षत्रियौ ।
आर्ये विड्-वैश्यौ वेतने वृत्तिर्वार्तापि जीविका ॥३१५॥
ऋते तूञ्छं शिलश्चोञ्छं शिलोञ्छं शिलवत्तथा ।
कृषौ प्रमृतमनृतं वाणिज्यं वणिक्कर्मणि ॥३१६॥
वणिज्या वणिज्यं क्रयविक्रयिके तु वाणिजः ।
वणिक् प्रापणिकः प्रोक्त आङ्पराः पणिकस्तथा ॥३१७॥
पनिकः पतिकश्चैव पद्किः, क्रायके पुनः ।
क्रायिको विक्रायके च क्रयिको विक्रयी तथा ॥३१८॥
मूल्ये वक्रयाऽवक्रयौ मूलद्रव्ये तु नीविवत् ।
नीवी स्यात्तु विनिमयो नैमेयो निमयोऽपि च ॥३१९॥
वैमेयोऽपि परद्वाने व्यवहारे पणं पणः ।
न्यासार्पणे प्रतिदानं परिदानं, सत्यापने ॥३२०॥
सत्यङ्कारः सत्याकृतिः, संख्येये तु गणेयवत् ।
गण्यं, पोते प्रवहणं वहनं वहितं तथा ॥३२१॥
वहित्रं वाहित्थमपि, पोतवाहे नियामकः ।
निर्यामोऽपि च बेडायां स्तरणिस्तरणी तरिः ॥३२२॥
तरी स्तरी च काष्ठाम्बुवाहिन्यां द्रुणिवद् द्रुणीः ।
द्रोणिर्द्रोणी च नौदण्डे क्षेपणिः क्षेपणीयुता ॥३२३॥
काष्ठकुद्दालेऽभ्रिरभ्री, प्लवे स्याद्डुवो डुवः ।

उडूप उडुपस्तरपण्ये तु तरं आतरः ॥३२४॥
आतार आतारुरपि, वृद्ध्याजीवे तु वार्धुपिः ।
वार्धुषिक ऋणे धारोऽस्त्र्युद्धारे प्रतिभूः पुनः ॥३२५॥
लग्नको लग्नः, षोडशमात्रैः करिष-कार्षकौ ।
तुला विंशत्या तु भारो भरश्च शकटीनवत् ॥३२६॥
शाकटोऽपि शलाटश्च शरारोऽपि तुरीयके ।
प्रस्थभागे कुटपः स्यात् कुडवः कुलवोऽपि च ॥३२७॥
द्रोणैः षोडशभिः खारी खारी मानभिदि स्मृता ।
काकनी काकिणी, क्रोशद्वये गव्यूतिरुच्यते ॥३२८॥
गव्यागव्यूते, गोमति गवीश्वर-गवेश्वरौ ।
गोम्याभीरे तु गोपाल-गोपौ स्यातां, कुटुम्बिनि ॥३२९॥
कार्षिकः कर्षकस्तद्वत् कृषकः कृषिकोऽपि च ।
क्षेत्राजीवो भवेत् क्षेत्री सीरे हालो हलं हलः ॥३३०॥
लाङ्गलदण्डे ईषेशे, प्रोक्ता लाङ्गलपद्धतौ ।
शीता तालव्य-दन्त्यादिर्नदीभेदेऽपि लाङ्गले ॥ ३३१ ॥
निरीषे तु कुट-कूटौ कुटकं, कुशिके पुनः ।
कृशिकश्च फलं फालः कुद्दालश्च कुदालवत् ॥३३२॥
गोदारणे प्रवयणे तोत्रं प्रतोद-तोदने ।
आबन्धे तु योत्र-योक्त्रे कोटीशो लोष्ठभेदने ॥३३३॥
कोटिशः खलवाल्यां तु मेधिर्मेथिश्च शूद्रके ।
पद्य-पज्जौ क्षत्र-वैश्याजातौ माहेष्यवद् मतः ॥३३४॥
महिष्योऽपि शिल्पिनि तु स्युः कारु-कारि-कारयः ।

ध्वजो ध्वजी कल्पपाले मद्ये कपिशा-कापिशे ॥३३५॥
कापिशायनं माध्वीकं मार्द्वीकं च परिश्रुता ।
परिस्रुद् दन्त्य-तालव्यमध्यातालव्य-दन्त्यभृत् ॥३३६॥
सुरा, मदिरा मद्वरी मदना मद्य-बीजके ।
नग्नहूर्नग्नहुर्मद्यसन्धाने, भिष-वासवौ ॥३३७॥
पानपात्रे तु, तर्षणा ऽनुतर्षौ मद्यपाशने ।
उपदंशश्चावदंशः स्यात् तेजसावर्तनीमुखा ॥३३८॥
मूषा मूषी शाणे शाणा शाणिर्निकषवत्कषः ।
कृपाण्यां कर्तरिः प्रोक्ता कर्तरी चापि, सेवनी ॥३३९॥
सूत्रिः सूत्री सूचि-सूत्रे द्वे पिप्पलक-पिप्पले ।
कर्तनसाधने तर्कुस्तर्कुट्यप्यपि च सीवनम् ॥ ३४० ॥
सेवनं च स्यूतौ, स्यूते तु प्रसेवश्च प्रसेवकः ।
स्योनं स्यात्तन्तुवाये तु तन्त्रवायः कुविन्दवत् ॥३४१॥
कुपिन्दोऽपि सूत्रवेष्टे त्रसरस्तसरोऽपि च ।
वानदण्डे वेम वेमा तन्तौ स्यात् सूत्रतन्तुवत् ॥३४२॥
सूत्रः सूत्रं सून्यपि स्यादुपानहि तु पादुका ।
पादूः पन्नद्धापि पादाज्जङ्गुर्वीथी रथी तथा ॥३४३॥
पीठी त्राणं रक्षणं च पदात् त्वरायतापि च ।
वरत्रायां नध्री वध्री वार्द्धी वर्द्धापि वर्द्धवत् ॥३४४॥
पिण्याके खलिः खलोऽस्त्री स्यात्तक्षिण्यां तु वासिवत् ।
वासी तूलिका त्वीषी केषिका कान्दविके पुनः ॥३४५॥
भक्ष्यकारो भक्ष्यकार आदितालव्य-दन्त्यभृत् ।

श्वेदनिका श्वेदनश्च कन्दौ स्याद् नापिते क्षुरी ॥३४६॥
क्षौरिको भण्डिवाही च भाण्डिकस्तस्य भाण्डके ।
क्षुरः खुरो, मायाकारे प्रातिहारिक उच्यते ॥३४७॥
प्रतिहारो, मायायां तु शाम्बरी साम्बरी तथा ।
इन्द्रजाले तु कुहुकं कुहकं तद्वदाहृतम् ॥ ३४८ ॥
विनोदे स्यात् कुतुकं कौतुकं च कुतूहलम् ।
कौतूहलं, पापर्द्धौ तु मृगव्यं मृगया मृगः ॥ ३४९ ॥
आच्छोदनं चद्वितीयथद्वितीयकसंयुतम् ।
आखेटक आखेटश्च, रज्जौ तन्त्री च तन्त्रिवत् ॥३५०॥
वटारक-वटारौ द्वौ वटस्त्रिषु तु दोरवत् ।
दवरश्च तन्तुगुणे, दाशो दासश्च धीवरे ॥ ३५१ ॥
दाशी दासी धीवरी स्याच्छिलाजतु च चेट्यपि ।
मत्स्यबन्धने बडिशं बलिशं च, वधास्पदे ॥६५२॥
शूना तालव्य-दन्त्यादिः, पामरः प्रामरोऽपि च ।
क्षुल्लकः खुल्लकस्तद्वद्, निषादे तु श्वपाकवत् ॥ ३५३ ॥
पाकश्चण्डाल-चाण्डालौ वुक्कसः पुक्कसस्तथा ।
पुल्कसोऽन्तावसायी चान्तेवास्यपि पुलिन्दवत् ॥३५४॥
पुलिन्द्रोऽपि, शबरे तु पत्रशबर उच्यते ।
वरटो वारटोऽप्युक्त इडीडौ म्लेच्छजातिके ॥ ३५५ ॥

इति श्रीवादीन्द्रश्रीसाधुकीर्त्युपाध्यायमिश्राणां शिष्यलेशेन वाचनाचार्यश्रीसाधुसुन्दरगणिना विरचितायां शब्दरत्नाकरनामशब्दप्रभेदनाममालायां मानवकाण्डस्तृतीयः ।

अथ चतुर्थः काण्डः ।

धात्र्यां भू-भूमि-भूम्यः स्युः पृथवी पृथिवी पृथा ।
धरित्री धरयित्री वसुधा सुधा वसुन्धरा ॥ १ ॥
विश्वा विश्वम्भरा क्षोणिः क्षोणी तद्वद् महिर्मही ।
जगतिर्जगत्युर्वरोर्विरूर्वी ग्मा क्ष्मा क्षमा ॥ २ ॥
अवन्यवनिर्धरणी धरणिर्धारया धरा ।
केलिश्च केलिनी ख्याता महास्थल्यम्बरस्थली ॥ ३ ॥
दीर्घोदय ईडेलेराश्च त्विडीडौ डान्तगौ मतौ ।
अदन्ताविड ईडश्च देवभिद्यपि तौ स्मृतौ ॥ ४ ॥
इडेले सर्ग-नाडी-गो-बुध-स्त्री-वाक्ष्वपीरिते ।
द्यावाभूम्योस्तु रोदस्यौ रोदसी रोदसी तथा ॥ ५ ॥
आद्यो ऽ्यन्त इदन्तोऽन्यस्तृतीयः सान्तषण्ढगः ।
द्यावापृथिव्यौ च दिवस्पृथिव्यौ च तथोदिते ॥ ६ ॥
दिवःपृथिव्यौ च, क्षारभूम्यामुषरमूषरम् ।
इरिणवदीरिणं, भूः कृत्रिमोच्चा स्थला स्थलम् ॥ ७ ॥
मृद् मृत्तिकाऽपि, सा शस्ता मृत्सा मृत्स्नाऽपि, खानिका ।
लवणस्य रुमा नान्ता रुमाऽऽबन्तापि कथ्यते ॥ ८ ॥
वशिरो वसिरश्चाऽपि सामुद्रलवणे मतौ ।
सैन्धवे दन्त-तालव्यादिमं सीताशिवं स्मृतम् ॥ ९ ॥
माणिमन्थं माणिबन्धं रौमके, वसुकं वसु ।

वस्तकं स्याद्, विड-विटौ पाक्ये, टङ्कस्तु टङ्कणे ॥१०॥
टङ्कनः पाचनकश्च पाचनस्तुग्घिका पुनः ।
खर्जिः स्यात् खर्जिका देशे, विशयी विषयी तथा ॥११॥
विषयः पुंस्त्रियोर्नीवृद्धुपोपातस्तु वर्तनम् ।
जाङ्गलो निर्जले देशे जाङ्गलो जडभूयसि ॥ १२ ॥
नडकीयो नड्वलश्च नडांश्च, वहुशर्करे ।
शर्करा शर्करिलोऽपि शर्करावांश्च शार्करः ॥ १३ ॥
सिकता-वालुकाप्राये स्याद् सिकतिल-सैकतौ ।
सिकतावान्, साखायः शाखिनेडाहाल-डाहलाः ॥१४॥
डहालाश्चेदयश्चैद्याः, साल्वाः सल्वा अपि स्मृताः ।
वाह्लिका-वाह्लि-वाह्लीकाः, पाञ्चालाः स्युः पञ्चालवत्॥१५॥
कुङ्कणः कौङ्कणोऽप्युक्तो, द्रविडो द्रमिडोऽपि च ।
ग्रामे तु घसथः सं-न्यु-प-प्राति-परितः परः ॥ १६ ॥
पल्लि-पल्ल्यौ गृह-गृहसमूह-स्थानकेष्वपि ।
सीम-सिमौ क्षेत्र-सीम-गोचर-भू-हृयेष्वपि ॥ १७ ॥
मर्यादा घट आघाटः स्थविः स्थिविश्च सीमया ।
सीमः सीमा त्रिषु नान्तो मालं ग्रामान्तराटविः ॥१८॥
मालकोऽपि भवेत्क्षेत्रे वप्रो वप्यश्च संमतः ।
शाकक्षेत्रे स्तृतं शाकं शाकटं शाकशाकिनम् ॥ १९ ॥
अणुक्षेत्रे चाणवीनमणव्यमपि, भङ्गवत् ।
भाङ्गीनं च भङ्गाक्षेत्रे, उमाक्षेत्रे तथोम्यवत् ॥ २० ॥

---

१ उपवर्तनम्, उपावर्तनं चेत्यर्थः ।

औमीनं च, यवक्षेत्रे यव्यं यव्यक्यं यावकम् ।
माषाक्षेत्रे तु माषीणं माष्यं च, तृतीयाकृते ॥ २१ ॥
शम्बाकृतं सम्बाकृतं, वापादौ द्रौण-द्रौणिके ।
द्रोणस्य, खलधाने तु खलस्त्रिषु च, रेणुके ॥ २२ ॥
धूलि-धूल्यौ पांशु-पांसू रजो ना सान्तषण् रजः ।
दलौ लोष्टो लेष्टुर्लोष्टुर्नाकौ कुलक-कूलकौ ॥ २३ ॥
नगरे नगरी द्रङ्ग-द्राङ्गौ पत्तन-पट्टने ।
पुरस्त्रिषु पूः पुरिश्च, कन्याकुब्जं तु गाधिपूः ॥ २४ ॥
कन्यकुब्जं, शिवपुर्यां कासिस्तालव्य-दन्त्यभृत् ।
वराणसी वाराणसी वाणारसी वराणसिः ॥ २५ ॥
कासी काश्यथाऽयोध्यायां कोसलोत्तरकोशला ।
कर्णपुर्यां चम्पा चण्या, मथुरा मधुरान्विता ॥ २६ ॥
मधूपघ्ने, गजाह्वये हस्तिनी हस्तिनायुतात् ।
हास्तिनात् पुरं स्तम्बपूः, लिप्तं स्यात्ताम-दामतः ॥२७॥
तामलिप्ती, विदर्भायां कुडिनी कुण्डिनात् पुरम् ।
द्वारकाऽनिकाररेफा, सालस्तालव्य-दन्त्यभृत् ॥ २८ ॥
वरणे प्राकारः पारक् जान्तः क्षौमे तु अट्टवत् ।
अट्टालकयुतोट्टालो, वृत्तौ वाटी च वाटिका ॥२९॥
वाटो वाटं वाटिरिव प्राचीनं च प्रचीरवत् ।
मार्गे तालव्य-दन्त्यादिः सरणिः सरणी पथः ॥ ३० ॥
पन्थाः पन्थान-पथी वर्त्मनिर्वर्त्म वर्तनिः ।
वर्तनी पदवी तद्वत् पदविः, सत्पथे पुनः ॥ ३१ ॥

स्वतितः पन्थाः, अपथमपन्था गूढवर्त्मनि ।
भ्रूमध्ये तु ह्युकारासा दन्त-तालव्यपूर्वगा ॥ ३२ ॥
शुरुङ्गा सन्धिला सन्धिः, स्थाने तु पदमास्पदम् ।
पितृ-प्रेताह्वन-गृहे, धिष्ण्ये सदन-सादने ॥ ३३ ॥
गृहं गेहं धाम धामं मन्दिरं मन्दिरा कुटिः ।
कुटः कुट्योकः सान्तं षण् पुंस्योकोऽदन्त उच्यते ॥३४॥
सत्रं सात्रं वस्त्यं पस्त्यं निवासाऽऽवास-वासकाः ।
आवसथो वसितश्चोद्वसितं न्याङ्युग् लयः ॥ ३५ ॥
निकाय्य-निकायौ स्यातां स्यादागारमगारवत् ।
चतुःशाले चातुःसाली जवनं यवनं समः ॥ ३६ ॥
यमनं चोपकार्य्यावदुपकार्योपकारिका ।
प्रसादनः प्रसादोऽपि देव-भूपगृहे समौ ॥ ३७ ॥
मठस्त्रिप्वावसथ्यश्चावसथः स्तूप-तूपकौ ।
आयतनविशेषेऽथो मृतचैत्ये तु चैत्रवत् ॥ ३८ ॥
चित्यं च, हविर्गेहे तु होत्रं होत्रीयवत्स्मृता ।
आथर्वणे शान्तिगृहं शान्तीगृहं, तृणालये ॥ ३९ ॥
कुटी कुटि-कुडी तुल्ये, सूतका सूतिका परम् ।
गृहं त्वरिष्टे, कारूणां कर्मशालाऽनुवासनम् ॥ ४० ॥
अन्वासनमावेशनं, भिक्षुसद्मानि पकणः ।
ह्विककारोऽस्त्रियां, हट्टेऽट्टोऽस्त्रियां विपणिः स्त्रियाम् ॥४१॥
विपणी चाऽऽपणो, वेश्याश्रये वेशः सवेषकः ।
भित्तौ स्याद्भित्तिका कुड्य-कुट्ये अत्र तृतीयकौ ॥ ४२ ॥

तृतीयतुर्यवर्गस्थो, कुड्येऽन्तर्निहिताश्यानि ।
एडुकैडूके औडूपं, वितर्दौ वेदि-वेदिके ॥ ४३ ॥
प्राङ्गणा-ऽङ्गणे त्वजिरेऽङ्गनं स्याद्दलजे पुनः ।
द्वाःस्त्री द्वारं च वारोपि, परिघेऽर्गलमर्गला ॥ ४४ ॥
अर्गलो तथा वर्गल्यर्गलिका, द्वारयन्त्रके ।
ताडकं तालकं चास्योद्घाटयन्त्रे तु तालिका ॥४५॥
प्रतिताल्यपि, कपाट्यां कपाटं च कपाटकः ।
कवाटः कवाटी तुल्यौ कुवाटोऽरर-ऽररी ॥ ४६ ॥
अररी, स्तम्भाद्यधःस्थदारौ प्रोक्ते शिली-शिले ।
गोपानसिर्गोपानसी वक्रे वलभिच्छादने ॥ ४७ ॥
दारौ, देहल्यामुम्बरोदुम्बरोऽम्बुरकास्त्रयः ।
बहिर्द्वारप्रकोष्ठे तु प्रघाण-प्रघणौ समौ ॥ ४८ ॥
प्रघानः प्रघनोऽलिन्दे आलिन्दः, पटलस्त्रिषु ।
पटं छदिः छादिः सान्ते ल्कीलालेऽथेन्द्रकोशके ॥४९॥
तमङ्गस्तवङ्गश्छदिराधारे वलभीभवे ।
वलभिर्वडभी तद्वद्वडभिश्च्यूडया समम् ॥ ५० ॥
चूला मूलापि, गवाक्षे जालं जालकमित्यपि ।
कुसूलस्तालव्यदन्त्यमध्यः स्यादन्नकोष्ठके ॥ ५१ ॥
अधिरोहिण्यां निःश्रेणिः निर्विसर्गोऽविसर्गयुक् ।
निःश्रेणी, कोणोऽश्रिरस्रः पालिः पाली च पुत्रितः॥५२॥
का-ल्यौ पञ्चाली पाञ्चाली विच्छन्दका-विच्छर्दकाः ।
नन्द्यावर्तप्रभृतिषु, समुद्गे संपुटः पुटः ॥ ५३ ॥

मञ्जूषायां तु मञ्जुषा पेटा-पटिक-पेटकाः ।
पेडा, व्यवहारिकायां तु वर्धनीविदवर्धनी ॥ ५४ ॥
बहुकरो बहुकरी बहुकरा तयेरिते ।
धूल्यादौ तु समः कार-करावत्रकरः स्मृतम् ॥ ५५ ॥
खण्डनभाण्डे तु भवेदुदूखलमुलूखलम् ।
उरूखलं, किलिञ्जे तु कटः कटी कटं तथा ॥ ५६ ॥
मुसले मुषलोऽयोग्रमयोनिर्वेशनिर्मिते ।
भाण्डे तु कण्डोलकः स्यात्कण्डोलः पिटकः पिटम् ॥५७॥
तितउः चालनी स्त्रीषण्, सूर्पं तालव्यदन्त्ययुक् ।
प्रस्फोटनेऽन्तिकायां त्वश्मन्तमश्मन्तकान्वितम् ॥ ५८ ॥
अखन्तकमखन्तं च चुल्लि-चुल्ल्यावुदः परे ।
हानं धानं ध्मानं च, पिठरस्त्रिपुचोखया ॥ ५९ ॥
उखः स्थालं स्थालिः स्थाली कुण्डकुण्डी च कुण्डिवत् ।
कुण्डी कुम्भिः कुम्भी घटे घटी कुटोऽस्त्रियां कुडः ॥६०॥
कलसः कलशः कुम्भस्त्रिष्वङ्गारकपात्रिका ।
हसन्तिका हसन्ती च हसनी चाम्बरीषवत् ॥ ६१ ॥
अम्बारीषं, पिष्टपाकभृत्पृचीषमृजीषवत् ।
दर्व्यां खजा खजाका च खजका खजिकापिच ॥६२॥
दारुहस्तके तु तर्द्दूस्तर्दूरपि गलन्तिका ।
आडूरालूर्भवेदालुः कर्करीका च कर्करी ॥ ६३ ॥
करकोऽस्त्री लोहकर्णवत्पात्रे कटहः स्मृतः ।
कटाहः कर्परस्तद्वत् खर्परस्त्रितयं त्रिपु ॥ ६४ ॥

अलिञ्जरे तु मणिको मणिर्गर्गर्यो मन्थनिः ।
मन्थनी कलशी तद्वत् कलशिः, क्षुब्धके मथः ॥ ६५ ॥
मथिर्मन्थान-मन्थकौ मथापो मन्थ एव च ।
मन्था विशाख-वैशाखौ खजकी खजका खजा ॥६६॥
खजश्च खजको, मन्थविष्कम्भे कुटरस्तथा ।
कुटकः, शालाजिरे तु दन्त्यतालव्यपूर्वगः ॥ ६७ ॥
सरावो ना हतिस्तत्र खल्लं खल्लश्च भाण्डभित् ।
ध्रुवका धूवकाऽमत्रे पात्रं पात्री च पात्रकाः ॥ ६८ ॥
तद्विशालं स्थालं स्थाली, शैले तु धर-भूध्ररौ ।
भूध्रोऽद्रिश्च शाद्रि-सद्री शिखी स्याच्छैखरोपि च ॥६९॥
क्रौञ्चे क्रुङ् तथा कौञ्जोपि, विन्ध्ये मेकल-मेखलौ ।
उज्जयन्ते रैवतको रैवतश्चक्रवालवत् ॥ ७० ॥
चक्रवाडो लोकालोकाचले, मेरुः सुमेरुवत् ।
स्वर्णाद्रावथ कन्दर्यो कन्दरा कन्दरं दरिः ॥ ७१ ॥
कन्दरोपि दरो, दर्याः प्रस्थे प्रष्ठोपि सानुयुक् ।
स्नुर्ना तालव्यमूर्धन्यमध्यौ पाषाणयुग् दृषत् ॥७२॥
शिलाशिल्यौ ग्रावाकरे खनी खानी खनिस्तथा ।
निधितडागयोरप्येतौ द्वौ, धातौ तु गैरिकम् ॥ ७३ ॥
गवेरुकं च कस्सटी खटिनी च खटीयुता ।
कठिन्यां ताम्र ऊदम्बमुदुम्बरमुडुम्बरम् ॥ ७४ ॥
औदुम्बरं वरिष्ठं स्यात् त्रिकवर्गद्वितीययुक् ।
वंगे त्रपु त्रपुस्तपुर्द्वे सान्ते त्रीणि षण्ढके ॥ ७५ ॥

तारे श्वेतं सितं रूप्यं रूप्रं भीरु सुभीरुकम्।
कनके स्वर्णं सुवर्णं स्याद् महारजतान्वितम् ॥ ७६ ॥
रजतं हेम हेमोऽस्त्री रुक्मं रुग्मं च रुक्मलम्।
शातकुम्भं शातकौम्भं हिरण्यं हिरणं तथा ॥ ७७ ॥
वराटशुक्रयोरप्येतौ स्यातां भर्म-भर्मणी।
भृङ्गी भृङ्गिरलङ्कारसुवर्णेऽथाऽऽरकूटके ॥ ७८ ॥
आरोऽस्त्री रिरी रीरी च कांस्यं स्याद् वङ्ग-शुल्वजे।
कंसं च पञ्चलोहे तु सौराष्ट्रं च सौराष्ट्रकम् ॥ ७९ ॥
पारतः पारदः सूते चलश्च चपलोऽभ्रके।
अभ्रं गिरिजामलं स्याद् गिरिजं चामलं तथा ॥ ८० ॥
शिखिग्रीवे तुच्छाञ्जनतुच्छे पुष्पाञ्जने पुनः।
पौष्पकं पुष्पकं पुष्पं पुष्पकेतुवदाढकी ॥ ८१ ॥
तूबरी तुबरी प्रोक्ता मृत्तालकं मृतालकम्।
मृत्तिका मृत्स्नया मृत्सा, गन्धाश्मनि सुगन्धकः ॥८२॥
सौगन्धिकः सुगन्धश्च गन्धिको गन्धकोऽपि च।
गोदन्ते हरितालं स्यात् तालमालमलं तथा ॥ ८३ ॥
मनोगुप्तायां नेपाली नैपाली च मनःशिला।
शिला सिन्दूरे शृङ्गारे भवेच्छृङ्गारभूषणम् ॥ ८४ ॥
हंसपादे हिङ्गुलोऽस्त्री हिङ्गुलुः स्यादथाश्मजे।
गिरिजं गैरेयं शैलं शैलेयं च शिलाजतु ॥ ८५ ॥
बोले गोपरसो गोपो रसो गन्धरसान्वितः।
रत्ने मणिश्च माणिक्यं वैडूर्यं वालवायजे ॥ ८६ ॥

वैडूर्यमपीन्द्रनीले महानीलं तथाऽपरौ ।
पनिकः पदिकश्चापीन्द्रकीलेऽपि वज्रके ॥ ८७ ॥
हीरश्च हीरको, राजपट्टे प्रोक्तो विराटजः ।
वैराटोऽपि चन्द्रकान्ते चान्द्रोऽपि, स्फटिके मतम् ॥८८॥
स्फाटिकं च, शुक्तिजे तु मुक्ता मुक्ताफलान्विता ।
मौक्तिकं च मकुतिकं भवेद् मुकुतिकं तथा ॥ ८९ ॥
वणिग्द्रव्येऽपि, पानीये जीवनीयं च जीवनम् ।
नीरं नारं मीरं वा स्त्री-क्लीबयोर्वारि वार्दरे ॥ ९० ॥
उदकोदे दक-दगे कबन्धं बन्ध-मन्धके ।
कमन्धमापः स्त्री भूम्नि आपः सन्त स्त्र्युत्सूत्सकौ ॥९१॥
शम्बरं दन्त-तालव्यादिमं स्याच्छवरः शिवम् ।
कृपीटं कृषीटमलं कमलं च शरं सरः ॥९२॥
सन्तं सारं ढुमलं च ड्डुमलं भुवनं वनम् ।
जलं जडं च सलिरं सरिलं सलिरं तथा ॥९३॥
सरिरं, त्रिपकारं च पिप्पलं, स्यादगाधके ।
अस्थाघमस्ताघा-ऽस्तागे गम्भीरं च गभीरवत् ॥९४॥
निम्ने चलागाधयोश्च, धूमिका धूमरी हिमे ।
धूममहिष्यथाऽवश्याऽवश्यायौ, वारिधौ पुनः ॥९५॥
वार्द्धिर्वारिनिधिरुत्सोत्सू अपांपतिरप्पतिः ।
यादसांपतिश्च यादःपतिश्चाप्यकूपारवत् ॥९६॥
अकूवारः पारापारः पारावारोऽपि कथ्यते ।
अवारपारस्तरङ्गे भङ्गो भङ्गं महत्पथम् ॥९७॥

लहरी लहरिः, फेने डिण्डीरः सहिण्डीरकः।
पिण्डीर-दिण्डीरौ तद्यां तटं तटः प्रतीरवत् ॥९८॥
तीरं रोधोऽदन्तः पुंसि रोधः सान्तं नपुंसके।
जलोज्झितेऽस्मिन् पुलिनं पुरिनं सैकतं तथा ॥९९॥
सिकता, नद्यां ह्रदिनी ह्रादिनी च धुनी धुनिः।
आपगाऽथाप्यपगा श्रोतो दन्त्य-तालव्यगादिमम् ॥१००॥
स्रोतस्विनी स्रोतस्वती स्रोतोवहा स्रवन्तिका।
द्रवन्त्योषधिभेदेऽप्यमू भवेतां च, गोदया ॥१०१॥
गोदावरी, सूर्यात्मजा तापिस्तापी शतद्रुयुक्।
शुतुद्रिः शुतुद्रुरपि शितद्रुः सरयूयुता ॥१०२॥
सरयुः कोसलानद्यां, नदीभेदे तु चन्द्रिका।
चन्द्रभागा चन्द्रभागी भागी चान्द्राच्च भागया ॥१०३॥
वासिष्ठ्यां गोमती तद्वत् गोतमी स्याद् विपाड्युता।
विपाशोक्ता, वैतरणी वैतरणिरवन्तिगा ॥ १०४ ॥
सिप्रा सृप्रापि, स्वतोऽम्भःसरणे श्रोत उच्यते।
दन्त्य-तालव्ययुग् देहसिरास्वपि प्रवाहके ॥ १०५ ॥
वेणिर्वेणीवक्रं वक्रं पुटभेदेऽम्बुनिर्गमे।
परिवाह-परीवाहौ नाल-नादौ प्रनालिका ॥ १०६ ॥
प्रणालः प्रणालं तोयमार्गे सरणिः सारणी।
कुल्यायां, सिकतायां तु वालुका वालिकापि च ॥१०७॥
बिन्दौ पृषतिः पृषतः पृषत्, पङ्के तु कर्दमः।
दमोऽपि, दीर्घिकायां तु वापिर्वापी च कूपके ॥१०८॥

क्षुद्रे चुरिश्चुरी चुण्ढिश्चुण्ढी च घटीयन्त्रके ।
उद्घाटकमुद्घाटनमुद्घातनमपि स्मृतम् ॥ १०९ ॥
कासारे तु तडागः स्यात् तडाकश्च तटाकवत् ।
सरः-सरस्यौ स्थानकेऽलवालं चालवालयुक् ॥ ११० ॥
आवालोऽस्त्री, उत्स उत्सुः स्रवः प्रस्रवणं झरः ।
झरी झरा निर्झरश्च, वह्नावग्निस्तु पुं-स्त्रियोः ॥ १११ ॥
दमुना दमूना सन्ता वञ्चतिश्चाङ्कतिस्तथा ।
शुष्मा बर्हिर्बर्हिः शुष्मा नान्तः शुष्मोऽस्त्यदन्तकः॥११२॥
आश्रयाश आशयाश विश्वप्सा नान्तगो मतः ।
विश्वप्सोऽपि, नान्तो दान्तः शन्त्रतोऽपि तनूनपात्॥११३॥
घासिर्घसुरिर्हवनो हविश्च द्वौ वनात्परौ ।
दवो दावो, हेतौ कीला कीलो ज्वालो पि ज्वालया॥११४॥
अर्चिरर्ची सन्तेदन्तावूष्मा नान्तः सहोष्मया ।
बाष्पे,तडिति शम्पा स्यात् सम्पा शम्बा च विद्युता॥११५॥
विद्युत् सौदामिनी सौदामनी सौदाम्निकान्विता ।
सौदाम्नी च सुदाम्नी वा चपला चवला चला ॥११६॥
आकालिकी चाकालिका, वायौ मरुत-मारुतौ ।
मरुत् समीर-समरौ स्मरोऽप्यनलाऽनिलौ ॥ ११७ ॥
जगत्प्राणो-जगत्प्राणौ गन्धाद् वाहि-वाह्-वहाः ।
वातिर्वातो भवेत् सारो दन्त्य-तालव्यपूर्वगः ॥११८॥
शबलवर्णेऽपि सरट्-सरडौ टान्त-डान्तगौ ।
लघट् च लघिटिः पविः पवनः पवमानवत् ॥११९॥

वातूलो वातुलो वातसमूहेऽथासहेऽपि च ।
वातविकारस्याऽरण्ये षण्डं शण्डं वनं वनी ॥ १२० ॥
सत्रं तालव्य-दन्त्यादि दवो दावोऽटव्यटविः ।
चुरुम्बः सतुरुम्बश्चारामेऽपोपात्परं वनम् ॥ १२१ ॥
राज्ञामन्तःपुरोद्याने प्रमदा-प्रमदाद् वनम् ।
वृक्षे द्रुमो विद्रुमो द्रुः कुठिः कुण्ठोऽंह्रिपोऽङ्घ्रिपः ॥१२२॥
शालस्तालव्य-दन्त्यादिः शिखी शाख्यगमोऽगवत् ।
पारिन्दश्चापि पालिन्दो गाथकेऽपि दलान्विते ॥ १२३ ॥
पर्णलः पर्णिलो वृक्षे स्थाने वृक्षैर्वृतान्तरे ।
निकुञ्ज-कुञ्जौ जरुट-जरुडौ च, वनस्पतौ ॥१२४॥
फलाप्तवृक्षे फलवान् फलिनश्च फली तथा ।
फलपाकावसानायामौषध्यौषधिरोषधी ॥ १२५ ॥
क्षुपो ह्रस्वशिफाशाखे क्षुपको, व्रततिर्लता ।
प्रततिर्व्रतती तद्वद् वल्लि-वल्ल्यौ च वेल्लिवत् ॥१२६॥
प्ररोहे रोहेऽप्यङ्कूराङ्कुरौ शाखा शिखा लता ।
स्कन्धशाखा शाला साला जटा जटिः शिफा शिफः॥१२७॥
मूले वृक्षस्य बुध्नः स्याद् व्रध्नोऽंह्रिरङ्घ्रिसंयुतः ।
मज्जा नान्तो ना मज्जावन्ता सारेऽथ वल्लिका ॥१२८॥
त्वचस्त्वचा त्वक् च चोचं शल्कं वल्कं च वल्कलम् ।
शकलं वल्के शल्के त्वर्येऽपि शल्कं शकलेऽपि ॥१२९॥
कोटरे निक्कुटः प्रोक्तो निष्कुहो, वल्लरौ पुनः ।
वल्लरी मञ्जरी मञ्जा मञ्जरिश्चापि, पर्णके ॥ १३० ॥

पत्रं पात्रं पतत्रं च छादनं छदनं छदः ।
सन्तं छदोऽस्त्री चादन्तः, नवेऽस्मिन् किसलं स्मृतम्॥१३१॥
किसलयं द्वयं दन्त्यं, पुष्पे सुमनसः स्त्रियाम् ।
भूम्नि सुमना ऐक्येऽपि प्रसूनं सून-सूनके ॥ १३२ ॥
प्रसूतकं प्रसूतं च प्रफुल्लं फुल्लवत् सुमम् ।
कुसुमं, कलिकायां तु कलिः स्यात्कोर-कोरकौ ॥१३३॥
कुड्मले कुड्मलं तद्वत् कुष्मलं कुमलं तथा ।
मुकुलं मकुरं प्रोक्तं मुकुरं, बकुलद्रुमे ॥ १३४ ॥
कुलालदण्डे कोरको दर्पणेऽपि च कोशवत् ।
कोषो द्वौ च कषे दिव्ये रैवये योनिशिम्बयोः ॥१३५॥
जातीकोशे सिपिधानेऽण्डकोऽपि स्तबके पुनः ।
गुत्सो गुच्छो गुलुम्बुश्च गुलुच्छुः सगुलुच्छकः ॥१३६॥
गुच्छको गुञ्छको गुञ्छो गुलुञ्छोऽस्त्री, रसे पुनः ।
पौष्पे मकरन्दः ख्यातो मकलन्दो मकरन्दवत् ॥१३७॥
प्रबुद्धे प्रफुल्ल-फुल्ले संफुल्लोत्फुल्लके स्फुटम् ।
स्फटितं सव्याकोशं च व्याकोषं स्यात् फले पुनः॥१३८॥
शस्यं तालव्य-दन्त्यादि वानावाने तु शुष्कके ।
ग्रन्थौ पकः षण्ढं सन्तं पसश्च बीजकोशिका ॥१३९॥
शिम्बा सिम्बायुता शिम्बिः शमी शिमिश्च पिप्पली ।
पिप्पलः पिप्परी बोधिः स्याद् बोधिद्रुम इत्यपि ॥१४०॥
स्यादश्वत्थे च, प्लक्षे तु पर्कटी नन्त-ङ्यन्तगः ।
जटी नन्तो जटी ङ्यन्तो भवेज्जटिरिदन्तकः ॥१४१॥

न्यग्रोधे तु वटो वट्या वटं जन्तुफले पुनः ।
उदुम्बरोडुम्बरौ द्वौ मलयूर्जघनेफला ॥१४२॥
मलयुः, सहकारेऽम्र आम्रोऽपि शिग्रुके स्मृतः ।
दन्त्य-तालव्यादिः शालाञ्जनोऽक्षीव आक्षीववत् ॥१४३॥
पुन्नागे केशरो दन्त्य-तालव्यमध्यः केशवः ।
बकुले केशरस्तद्वत् केसरः सिंहकेसरः ॥१४४॥
मालूरे बिल्वो बिल्वी च, पर्णगुच्छे कुरण्टकः ।
कुरुण्टक-कुरण्डकौ किंकरातवदीरितः ॥ १४५ ॥
किंकिराटः, पलाशे तु दन्त्य-तालव्यमध्यगः ।
किंसुकस्तृणराजे तु तलस्तालश्च तद्विदि ॥१४६॥
तालि-ताडी, देवताडे देवताडी खरागरी ।
खरागर्यौ समे प्रोक्ते अगरीवद् गिरागरी ॥१४७॥
मोचायां तु रम्भा रम्भः कदलिः कदलोऽपि च ।
कन्दलस्त्रिषु वारणवुषा बुषा बुसान्विता ॥१४८॥
हयमारे करवीरः कणवीरस्तथा मतः ।
प्रतिहासः प्रतीहासः स्याद् गिरिमल्लिका कुटः ॥१४९॥
कौटजः कुटजः कोटी, तत्फले लिन्द्र-भद्रतः ।
यवं कलिङ्गं कलिङ्गा, वेतसे वेतसी रथः ॥१५०॥
रथाभ्रपुष्पोऽभ्रपुष्पः, कौलौ तु बदरी भवेत् ।
बदरिस्तथा कर्कन्धुः कर्कन्धूः कर्कुन्धुवत् ॥१५१॥
कर्कुन्धूर्घुट्टा घोण्टा च गोपघोण्टातने भवा ।
नीपे कदम्ब-कलम्बौ शालस्तालव्य-दन्त्यवान् ॥१५२॥

सर्जे फेनिले त्वरिष्ठो रिष्ठोऽपि पिचुमन्दवत् ।
पिचुमर्दोऽपि निम्बेऽथ कर्पासे पिचुतूलयुक् ॥ १५३ ॥
पिचुस्तूलः पिचव्यश्च, कृतमाले त्वारग्वधः ।
आरग्वधारगवधौ च शम्पाकश्च सम्पाकवत् ॥१५४॥
वृषे वृषक-वृषमावाटरूषोऽटरूषकः ।
अटरुषोऽटरुषक आटरूषो अटाद् रुषः ॥ १५५ ॥
वाशको वाशिका वासा वाशा स्त्रीन्त्रोः करञ्जवत् ।
करजोऽपि नक्तमाले रक्तमालस्तथेमकौ ॥ १५६ ॥
काकाञ्चिकः काकञ्चिकस्तद्विशेषे तु पूतिकः ।
पूतीकोऽपि महावृक्षे स्नुक् स्नुट् स्नुहिः स्नुही स्नुहा॥१५७॥
गुडो गुडा गुडी वज्रो वज्रा वज्री सिहुण्डवत् ।
सीहुण्डो पराजितायामास्फोटा स्फोतया समम् ॥१५८॥
पारिभद्रे तु मन्दारुर्मन्दारो मन्दरोऽपि च ।
मधुद्रुमे मधूकः स्याद् मधुकश्च मधूलकः ॥ १५९ ॥
मध्वष्ठीलो मधुष्ठीलो मधुश्चापि, पलङ्कषे ।
गुग्गुलो गुग्गुलुः कुम्भं कुम्भोलूश्च कुभोलुवत् ॥१६०॥
उलूखलं च खलकं कुम्भोलूखलकं तथा ।
चारे प्रियालः पियालो राजादन-राजातनौ ॥१६१॥
सन्नकद्रुः सन्नकोद्रुर्धनुष्पटो धनुष्पटौ ।
धनुरुदन्तः क्षीरिण्यां क्षीरिका च राजादनः ॥१६२॥
राजातनो राजन्यां च फलाध्यक्षोऽप्यध्यक्षवत् ।
रथद्रुमे स्यात्तिनिशं तिलिशो नेमि-नेमिनौ ॥१६३॥

नेमी ङ्यतोऽपि नारङ्गे नार्यङ्गस्तापसद्रुमे ।
इङ्गुदी गुदमिङ्गुदः स्याच्छ्रीपर्ण्यां तु काश्मरी ॥१६४॥
कश्मरीवत् काश्मर्या च काश्मीर्येपि च संमता ।
कम्भारी गम्भारी तुल्ये अम्लीकायां मताम्लिका॥१६५॥
अम्लिका चाम्लिकाऽम्लीका तिन्तिडी तिन्तिली तथा॥
तिन्तिडीका तिन्तिडिका, दाडिमः शुकवल्लभे ॥१६६॥
दाडिम्बो दालिमोऽपि स्याच्छेलुः श्लेष्मान्तके शलुः ।
लकुचे लिकुचोऽप्युक्तो डहुश्चाडहुरित्यपि ॥ १६७ ॥
बीजके त्वासनः प्रोक्तोऽसनोऽशनवदाशनः ।
पाटला पाटलिः स्त्रीत्रोबर्हुत्वके भवेद् भुजः ॥१६८॥
भूर्जो भुर्जः कर्णिकारे परिव्याधश्च व्याधवत् ।
जलवेतसभेदे स्यादिज्जलो हिज्जलोऽपि च ॥ १६९ ॥
निचुलो निचुरो धात्र्यामामलकी त्रिलिङ्गिका ।
कायस्थावद् वयःस्था च स्याद् भूम्यामलकी पुनः॥१७०॥
ताली तामलक्यमली झाटा चाज्झटयान्विता ।
विनुन्नको नद्ध्यासो-बिभीतक-बिभेदकौ ॥ १७१ ॥
अक्षभया हरीतकी त्रिलिङ्गा स्याद् वयःस्थया ।
कायस्थैतत्फलत्रय्यां त्रिफली त्रिफला फलम् ॥ १७२ ॥
तृफला, गन्धवृक्षे तु वरणो वरुणस्तथा ।
भवेत् तमाले तापिच्छस्तापिञ्छो बिन्दुसंयुतः ॥१७३॥
सिन्दुवारे तु निर्गुण्डी निर्गुण्डा च निगुण्ड्यपि ।
सुरस इन्द्रसुरिसोऽप्यथातिक्तके लता ॥ १७४ ॥

माधवीलता माधव्यथोड्रूपुष्पे जपा जवा ।
मालत्यां तु जातिर्जाती सुमनाऽऽबन्त-सन्तगा ॥१७५॥
विचकिले मल्लिका च मल्लिः स्याच्छतभीरुका ।
शीतभीरुर्वनजेऽस्मिन्नास्फोता स्फोटया समम् ॥ १७६ ॥
शिवमल्ल्यां बक-बुकौ वसूको वसुको वसुः ।
वृक्षरुहायां तु वन्दा वन्दाका च जयन्त्यपि ॥ १७७ ॥
जीवन्ती सुषिणे करमर्दः स्यात् करमन्दवत् ।
कृष्णपाकफलः कृष्णपाकः कृष्णफलात् परः ॥१७८॥
पाकः पाककृष्णफलः पाकाढिफलकृष्णवत् ।
प्रियङ्गौ फलिनीयुक्ता फला जम्बीरपादपे ॥ १७९ ॥
जाम्बीरोऽपि च जम्भीरो जम्भीलो जम्भ-जम्भलौ ।
बीजपूरे पूरकः स्यात् सुपूरकश्च केसरी ॥ १८० ॥
केसराम्लोऽम्लकेसरो मातुलिङ्गश्च लिङ्गवत् ।
मातुलुङ्गोऽपि, ग्रन्थिले करीर-क्रकरौ समौ ॥ १८१ ॥
करर एरण्डे मण्ड आरण्डः स्यादमण्डवत् ।
उरुबूकश्चोरुबुको व्यडम्बक-व्यडम्बनौ ॥ १८२ ॥
कपिकच्छ्वां तु कण्डूरा कण्डुराण्डाध्यवेः परा ।
शूकशिम्बा शूकशिम्बी विजयायां तु मातुली ॥१८३॥
मातुलानी भृङ्गी भङ्गा धूर्ते धुस्तूर-धूस्तुरौ ।
धूस्तूर-धुस्तुरौ धुस्तुर्धत्तूरो धुत्तुरो रवौ ॥ १८४ ॥
अर्कोऽर्कपर्णो वसुको वसुरा स्फोटयान्विता ।
आस्फोताऽथ दधिफले कपिच्छः स्यात्कपित्थवत् ॥१८५॥

लाङ्गली नन्तो ङ्यन्तो नालिकेरी नालिकेरवत् ।
नालिकेलो नालीकेरो नालिकेरिश्च पर्णकः ॥ १८६ ॥
चीर्णोत्कर्जूर-खर्जूरौ वर्षपाकी कपीतनः ।
पीतनकोऽम्नातकश्चाम्रातकः क्रकचच्छदे ॥ १८७ ॥
केतकः केतकी कोविदारे कुद्दालवत् स्मृतः ।
कुद्दारो, गजप्रियायां शल्लकी सल्लकीति च ॥ १८८ ॥
सिल्लकी ह्लादिनी ह्लादा तन्निर्यासे तु कुन्दुरुः ।
ञ्युकारः, कुन्दः पालक्यां पालङ्कीति च वंशके ॥१८९॥
त्वचिसारः त्वक्सारोऽपि शिंशपाऽगरुशिंशपा ।
अगरुवंशलोचना भवेद् वांशीव वंशजा ॥ १९० ॥
तुकाक्षीरी त्वक्क्षीरी च त्वक्क्षीरं रोचना च गोः ।
गोपित्तरोचना, पूगे गूवाकः स्याद् गुवाकवत् ॥ १९१ ॥
तद्भेदे चिक्कणं चिक्कं ताम्बूली कथिता बुधैः ।
ताम्बूलवल्ल्यां क्रमुकपर्णचूर्णकसंयुजि ॥ १९२ ॥
तम्बुलं च सताम्बूलं तुम्ब्यां तुम्बः सतुम्बकः ।
तुम्बी तुम्बिरलाबूवदालाबूरप्यलाबु च ॥ १९३ ॥
लाबुका गुञ्जायां काकचिञ्चिका काकणिन्दिका ।
काकनन्तिका, गोस्तन्यां मृद्वीका स्याद् मृदीकषा ॥१९४॥
रसा द्राक्षा ध्राक्षा कण्ठ्यां त्रिकण्ट-त्रिककण्टकौ ।
गोक्षुरो गोक्षुरु-क्षुरौ गोखुरो गिरिकर्णिका ॥ १९५ ॥
आस्फोता स्यादास्फोटा च वीरणीमूल आहृतम् ।
उशीरमुषिरमुशिग् जान्तो लघुलयं लघु ॥ १९६ ॥

लयमृणाला-मृणाले अवदाहेष्टकापथम् ।
इष्टकापथावदाहौ वालके वाल इष्यते ॥ १९७ ॥
ह्रीवेरं हिरिवेरं च दद्रुघ्ने तु प्रपुन्नटः ।
प्रपुन्नाटश्च प्रानुन्नाटकः पद्माट इत्यपि ॥ १९८ ॥
प्रपुन्नाडः प्रपुनाड उरणाख्योरणाख्यकौ ।
शिरीषे भण्डी भण्डीरो भण्डिरो भण्डिलोऽपि च ॥ १९९ ॥
जम्बूवृक्षे जम्बुरपि नक्तमाले जम्बू-जाम्बवे ।
जम्बूः स्त्री स्यात्फले तरुः श्योनाकशोणकौ ॥ २०० ॥
श्योनाकः कुटन्नटवद् नटोऽथ चिरबिल्वकः ।
जीवको मधुरकश्च मधुरः कूर्चशीर्षके ॥ २०१ ॥
कपीतनो गर्दभाण्डे कपीतः पीतनस्तथा ।
नागकेसरे केसरो नागः स्यात् मदनद्रुमे ॥ २०२ ॥
पिण्डी पिण्डीतकः करहाटो मदनः स्मृतः ।
फलनः पणनो भल्लातके ऽरुष्कोऽप्यरुष्करः ॥ २०३ ॥
पिच्छिलायां शाल्मलिः स्याच्छल्मलिः शाल्मलोऽपि च ।
प्लीहशत्रौ रोहितको मरोहितक-रोहितौ ॥ २०४ ॥
रोही खदिरे गायत्री बन्नो इध्मनश्च कञ्चने ।
पुण्डरीके तु पुण्डर्यं प्रपुण्डरीकमित्यपि ॥ २०५ ॥
कतके कतोऽपि केशहन्त्र्या शमिः शमीति च ।
ह्रस्वा शमीरः शमीरस्तूते तूदं तुदं तथा ॥ २०६ ॥
मधुयष्ट्या यष्टिमधु यष्टीमधुकमाह्वनम् ।
यष्टिमधुकं त्वक्पत्रे गुडत्वक् त्वक् त्वचं तथा ॥ २०७ ॥

वराङ्गकं वराङ्गं च स्यादेलायां तु निष्कुटिः ।
निष्कुटा स्थूलैलायां तु कथिता त्रिपुटा पुटा ॥२०८॥
कर्कटशृङ्ग्यां शृङ्गी च कृष्णाभेद्यां कटंवरा ।
कटुकी कटुकश्चापि अशोका रोहिणीयुता ॥ २०९ ॥
अशोकरोहिणी दारुहरिद्रायां कालेयकः ।
कालीयको गालवे तु रोध्र-लोध्रौ च सावरः ॥२१०॥
तालव्य-दन्त्यपूर्वः स्यात्, तद्भेदे ङ्यन्त-नान्तगः ।
पट्टी फणिज्जके तु स्याद् मरुवक-मरूवकौ ॥ २११ ॥
रक्ताम्राते कुरुवकः [1]सोकारानुकाररकः ।
महासहायामम्लातो म्लातको म्लान इत्यपि ॥२१२॥
अमिलातकेऽपि दुरालभायां तु यवासकः ।
यवास-यवाषौ यासो धन्वयासोऽपि संमतः ॥ २१३ ॥
धन्वयवासको धन्वयासो रोदनी बोधनी ।
मोरटायां मूर्वा मूर्वी स्रवा स्रुवाऽपामार्गके ॥२१४॥
खराद् मञ्जरि-मञ्जर्यौ भार्ग्यां हिञ्जी च फञ्जिका ।
ब्राह्मणी ब्राह्मणाद्या स्याद् यष्टिकाथ किरातकः ॥२१५॥
किरातो हैमे कुष्ठे तु वर्ग्येद्वादशसंयुते ।
वानीरं वानीरजं च व्याप्यमाप्यं च तद्भिदि ॥२१६॥
शतरुपा शतारुश्च सन्तोऽथो कत्पले पुनः ।
काफलं कट्फलस्तद्वत् केटरः कैटर्यं तथा ॥२१७॥

---

१ उकारसहित, अनुकारश्च रकारो यस्मिन्— कुरुवक., कुरवकश्चेत्यर्थः ।

अजमोदायां तु मयूरो भवेद् हस्तमयूरकः ।
यवानिका यवानी च यमानिका यमान्यपि ॥२१८॥
झिण्ट्यां सैरेयश्च सैरीयकः सहचरान्वितः ।
सहाचरो नीलझीण्ट्यां वाणो वाणाथ पीतिका ॥२१९॥
कुरुबकः कुरुण्टकः सहाचरः सहाच्चरः ।
सहचरी शतपुष्पा सितच्छत्राऽतिच्छत्रका ॥२२०॥
मिशिर्मिशी मिसि-मिस्यौ मधुरा तु मधूरिका ।
सालेयो दन्त्यतालव्यो मिशी मिशिर्मिसी मिसिः ॥२२१॥
मिश्रेया कोकिलाक्षे तु क्षुर इक्षुर इत्यपि ।
शङ्खिन्यां तु चोरपुष्पी चौर्यथो खरकाष्ठिका ॥२२२॥
काष्ठिकापि बलायां स्याद् नागबलायां तु द्वे पुनः ।
गाङ्गेष्ठिका गाङ्गेरुका महाबलायां संगता ॥२२३॥
सहदेवी देवसहा हिङ्गुपत्र्यां तु कारवी ।
करवी कबरी तद्वत् कवरी बाष्पिकायुता ॥ २२४ ॥
बाष्पीका पृथु-पृथ्व्यौ च स्याद् मयूरशिखोऽप्यसौ ।
मयूरो लोचतः ख्यातो मस्तको मर्कटोऽपि च ॥ २२५ ॥
श्यामलतायां गोपे च गोपी गोपालिका तथा ।
गोपवल्ली शारिवावद् भवेदुत्पलशारिवा ॥ २२६ ॥
चोराख्यगन्धद्रव्ये तु गणवद् गणहासकः ।
शुषिरायां नटी-नल्यौ ग्रन्थिपर्णेऽशुकं मतम् ॥ २२७ ॥
शुकबर्हं बर्हिःपुष्पं पुष्पं स्पृकौषधौ पुनः ।
कोटीवर्षा कोटिवर्षा कोटिमाला मरुद्युता ॥२२८॥

मरुन्मालाऽप्यथ वृन्दारके इक्षगन्धया ।
इक्षुगन्धा छागलान्त्री छगली तद्वदान्त्र्यपि ॥२२९॥
दन्त्यां मकूलक-मुकूलौ रक्ताङ्गके पुनः ।
स्यात्कम्पिल्लश्च काम्पिल्लः काम्पिल्योऽपि कम्पीलवत् २३०
रोचनी रेचनी बलभद्रिका त्रायमाणिका ।
त्रायन्ता, रास्नायां रस्या रसना रसनं रसा ॥२३१॥
मांसिगन्धद्रव्ये मिषी मिसिश्च जटिला जटा ।
जनातिगन्धद्रव्येषु स्याज्जनी जननी जनिः ॥२३२॥
जतूका जतोः का-कार्यौ जतुकृन्चातिविषा पुनः ।
विषी विषा प्रत्युपाभ्यां त्रिवृति त्रिवृता स्मृता ॥२३३॥
त्रिपुटी त्रिपुटा प्रोक्ता रोचनी रेचनीयुता ।
शतवीर्यायां तु शतावरी चेन्दीवरी वरी ॥२३४॥
सहदेव्यां सहदेवः सहदेविश्च कथ्यते ।
मञ्जिष्ठा वर्गद्वितीययुग् भण्डीरी च भण्डिरी ॥२३५॥
भाण्डीरी भण्डी विकसा विकषा कालमेश्यपि ।
कालमेषी चविकायां चविकं चवनं तथा ॥२३६॥
चव्यं चव्याऽप्यथ तण्डुलायां तु तण्डुलः ।
तन्तुलोऽपि विडङ्गं च विलङ्गं गन्धमूलिका ॥२३७॥
शटी षटी च कर्चूरः कर्चूरोऽप्यथ क्षीरिणी ।
हिमावती हिमवती स्थिरायां शालपर्णिका ॥२३८॥
दन्त्य-तालव्याद्याथाखुपर्ण्यां चित्रोपचित्रया ।
ऐलवालुके वेलेयं वालुकं हरिवालुकम् ॥२३९॥

नवमालिका सतला सातला कैवर्त्तीपरे ।
मुस्तके वानेयं वन्यं प्लवं च परिपेलवम् ॥२४०॥
दशपूरं दशपुरं. कटंभरौषधौ मता ।
भद्रवला गजवला महावला प्रसारणी ॥२४१॥
सरणी सरणा वापि सारणी कटली पुनः ।
ज्योतिष्का ज्योतिष्मती च नर्कार्या वैजयन्तिका ॥२४२॥
जया जयन्ती पानीयकण्टके तु शृगाटकम् ।
सङ्घाटिका त्रिकोणश्च त्रिकोने प्रोपमे पुनः ॥२४३॥
वातामममपि वादामं पद्मेऽब्जोऽदन्त-सन्तपण् ।
जलात् पङ्कात् सरसोऽपि परे जन्म-ज-रुट्-रुहाः ॥२४४॥
सरसीरुहं सरसिरुह् विसप्रसूनवत् ।
विसप्रसूनमपि स्यात्कैरविण्यां कुमुद्वती ॥२४५॥
कुमुदिन्यथोत्पले तु कुवेलं कुवलं कुवम् ।
कुवलयं कैरवे तु कुमुदं कुमुदुत्पले ॥२४६॥
नीले त्विन्दीवरं चन्दीवारमिन्दीकरं तथा ।
सौगन्धिके तु कल्हारं हकाराक्रान्तलान्वितम् ॥२४७॥
पद्मनाले तु मृणालं मृणाली च विशं विसम् ।
विसण्डकं च पद्मादिवृन्ते नाली तु नालया ॥२४८॥
नालं किञ्जल्के तालव्य-दन्त्यमध्यं तु केसरम् ।
नवपत्रे संवर्तिका संवृर्तिर्जलनीलिका ॥२४९॥
शेवालं शैवलं शैवालं शेपालं च शीवलम् ।
शेवलं पाटलशाला वाशुराशु च व्रीहिवत् ॥ २५० ॥

आशुव्रीहिः कलमस्तु कडमश्च कलामकः।
मङ्गल्यके मङ्गल्याऽपि मसूरो मसुरस्तथा ॥ २५१ ॥
मसूरा मसुराऽप्येते वेश्यायामपि वार्द्धयः।
कलाये सतीनकः स्यात् सातीनश्च मतीनवत् ॥२५२॥
सतीलक-सातीलकौ त्रिकटोऽङ्कट इत्यपि।
चणके हरिमन्थः स्याद् हरिमन्थज इत्यपि ॥ २५३ ॥
मुद्गे हरिः सहरितस्तुम्बरस्तु वनोद्भवे।
राजमुद्गे मकुष्टः स्याद् मयुष्ठोऽपि स-ठान्तिमौ ॥२५४॥
मुकुष्ठक-मयष्ठकौ वर्गाद्यासौ स-ठान्तिमः।
मुकुष्ठः स्याद्, धान्यभेदे कुल्माषश्च कुल्मासवत् ॥२५५॥
जघन्यव्रीहौ श्यामाकः श्यामकः पीततण्डुला।
कङ्गु-क्वङ्गू कङ्गुनी च कङ्कुश्च, कोरदूषके ॥२५६॥
कोद्रवः कुद्रवोऽप्युक्तः, युगन्धर्यां तु योनलः।
जोन्नाला यवनालश्च, जूर्णा जूर्णिः शणः सणः ॥२५७॥
भङ्गायाम्, गवेधुकायां गवीधुका गवेधुवत्।
गवेडुश्च, तिलात्पिञ्जपेजौ षण्ढतिले ह्युभौ ॥ २५८ ॥
कदम्बके सरिषपः सर्षपः, सस्यशीर्षके।
कविशं कणिशोऽफलकाण्डे पल-पलालकौ ॥२५९॥
कडङ्गरे वुसवुषौ, मेघनादे स्मृतावुभौ।
तण्डुलीयस्तण्डुलेरस्तण्डुलीशाकाभिधहो ॥ २६० ॥
मारिषं मारुषम्, बिम्ब्यां स्यात्तुण्डी तुण्डिकेरिका।
तुण्डिका तुण्डिकेरी च, मधुस्रवायां तु जीवनी ॥२६१॥

जीवन्ती जीवनीया च जीवा स्यात्, क्षारपत्रके ।
शाकवीरो वीरशाको वास्थूकमपि वास्तुकम् ॥२६२॥
चङ्गेर्यां स्यादम्ललोना लोणिका चाऽम्ललोणिका ।
अम्बोष्ठिकायुताऽम्बष्ठा टोलावदम्लटोलकः ॥२६३॥
खरपुष्पायां कबरी बर्बरा बर्बरी तथा ।
वृन्ताके वार्ता वार्ताकी वार्ताकं च वार्ताकुवत् ॥२६४॥
वार्ताङ्गो वातिङ्गणश्च तथैव दुष्प्रधर्षिणी ।
दुष्प्रधर्षणी च, शतपर्णायां तु कलम्बिका ॥ २६५ ॥
कलम्बूश्च, पालघ्ने तु छत्रा-छत्रा-ऽतिछत्रवत् ।
अतिछत्रस्तिक्तके तु पटोलः पटुवत् स्मृतः ॥ २६६ ॥
पुष्करमूले पौष्करं पुष्करं मूलमित्यपि ।
भृङ्गराजे भृङ्गरोऽपि भृङ्गरजो नादन्तगः ॥ २६७ ॥
भृङ्गरजश्च सान्तोऽपि षर्बूजे चाऽपि मूर्धजे ।
दशाङ्गुलमितिख्यातं कारवेल्ले सुशव्यपि ॥ २६८ ॥
सुषवी सुशवी कर्कारौ कूष्माण्डो विदां मतः ।
कुष्माण्डोऽपि च कूष्माण्डी,पटोल्यां तु कोशातकी॥२६९॥
कोषातकी च, कर्कट्यां स्यादीर्वारुरिर्वारुवत् ।
ऊर्वारुरुर्वारुरपि एर्वारुश्चिर्भिटी तथा ॥ २७० ॥
चिर्भिटं चिर्भिटस्तद्वत् वालुङ्कः स्याद् वालुक्यपि ।
त्रपुषी त्रपुसी त्रपुषं त्रिपुषं च, [1]भेऽर्शसः ॥ २७१ ॥
शूरणो दन्त्यतालव्यादिमः, बालतृणे पुनः ।
शस्यं स्याद्दन्त्यमूर्धन्यमध्यम्, बर्हिषि दर्भवत् ॥२७२॥

---

१ अर्शोघ्ने, इत्याकूतम् ।

दर्भः कुशः कुसो मुञ्जे शरस्तालव्यदन्त्यभाक् ।
दूर्वायां हरितालीवद्धरिता, घमने नडः ॥ २७३ ॥
नलो नटः, कुरुविन्दे मुस्ता त्रिषु च मुस्तकः ।
इक्षौ गण्डीरी गण्डकी, पुण्ड्रेक्षौ पुण्ड्र-पौण्ड्रकौ ॥२७४॥
कासस्तालव्यदन्त्यान्त ईषीका स्यादिषीकया ।
यवासं यवसंघातेऽर्जुने तु द्वे तृण-त्रिणे ॥ २७५ ॥
मालातृणं भूस्तृणं च, विषे तु गर-सङ्गरौ ।
गरलोऽथ हालाहले हालहलो हलाहलः ॥ २७६ ॥
पर्यन्तवने लोकण्युकणी, कीटे कृमिः क्रिमिः ।
लाक्षायामपि तद्भेदे नीलाङ्गुश्च नीलङ्गुवत् ॥ २७७ ॥
गण्डूपदे किञ्चुलकः किञ्चुलुकोऽपि संमतः ।
जलसर्पिण्यां जलूका जलौका च जलौकसः ॥२७८॥
स्त्रियां वा भूम्नि च जलालोका प्रोक्ता जलौकसः ।
पुंस्यदन्तो जलायुकाऽस्रपाऽऽवन्ता विजन्तकः ॥२७९॥
अम्बुमात्रजशङ्खे तु शम्बुः शम्बूश्च शम्बुकः ।
शम्बूकश्च सशाम्बूकः, कपर्दे तु हिरण्यवत् ॥ २८० ॥
हिरणः कथितः प्राज्ञैर्दीर्घकोशा पुनः स्मृता ।
दीर्घकोषा च दुर्नामाऽऽवन्तो नान्तो दुर्नाम्न्यपि ॥२८१॥
पिपीलके पीलकोऽपि, क्षुद्रजन्तौ तु धान्यजे ।
कणाटीनः कटाटीनः स्याद् युकाण्डे तु लिक्षया ॥२८२॥
रिक्षोद्दंशे कोलकणो मत्कुणोत्कुणकावपि ।
इन्द्रगोपे त्विन्द्ररजोऽग्निकोऽथ तन्तुवायके ॥ २८३ ॥

तन्त्रवाय ऊर्णनाभ उर्णनाभिश्च मर्कटः ।
मर्कटको जालिकश्च जालकारकवत् कृमिः ॥ २८४ ॥
क्रिमिर्वृश्चिकेऽलि-राल्य-लालिर्द्रोणो द्रुणो द्रुतः ।
भ्रमरेऽलि-रली मधुकृत् मधुकरः शिलीमुखः ॥२८५॥
शिलामुखः, मक्षिकायां भिम्भरा भिम्भराल्यऽपि ।
मधुरस्त्री मधूलं च, माक्षिके वरूटी पुनः ॥ २८६ ॥
वरटाऽपि च, गन्धोल्यां वर्षकर्यां तु चीरिका ।
चीरी चरुका चिरुका झीरुका झिल्लीकायुता ॥२८७॥
झिल्लो झिल्लिका झिलिका विलेपनमले तथा ।
आतपस्य रुच्यपि च, श्वापदे व्याड-व्यालकौ ॥ २८८॥
द्विपे मतङ्ग-मातङ्गौ गजो गर्जो मतंगजः ।
करी करिर्दन्ताबलो दन्ती पेचकिपेचिलौ ॥ २८९ ॥
हस्तिन्यां धेनुका धेनुर्वाशिता वासिता द्वयम् ।
नार्यामपि कणेरुश्च गणेरुरपि तद् द्वयम् ॥ २९० ॥
वेश्यायां कर्णिकारेऽपि करेणुः स्त्रीत्रिभीभयोः ।
विंशतिवर्षेभे विक्कः, पिक्कोऽपि त्रिंशदब्दके ॥ २९१ ॥
कलभः कडभश्च द्वौ उद्धान्तोपात्तकौ समौ ।
निर्मदे राजबाह्ये त्वौपवाह्यश्चोपवाह्यवत् ॥ २९२ ॥
हस्तिदन्ते विषाणं स्याद्विषाण्यपि विषाणकः ।
तन्मूले तु करीरीवत्करीरिर्नेत्रगोलके ॥ २९३ ॥
ईषिका स्यादिषीकेवेभगण्डे करटः कटः ।
गजपाश्चिमभागे त्वपरावदऽवरोदिता ॥ २९४ ॥

शृङ्खलस्त्रिपु हिञ्जीरे निगडो निगलोऽन्दुकः ।
अन्दूर्गजबन्धभूमौ वारिर्वारी च तोत्रके ॥ २९५ ॥
वेणुकं वैणुकम्, दन्त्यताल्व्यादिः शृणिर्मतः ।
अङ्कुशे, तदग्रेऽपष्ठं कोद् द्वादशाऽक्षरान्तिमम् ॥२९६॥
वीते वातं यतं चोक्ते, वरत्रायां सया पया ।
कक्ष्या गृहप्रकोष्ठे च काञ्चीसादृश्ययोरपि ॥ २९७ ॥
अश्वे तुरगस्तुरङ्गस्तुरङ्गमश्च वाज्यपि ।
वाजिर्वीतिः पीतिः पीती नान्तोऽश्वायां तु वामिवत् ॥२९८॥
वामी-वनायुजा-वानायुजा-वाल्हीका-वाल्हिकाः ।
पुच्छे लङ्गुलं लाङ्गुलं गतिभेदे तु धौरितम् ॥२९९॥
धौरितकं धोरणं च धौर्यं स्यान्मुखयन्त्रणे ।
खलीनं खलिन-कवी कविका कवियं कविः ॥ ३०० ॥
सन्नाहेऽस्य प्रक्षरं प्रखरोऽस्त्री रश्मि-रस्मिके ।
रुक् च वल्गा वल्गो वागाऽश्वतरे वेगतः सरः ॥३०१॥
वेसरो वेसरादश्वायां जाते, मुकयस्तथा ।
मुकुयो द्वौ मृगभेदे, गर्दभ्यश्वतरात्मजे ॥३०२॥
अप्युष्ट्रे तु मय-मयू क्रमेलश्च क्रमेलकः ।
दाशेरकः सदाशेरः, उक्षिण शकर-शाकरौ ॥३०३॥
शाक्करश्च वृषा नान्तो वृपोऽपि वृषभर्षभौ ।
शण्डे पण्डोऽपीडुरः[1] स्यादिल्लरः, विछ्नासिके ॥ ३०४ ॥
नस्योतो नस्तितो नस्तोतः स-ठौ [2]प्रष्ठ-पष्ठतः ।

---

१ ठकारान्तमित्यर्थः ।
२ प्रष्ठ-पष्ठशब्दाभ्यां परो 'वाट्' शब्दः, प्रष्ठवाड्, पष्ठवाडिति ।

वाड्, दमयो जितहलवोढ्रोरेकधुरावहे ॥३०५॥
एकधुरीणैकधुरौ, धूर्वहे तु धुरन्धरः ।
धूरीणधुर्यधौरेया धौरेयकोऽथ पृष्ठ्यके ॥३०६॥
स्थौरी स्थूरी स्थूली, षोडः षोडन् षोडत इत्यपि ।
षड्दन्ते, सकूटे तु कुकुदे ककुदं ककुत् ॥ ३०७ ॥
स्त्रीराट्चिह्ने शैलाग्रे श्रेष्ठेऽपि द्वयमन्तिमम् ।
नैचिकं नैचिकी शीर्षे कूणिकायां तु कूणिवत् ॥३०८॥
शृङ्गं शृगः शृङ्गिः शृङ्गी विषाणोक्ता विषाण्यपि ।
विषाणं विषाणो गव्यां गौर्द्वयोरनुडुह्वहो ॥ ३०९ ॥
अनुड्वाही तम्पा तम्बा माहेयी सह माहया ।
स्रवद्गर्भा स्रवतोका एतोका चोत्तमा च गौः ॥३१०॥
नैचिकी निचिकी नीचिकी नीचीक्यऽप्यऽकोपना ।
सूरता सुरता सूरथा सुरथाऽथ गोकुले ॥ ३११ ॥
गोधनं धनं कीलस्तु पुंस्त्रियोः पुष्पलान्वितः ।
पुष्पलकः शिवकश्च शिवोऽपि ध्रुवको ध्रुवः ॥३१२॥
बन्धने संदानोद्दाने दामा-दाम-दामो-द्दितम् ।
संदितं संदानितेऽजे छगलः छागवत् छगः ॥३१३॥
स्तभ-स्तुभौ, युवाजे तु बर्करो बर्करी तथा ।
बर्करम्, मेषे तु हुडुर्हुडोऽप्युरण ऊरणः ॥ ३१४ ॥
वडूटो वरुटस्तद्वद् वरूडो वरुडोऽपि च ।
भरूडो भरुडोऽप्युक्तो भरूटोऽस्थ्याशे कुक्करः ॥३१५॥
कुर्करः श्वानः स्वानश्च शुनकः श्वा शुर्नः शुनिः ।

शुनखो भषणो भषकोऽपीन्द्रमहकान्वितः ॥२१६॥
इन्द्रमहकामुकश्च श्वाने, द्वौ मृगयापटौ ।
विश्वकद्रुर्विश्वकद्रूः, शुनकी शुनका शुनी ॥२१७॥
श्वानकर्णे शुनस्कर्णः श्वकर्णोऽपि निगद्यते ।
सैरिभे मह-महिषौ लुलायश्च लुलायुयुक् ॥ २१८ ॥
सिंहे पारिन्द्र-पारीन्द्रौ कण्ठीरव-कण्ठेरवौ ।
केशरी दन्त्यतालव्यः, व्याघ्रे द्वीपीव द्वीपिनः ॥२१९॥
चित्रकश्चित्रकायोऽपि, शरभेऽष्टापदोऽष्टपात् ।
गण्डके खड्गी खड्गीरः खड्गो वाध्रीणसोऽपि च ॥२२०॥
दन्त्यतालव्यान्तः, कोले शूकरः सूकरः किरिः ।
किरः, ऋक्षे तु भल्लूको भाल्लूको भल्लुकस्तथा ॥२२१॥
भाल्लुकोऽपि च भालूकश्छोभल्लोऽप्यच्छभल्लवत् ।
गोमायौ फेरु-फेरण्डौ फेरवो भूरिमायवत् ॥२२२॥
भूरिमायुर्जम्बुकश्च जम्बूकोऽपि शृगालवत् ।
सृगालोऽपि शिवाऽऽवन्तः खिङ्खिरः खिङ्खीरा स्त्रियाम्२२३
भूम्न्युभौ तु शिवाभेदे खट्वाङ्ग वारि-वालुके ।
भिक्षुभङ्गेऽपि, कीशे तु प्लवगः सप्लवङ्गमः ॥२२४॥
प्लवङ्गः प्रवगोपेतः प्रवङ्गोऽथ मृगे भवेत् ।
मर्कटः कर्मटस्तद्वत् कुरङ्गश्च कुरङ्गमः ॥२०५॥
वातायुश्च सवातायुर्दन्त्यतालव्यपूर्वगः ।
शारङ्गः शबलवर्णे चातकेऽपि ससार्गकः ॥२२६॥
मृगभेदे कृष्णसारकालसारौ सदन्त्यकौ ।

सतालव्यौ च, पृषत् पृषतो बिलशायिनि ॥२२७॥
कन्दली नन्तो ङ्यन्तश्च कदली त्रिषु कन्दला ।
हस्तायामऽश्यामसृगे ऋश्य-रिश्यौ च सम्मतौ ॥२२८॥
ऋष्य-रिष्यौ मृगभेदे, वाताभिमुखगामिनि ।
मृगे वातप्रमीः पुंस्त्रीदन्तो ङीबन्तकोऽप्ययम् ॥२२९॥
अमि पुंसि वातप्रमीं शसि वातप्रमीनिति ।
ङौ वातप्रमीति रूपं ग्रामणीवच्च शोषकम् ॥२३०॥
स्त्रियामीदन्तं लक्ष्मीवद् ङीबन्तं तु नदीसमम् ।
श्वाविधि शललः शल्यः शल्यकः पुंस्त्रियोर्मतः ॥२३१॥
तच्छलाकायां तु शलं शललस्त्रिषु गोधिका ।
अवलत्तिका लत्तिका गोधा, सर्पसुते पुनः ॥२३२॥
गोधेर-गोधारौ, पल्यां गृहोली गृहगोलिका ।
गृहोलिका मुसली मूर्द्धन्यतालव्यदन्त्यभाक् ॥२३३॥
अञ्जन्यामञ्जनाधिका हालिनी च हलाहलः ।
कृकलासे कृकुलासः सरटः सरडस्तथा ॥२३४॥
सरण्डश्च प्रतिसूर्यः प्रतिसूर्यशयानकः ।
शयानकः, आखौ तु स्याद् मूषिका मूषिकोऽपि च२३५
उन्दरो-न्दुरो-न्दुरवः कुन्दुर्मूषी तु मूषिका ।
मूषा च, गन्धमूष्यां तु छुछुन्दरी छुछुन्दुरी ॥२३६॥
ओतौ बिडालो बिलालो दरुटो दरुडान्वितः ।
ह्रीको ह्लीको ह्रीकुर्ह्लीकुर्लज्जालौ नकुलोऽपि च ॥२३७॥
मार्जालीयश्च मार्जारोऽहौ भुजङ्गो भुजङ्गमः ।

भुजगः सर्प-सूर्पौ च सरीसृपश्च गूढपाद् ॥ ३३८ ॥
गूढपदो व्याल-व्याडावुरङ्गश्चोरगस्तथा ।
अजगरे शयथुश्च शयालुः स्यात् शयातु षण् ॥३३९॥
शयुर्जलसर्पे तु स्यादलीगर्दोऽलगर्दयुक् ।
अलगर्द्दोऽलीगर्द्दोऽपि राजिलाऽहौ तु डुण्डुभः ॥३४०॥
दण्डुभो दन्दुभो दोडो दोलोऽपि च, तिलित्सिके ।
गोनासो गोनसोऽप्युक्तो घोणसः, मातुलोरगे ॥३४१॥
मालुधानोऽहिदंष्ट्रायामाश्यां-शीर्भोगके फटः ।
स्फटौ द्वौ पुंस्त्रियोः प्रोक्तौ फणस्त्रिषु च दर्विवत्॥३४२॥
दर्वी च कञ्चुके निर्ल्वयनी निर्लयनीयुता ।
पक्षिणी पत्त्री पतत्री नकारान्ताविदन्तकौ ॥३४३॥
पतन् पित्सन् पतङ्गश्च पतगो विहगो मतः ।
विहङ्गमो विहङ्गोऽपि नगौकाश्च नगौकवत् ॥ ३४४ ॥
सशकुन्तः शकुन्तिश्च शकुनिः शकुनः स्मृतः ।
वकीरो विकिरश्चापि विष्कीरश्च सृपाटिका ॥ ३४५ ॥
स्मृपाटी चञ्चुश्चञ्चूवत् त्रोटिस्त्रोटी, तनूरुहे ।
पिच्छं पिञ्छं पतत्रं च पत्रं पक्षो नरि स्मृतः ॥३४६॥
पक्ष नान्तं पक्षः सान्तं द्वे षण्ढे च, नभोगतौ ।
प्रडीनो-ड्डीन-संडीन-डयनान्यथ चाण्डके ॥ ३४७ ॥
पीशीकोशः पेशी-कोशौ, नीडं त्रिषु कुलायके ।
केकिनि मोर-मयूरौ मयूको मरुकस्तथा ॥ ३४८ ॥
बर्ही च बर्हिणः शिखाबलः शिखी, पिके पुनः ।

घोषयित्नुः पोषयित्नुः कोकिलः कौकिलान्वितः ॥३४९॥
मौकुलिर्मौकुलः काके, वनकाके तु द्रोणवत् ।
द्रोणकाकः, निशाटे तु कौशिकः कुशिकेऽपि च॥३५०॥
कुक्कुटः कुर्कुटस्ताम्रचूडेऽङ्को वक्र-चक्रतः[1] ।
हंसे, कृष्णचञ्चुपादे धार्तराष्ट्र इति स्मृतः ॥ ३५१ ॥
धृतराष्ट्रो भवेद्, हंस्यां वारला वरला तथा ।
वारटा वरटा तद्वत् वरटी, खञ्जनः पुनः ॥ ३५२ ॥
खञ्जरीटः, सारसे तु लक्ष्मणो लक्षणोऽपि च ।
सारस्यां लक्ष्मणा लक्ष्मणी च लक्षणया सह ॥ ३५३ ॥
क्रौञ्चे क्रुङ् शत्रि-शक्री च क्रौञ्च्यां क्रुङ् क्रुचया समं ।
चाषे चासः किकिदीविः किकीदीवि-किकीदिवौ ॥३५४॥
किकिः किकीः किकिदिविः दैविः, शकुनिभिद्यथ ।
वर्तको वर्तवत् प्रोक्तो वर्तका वर्तिका स्त्रियाम् ॥३५५॥
कटुकाणे टिट्टिभः स्यात् टीटिभश्चटके पुनः ।
कुलिङ्ककः कलम्बिकः चटका क्षिपकादिषु ॥ ३५६ ॥
स्त्रियां तयोः स्त्र्यपत्येऽपि चाटकेरो नरे तुकि ।
जलरङ्कौ जलरङ्कः कालोत्[2]कण्टक-कण्ठगौ ॥ ३५७ ॥
दात्यूहश्च सदात्योहः, कह्वे बक-ब्रुकौ समौ ।
वकोटोऽपि, बलाकायां कण्टिका-कण्ठिके बिसात्[3] ॥३५८॥

---

१ वक्र चक्राभ्या परोऽङ्कशब्द , वक्राङ्क, चक्राङ्क इति ।

२ कालशब्दात् परौ कण्टक कण्ठगशब्दौ, कालकण्टक, कालकण्ठग इति ।

३ बिसशब्दात् कण्टिका-कण्ठिकाशब्दौ योज्यौ, बिसकण्टिका, बिसकण्ठिकेति ।

चिल्ले आतापिरातापी आतायी नान्तकावुभौ ।
कामायौ तु गृध्र-गृत्सौ दाक्षाय्यश्च दक्षाय्यवत्॥३५९॥
रामाश्रिते जटायुर्नोदन्तकः सान्तिमोऽपि च ।
कीरे तालव्यदन्त्यादिः सुकोऽथ शारिका मता ॥३६०॥
गोकिराटिका गोराटी स्यात् चर्मचटका पुनः ।
जतुका च जतूका च, परोष्ण्यां वल्गुली स्मृता ॥३६१॥
वल्गुलिका, कर्करटौ करेटुः कर्कराटुकः ।
करटुः कर्करेटोऽथाटिराडिश्च शरातिवत् ॥ ३६२ ॥
आतिः शरारिः शलालिः कृकण-ककरावुभौ ।
कपिञ्जले, भास-भाषौ शकुन्ते, रक्तलोचने ॥ ३६३ ॥
पारापतः पारावतः पारपतः कपोतवत् ।
कपोटः, गुन्द्राले जीवञ्जीवः स्याद् जीवजीववत्॥३६४॥
व्याघ्राटे तु भरद्वाजो भारद्वाजश्च, तित्तिरः ।
तित्तिरिः खरकोणे द्वौ, मरुले कारण्ड इष्यते ॥३६५॥
कारण्डवः, मीने मच्छो मत्सो मत्स्यो विसारिणा ।
वैसारिणो विसारश्च शकुलीव शकली मता ॥ ३६६ ॥
शम्बरो दन्त्यतालव्यो वादालश्च वदालवत् ।
सहस्रदंष्ट्रे शिशुके चुलूपीव चुलूप्यपि ॥ ३६७ ॥
शफरे शफरी प्रोष्ठः प्रोष्ठी ठान्तौ चिलीचिमिः ।
चिलिचीमश्चिलिचिमः, नलमीनेऽथ मत्स्यभित् ॥३६८॥
शालः सालश्च, नक्रे तु कुम्भी कुम्भीर इत्यपि ।

---

१ पुंलिङ्गः, उकारान्तश्चेत्यर्थः ।

शङ्खमुखः शङ्कुमुखः, ग्राहे तु तन्तु-तन्तुणौ ॥३६९॥
तन्तुनागश्च नागोऽपि, कर्कटे तु कुलीरवत् ।
कुटीरश्च चन्द्राश्रयराशावऽपि च, कच्छपी ॥३७०॥
दुलिर्दुली दुडिर्भेके प्लवगः सप्लवंगमः ।
प्लवः सालूश्च सालूरो दन्त्यतालव्यपूर्वकः ॥ ३७१ ॥
शालस्तथैव भेक्यां तु वर्षाभूरिति कथ्यते ।
[2]वर्षाभ्व्युद्भिदि चोद्भिज्जमुद्भिदं चोद्भिजं तथा ॥३७२॥

इति श्रीवादीन्द्रश्रीसाधुकीर्त्युपाध्यायमिश्राणां शिष्यलेशेन वाचनाचार्यसाधुसुन्दरगणिना विरचितायां शब्दरत्नाकरनामशब्दप्रभेदनाममालायां तिर्यक्काण्डश्चतुर्थः ॥

अर्हम्

अथ पञ्चमः काण्डः ।

नैरयिके नारकको नारकीयश्च नारकः ।
प्रेतः परेतः आजूः स्त्र्यूदन्ता रेफान्तिमाऽपि च ॥१॥
[1]आजूराजूरावाजूर इत्येवं रूपसंगतिः
निर्वेतनकर्मकृतौ भद्राख्ये करणे तथा ॥ २ ॥
निरये दुर्गतिः स्त्रीत्रोर्नरको नारकान्वितः ।
पातालेऽधोऽव्ययं चाधः, भुवनं विवरे सुषिः ॥ ३ ॥

---

१ रेफान्तस्य 'आजूर्' इति शब्दस्य प्रथमाविभक्तौ रूपाणीति ।
२ अत्र इ्वन्तो वर्षाभ्वी शब्दो भेकीवाचक ।

तालव्यदन्त्यः शुषिरम्, गर्तें गर्ता दरस्त्रिषु ।
स्वभ्रं तालव्यदन्त्याद्यमवटोऽवटिरित्युभौ ॥ ४ ॥

इति श्रीवादीन्द्रश्रीसाधुकीर्त्युपाध्यायमिश्राणां शिष्यलेशेन वाचनाचार्यसाधुसुन्दरगणिना विरचितायां शब्दरत्नाकर-नामशब्दप्रभेदमालायां नारककाण्डः पञ्चमः ।

अर्हम्

अथ षष्ठः काण्डः ।

लोके विष्टपं पिष्टपं जगती, जगत्प्राणिनि ।
जन्यु-जन्तू, उद्भवे षण् जन्म जन्मोऽस्त्रियां जनिः॥१॥
जनुः सान्तं षण् जननम्, जीविते जीवस्त्रिष्वचि[1] ।
जीवातुरस्त्रियां प्राणाः पुंभूम्नि[2] जीविताध्वानि ॥ २ ॥
आयुः सान्तं च षण् आयुरुदन्तः पुंसि चोच्यते ।
हृद् हृदयं चित्तं चेतो मनो मानसमित्यपि ॥ ३ ॥
स्वान्तमास्वनितौ[3]ऽऽस्वान्ते, निर्वृतौ सुख-सौख्यके ।
सर्म-सर्मे नान्ताऽदन्ते दन्ततालव्याद्ये मते ॥ ४ ॥
शान्तं तालव्यदन्त्याद्यं भद्रं मन्द्रमसौख्यके ।
तृप्रं द्रप्रं बाधा बाध आबाधा चाऽमनस्यवत् ॥ ५ ॥
अमानस्यमामनस्यम्, चर्चा चर्चौ विचारणा ।
स्वभावे निसर्ग-सर्गौ, पश्चात्तापोऽनुतापवत् ॥ ६ ॥

१ अच्-प्रत्यये कृते सतीत्यर्थः । २ पुंसि बहुवचने चेत्यर्थः । ३ आस्वनित-आस्वान्तशब्दौ स्वान्तपर्यायावित्यर्थः ।

विप्रतिसारो विप्रतीसारोऽथ सुकृते वृषः ।
वृषभो धर्मधरीमा नान्तो धर्मोऽथ दिष्टके ॥ ७ ॥
भागो भाग्यं भागधेयम्, शुभकर्मण्यपोऽप्तसा ।
सान्ते षण्ढे, पापं पाप्मा किल्बिषं कलुषं समे ॥ ८ ॥
कल्मषमभिप्राये तु छन्दो ना छन्दसा[1] षणा ।
चतुरश्चातुरको द्वौ नेत्रगोचर ईरितौ ॥ ९ ॥
चाटुकारे चक्र-गण्डावपि, स्परिशः स्पर्शवत् ।
शिशिरे शीतलः शीतः सुसीमश्च सुषीमवत् ॥ १० ॥
ईषदुष्णे कवोष्णः स्यात् कदुष्णः कोष्ण इत्यपि ।
खरे जरठो जठरः करटः कर्कटोऽपि च ॥ ११ ॥
कक्खडः खक्खटस्तद्वत्, कोमले मृदुलो मृदुः ।
सोमालः सुकुमारश्च, मधुलो मधुराऽन्वितः ॥ १२ ॥
गुल्ये, दन्तशठेऽम्लोऽम्ल्वः, कखाये तुबरस्तथा ।
तूबरः कुबरोऽपि स्यादाद्यौ द्वौ तौबरोऽपि च ॥१३॥
त्रयोऽश्मश्रुनरे शृङ्गहीनपशावऽपि स्मृतः ।
आमोदिनि मुखेशुभाद्[2] वासनः, धवले सितः ॥१४॥
शितिः श्वेतः श्येतः श्येनः शुभ्रिः शुभ्रश्च पाण्डरः ।
पाण्डुर-पाण्डू गोरासो गौरः पीतेऽरुणेऽप्यऽमू ॥ १५ ॥
शुक्रः शुक्लः, कपोताभे कापोतः स्यात्कपोतवत् ।
कपोटोऽप्यथ हारिद्रे कथितौ पीत-पीतकौ ॥ १६ ॥

---

१ छन्द शब्देन नपुसकेन सहेतिच्छन्द ।

२ मुखशुभशब्दाद् वासनशब्दयोगे मुखशुभवासन इति ।

पीतनीले तु पालाशः पलाशो हरितो हरिः ।
लोहितो रोहितो रक्ते, पीतरक्ते तु पिङ्गलः ॥ १७ ॥
पिङ्गः कपिलः कविलः, कृष्णे तु स्याम-श्यामलौ ।
श्यामालश्च शिति-शिनी, रक्तश्यामे तु धूमलः ॥१८॥
धूम्रोऽथ कर्बुरश्चित्रः चित्रलोऽपि कल्माषवत् ।
कल्मासश्च, भवेत् शब्दो निस्वानो निःस्वनः स्वनः ॥१९॥
स्वनिः स्वानो ध्वनिर्ध्वानो निक्वाणो निक्वणः क्वणः
क्वाणश्च घोष-निर्घोषौ निर्ह्रादो ह्राद इत्यपि ॥ २० ॥
निनादो निनदो नाद आरावो राव आरवः ।
रवो विरावः संरावः, क्ष्वेडा क्ष्वेडित-क्ष्वेलिते ॥ २१ ॥
भटानां सिंहनादेऽथ शिञ्जितं भूषणध्वनौ ।
सिञ्जाश्वशब्दे हेषा स्याद् ह्रेषा, गर्जस्तु गर्ज्जया ॥२२॥
हस्तिशब्दे, विस्फारश्च विस्फोरोऽपि धनूरवो ।
मेघशब्दे गर्जितं स्यात् गर्जिवद् ना, खरारवे ॥२३॥
रेषण-रेषे, तन्त्र्यास्तु प्रक्वाणः प्रक्वणो रवे ।
गम्भीरध्वनिते मन्द्र-मद्रौ, सूक्ष्मकलध्वनौ ॥ २४ ॥
काकली काकलिर्वृन्दे कदम्बं च कदम्बकम् ।
समुदायः समुदयः पेटं स्यात् पेटकं त्रिषु ॥ २५ ॥
चक्रवालं चडवाडं चक्रं च चय-संचयौ ।
शण्ड-षण्डौ, केदाराणां गणे कैदारकं मतम् ॥ २६ ॥
कैदारिकं कैदार्यं च, केशानां कैश्य-कैशिके ।
अश्वीयमाश्वमश्वानाम्, वातूलो वात्यया सह ॥२७॥

वातानाम् , खलानां खल्या खलिनी, रथकट्यया ।
रथ्या रथानाम् , यौवतं यौवनं युवतीगणे ॥ २८ ॥
वंशादिदलनिर्मितभाण्डराशाविदं द्वयम् ।
स्यात् पिटक्या पिटाक्या च हल्या हालं हलोत्करौ॥२९॥
पङ्क्तौ वीथी वीथिरालिरावलिरावली मता ।
राजि-राज्यौ रेखा लेखा समाने पुंस्त्रियोः स्मृता ॥३०॥
श्रेणिः श्रेणी च युग्मे तु युगवद्युगलं यमम् ।
यमलं यामलं द्वन्द्वं दन्द्वं द्वैतं द्विती द्वयम् ॥ ३१ ॥
द्वितयम् , प्रचुरे भूयो भूयिष्ठं पुरुहं पुरु ।
बहुलं बहु बहूलम् , लेशे त्रुटि-तुटी समौ ॥ ३२ ॥
अत्यल्पे त्वल्पीयोऽल्पिष्ठमुच्चे तूत्तुङ्ग-तुङ्गकौ ।
उदग्रमनुदग्रं च, खर्वे न्यग् नीचवद्, गुरौ ॥ ३३ ॥
पृथुलं पृथु विपुलं पुलं वद्रं च वड्रवत् ।
वरिष्ठं वर्गद्वितीयान्तसमारोहे समुच्छ्रयः ॥ ३४ ॥
उच्छ्रायश्च, प्रपञ्चे तु विस्तारो विस्तरोऽपि च ।
शब्दे विस्तर एवैकः, समस्ते निखिला-ऽखिले ॥३५॥
समं सिमं च निःशेषाऽ-शेषे सकल-शल्कके ।
अन्यूनाऽनूने, अपूर्णे उनमूनम् , समार्द्धके ॥ ३६ ॥
शकलं शल्कं खण्डं च खण्डलं चाऽपि, भागके ।
अंसस्तालव्यदन्त्यान्तः, भागेऽर्थेऽष्टम आष्टमः ॥३७॥
षष्ठः षाष्ठः, मानभागे षष्ठः षाष्ठश्च षष्ठकः ।

१ हल्या-हालशब्दौ हलसमूहवाचिनाविति हृदयम् ।

म्लानं मलीमसे प्रोक्तं मलिनं कश्मलं तथा ॥३८॥
कच्मलम्, मेध्ये पावनं पवित्रं च पवित्रस्तथा।
पूतं च, प्रकृष्टे मुख्यं प्रमुखं मुखमित्यपि ॥३९॥
प्रधानमजहल्लिङ्गं वाच्यलिङ्गमपि स्मृतम्।
वरं वरेण्यं प्रवरमग्र्यमग्रीयमग्रियम् ॥४०॥
अग्रिममनुत्तमं चोत्तमं चाऽनवरा-ऽर्ध्यवत्।
परं परार्ध्यं ग्रामण्य-ऽग्रण्यग्रे प्रष्ठमन्तठम्[1] ॥४१॥
सत्तमे श्रेयसा श्रेष्ठं स्याद् टवर्गद्वितीययुक्।
उपसर्जनमाविष्टलिङ्गं स्यादप्रधानके ॥ ४२ ॥
निकृष्टे त्वपकृष्टं स्यादधमं चाऽवमं ममे।
याप्यं याव्यं रेप-रेफौ रेपो रेफश्च सान्तिमे[2] ॥४३॥
अर्वाऽर्वाणोऽसेचनकमासेचनकमित्यऽपि।
दर्शनाद्[3] द्दगतर्पेऽर्थे, शोभने मञ्जु-मञ्जुलौ ॥४४॥
रम्यं रमणीयं सौम्यं सोमं वन्धूर-वन्धुरे।
नम्रेऽपि कमनीयं स्यात् काम्यं कम्रं मनोरमम् ॥४५॥
रामाऽभिरामे चाऽसारे शक्यं शिक्यं च, रिक्तके।
शून्यं शुन्यं च, प्रत्यग्रे नवीना-ऽभिनवे नवम् ॥४६॥
नव्यवद् नूतनं नूत्नम्, जीर्णं जरति जर्णवत्।
प्रणं प्रीणं पुराणं च प्रतनं च पुरातनम् ॥४७॥
प्रत्नं चिरत्नं च चिरन्तनम्, परुत्क्वे मतम्।

---

१ ठकारान्तमित्यर्थः। २ एतदन्ता निकृष्टपर्यायाः।
३ द्रष्टेऽप्यर्थे येन न तृप्यति दृग् सोऽर्थो दृगतर्प., तस्मिन्नित्यभिप्रेतम्।

परुत्तनं परुन्तमं परुत्नं च, परारिजे ॥४८॥
परात्नं परारिन्तनं परारितनमित्यपि ।
पार्श्वे तालव्यदन्त्यान्तमभ्यासं सन्निधानवत् ॥४९॥
सन्निधिरन्तिकतमे नेदीयो नेदिष्ठं स-ठम् ।
अतिदूरे दवीयः स-ठं दविष्ठमनश्वरे ॥५०॥
सनातनं सदातनं शाश्वतिकं च शाश्वतम् ।
अतिस्थिरे स्थेयं स्थास्नु स-ठं स्थेष्ठं च, जङ्गमे ॥५१॥
चरं चराचरं तद्वच्चरिष्णुवदिहाऽस्थिरे ।
परिप्लवं पारिप्लवं चञ्चलं च चलाचलम् ॥५२॥
चलं चपलं चटुलं कमनं कम्प्रमप्यथ ।
अधोमुखेऽवनतं स्यादानतम्, कुटिले पुनः ॥५३॥
वक्रं वङ्कं च वङ्क्रिश्चानुगे चान्वगन्वक्षवत् ।
असहाये चैकाक्येक एककोऽनन्यवृत्तिके ॥५४॥
ऐकात्[1]सर्गा-ऽयन-ताना-ऽग्रा-ऽयनगतं तथा ।
एकाग्रम्, पूर्वे त्वाद्या-ऽऽदी आदिमं प्रथमग्रवत् ॥५५॥
चरमेऽन्त्यमन्तिमा-ऽन्तावन्तमं पश्चिमान्वितम् ।
अपश्चिमं स्वरूपे[2] नञ् पाश्चात्यं पै[3]श्च-पश्चिमात् ॥५६॥

१ एकशब्दात् सर्गा-ऽयन-ताना-ऽग्रा-ऽयनगतशब्दाः सम्बन्धनीया, एक-सर्ग, एकायन, एकतान, एकाग्र°, एकायनगत इति ।

२ स्वरूपार्थद्योतको नञ्, न तु निषेधद्योतीति ज्ञेयम् ।

३ पश्च-पश्चिमशब्दाभ्यामर्धाऽनुपूर्व्य-भिमुखशब्दा योज्याः, पश्चार्धम्, पश्चानुपूर्वी, पश्चाभिमुखम्, पश्चिमार्धमित्यादि ।

अर्द्धा-नुपूर्व्य-भिमुखाः शब्दा योज्याः, दिवोऽचि[1] च ।
पृषोदरादित्वाद् दिवो द्युश्चाऽऽदेशः, यदुच्यते ॥ ५७ ॥
[2]दिवः स्थाने दिवोऽचि स्याद् दिव् च दीर्घे पुनः परे ।
उकारोकारयोरुच्च [3]पश्चातोऽर्धादिके तलुक् ॥ ५८ ॥
मध्यजाते मध्यमीयं मध्यमं माध्यमं तथा ।
मध्यन्दिनं माध्यन्दिनं मध्येऽभ्यन्तरमन्तरम् ॥ ५९ ॥
अन्तरालम्, समं तुल्ये समानं सदृशं सदृक् ।
सदृक्षमनुहारे [4]तूपान्मान-मिति-मा-मताः ॥ ६० ॥
औपम्यमुपमामुक्तेऽनुपमं स्यादनोपमम् ।
कथ्यते त्वर्चा प्रतिमा प्रतिमानमयोमयी ॥ ६१ ॥
शूर्मिः शूर्मी च तालव्यदन्त्यादी शूर्म इत्यपि ।
वामे [5]वि-प्रतितो लोममपष्ठूरमपष्ठुरम् ॥ ६२ ॥
प्रसव्यमपसव्यं चोच्छृङ्खले तु निरर्गलम् ।
अनर्गले भिन्ने त्वन्यदन्यतरदपीतरत् ॥ ६३ ॥
मिश्रे करम्बः कबरम्, तूर्णे त्वरित-सत्वरे ।

---

१ दिव्शब्दस्य अचि सर्वस्मिन् स्वरे परे पृषोदरादिसामर्थ्याददन्तो दिवः, उदन्तो द्युश्चादेश स्यात् । एतदेव चाऽग्रेतनेन गणरत्नमहोदधिस्थेन समासगणाध्यायान्तर्गामिनैकोनसार्धशतसंख्येन श्लोकेन प्रमाणयति ।

२ दिव्शब्दस्थाने स्वरे परे दिव आदेशः स्यात्, तस्यैव दीर्घे च स्वरे परे दिव् दिवश्चादेशौ स्याताम्, ऊकारोकारयोः परयोर्दिवो वस्य उकारोऽपि स्यात्,—दिवाधीश, दिवीश्वर:, दिवेश्वर:, द्यूहा, दिवूहा, दिवोहेत्यादि ।

३ पश्चात्—शब्दस्य अर्धादिशब्दत्रये परे तो लुक् स्यात्, पश्चार्धम्,—पश्चानुपूर्वी, पश्चाभिमुखमिति ।   ४ उपशब्दाद् मादिशब्दत्रययोग, उपमानम्, उपमिति, उपमेति ।   ५ वि-प्रतिभ्यां पर लोमम्, विलोममित्यादि ।

संपातपाटवे झम्पा झम्पोऽजस्रे तु संततम् ॥ ६४ ॥
सततं चानवरता-ऽविरते स्यादनारतम् ।
सङ्कुले त्वाकुलं कीर्णं समाङ्भ्यां कीर्णमित्यपि ॥ ६५ ॥
भरिते प्राणं पूर्णं च पूर्तं पूरितं छादितम् ।
छन्नम्, त्यक्ते विधुतवद्धूतम्, विन्नं विचारिते ॥६६॥
वित्तं च, पिहिते छन्नं छादितं संवृताऽऽ-वृते ।
अपवारित-संवीते पिधाने व्यवधानवत् ॥ ६७ ॥
व्यवधाऽन्तर्द्धिरन्तर्द्धा, नाऽऽदृते मत-मानिते ।
अवादवज्ञायां हेलाऽवहेलमवहेलया ॥ ६८ ॥
असुक्षणमसुक्षणमसूक्षणमसूक्षणम् ।
कम्पिते तु धुतं धूतं प्रेङ्खोलितं च प्रेङ्खितम् ॥६९॥
अन्दोलने भवेद् दोला प्रेङ्खा प्रेङ्खोलनं समे ।
दोलके मता दोलेरिते निष्ठ्यूतमाचैठम् ॥७०॥
नुन्न-नुत्ते, मुषिते तु मूषितम्, गुणिते पुनः ।
आहताऽ-नाहते मृषार्थके ताडितकेऽपि च ॥ ७१ ॥
तेजिते निशातं शातं निशितं शितमित्यपि ।
वृते तु वृत्त-वावृत्ते, ह्रीतं ह्रीणं च लज्जिते ॥७२॥
दग्धे तु प्रुष्टं प्लुष्टं च, तष्टं त्वष्टं तनूकृते ।
छिद्रिते वेधितं विद्धम्, विलीने विद्रुतं द्रुतम् ॥७३॥
तन्तुसन्तते स्यूतो-ते ऊतं स्यूनं च स्योनवत् ।

१ सकीर्णम्, आकीर्णमिति ।
२ अवमतम्, अवमानित च । ३ ठकारसहितमित्यर्थः ।

स्फोटने स्फुटनं तद्वद् भिदा, गीर्णो गिरिर्भवेत् ॥७४॥
उद्यमे तु गूरणं स्याद् गुरणं च संगीर्णके ।
श्रुतं[1] संप्रत्याङ्भ्यः परमुर्यू[2] र्युं-ररीतः कृतम् ॥ ७५ ॥
खण्डिते छेदितं छिन्नं छितं छातं दिताऽन्वितम् ।
प्राप्ते तु भावितं भूतम्, भ्रष्टे पतित-पत्रके ॥७६॥
अतिक्रान्ते तीताऽतीते, गवेषिते तु मार्गितम् ।
मृगितवदन्विष्टं स्याद्, अन्वेषितमीप्सिते ॥७७॥
क्लिन्ने कून्नं सार्द्रमार्द्रं तिमितं स्तिमितं तथा ।
दूते सन्तापितं तप्तं धूपायितं च धूपितम् ॥७८॥
शीने स्त्यानमन्तर्गते विस्मृतं प्रस्मृतं समे ।
विदिते बुधितं बुद्धम्, स्यन्ने स्नुतं स्रुतं स्मृतम्[3] ॥७९॥
रक्षिते तु त्राणं त्रातं गुप्तं गोपायितं तथा ।
वशक्रिया संवननं संवदनम्, स्थितौ पुनः ॥८०॥
आस्याऽऽसना, पर्यटनेऽटाट्याऽटाटाऽप्यटाट्यया ।
वैपरीत्ये विपर्यासो विपर्यायोऽप्यनुक्रमे ॥८१॥
क्रमः परिपाटि-परीपाटी स्यादानुपूर्व्यवत् ।
आनुपूर्वी, भवेदिष्टे निकामं च प्रकामवत् ॥८२॥
कामाप्त्यर्थे तु गाढमुद्गाढं भर-निर्भरौ ।
जृम्भणं त्रिषु जृम्भा स्यात्, परिष्वङ्गेऽङ्कपालिवत् ॥८३॥
अङ्कपाली परिरम्भः परीरम्भोऽप्यथोत्सवे ।

---

१ संश्रुतमित्यादि । २ उरिकृतम्, ऊरिकृतम्, उररीकृतमिति ।
३ कथितमित्यर्थ ।

महो महश्च सान्तं षण्, मेलके सङ्ग-सङ्गमौ ॥८४॥
सांगमोऽथो अनौद्धत्ये प्रश्रयः प्रशरोऽपि च ।
आरम्भे क्रमः[1] प्रोपाभ्यामुपोद्घात उद्घातवत् ॥८५॥
उत्क्रमे व्युत्क्रमः प्रोक्तोऽक्रमोऽथ विप्रलम्भने ।
विप्रलम्भः, विप्रयोगो वियोगो विरहे स्मृतः ॥८६॥
सामान्ये तु जातिर्जातम्, स्पर्धायां तु समः[2] परौ ।
हर्ष-घर्षौ च संक्राम-संक्रमौ दुर्गसञ्चरे ॥८७॥
जलतरणेऽपि, परिणामे विकृति-विक्रिये ।
विकारः, घूर्णने घूर्णिर्भ्रान्तिर्भ्रमि-भ्रमावपि ॥८८॥
लवने लवा-भिलावौ, निष्पावे पवनं पवः ।
थूत्कृते ष्ठीवनं ष्ठ्यूत-निष्ठेव-ष्ठेवनानि च ॥८९॥
स्याद् निवृत्तावुपरमो व्युपाव्याङ्[3]भ्यो रतिः परा ।
विधूनने विधुवनम्, ग्रहणे ग्राहवद् ग्रहः ॥९०॥
वेधे व्यधः, क्षये क्षिया, स्फरण-स्फुरणे समे ।
देवतार्थ्ये वर-वृती अथाऽव्ययगणस्मृतिः ॥९१॥
स्वः स्वर्गे सुखमार्तण्डपरलोकेष्वपि, शनैः ।
शनैश्चरेऽप्यथोर्ध्वे तु उपरिष्टादुपर्यपि ॥९२॥
अधरदेशे[4]ऽधोऽधस्ताद्, वर्जने त्वन्तरेणवत् ।
अन्तराऽन्तर्द्धा मध्येऽपि हिरुक्[5] कान्तं पृथक् पुनः ॥९३॥
कान्तं[5] जान्तं[6] च मौने तु तूष्णीकं तूष्णीमित्यपि ।

---

१ प्रक्रम, उपक्रम इति । २ सहर्ष., सघर्ष इति ।
३ विरति, उपरति, आरति., व्यारतिरिति । ४ अधस्तनभागे ।
५ ककारान्तम् । ६ जकारान्तम् ।

जोषं जोष्यं च सौख्येऽपि आनन्दे द्वयमिष्यते ॥९४॥
उपजोषं च समुपजोषम्, सर्वासु दिक्ष्विह ।
समन्ततः समन्ताच्च, पुरस्तात् पुरतः पुरः ॥ ९५ ॥
पूर्वदेशेऽस्मिन् तु काले साम्प्रतं सम्प्रति स्मृतम् ।
शीघ्रे झटिति झगिति द्राक् प्राक् कान्ते समे मते॥९६॥
सर्वकाले शश्वत सश्वत पुनरर्थेपि, सर्वदा ।
सदा सदं सनत सनात् सना नित्यं च नित्यदा ॥९७॥
वारवारेण च वारंवारमसकृदर्थके ।
पुनःपुनः पुनर्मुहुमुहुर्मुहुरपि स्मृतम् ॥९८॥
सायं मान्तं दिनान्ते स्याद्दिने सान्तमुदन्तकम् ।
द्युराकाशेऽपि च दिवा, तत्क्षणे सपदीति च ॥९९॥
पदन्तं स्यादेकपदे, दीर्घकाले चिराच्चिरम् ।
चिरेण चिररात्राय चिरायाऽपि चिरस्य च ॥१००॥
रात्रौ मान्तं नक्तमुषा दोषा स्यात पक्षणी निशि ।
उभयेद्युरुभयद्युर्निशान्ते तु उषा उषः ॥१०१॥
अभ्यर्णेऽपि हिरुक् कान्तमल्पे किञ्चिच्च किञ्चन ।
मनाक् कान्तम्, वितर्के किं किमूत किमुताऽपि च॥१०२॥
नुवै नु नुकं किंस्वित् स्विदाऽऽहोस्विदुताहो च ।
आ हौ, हेतौ यद् यतो येन यदि तेन च तत् ततः॥१०३॥
चैव, संबोधने पाट् प्याट् हंहो आहो अहो अपि ।
है हौ व्यस्तौ समस्तौ च स्मरणाऽऽह्वानयोरपि ॥१०४॥
हो हौ व्यस्तौ समस्तौ च ह्वानेऽपि, अररे अरै ।

भोभो भो भो अयि हये ए ऐ च द्वौ स्मृतौ ॥१०५॥
आह्वानेऽपि, ऊ ओ हूतावपि देवहविर्हुतौ ।
श्रौषट् वोषट् वषट् वट् वाट् वड्, मध्ये त्वन्तराऽन्तरे१०६
अन्तरेणाऽन्तरभावे, अ ना नो नहिकं नहि ।
नोहि नवा नवै नोचेत् नचेत् मा मास्म वारणे॥१०७॥
आशङ्केऽथाऽभ्युपगमे ओं अमाऽऽमां द्वे अन्तिमे ।
अवधारणेऽप्युपमाने इव एव च वा इव ॥१०८॥
वत्, पक्षान्तरे चेत, चाऽवधृतौ वा वैव मेव च ।
द्वौ द्वावित्यर्थे मिथुनं मिथो मिथुश्च सान्तिमे ॥१०९॥
आनुपूर्व्ये अनुषगाऽनुषद्, संशयप्रश्नयोः ।
किम् कीम्, विनियोगाचारातिक्रमयोस्तु ह्रा ह्वत्॥११०॥
प्रैषानुमानप्रतीक्षासमाप्तिषु वावदिति ।
त्वावन् वावद् वियोगे च पादपूर्तौ वेद् वाद्-वदौ॥१११॥
दान्ताः, प्रश्ने वितर्के च प्रशंसायामिमौ मतौ ।
कूपत् सूपत्, विशेषे स्यात् न्वै तुवै तु च कुत्सने११२
विनाशे चान्तकादऽऽङ्क, स्यातामद्भुतखेदयोः।
अहहा अहह उभौ, वर्जने च निषेधने ॥११३॥
नकिर् नकिस् माकिर् माकिस्, सत्ये हिंसाप्रशंसयोः।
प्याट् पाट्,कोपे च पीडायां मत् आस् च रहसि त्विमौ११४
मिथो मिथस् कुत्सायां, पुक् पुत् द्वौ पादपूरणे ।
हहि प्रश्ने रोषे, उम् ऊम् द्वौ विस्मयविषादयोः॥११५॥
हा है विस्मये ही हे है स्मरणे आ च आस् तथा ।

तुमर्थे कन्तुं कान्तुं च क्षन्तुं क्षान्तुं सेमे मते ॥११६॥
गन्तुं गान्तुं दीर्घादीनि गतौ कौ पन्थिके क्रमात् ।
अभिनय-व्याहरणे ईम् कीम् शीम् सीम् निरूपितम् ११७
अव्यक्ते ईम् शीम्, मर्षे पादपूर्तौ च, सीमिति ।
भार्यायां क्षम् गम् ऊम्, त्रीण्यूर्यादावङ्गीकृतौ भृशे ११८॥
विस्तारेऽनुकरणे च प्रशंसायामुरर्युरी ।
उररी उरी चत्वारि, हिंसायां कथिता अमी ॥११९॥
भ्रंशकला ध्वंसकला स्रंसकला समःकला ।
ससकला समकलाऽपि मसमसा च मस्मसा ॥१२०॥
गुलुगुधा गुलुगुला पार्दाली च वार्दाल्यपि ।
विचारे आक्की च विक्की च तड्डिडुराऽऽकुलीकृतौ ॥१२१॥
ताली विताली आताली क्रियासंपादने फली ।
फल्यू च साक्षादादौ स्यात् सामर्थ्योत्साहयोरमी ॥१२२॥
असहने प्रसहने विसहने त्रयी त्वियम् ।
एदन्ताऽथ च वैरूप्येऽन्ये संतापे बधे क्रमात् ॥१२३॥
प्रकम्पने विकम्पने एदन्तौ रोहशोभयोः ।
प्राजरुहा बीजरुहा जरणे कथिताविमौ ॥ १२४ ॥
प्राजर्या वीयर्जा तुल्यौ चिता चित्ता च चेतने ।
इत्यूर्यादौ कतिचिदव्ययाः कृभ्वस्तियुजः स्मृताः ॥१२५॥
अदस् स्पर्शे स्थाने युक्तौ विभक्तिप्रतिरूपकम् ।
षष्ठीतृतीयार्थे तव ते मम मे च क्रमाद् मतौ ॥१२६॥

अथोऽर्थे त्वथ अदन्तं हैमादर्शेषु दृश्यते ।
अथ सान्तमथ अथो एष्वर्थेषु त्रयोऽप्यमी ॥१२७॥
कथिताः संशया-ऽऽरम्भ-साकल्येषु समुच्चये ।
अनन्तरार्थे च तथा प्रतिज्ञाप्रश्नयोरपि ॥ १२८ ॥
अन्वादेशोऽधिकारार्थे मङ्गले शं च सं सुखे ॥१२९॥

इति श्रीवादीन्द्रश्रीसाधुकीर्त्युपाध्यायमिश्राणां शिष्यलेशेन वाचनाचार्यसाधुसुन्दरगणिना विरचितायां शब्दरत्नाकरनामशब्दप्रभेदनाममालायां सामान्यः काण्डः षष्ठः ।

अथ शब्दरत्नाकरस्थशब्दानामकारादिक्रमेण सूचीपत्रम् ।

श०	का०	श्लो०
अ	६	१०७
अंविका	२	१३४
अंश	६	३७
अंशु	२	६
अंशुक	४	२२७
अंस	६	३७
अंसल	३	७३
अंहति	३	३१
अंहिति	३	३१
अंह्रि	४	१२८
अंह्रि	३	१८६
अंह्रिप	४	१२२
अकूपार	४	९६
अकूवार	४	९७
अकोपना	४	३११
अक्रम	६	८६
अक्षज	२	९२
अक्षभा	३	१७२
अक्षारित	३	६८
अक्षि	३	१५८
अक्षीव	४	१४३
अक्ष्ण	३	१५८
अक्ष्यराल	३	२०७
अखन्त	४	५९
अखन्तक	४	५९
अखिल	६	३५
अग	२	६
अग	४	१२३
अगम	४	१२३
अगदी	४	१४७
अगरु	३	१९९
अगरुवंशलोचना	४	१५०
अगरुशिंशपा	४	१५०
अगस्ति	२	२५
अगार	४	३६
अगुरु	३	१९९
अग्नि	४	१११
अग्निमारुत	२	२४
अग्न्याहित	३	२०४
अग्र	६	४०
अग्र	६	५५
अग्रज	३	१४४
अग्रज	३	२९६
अग्रजन्मन्	३	२९६
अग्रजाति	३	२९६
अग्रणी	६	४१
अग्रादिधिषु	३	१२८
अग्रदिधिषू	३	१२८
अग्रसर	३	१०९
अग्रिम	६	४१
अग्रिमक	३	१४४
अग्रिय	३	१४४
अग्रिय	६	४०
अग्रीय	६	४०

शा०	का०	श्लो०	शा०	का०	श्लो०
अग्रेसर	३	१०९	अङ्गति	४	११२
अङ्क	३	१७७	अञ्जस	३	२४
अङ्क	३	१७८	अटनि	३	१७३
अङ्कट	४	२५३	अटनी	३	२७३
अङ्कति	४	११२	अटरूप	४	१५५
अङ्कपालि	६	८३	अटरूपक	४	१५५
अङ्कपाली	६	८४	अटवि	४	१२१
अङ्कस्	३	१७७	अटवी	४	१२१
अङ्कुर	४	१७२	अटाटा	६	८१
अङ्‌कूर	४	१२७	अट व्यथा	६	८१
अङ्गण	४	४४	अटाट्या	६	८१
अङ्गन	४	४४	अट्ट	४	२९
अङ्गहारक	२	११२	अट्ट	४	४१
अङ्गहारिन्	२	११२	अट्टाल	४	२९
अङ्गारकपात्रिका	४	६१	अट्टालक	४	२९
अङ्गुरि	३	१७०	अणव्य	४	२०
अङ्गुरी	३	१७०	अण्ड	३	१८४
अङ्गुरीयक	३	२१५	अण्डक	३	१८४
अङ्गुल	३	१७०	अण्डक	४	१३६
अङ्गुलि	३	१७०	अण्या	३	२६१
अङ्गुलीयक	३	२१५	अतिच्छत्र	४	२६६
अङ्घ्रि	३	१८६	अतिछत्र	४	२६६
अङ्घ्रि	४	१२८	अतिच्छत्रका	४	२२०
अङ्घ्रिप	४	१२२	अतिथ	२	२६
अच्छभल्ल	४	३२२	अतिथस्	२	२६
अजकव	२	८१	अतिथि	३	११०
अजकाव	२	८०	अतिथ्य	३	११०
अजगव	२	८१	अतिपथिन्	४	३२
अजगाव	२	८१	अतिविषा	४	२३३
अजाजी	३	५९	अतिसारकिन्	३	८३
अजिता	३	९	अतीत	६	७७
अजीजक	२	८०	अतीसारकिन्	३	८३
अञ्झटा	४	१७१	अन्तिका	३	१२३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
अत्रि	३	३१२	अनुचर	३	१०६
अत्रिन्	४	३१२	अनुतर्ष	३	३३८
अथ	६	१२७	अनुताप	६	६
अथस्	६	१२७	अनुत्तम	६	४१
अथो	६	१२७	अनुल्बम	६	३३
अदस्	६	१२६	अनुदार	३	३०
अद्रि	४	६९	अनुपम	६	६१
अध	६	१२७	अनुराधा	२	१७
अधम	६	४३	अनुराधिका	२	१७
अधस्	६	९३	अनुवासन	४	४०
अधस्तात्	६	९३	अनुषद्	६	११०
अधिकाङ्ग	३	२७०	अनुसवत्सर	२	५०
अधियाङ्ग	३	२७०	अनृत	३	३१६
अधोऽक्षज	२	९२	अनेडक	३	९
अध्यक्ष	४	१६३	अनेडमूक	३	९
अध्यण्डा	४	१८३	अनोपम	६	६१
अध्येषणा	३	३३	अन्त	६	५६
अध्वनीन	३	१०५	अन्तकाद्	६	११३
अध्वन्य	३	१०५	अन्तम	६	५६
अनडुही	४	३०९	अन्तर्	६	१०७
अनड्वाही	४	३१०	अन्तर	६	५९
अनन्त	१	५	अन्तरा	६	९३
अनन्तजित्	१	५	अन्तरा	६	१०६
अनल	४	११७	अन्तराल	६	६०
अनवर	६	४१	अन्तरिक्ष	२	५४
अनवरत	६	६५	अन्तरीक्ष	२	५४
अनारत	६	६५	अन्तरे	६	१०७
अनाहत	६	७१	अन्तरेण	६	९३
अनिल	४	११७	अन्तरेण	६	१०७
अनुकर्ष	३	२६२	अन्तर्धा	६	६८
अनुकर्षन्	३	२६२	अन्तर्धा	६	९३
अनुग	३	१०७	अन्तर्धि	६	६८
अनुगामिन्	३	१०७	अन्तर्मनस्	३	६७

श०	का०	श्लो०
अन्तावसायिन्	३	३५४
अन्तिम	६	५६
अन्तेवासिन्	३	३५४
अन्त्य	६	५६
अन्दुक	४	२९५
अन्दू	४	२९५
अन्ध	२	३९
अन्धकार	२	३९
अन्धतमस	२	३९
अन्धातमस	२	३९
अन्य	६	६३
अन्यतर	६	६५
अन्यून	६	३६
अन्वच्	६	५४
अन्वय	३	११३
अन्ववाय	३	११३
अन्वासन	४	४१
अन्विष्ट	६	७७
अन्वेषित	६	७७
अपकृष्ट	६	४३
अपगा	४	१००
अपचायित	३	७१
अपचित	३	७२
अपत्य	३	१३७
अपत्रपा	२	१२१
अपथ	४	३२
अपथिन्	४	३२
अपदान	३	२९६
अपदिश	२	५८
अपनय	३	२९७
अपनाय	३	२९७
अपर्णा	२	८३
अपरा	४	२९४
अपघन	४	१२१
अपवञ्च	३	३०७
अपवाद	२	१०८
अपवारित	६	६७
अपश्चिम	६	५६
अपष्ठुर	६	६२
अपष्ठूर	६	६२
अपस्	६	८
अपसर्प	३	२५४
अपसव्य	६	६३
अपस्कन्द	३	२९२
अपांपति	२	७५
अपांपति	४	९६
अपाच्	२	५९
अपाच्	२	५८
अपाची	२	५७
अपाचीन	२	५८
अपिशलि	३	३१३
अपीनस	३	९०
अपोगण्ड	३	७९
अप्तस्	६	८
अप्पति	२	७५
अप्पति	४	९६
अप्रतिचक्रिका	१	९
अप्सरस्	२	६८
अब्ज	४	२४४
अब्जस्	४	२४४
अब्द	२	५४
अब्वा	३	१५०
अभिक	३	६७
अभिख्या	२	१०५
अभिचर	३	१०६
अभिज	३	११२

श०	का०	श्लो०
अभिज्ञ	३	७
अभिनव	६	४६
अभिनव	६	४६
अभिनिर्याण	३	२८४
अभिभव	३	६८
अभिभूत	३	२९४
अभिमाति	३	२५१
अभिमान	२	१२५
अभिमित्रीय	३	२८५
अभियाति	३	२५१
अभियोग	२	११८
अभिराम	६	४६
अभिलाव	६	८९
अभिषुत	३	५२
अभीशु	२	१०
अभीषुक	२	१०
अभ्यन्तर	६	५९
अभ्यमित	३	८२
अभ्यमित्र	३	२८५
अभ्यमित्रीण	३	२८५
अभ्यवस्कन्द	३	२९२
अभ्यान्त	३	८२
अभ्यास	६	४९
अभ्युपा	३	४२
अभ्यूपा	३	४२
अभ्योपा	३	२४
अभ्र	२	५४
अभ्र	४	८०
अभ्रपुष्प	४	१५१
अभ्रि	३	३२४
अभ्री	३	३२४
अम	३	८६
अमण्ड	४	१८२
अमनू	२	१२
अमनस्य	६	५
अमल	४	८०
अमली	४	१७१
अमा	२	४१
अमा	६	१०८
अमात्य	३	२४७
अमानस्य	६	६
अमावसी	२	४१
अमावस्या	२	४१
अमावासी	२	४१
अमावास्या	२	४१
आमिक्षा	३	३०३
आमिष	३	१८८
अम्रातक	४	१८७
अम्बरस्थली	४	३
अम्बष्ठा	४	२६३
अम्बरीष	४	६१
अम्बा	३	१५०
अम्बारीष	४	६२
अम्बिका	२	१३४
अम्लिलका	४	१६६
अम्ललीका	४	१६६
अम्बुरक	४	४८
अम्बोष्ठिका	४	२६३
अम्र	४	१४३
अम्रातक	४	१८७
अम्ल	६	१३
अम्लकेसर	४	१८१
अम्लटोलक	४	२६३
अम्ललोणिका	४	२६३
अम्ललोना	४	२६३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
अम्लातक	४	२१२	अर्पिश	४	१८८
अम्लिका	४	१६२	अर्वन्	६	४४
अम्ल्व	६	१३	अर्वाण	६	४४
अय शूलिक	३	१३	अर्हन्	१	३
अयि	६	१०२	अर्हन्त	१	२
अयोग्र	४	२७	अल	४	८३
अरणि	३	३०१	अलक्त	३	२३४
अरणी	३	३०२	अलगर्द	४	३४०
अरत्न	३	१७६	अलगर्ध	४	३४०
अरर	४	४६	अलवाल	४	११०
अररी	४	४६	अलस	३	३०
अररे	६	१०५	अलाबु	४	१९३
अराति	३	२५१	अलावू	४	१०३
अरिष्ट	२	२६	अलि	४	२८२
अरिष्ट	३	५०	अलिक	३	१२७
अरिष्टतातिन्	३	१०१	अलीक	३	१२७
अरुष्कर	४	२०३	अलीगर्द	४	३४०
अरुस्	२	८	अलीगर्ध	४	३४०
अरुस्	२	९	अल्पिष्ठ	६	३३
अरेहु	४	२००	अवकटिका	२	१२४
अरै	६	१०५	अवकर	४	५५
अर्क	२	४	अवक्रय	३	३१९
अर्कपर्ण	४	१८५	अवग्रह	२	५६
अर्गल	४	४४	अवग्राह	२	५६
अर्गल	४	४५	अवचूड	३	२५८
अर्गला	४	४४	अवचूलक	२	२५८
अर्गलिका	४	४५	अवट	५	४
अर्चा	६	६१	अवटि	५	४
अर्चि	४	११५	अवटीट	३	७५
अर्चिस्	४	११५	अवतस	३	२११
अर्ति	३	२७३	अवतमस	२	३९
अर्घ्य	६	४१	अवतोका	४	३१२
अर्पेश	३	१८८	अवदंश	३	३१८

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
अवदान	३	२९६	अशन	४	१६८
अवदाह	४	१९७	अशनि	२	६६
अवनत	६	५३	अशेष	६	३६
अवनाट	३	७५	अशोका	४	२०९
अवनि	४	३	अशोकरोहिणी	४	२१०
अवनी	४	३	अश्मन्त	४	५८
अवन्तिगा	४	१०४	अश्मन्तक	४	५८
अवभ्रट	३	७५	अश्र	२	१२०
अवम	६	४३	अश्रप	२	७२
अवमत	६	६८	आश्रि	४	५२
अवमानित	६	६८	अश्रु	२	१२०
अवरा	४	२९४	अश्वयुज	२	४७
अवरोध	३	२५०	अश्विन	२	६८
अवरोधन	३	२५०	अश्विनी	२	१५
अवरोधनप्रेष्यिका	३	१२४	अश्वीय	६	२७
अवर्धनी	४	५४	अषाढ	२	४५
अवलग्न	३	१८०	अषाढा	२	१८
अवलत्तिका	४	३३२	अष्टपाद्	४	३२०
अवश्या	४	९५	अष्टम	६	३७
अवश्याय	४	९५	अष्टापद	४	३३०
अवष्वाण	३	६२	असन	४	१६८
अवसर्प्य	३	२५३	असिक्किका	३	१२५
अवसाद	२	१२२	असिक्की	३	१२५
अवस्कन्द	३	२९२	असुक्षण	६	६९
अवहेल	६	६८	असुर	२	१००
अवहेला	६	६८	असुरी	३	५५
अवाची	२	५७	असुक्षंण	६	६९
अवारपार	४	९७	असृग्धरा	३	१९३
अवि	३	१३२	असेचनक	६	४४
अविरत	६	६५	अस्ताग	४	९४
अवी	३	१३२	अस्ताघ	४	९४
अव्याण्डा	४	१८३	अस्थाघ	४	९४
अव्यविन्	२	७	अस्र	३	२७१

श०	का०	श्लो०
अस्र	२	१२०
अस्र	४	५२
अस्रपा	४	२७९
अस्रु	२	१२०
अहपूर्वा	२	१२६
अहपूर्विका	२	१२६
अहंप्रथमिका	२	१२६
अहंय	३	६६
अहंयु	३	६६
अहमग्रिका	२	१२६
अहस्	२	२८
अहस्	२	२९
अहह	६	११३
अहहा	६	११३
अहा	२	२९
अहितुण्डिक	३	२९
अहो	६	१०४
अह्नी	२	२९

आ.

श०	का०	श्लो०
आ	६	१०३
आ	६	११६
आकालिका	४	११७
आकालिकी	४	११७
आकीर्ण	६	६५
आकुल	६	६५
आक्षारण	२	१०९
आक्षीव	४	१४३
आखेट	३	३५०
आखेटक	३	३५०
आल्यस्	२	२१
आल्या	२	१०५

श०	का०	श्लो०
आगन्तु	३	११०
आगन्तुक	३	११०
आगार	४	३६
आगूढक	३	५१
आग्निध्र	३	२९८
आग्नेय	२	२४
आघाट	४	१८
आघ्रा	३	१६१
आघ्राणक	३	६३
आघ्रात	३	६३
आचार	३	३०७
आचार्या	३	१२६
आचार्यानी	३	१२५
आच्छादन	३	२१९
आच्छोदन	३	२५०
आजगव	२	८१
आजू	५	१
आजूर	५	१
आटरूप	४	१५५
आटरूप	४	१५५
आटि	४	२६२
आडि	४	२६२
आढू	४	६३
आड्डु	४	१६७
आढकी	४	८१
आणवीन	४	२०
आणुक	३	१९५
आणूक	३	१९५
आण्ड	३	१८४
आण्डक	३	१८४
आण्डू	३	२४६
आतर	३	३२४
आतापि	४	३५९

श०	का०	श्लो०
आतापिन्	४	३५९
आतायिन्	४	३५९
आतार	३	३२५
आतारु	३	३२५
आति	४	३६३
आतिथेया	३	११०
आतिथेयी	३	११०
आतिथ्य	३	११०
आत्मदर्श	३	२३१
आत्री	४	२२९
आथोदन	३	३५०
आदर्श	३	२३१
आदि	६	५५
आदिकवि	३	२०८
आदितेय	२	३
आदित्य	२	३
आदिम	६	५५
आदृत	४	२०७
आदेश	२	११०
आद्य	६	५५
आनत	६	५३
आनन्द	२	१२५
आनन्दथु	२	१२५
आनुपूर्वी	६	८२
आनुपूर्व्य	६	८२
आनुषद्	६	११०
आन्तर्वेश्मिक	३	२४९
आप्	४	९१
आपगा	४	१००
आपण	४	४२
आपणिक	३	३१७
आपतिक	३	३१८
आपद्	३	९४
आपदा	३	९४
आपदिक	३	३१८
आपदिक	४	८७
आपनिक	३	३१८
आपनिक	४	८७
आपस्	४	९१
आपिशलि	३	३१३
आपीनस	३	९१
आप्य	४	२१६
आप्लव	३	१९८
आप्लाव	३	१९९
आमक	३	८५
आमनस्य	६	६
आमय	३	८५
आमर्षक	२	१२७
आमलकी	४	१७०
आमात्य	३	२४७
आमाम्	६	१०८
आमिक्षा	३	३०३
आमिष	३	१८७
आमुक्त	३	२६८
आमोद	२	१२४
आम्लिका	४	१७०
आम्र	४	१४३
आय.शूलिक	३	१३
आयत्ता	३	१२४
आयु	६	३
आयुधिक	३	२७१
आयुधीय	३	२७१
आयुर्वेदिक	३	१३
आयुर्वेद्य	३	१३
आयुष्	६	३
आर	४	७९

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
आरगवध	४	१५४	आवेशन	४	४१
आरण्ह	४	१८२	आवेशिक	३	११०
आररी	४	४६	आशन	२	६६
आरव	६	२१	आशान	४	१६८
आराति	३	२५१	आशयास	४	११३
आराव	६	२१	आशर	२	७४
आर्ग्वध	४	१५४	आशित	३	३८
आर्तव	३	१३२	आशिर	२	७४
आर्ति	३	१७६	आशिर	३	३८
आर्त्नी	३	२७३	आशिष्	२	१०९
आर्द्र	६	७८	आशिषा	२	१०९
आर्या	३	१२७	आशी	४	३४२
आर्याणिका	३	१२७	आशु	२	६
आल	४	८३	आशुव्रीहि	४	२५१
आलय	४	३५	आश्रय	२	१७
आलवाल	४	११०	आश्रयास	४	११३
आलस्य	३	३०	आश्रव	२	१११
आलि	६	३०	आश्रुत	६	७५
आलिन्द	४	४९	आश्व	६	२७
आली	४	२८५	आश्वयुज	२	४७
आलु	४	६३	आश्वाकिनी	२	१५
आलू	४	६३	आश्विनेय	२	६८
आलू	३	२४६	आषाढ	२	४५
आवालि	६	३०	आष्टम	६	३७
आवली	६	३०	आस्	६	११६
आवसथ	४	३५	आस्	६	११४
आवसथ	४	३८	आसन	४	१६८
आवसथ्य	४	३८	आसना	६	८१
आवाल	४	१११	आसन्दा	३	२३१
आवास	४	३५	आसन्दी	३	२३१
आविष्टलिङ्ग	६	४२	आसुर	२	१००
आवृत	६	६७	आसुरी	२	५५
आवेग	१	३२९	आसेचनक	६	४४

श०	का०	श्लो०
आस्तर	३	२२६
आस्तरण	३	२२७
आस्था	३	१७
आस्थान	३	१७
आस्पद	४	३३
आस्फोटा	४	१५८
आस्फोटा	४	१९६
आस्फोता	४	१८५
आस्फोता	४	१७६
आस्फोता	४	१९६
आस्क्रा	६	८१
आस्रव	३	३९
आस्वनित	६	४
आस्वान्त	६	४
आहत	६	७१
आहत	३	३४८
आहार	३	२१३
आहिताग्नि	३	३०५
आहितुण्डिक	३	१००
आहो	६	१०४
आहोस्वित्	६	१०३
आह्व	२	१०६
आह्वय	२	१०५
इ०		
इक्षगन्धा	४	२२९
इक्षुगन्धा	४	२२९
इक्षुर	४	२२२
इङ्गुद	४	१६४
इङ्गुदी	४	१६४
इज्जल	४	१६९
इड्	४	४
इड्	३	१६

श०	का०	श्लो०
इड्	३	३५५
इड	४	४
इडा	४	५
इडावत्सर	२	५२
इड्वत्सर	२	५२
इड्वर	४	३०४
इतर	६	६३
इत्वर	४	३०४
इध्म	३	३०२
इध्मन्	३	३०२
इन्दि	२	९६
इन्दिरा	२	९६
इन्दीकर	४	२४७
इन्दीवर	४	२४७
इन्दीवरी	४	२३४
इन्दीवार	४	२४७
इन्द्र	२	९
इन्द्रमहक	४	३१६
इन्द्रमहकामुक	४	३१७
इन्द्रयव	४	१५०
इन्द्ररजस्	४	२८३
इन्द्रसुरिस	४	१७४
इन्धन	३	३०२
इन्वका	२	१७
इरिण	४	७
इर्वारु	४	२७०
इला	४	५
इली	३	२८०
इल्वला	२	१६
इव	६	१०८
इषीका	४	२९४
इषीका	४	२७५
इष्टकापथ	४	१९७

श०	का०	श्लो०
इष्टकापथा	४	१९७
इहा	३	६५
ई.		
ईड्	४	४
ईड्	३	१५
ईड	४	४
ईडा	४	४
ईम्	६	११७
ईम्	६	११८
ईरिण	४	७
ईरी	२	९६
ईर्म	३	८८
ईर्मन्	३	८८
ईर्वाह	४	२७०
ईर्ष्यालु	३	३५
ईर्ष्यु	३	३५
ईला	४	४
ईली	३	२८०
ईव	६	१०८
ईश	३	१५
ईश	२	७९
ईशा	३	३३१
ईशान	२	७९
ईश्वर	२	८०
ईश्वरा	२	८२
ईश्वरी	२	८२
ईषा	३	३३१
ईषिका	४	२९४
ईषी	३	३४५
ईषीका	४	२७५
ईहा	२	१२९
ईहा	३	६५
उ.		
उकणी	४	२७७
उख	४	६०
उखा	४	५९
उच्चूड	३	२५८
उच्चूल	३	२५८
उच्छादन	३	१९७
उच्छ्राय	६	३५
उञ्छ	३	३१६
उडुम्बर	४	७४
उडुम्बर	४	१४२
उडुप	३	३२४
उडुव	३	२०४
उडूप	३	३२४
उड्डमर	२	११९
उड्डामर	२	११९
उड्डीन	४	३४७
उत	६	७४
उताहो	६	१०३
उत्कण्ठ	२	१२३
उत्कुञ्चिका	३	६१
उत्कुणक	४	२८३
उत्तसक	३	२११
उत्तमरस	३	४८
उत्तरकोशला	४	२६
उत्तरच्छद	३	२२४
उत्तानपादक	२	२३
उत्तुङ्ग	६	३३
उत्पल	४	२४६
उत्पलशारिवा	४	२२६
उत्पिञ्जल	३	२०
उत्फुल्ल	४	१३८
उत्स	४	१११
उत्स	४	९६

श०	का०	श्लो०
उत्सक	४	९१
उत्सादन	३	१९७
उत्सु	४	१११
उत्सु	४	९६
उद	४	९१
उदक	४	९१
उदग्र	६	३३
उदच्	२	५८
उदच्	२	५९
उदरिक	३	७४
उदरिन्	३	७४
उदरिल	३	७४
उदवासित	४	३५
उदास्तक	१	२०
उदार	३	२०
उदार	३	३०
उदीचीन	२	५१
उदुम्ब	४	७४
उदुम्बर	४	४८
उदुम्बर	४	७४
उद्घाटक	४	१९
उद्घाटन	४	१०९
उद्घातन	४	१०९
उद्दान	४	३१३
उद्दित	४	३१३
उद्द्योत	२	११
उद्भाव	३	२९३
उद्घात	६	८५
उद्धान	४	५९
उद्भिद्	४	३७२
उद्भिज्ज	४	३७२
उद्यम	२	११७
उद्याम	२	२१७

श०	का०	श्लो०
उद्योग	२	११८
उद्वत्सर	२	५०
उद्भ्रान्त	४	२९२
उद्वासन	३	२२
उद्वाह	३	११२
उद्हान	४	५९
उन	६	३६
उन्दर	४	३३६
उन्दुर	४	३३६
उन्दुरु	४	३३६
उपकारिका	४	३७
उपकार्या	४	३७
उपकुञ्चिका	३	६१
उपक्रम	६	८५
उपग्रह	३	२९४
उपचर्या	३	९५
उपचार	३	९३
उपचित्रा	४	२३९
उपजोष	६	९५
उपदंश	३	३३८
उपदा	३	२५४
उपनय	३	२९७
उपनाय	३	२९७
उपप्रदान	३	२५४
उपमा	६	६०
उपमान	६	६०
उपमिति	६	६०
उपयम	३	१२१
उपयामक	३	१२१
उपरति	६	९०
उपरम	६	९०
उपरि	६	९२
उपरिष्टात्	६	९३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
उपला	३	४५	उम्	६	११५
उपलिङ्ग	२	२५	उमा	४	७०
उपवन	४	१२१	उम्बर	४	४८
उपवर्तन	४	१२	उम्य	४	२०
उपवसथ	४	१६	उरकृत	६	७५
उपवस्त	३	३०७	उरग	४	३३९
उपवस्तक	३	३०७	उरङ्ग	४	३३५
उपवास	३	३०६	उरण	४	३१४
उपवाह्य	४	२९२	उरणा	४	१९९
उपविषा	४	२३३	उररीकृत	६	७५
उपविषी	४	२३३	उरसिज	३	१७८
उपशम	२	११९	उरसिल	३	२८६
उपसस्पर्श	३	३०६	उरस्वत्	३	२८६
उपसंस्पर्शन	३	३०५	उरिकृत	६	७५
उपसर्जन	६	४२	उरु	३	१८४
उपस्पर्श	३	३०५	उलुक	४	१८२
उपासक	४	२९२	उलूक	४	१८२
उपाध्याया	३	१२७	उलूखल	४	५६
उपाध्यायानी	३	१२६	उरोज	३	१७८
उपाध्यायी	३	१२६	उर्जस्	३	२८९
उपाध्यायी	३	१२७	उर्णनाभि	४	२८४
उपालिङ्ग	२	२६	उर्वरा	४	२
उपावर्तन	४	१२	उर्वसी	२	६९
उपासङ्ग	३	२७६	उलूखल	४	५६
उपासना	३	१०७	उलूपल	४	१६१
उपास्ति	३	१०७	उशती	२	१०९
उपास्या	३	१०७	उशिज		
उपेता	३	१०७	उशीर	४	१९६
उपोषित	३	३०६	उषण	३	५७
उपोद्घात	६	८५	उषणा	३	५८
उभयद्यु	६	१०१	उषर	४	७
उभयेद्यु	६	१०१	उषस्	२	३०
उभ्र	२	५४	उषस्	६	१०१

श०	का०	श्लो०
उषस्	२	३४
उषस्	२	३५
उषा	२	३४
उषिर	४	११६
उष्ण	२	४८
उष्ण	३	३०
उष्णक	३	३०
उष्णक	२	४८
उष्णागम	२	४८
उष्णिह्	३	२८८
उष्णिहा	३	२८८
उष्मा	४	११५
उसस्	२	३५

ऊ.

श०	का०	श्लो०
ऊरण	४	३१४
ऊरिकृत	६	७५
ऊरु	३	१८४
ऊरू	३	१८४
ऊर्ज	३	२८९
ऊर्जस्	३	२८९
ऊर्जस्वत्	३	२८६
ऊर्जस्वल	३	२८६
ऊर्जस्विन्	३	२८६
ऊर्ध	३	१०४
ऊर्ध्व	३	१०४
ऊर्ध्वज्ञ	३	७५
ऊर्ध्वज्ञक	३	७९
ऊर्ध्वदम	३	१०४
ऊर्ध्वदमिक	३	१०४
ऊर्ध्वदामिक	३	१०४
ऊर्ध्वदेहिक	३	२४
ऊर्ध्वदैहिक	३	२४
ऊर्ध्वन्दम	३	१०४
ऊर्ध्वन्दमिक	३	१०५
ऊर्वारु	४	२७०
ऊर्वि	४	२
ऊर्वी	४	२
ऊषण	३	५७
ऊषर	४	७
ऊह	२	१२९

ऋ.

श०	का०	श्लो०
ऋज	३	१६
ऋजीप	४	६२
ऋतु	३	३५२
ऋश्य	४	३२९
ऋष्टि	३	२७६
ऋष्य	४	३२९
ऋष्याङ्क	२	९७
ऋष्व	३	२५२
ऋष्वन्	३	२५२

ए.

श०	का०	श्लो०
ए	२	१०५
एक	६	५४
एकक	६	५४
एकतान	६	५५
एकधुर	४	३०६
एकधुरीण	४	३०६
एकपर्णा	२	८३
एकपाद्	२	९२
एकसर्ग	६	५५
एकाकिन्	६	५४
एकाग्र	६	५५
एकाग्र	६	५५

श०	का०	श्लो०
एकायतन	६	५५
एकायनगत	६	५५
एडमूक	३	९
एडविल	२	७५
एडुक	४	४३
एडूक	४	४३
एतोका	४	३१०
एध	४	३०२
एधस्	४	३०२
एर्वारु	४	२७०
एलविल	२	७५
एव	६	१९८
एषणा	३	३३

ऐ.

ऐ	६	१०५
ऐरावण	२	६३
ऐरावत	२	६३

ओ.

ओ	६	१०६
ओक	४	३४
ओकस्	४	३४
ओम्	६	१०८
ओषधी	४	१२५
ओष्ठ	३	१६१

औ.

औत्कण्ठ्य	२	१२३
औत्तानपादि	२	२४
औदश्वित	३	५१
औदश्वित्क	३	५१
औदुम्बर	४	७५
औपम्य	६	६१
औपवस्त्र	३	२०७
औपवाह्य	४	२९२
औमान	४	२१
औरस	३	१४३
औरस्य	३	१४३
और्ध्वदेहिक	३	७३
औशीर	३	२३२
औषधी	४	१२५

क्

क	२	८७
कंस	४	७९
ककुद्	४	३०७
ककुद	४	३०७
ककुभ्	२	५६
ककुभा	२	५६
कक्कोल	३	२०६
कक्कोलक	३	२०६
कक्षन्	४	२९७
कक्षापट	३	२७४
कक्षापुट	३	२२४
कङ्कण	३	२१४
कङ्कणि	३	२१५
कङ्कणी	३	२१६
कङ्कणीका	३	२१६
कङ्कत	३	२३५
कङ्कता	३	२३५
कङ्कतिका	३	२३५
कङ्कती	३	२३६
कङ्कार	२	१०६
कङ्क	४	२५६
कङ्गु	४	२५६
कङ्गुनी	४	२५६

श०	का०	श्लो०
कच्छपी	४	३७०
कच्छा	३	२२३
कच्छाटिका	३	२२३
कच्छाटी	३	२२३
कच्छु	३	८७
कच्छू	३	८७
कञ्चुक	३	२२२
कञ्चुकिन्	३	२५०
कञ्चुलिका	३	२२२
कञ्चूल	३	२२२
कट	३	१८१
कट	४	५६
कट	४	२९४
कटवरा	४	२०९
कटली	४	२४२
कटह	४	६४
कटाक्ष	३	१५९
कटाटीन	४	२८२
कटाह	४	६४
कटि	३	१८१
कटित्र	३	१९३
कटी	३	१८१
कटी	४	५६
कटीर	३	१८१
कटुक	४	२०९
कटुकी	४	२०९
कडुर	३	११
कट्फल	४	२१७
कड	३	११
कडत्र	३	११८
कडम	४	२९२
कडम	४	२५१
कडम्ब	३	२७४
कडित्र	३	१९३
कडिन्दिका	२	१०४
कडेवर	३	१५२
कण	३	६०
कणवीर	४	१४९
कणाटीन	४	२८२
कणिश	४	२५९
कणेरु	४	२९०
कण्ठ	३	१६६
कण्ठिका	३	२१४
कण्ठी	३	१६६
कण्ठी	३	२१४
कण्ठीरव	४	३१९
कण्ठेरव	३	३१९
कण्डुरा	४	१८३
कण्डू	३	८८
कण्डूति	३	८८
कण्डूयन	३	८७
कण्डूया	३	८८
कण्डूरा	४	१८२
कण्डोल	४	५७
कण्डोलक	४	५७
कत	४	२०६
कदम्ब	४	१५२
कदम्ब	६	२५
कदम्बक	६	२५
कदल	४	१४८
कदलि	४	१४८
कदली	४	३२८
कदुष्ण	६	११
कद्दर	३	११
कनिष्ठ	३	१४५
कनिष्ठा	३	१७१

श०	का०	श्लो०
कनी	३	११५
कनीयस्	३	१४४
कन्दर	४	७१
कन्दर	४	७२
कन्दरा	४	७१
कन्दल	४	१४८
कन्दला	४	३२८
कन्दलिन्	४	३२८
कन्दली	४	३२८
कन्यका	३	११५
कन्यकुब्ज	४	२५
कन्यस	३	१४४
कन्याकुब्ज	४	२४
कपाट	४	४६
कपाटक	४	४६
कपि	२	८
कपि	२	९१
कपिच्छ	४	१८५
कपित्थ	४	१८५
कपिञ्जल	३	२१
कपिल	२	३६३
कपिल	६	१८
कपिश	३	३३५
कपीत	४	२०२
कपीतन	४	२०२
कपीतन	४	१८१
कपोट	४	३६४
कपोट	६	१६
कपोणि	३	१६८
कपोत	४	३६४
कपोत	६	१६
कफणि	३	१६८
कफणी	३	१६८
कफोणि	३	१६८
कफोणी	३	१६८
कबन्ध	४	९१
कबर	६	६४
कबरी	४	२६४
कबरी	४	२२४
कमन	३	६७
कमन	६	५३
कमनीय	६	४५
कमन्ध	४	९१
कमर	३	६७
कमल	४	९२
कमला	२	९६
कमली	२	९६
कमितृ	३	६७
कम्पिल्ल	४	२३०
कम्पील	४	२३०
कम्र	६	५३
कम्भारी	४	१६५
कम्र	३	६७
कम्र	६	४५
कर	२	५६
कर	३	१६९
कर	३	२५५
करक	२	५६
करक	४	६४
करज	४	१५६
करञ्ज	४	१५६
करट	६	११
करट	६	२९४
करटु	४	३६३
करपाल	३	२७७
करपालिका	३	२८०
करमन्द	४	१७८
करमर्द	४	१७८

श०	का०	श्लो०
करम्ब	३	४३
करम्ब	६	६४
करम्भ	३	४३
करर	४	१८२
करवाल	३	२७७
करवालिका	३	२८०
करवी	४	२६४
करवीर	४	१४९
करालिक	३	२७७
करालिका	२	८४
करि	३	३६९
करि	४	२८९
करिन्	४	२८९
करिप	३	३२६
करीर	४	१८१
करीरि	४	२९३
करीरी	४	२९३
करुणा	३	२१
करेटु	४	३६२
करेणु	४	२९१
करेणुभू	३	३१२
करोट	३	१९०
करोटि	३	१९०
करोटी	३	१९०
कर्कट	६	११
कर्कन्धु	४	१५१
कर्कन्धू	४	१५१
कर्कराटुक	४	३६२
कर्करी	४	६३
कर्करीका	४	६३
कर्करेट	४	२६२
कर्कुट	४	३५१
कर्कुन्धु	४	१५१
कर्कुन्धू	४	१५२
कर्चुर	४	२३८
कर्चूर	४	२३८
कर्णचुरुचुरा	३	१०३
कर्णचुरुचुरु	३	१०३
कर्णटिरिटिरि	३	१०३
कर्णटिरेटिरा	३	१०३
कर्णान्दु	३	२१२
कर्णान्दू	३	२१२
कर्त्तरि	३	२७५
कर्त्तरि	३	३३९
कर्त्तरी	३	२७५
कर्त्तरी	३	३३९
कर्दम	४	१०८
कर्पट	३	२१८
कर्पर	४	६४
कर्वर	२	७४
कर्बुर	२	७४
कर्बुर	६	१९
कर्मट	४	३२५
कर्मण्या	३	१७
कर्मन्	२	१०१
कर्मशाला	४	४०
कर्मार	३	२४२
कर्षक	३	३३०
कलङ्क	३	८
कलत्र	३	११८
कलभ	४	२९२
कलम	४	२५१
कलमूक	३	१०
कलम्ब	४	१५२
कलम्बिक	४	३५९

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
कलम्बिका	४	२६५	कविका	४	३००
कलम्बू	४	२६६	कविता	३	५
कलश	४	६१	कविय	४	३००
कलशि	४	६५	कविल	६	१८
कलशी	४	६५	कविश	४	२५९
कलस	४	६१	कर्वी	३	५
कलाचि	३	१६९	कवी	४	३००
कलाचिका	३	१६९	कवोष्ण	६	११
कलाद	३	८	कशाकृत्सक	३	३१३
कलामक	४	२५१	कशकृत्स्न	३	३१३
कलि	४	१३३	कशारुका	३	१९१
कलिङ्ग	४	१५०	कशिपु	३	२३२
कलिङ्गा	४	१५०	कशेरुका	३	१९१
कलिन्दिका	२	१०३	कश्मरी	४	१६५
कलुष	६	८	कश्मीरज	३	२०४
कलेवर	३	१५२	कश्मीरजन्मन्	३	२०४
कल्पक	२	५२	कष	३	३३९
कल्पान्त	२	५२	कश्मल	६	३९
कल्मष	६	९	कसिपु	३	२३२
कल्माष	६	१९	कस्सटी	४	७४
कल्मास	६	१९	कास्य	४	७९
कल्य	२	३०	काक	३	२३५
कल्हार	४	२४७	काकाचिक	४	१५७
कवक	३	६३	काकचिञ्चिका	४	१९४
कवरी	४	२२४	काकणिन्दिका	४	१९४
कवल	३	६३	काकनन्तिका	४	१९४
कवाट	४	४६	काकनी	३	३२८
कवाटी	४	४६	काकलि	६	२५
कवि	२	२१	काकली	६	२५
कवि	२	८७	काकाचिक	४	१५७
कवि	३	५	काकिणी	३	३२८
कवि	४	३००	काक्ष	३	१५९
कवि	३	३०८	काञ्चि	३	२१६

श०	का०	श्लो०
काञ्चिक	३	७२
काञ्ची	३	२१६
काञ्जिक	३	५२
काणुक	३	१९५
काणूक	३	१९५
कादम्ब	३	२७५
कापष्ठ	४	२९६
कापिश	३	३३५
कापिशायन	३	३२६
कापोत	६	१६
काफल	४	२५७
काम	३	६५
कामन	३	६७
कामना	३	६५
कामयितृ	३	६७
कामि	३	६६
कामिन्	३	६६
काम्पिल्य	४	२३०
काम्पिल्ल	४	२३०
काम्य	६	४५
कायस्था	४	१७०
कायस्था	४	१७२
कार	३	२५५
कारण्ड	४	३६५
कारण्डव	४	३६६
कारवी	४	२२४
कारि	३	३२५
कारिन्	३	३३५
कारु	३	३३७
कारुण्य	३	२१
कारेणव	३	३१२
कार्तिक	२	४७
कार्तिकिक	२	४७

श०	का०	श्लो०
कार्मण	२	१०१
कार्पक	३	३२६
कार्पक	३	३३०
कालक	३	१८७
कालकण्टक	४	३७७
कालकण्ठग	४	३५७
कालका	३	१७९
कालखण्ड	३	१७९
कालखञ्ज	३	१७९
कालमेशी	४	२३६
कालमेषी	४	२३६
कालशार	४	३२७
कालसार	४	३२७
काला	२	८३
कालिका	२	५५
कालिका	२	८३
कालिय	२	९४
कालिय	३	२०७
काली	२	८३
काली	२	५६
कालीय	२	९४
कालीयक	३	२०७
कालीयक	८	२१०
कालेय	३	१७९
कालेयक	३	२०७
कालेयक	४	२१०
काल्यक	२	३०
काल्य	२	३१
काव्य	३	५
काश	४	२७७
काश	३	८७
काशि	४	२७
काशी	४	२६

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
काश्मरी	४	१६४	किम्	६	११०
काश्मर्या	४	१६५	किमुत	६	१०२
काश्मीर	३	२०४	किमूत	६	१०२
काश्मीरी	४	१६५	किर	४	३२१
काष्ठ	२	५७	किरात	४	२१६
काष्ठा	२	२७	किरातक	४	२१५
काष्ठिका	४	२२३	किरि	४	३२१
काल	३	८७	किरीट	३	२०८
कास	४	२७५	किर्मिर	३	२४२
कासि	४	२५	किर्मीर	३	२४२
कासी	४	२६	किल	३	१४९
काहल	३	१०	किलाट	३	४९
काहला	२	११४	किलाटा	३	४९
किंवदन्ति	२	३०५	किलाटी	३	४९
किंवदन्ती	२	१०४	किल्विष	६	८
किंशुक	४	१४६	किसल	४	१३१
किंसुक	४	१४६	किसलय	१	१३२
किंश्चित्	६	१०३	कीम्	६	११०
किकि	४	३५५	कीम्	६	११७
किकिदिवि	४	३५५	कीर्ण	६	६५
किकिदीवि	४	३५४	कील	४	११४
किकी	४	३५५	कील	४	३१२
किकीदिवि	४	३५४	कीला	४	११४
किकीदिवी	४	३५४	कुकुन्दर	३	१८२
किङ्कणी	३	२१६	कुकुन्दुर	३	१८२
किङ्करात	४	१४५	कुक्कट	४	३५१
किङ्किणि	३	२१६	कुक्कर	४	३१५
किङ्किणी	३	२१६	कुक्ष	३	१७९
किङ्किराट	४	१४६	कुक्षि	३	१७९
किञ्चन	६	१०२	कुच	३	१७८
किञ्चित्	६	१०२	कुङ्कण	४	१६
किञ्चुलक	४	२७८	कुञ्ज	४	१२४
किञ्चुलुक	४	२७८	कुट	३	३३२

श०	का०	श्लो०
कुट	४	३४
कुट	४	६०
कुट	४	१८९
कुटक	३	३३२
कूटक	४	६७
कुटज	४	१५०
कुटज	४	१५०
कुटप	३	३२७
कुटर	४	६७
कुटारिका	२	१२४
कुटि	४	३४
कुटि	४	४०
कुटी	४	३४
कुटी	४	४०
कुट्टमित	३	११५
कुठि	४	१२२
कुड्य	४	४२
कुडिनी	४	२८
कुडी	४	४०
कुड्मल	४	१३४
कुड्य	४	४२
कुणि	३	७७
कुण्ठ	४	१२२
कुण्ड	३	२९९
कुण्डकुण्डी	४	६०
कुण्डि	४	६०
कुण्डिका	३	२९९
कुण्डिनपुर	४	२८
कुण्डी	३	२९९
कुण्डी	४	६०
कुतुक	३	२४९
कुतूहल	३	२४९
कुदार	४	१८८
कुद्दाल	३	३३२
कुद्दाल	३	३३२
कुद्दाल	४	१८८
कुद्रव	४	२५७
कुन्त	३	९१
कुन्द	४	१८९
कुन्दु	४	३३६
कुन्दुरु	४	१८९
कुपद	३	९४
कुपिन्द	३	३४२
कुबर	३	२६२
कुबर	६	१२
कुब्ज	३	७३
कुभोलु	४	१६०
कुमर	३	२
कुमल	४	१३८
कुमार	३	२
कुमार	३	३१४
कुमारिल	३	३१४
कुमुद	४	२४६
कुमुद	४	२८६
कुमुदिनी	४	२४६
कुमुद्वती	४	२८५
कुम्भ	४	६१
कुम्भ	४	१६०
कुम्भि	४	६०
कुम्भी	४	६०
कुम्भी	४	३६९
कुम्भीर	४	३६९
कुम्भोलु	४	१६०
कुम्भोलू	४	१६०
कुम्भोलूखलक	४	१६१
कुरङ्ग	४	३२५

शा०	का०	श्लो०
कुरङ्गम	४	३२५
कुरण्टक	४	१४५
कुरण्ड	३	९२
कुरण्डक	४	१४७
कुरवक	४	२१२
कुरु	३	३८
कुरुण्टक	४	१४५
कुरुण्टक	४	२७०
कुरुयक	४	२१२
कुरुवक	४	२२०
कुर्कर	४	३१६
कुर्पर	३	१६८
कुर्पास	३	२२२
कुर्पासक	३	२२२
कुलक	४	२३
कुलपालिका	३	१२०
कुलवालिका	३	१२०
कुलत्थी	३	१४७
कुला	२	५५
कुलिङ्गक	४	३५६
कुलीन	३	११२
कुलीर	४	३७०
कुल्फ	३	१८५
कुल्माष	३	५३
कुल्माष	४	२५५
कुल्माषाभिषुत	३	५३
कुल्मास	३	५३
कुल्मास	४	२५५
कुल्य	३	११२
कुश	४	२७३
कुशल	१	१६
कुशल	४	५१
कुष्मल	४	१३४
कुष्माण्ड	४	२६९
कुस	४	२७३
कुसुम	४	१३३
कुसूल	४	५१
कुस्तुम्बु	३	५६
कुहक	३	३४८
कुहु	२	४१
कुहुक	३	३४८
कुहू	२	४१
कूकुद	३	९४
कूच	३	१७८
कूचिका	३	४९
कूर्चीका	३	४९
कूट	३	३३२
कूणि	३	७७
कूणि	४	३०८
कूप	३	१६०
कूपत्	६	११२
कूबर	३	२६१
कूर	३	३८२
कूरणद	३	९२
कूर्च	३	१६०
कूर्चक	३	२५८
कूर्चि	३	४८
कूर्चिका	३	४९
कूर्दन	३	१४८
कूर्प	३	१६०
कूर्पार	३	१६८
कूर्पास	३	२२२
कूर्पासक	३	२२२
कूलक	४	२३
कूष्माण्ड	४	२६९
कूष्माण्डी	४	२६९

श०	का०	श्लो०
कृकण	४	३६३
कृकुलाम	४	२३४
कृतकृत्यक	३	६
कृतार्थ	३	७
कृतिन्	३	८७
कृत्यका	२	१५
कृत्र	६	७८
कृपाणिका	३	३७९
कृपारु	३	२१
कृपालु	३	२१
कृपीट	४	९२
कृमि	४	२७७
कृमि	४	२८४
कृमिज	३	२००
कृमिजग्ध	३	२००
कृशिक	३	३३२
कृपक	३	३३०
कृपिक	३	३३०
कृपीट	४	९२
कृष्णतण्डुला	३	५८
कृष्णपाक	४	१७८
कृष्णपाकफल	४	१७८
कृष्णफलपाक	४	१७९
कृष्णशार	४	३२७
कृष्णसार	४	३२७
कृष्णा	३	५८
कृमर	३	४१
केटर	४	२१७
केणि	३	२२८
केणिका	३	२२८
केतक	४	१८८
केतकी	४	१८८

श०	का०	श्लो०
केतन	३	२१६
केलि	३	१४०
केलि	४	३
केलिकिल	२	१३१
केलिकिल	२	१३२
केलिनी	४	३
केलीकिल	२	१३१
केदार	४	१८४
केसर	४	२४९
केसरिन्	४	३१९
केशव	३	८१
केशव	४	१४६
केशिक	३	८१
केशिन्	३	८१
केपिका	३	३८०
केसर	४	१४४
केसर	४	२०२
केसर	४	२४९
केसरिन्	४	१८०
केसरिन्	४	३१९
कैकथी	३	२८१
कैकेयी	३	२८१
कैटभा	३	८२
कैटभी	३	८२
कैटर्य	४	२१३
कैदारक	६	३६
कैदारिक	६	३७
कैदार्य	६	२७
कैलासौकस्	१	७६
कैम्पिल	२	१३२
कैशिक	६	२७
कैश्य	६	२७

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
कोकिल	४	३१९	कौटज	४	१५०
कोटवी	३	१३२	कौतुक	३	३४९
कोटि	४	२२८	कौतूहल	३	३४९
कोटिवर्षा	४	२२८	कौपोदकी	२	९५
कोटिश	३	३३४	कौमोढकी	२	९४
कोटी	४	१५०	कौलटेय	३	१४२
कोटीवर्षा	४	२२८	कौलटेर	३	१४२
कोटीश	३	३३३	कौलटिनेयक	३	१४२
कोट्टवी	३	१३२	कौलीन	३	२८
को ण	४	५२	कौलेयक	३	११२
कोद्रव	४	२५७	कौवे.दकी	२	९५
कोद्गि	२	९	कौशिक	५	३५
कोर	३	२०६	क्रकर	४	११८
कोर	४	१३३	क्रकर	४	३६३
कोरक	४	१३३	क्रन्तुम्	६	११६
कोरक	४	१३५	क्रम	३	१८६
कोल	३	२०६	क्रम	६	८२
कोलक	३	२०६	क्रमण	३	१८६
कोलकण	४	२८३	क्रमेल	४	३०३
कोश	३	२७८	क्रमेलक	४	३०३
कोश	४	३४८	क्रयिक	३	३१८
कोश	४	१३५	क्रव्यात्	२	७३
कोशफल	३	२०२	क्रव्याद	२	७३
कोशातकी	४	२६९	क्रान्तुम्	६	११६
कोष	३	२७८	क्रायिक	३	३१८
कोप	४	१३५	क्रिमि	४	२७७
कोपातकी	४	२७०	क्रिमि	४	२८५
कोष्ण	६	११	क्रुचा	४	३५४
कोसला	४	२६	क्रुञ्च्	४	७०
कौंकिल	४	३१९	क्रुञ्च्	४	३५४
कौङ्कण	४	१६	क्रुध्	२	११७
कौक्ष	४	७०	क्रुधा	२	११७
			क्रोध	२	११७

श०	का०	श्लो०
क्रोधिन्	३	३५
क्रम	२	१२६
क्रमि	२	१२६
क्रक्षु	४	२५६
क्वण	६	२०
क्वथिका	३	४०
क्वाण	६	२०
क्वाथिका	३	४०
क्षताभिजनन	३	५५
क्षत्र	३	३१५
क्षत्रिय	३	३१५
क्षात्रिया	३	१२७
क्षत्रियाणी	३	३२६
क्षन्तुम्	६	११६
क्षन्तृ	३	३५
क्षम्	६	११८
क्षमा	४	२
क्षमितृ	३	३४
क्षमिन्	३	३४
क्षरणा	२	१०९
क्षान्तुम्	६	११६
क्षार	३	३०२
क्षारण	२	१०९
क्षारणा	२	१०८
क्षारित	३	६८
क्षिया	६	९१
क्षीरप	३	२
क्षीरिका	४	१६२
क्षीरिणी	४	१६२
क्षुण्ण	३	८
क्षुत्	३	८६
क्षुत	३	८६
क्षुद्रघण्टिका	३	२१६

	का०	श्लो०
क्षुधालु	३	३६
क्षुधालु	३	३६
क्षुप	४	१२६
क्षुपक	४	१२६
क्षुर	३	३४७
क्षुर	४	१९५
क्षुर	४	२२२
क्षुरिका	३	२७९
क्षुरिन्	३	४४६
क्षुरी	३	२७९
क्षुल	३	२७
क्षुल्लक	३	३५३
क्षेत्रिन्	३	३२०
क्षेपणि	३	३२३
क्षेपणी	३	३२३
क्षोणि	४	२
क्षोणी	४	२
क्षोरणा	४	१९९
क्षौरिक	३	३४७
क्ष्मा	४	२
क्ष्वेडा	६	२१
क्ष्वेडित	६	२१
क्ष्वेलित	६	२१

ख.

	का०	श्लो०
खक्खट	६	१२
खज	४	६७
खजक	४	६७
खजका	४	६७
खजका	४	६६
खजनी	४	६९
खजा	४	६२

श०	का०	श्लो०
खजा	४	६६
खजाका	४	६२
खजिका	४	६०
खञ्जन	४	३५०
खञ्जरीट	४	३५३
खट	३	८४
खट्टिनी	४	७४
खट्टी	४	७४
खट्टूर	३	२८३
खड्ग	४	३२०
खड्गिन्	४	३२०
खड्गीर	४	३२०
खण्ड	३	४६
खण्डल	६	३१
खण्डशर्करा	३	४७
खण्डसर्करा	३	४७
खदन	३	६१
खनि	४	७३
खनी	४	७३
खरकाष्ठिका	४	२२०
खरणस्	३	७५
खरणस	३	७५
खरमञ्जरि	४	२१५
खरमञ्जरी	४	२१५
खरा	४	१४७
खरागरी	४	१४०
खर्जि	४	११
खर्जिका	४	५१
खर्पर	४	६४
खर्व	३	७७
खल	३	२७
खल	३	३४५
खल	४	२२
खलक	८	१६१
खलन	३	७६
खलति	३	७६
खलि	३	३४५
खलिन	४	३००
खलिनी	६	२८
खलीन	४	३००
खल्लूर	३	२८३
खल्लूरिका	३	२८३
खल्या	६	२८
खल्ल	४	६८
खश	२	७४
खाडन	३	६१
खानी	४	७३
खारी	३	३१८
खिङ्खिर	४	३२३
खिङ्खिरा	४	३२३
खुर	३	३४७
खुरणस्	३	७६
खुरणस	३	७६
खुलक	३	२७
खुल्लक	३	३५३
खेट	३	८४
खेट	३	२७९
खेटक	३	२७९
खोट	३	७९
खोड	३	७९
खोर	३	७९
ख्यस्	२	७२

ग.

गङ्गेरुका	४	२२३
गङ्गेष्ठिका	४	२२३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
गज	४	२८९	गरुल	२	९८
गडयित्नु	२	५५	गर्गरी	४	६५
गडोल	३	६२२	गर्ज	४	२८९
गण	४	२२७	गर्ज	६	२२
गणहासक	४	२२७	गर्जा	६	२२
गणेय	३	३२१	गर्जि	६	२३
गणेरु	४	२९०	गर्जित	६	२३
गण्ड	६	१०	गर्ता	५	४
गण्डकी	४	२७४	गर्वन	३	६५
गण्डीरी	४	२७४	गर्भ	३	१३५
गण्डोल	३	६३	गर्ह	२	१०८
गण्य	३	३२१	गर्हण	२	१०८
गदयित्नु	२	५५	गर्हणा	२	१०८
गन्तु	३	१०५	गलन्तिका	४	६३
गन्तुम्	६	११७	गवीधुका	४	२५८
गन्धक	४	८३	गवीश्वर	३	३२९
गन्धमूलिका	४	२३७	गवेडु	४	२५८
गन्धरस	४	८६	गवेधु	४	२५८
गन्धर्व	२	६९	गवेरुक	४	७४
गन्धवह	४	११८	गवेश्वर	३	३२०
गन्धवाह	४	११८	गव्य	३	४८
गन्धवाहिन्	४	११८	गव्या	३	३२९
गान्धिक	४	८३	गव्यूत	३	३२९
गभीर	४	९४	गव्यूति	३	३२८
गम्	६	११८	गाङ्ग	२	८६
गम्भारी	४	१६५	गाङ्गायनि	२	८६
गम्भीर	४	९४	गाङ्गेय	२	८६
गर	४	२७६	गाट	६	८३
गरभ	३	१३५	गाण्डिव	३	२८४
गरल	४	२७६	गाण्डीव	३	२८८
गरी	४	१८७	गात्र	३	१५३
गरुत्	२	९८	गाधिपुर	४	७४
गरुड	२	९८	गान्तु	३	१०५

श०	का०	श्लो०
खजा	४	६६
खजाका	४	६२
खजिका	४	६२
खञ्जन	४	३५२
खञ्जरीट	४	३५३
खट	३	८४
खटिनी	४	७४
खटी	४	७४
खट्टूर	३	२८३
खड्ग	४	३२०
खड्गिन्	४	३२०
खड्गीर	४	३२०
खण्ड	३	४६
खण्डल	६	३७
खण्डशर्करा	३	४७
खण्डसर्करा	३	४७
खदन	३	६१
खनि	४	७३
खनी	४	७३
खरकाष्ठिका	४	२२२
खरणस्	३	७५
खरणस	३	७५
खरमञ्जरि	४	२१५
खरमञ्जरी	४	२१५
खरा	४	१४७
खरागरी	४	१४७
खर्जि	४	११
खर्जिका	४	११
खर्पर	४	६४
खर्व	३	७७
खल	३	२७
खल	३	३४५
खल	४	२२
खलक	४	१६१
खलत	३	७६
खलति	३	७६
खलि	३	३४५
खलिन	४	३००
खलिनी	६	२८
खलीन	४	३००
खलूर	३	२८३
खलूरिका	३	२८३
खल्या	६	२८
खल्ल	४	६८
खपा	२	७४
खादन	३	६१
खानी	४	७३
खारी	३	३२८
खिङ्गिर	४	३२३
खिङ्गिरा	४	३२३
खुर	३	३४७
खुरणस्	३	७६
खुरणस	३	७६
खुलक	३	२७
खुल्लक	३	३५३
खेट	३	८४
खेट	३	२७९
खेटक	३	२७९
खोट	३	७९
खोड	३	७९
खोर	३	७९
ख्यस्	२	७२

ग.

श०	का०	श्लो०
गङ्गेरुका	४	२२३
गङ्गेष्ठिका	४	२२३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
गज	४	२८९	गरुत्	२	९८
गडयित्नु	२	५५	गर्गरी	४	६५
गडोल	३	६२२	गर्ज	४	२८९
गण	४	२२७	गर्ज	६	२२
गणहासक	४	२२७	गर्जा	६	२२
गणेय	३	२२१	गर्जि	६	२३
गणेरु	४	२९०	गर्जित	६	२३
गण्ड	६	१०	गर्ता	५	४
गण्डकी	४	२७४	गर्वन	३	६५
गण्डीरी	४	२७८	गर्भ	३	१२५
गण्डोल	३	६३	गर्ह	२	१०८
गण्य	३	२२१	गर्हण	२	१०८
गदयित्नु	२	५५	गर्हणा	२	१०८
गन्तु	३	१०७	गलन्तिका	४	६२
गन्तुम्	६	११७	गवीधुका	४	२५८
गन्धक	४	८३	गवडिश्वर	३	३२९
गन्धमूलिका	४	२३७	गवेडु	४	२५८
गन्धरस	४	८६	गवेधु	४	२५८
गन्धर्व	२	६९	गवेरुक	४	७४
गन्धवह	४	११८	गवेश्वर	३	३२९
गन्धवाह	४	११८	गव्य	३	४८
गन्धवाहिन्	४	११८	गव्या	३	३२९
गन्धिक	४	८३	गव्यूत	३	३२९
गभीर	४	९४	गव्यूति	३	३२८
गम्	६	११८	गाङ्ग	२	८६
गम्भारी	४	१६७	गाङ्गायनि	२	८६
गम्भीर	४	९४	गाङ्गेय	२	८६
गर	४	२७६	गाढ	६	८३
गरभ	३	१३०	गाण्डिव	३	२८४
गरल	४	२७६	गाण्डीव	३	२८४
गरी	४	१८७	गात्र	३	१५३
गरुट	२	९८	गाधिपुर्	४	२४
गरुड	२	९८	गान्तु	३	१०५

श०	का०	श्लो०
गान्तुम्	६	११७
गान्त्र	३	१५३
गान्धर्व	२	६९
गायत्रिन्	४	२०५
गायत्री	४	२०५
गिन्दुक	३	२३६
गिर्	२	१००
गिरा	२	१००
गिरागरी	४	१४७
गिरि	३	२३६
गिरि	६	७८
गिरिक	३	२३६
गिरिकर्णिका	४	१९५
गिरिगुड	३	२३६
गिरिज	६	८०
गिरिज	४	८५
गिरिजामल	४	८०
गिरिमल्लिका	४	१४९
गिरियक	३	२३६
गिरिश	२	७८
गिरीयक	३	२३६
गिरीश	२	७८
गी पति	२	२०
गीर्ण	६	७४
गीर्पति	२	२०
गुग्गुल	४	१६०
गुग्गुलु	४	१६०
गुच्छ	४	१३६
गुच्छक	४	१३७
गुन्छ	४	१३७
गुन्छक	४	१३६
गुड	३	६२
गुड	३	२३६

श०	का०	श्लो०
गुड	४	१५८
गुडत्वच्	६	२०७
गुडा	४	१५८
गुडी	४	१५८
गुडेर	३	६२
गुडेरक	३	६२
गुत्स	४	१३६
गुद	६	१६४
गुह	६	८०
गुरण	६	७५
गुर्विणी	३	१३४
गुर्वी	३	१३४
गुलगुधा	६	१२१
गुलुगुला	६	१२१
गुलुच्छक	४	१३६
गुलुच्छ	४	१३७
गुलुञ्छ	४	१३७
गुलुम्छ	४	१३६
गुल्फ	३	१८५
गुवाक	४	१९१
गूढपद्	४	२३८
गूढपाद्	४	२३८
गूथ	३	१९६
गूरण	६	७५
गूर्जस्	३	२८९
गूवाक	४	१९१
गृत्स	४	३५९
गृध्र	३	६५
गृध्नु	३	६५
गृध्र	४	३५९
गृह	४	३४
गृहगोलिका	४	३३३
गृहा	२	११८

श०	का०	श्लो०
गोकिराटिका	४	३६१
गोतमी	४	१०४
गोत्र	३	११३
गोत्र	३	१९०
गोदा	४	१०१
गोदावरी	४	१०२
गोधन	४	३१२
गोधर	३	२७७
गोधरा	३	२७७
गोधा	४	३३२
गोधार	४	३३३
गोधिका	४	३३२
गोधेर	४	३३३
गोनस	४	३४१
गोनास	४	३४१
गोप	३	३२९
गोप	४	८६
गोपरस	४	८६
गोपवल्ली	४	२०६
गोपानसि	४	७४
गोपानसी	४	४७
गोपायित	६	८०
गोपाल	३	३०५
गोपालिका	४	२२६
गोपित्तरोचना	४	१९१
गोपी	४	२२६
गोमती	४	१०८
गोमी	३	३२९
गोर	६	१५
गोरम्भ	३	४८
गोरम्भ	२	५०
गोराटी	४	३०१

श०	का०	श्लो०
गोरोचना	४	१९१
गोरु	३	१४३
गोलक	३	१४३
गोल	२	३१
गोस्पर्शक	२	३१
गौर	६	१५
गौरा	२	८३
गौरी	२	८३
ग्मा	४	२
ग्रन्थक	३	५९
ग्रह	३	२९८
ग्रह	६	९०
ग्रहक	३	२९४
ग्रामणी	६	४१
ग्रामिण	३	१११
ग्रामीण	३	१११
ग्रामेयक	३	१११
ग्राम्य	३	१११
ग्राह	६	९०
ग्रीष्मर्तु	२	४८
ग्रैव	३	२१३
ग्रैवेय	३	२१३
ग्रैवेयक	३	२१३
ग्लान	३	८२
ग्लास्नुक	३	८२

घ.

श०	का०	श्लो०
घट	४	१८
घटी	४	६०
घन	२	७४
घन	३	२८१

श०	का०	श्लो०
घन	३	१५३
घन	३	१५७
घनाघन	२	५४
घनोत्तम	३	१५७
घासि	३	६१
घसुरि	४	११४
घस्र	२	२९
घाटिक	३	२८७
घांण्टिक	३	२८७
घासि	४	११४
घुट	३	१८६
घुटिक	३	१८५
घुट्टा	४	१५२
घुण्ट	३	१८५
घुण्ठक	३	१८५
घूर्णि	६	८८
घृतपूर	३	४३
घृतलेखनिका	३	३०५
घृतवर	३	३४४
घोणस	४	३४१
घोण्टा	४	१५२
घोपयित्नु	४	३४९
घोप	६	२०
घ्रा	३	१६१
घ्राण	३	१६१

च.

श०	का०	श्लो०
च	६	१०८
च	६	१०९
चक्र	६	१०
चक्र	६	२६
चक्रवाड	४	७१
चक्रवाल	४	७०
चक्रवाल	६	२६
चक्राङ्क	४	३५१
चक्षस्	२	७२
चञ्चल	६	५२
चञ्चु	४	३४६
चञ्चू	४	३४६
चटका	४	३५६
चटकाशिरस्	३	५९
चटु	२	१०६
चटुल	६	५३
चडवाल	६	२६
चण्डकोलहला	२	११४
चण्डमुण्डा	२	८६
चण्डाल	३	३५४
चण्या	४	२६
चतु साली	४	३६
चतुर	६	९
चतुर्दशी	२	४२
चन्द्	२	१३
चन्दिर	२	१२
चन्द्र	२	१३
चन्द्रभागा	४	१०३
चन्द्रभागी	४	१०३
चन्द्रभास	३	२७७
चन्द्रमस्	२	१३
चन्द्रहास	३	२७७
चन्द्रिका	२	१४
चन्द्रिका	४	१०३
चन्द्रिमा	२	१४
चपट	३	३५

श०	का०	श्लो०
चपट	३	१७३
चपल	४	८०
चपला	४	११६
चपेट	३	१७३
चमर	३	२४६
चमु	३	२५६
चमू	३	२५६
चम्पा	४	२६
चय	६	२६
चर	३	२५३
चर	६	५२
चरण	३	२०७
चरण्टिका	३	११७
चराचर	६	५२
चरिण्टी	३	११७
चरित	३	३०८
चरित्र	३	३०७
चरिष्णु	६	५२
चरका	४	२८७
चर्करित	२	१०३
चर्करीत	२	१०३
चर्च	६	६
चर्चा	२	८६
चर्चा	३	१९८
चर्चा	६	६
चर्चि	२	८६
चर्चिका	२	८६
चर्चिक्य	३	१९७
चर्पट	३	१७३
चर्म	३	१९२
चर्मन्	३	१९२
चर्ममटका	४	३६१
चर्ममुण्डिङ्का	२	८५
चल	४	८०
चल	६	५३
चलन	३	१८६
चलन	३	२२१
चलनक	३	२२१
चलनिका	३	२२१
चला	४	११६
चलाचल	६	५२
चलु	३	१७५
चलुक	३	१७५
चवन	४	२३६
चवला	४	११६
चविक	४	२३६
चव्य	४	२३७
चव्या	४	२३७
चाकालिका	४	११७
चाटकेर	४	३५७
चाटु	२	१०१
चाण्डाल	३	३५४
चातुरक	६	९
चान्द्र	४	८८
चान्द्रभागा	४	१०३
चान्द्रभागी	४	१०३
चान्द्रमसायन	२	२०
चान्द्रमसायनि	२	१९
चामर	३	२४६
चामरा	३	२४६
चामुण्डा	२	८६
चार	३	२७३
चार	३	२९४
चारक	३	२९४

श०	का०	श्लो०
चारित्र	३	३०७
चालनी	४	५८
चास	४	३५४
चिकुर	३	१५५
चिक्क	४	१९२
चिक्कण	४	१९२
चित्	२	१२०
चिता	३	२४५
चिता	६	१२५
चिति	३	२४
चित्त	६	३
चित्ता	६	१२५
चित्य	४	३९
चित्या	३	२४
चित्र	६	१९
चित्रक	४	३२०
चित्रकाय	४	३२०
चित्रल	६	१९
चित्रा	४	२३९
चिन्तिया	२	१२७
चिपिट	३	४५
चिपिटिका	३	४५
चिपुट	३	४५
चिबु	३	१६३
चिबुक	३	१६३
चिरजीवक	४	२०१
चिरण्टी	३	११७
चिरत्न	६	४८
चिरन्तन	६	४८
चिरम्	६	१००
चिररात्राय	६	१००
चिरस्य	६	१००
चिरात्	६	१००
चिराय	६	१००
चिरिण्टी	३	११७
चोरी	४	२८७
चिरुका	४	२८७
चिरेण	६	१००
चिर्भिट	४	२७१
चिर्भिटी	४	७०
चिलिचिम	४	३६८
चिलिचीम	४	३६८
चिलीचिमि	४	३६८
चिल्ल	३	८४
चिहुर	३	१५५
चीरिका	४	२८७
चीरी	४	२८७
चीर्णकर्जूर	४	१८७
चीर्णखर्जूर	४	१८७
चुण्ठि	४	१०९
चुण्ढी	४	१०९
चुरि	४	१०९
चुरी	४	१०९
चुलुम्ब	४	१२१
चुलुक	३	१७६
चुलूपी	४	३६७
चुल्ल	३	८४
चुल्लि	४	५९
चुल्ली	४	५९
चूर्णि	२	१०३
चूर्णी	२	१०३
चूला	४	५१
चेटी	३	२५२
चेत्	६	१०९

श०	का०	श्लो०
चेतना	२	१२०
चेतस्	६	३
चेदि	४	१५
चैत्र	२	४४
चैत्र	४	३८
चैत्रिक	२	४४
चैद्य	४	१५
चैव	६	१०४
चोच	३	१९२
चोच	४	१२९
चोर	३	२८
चोरट	३	२८
चोरपुष्पी	४	२२२
चोरिका	३	२९
चोल	३	२२२
चोली	३	२२२
चौर	३	२८
चौरकर्मन्	३	२९
चौरी	४	२२२
चौर्य	३	२९
च्यूडा	४	५०

छ.

श०	का०	श्लो०
छग	४	३१२
छगल	४	३१२
छगला	४	२२९
छत्र	३	२४५
छत्र	४	२६६
छत्रा	४	२६६
छत्री	३	२४५
छद	४	१३१
छदन	४	१३१
छदस्	३	१३१
छदिम	४	४९
छन्द	६	९
छन्दस्	६	९
छद्म	६	६६
छद्म	६	६७
छर्दि	३	९१
छर्दी	३	९१
छाग	४	३१२
छागली	४	२२९
छागलाची	४	२२९
छात	६	७६
छाद	२	२१९
छादन	४	१३१
छादित	६	६६
छादित	६	६७
छादिस	४	४९
छित	६	७६
छिन्न	६	७६
छुछुन्दरी	४	३२६
छुछुन्दुरी	४	३२६
छुरि	३	२७९
छुरी	३	२७९
छेक	३	७
छेकाल	३	७
छेकिल	३	७
छेदित	६	७६
छोभल	४	३

ज.

श०	का०	श्लो०
जक्ष्म	३	८६
जक्ष्मन्	३	८६

श०	का०	श्लो०		का०	श्लो०
जगति	४	२	जनन	६	२
जगती	४	२	जननी	३	१५०
जगती	६	१	जननी	४	२३२
जगत्प्राण	४	११८	जनपद	३	१११
जगत्प्राणस्	४	११८	जनयितृ	३	१४९
जवनेफला	४	१४२	जनयित्री	३	१५०
जङ्घाकरिक	३	१०६	जनि	३	११९
जटा	४	१२७	जनि	४	२३२
जटा	४	२३२	जनि	६	१
जटाजटि	३	२९८	जनित्र	३	१४९
जटायु	४	३६०	जनित्री	३	१५०
जटायु	४	३६०	जनी	३	११९
जटि	४	१२७	जनी	४	२३२
जटि	४	१४१	जनुस्	६	२
जटिन्	४	१४१	जन्तु	६	१
जटिला	४	२३२	जन्म	६	१
जटी	४	१४१	जन्मन्	६	१
जटुल	३	१८७	जन्यु	६	१
जठर	६	२	जप	३	३०६
जठर	६	११	जपा	४	१७५
जड	३	११	जभन	३	१३४
जड	३	१३	जमन	३	६२
जड	४	९३	जम्पति	३	१२२
जडुल	३	१८७	जम्बु	४	२००
जतुका	४	२३३	जम्बुक	४	३२३
जतुका	४	३६१	जम्बू	४	२००
जतुकारी	४	२३३	जम्बूक	४	३२३
जतुकृत्	४	२३३	जम्भ	४	१८०
जतूका	४	२३३	जम्भल	४	१८०
जतूका	४	३६१	जम्भीर	४	१८०
जत्रु	३	१६७	जम्भील	४	१८०
जल	३	१११	जय	२	६२

श०	का०	श्लो०
जयद्रत्त	२	६२
जयन्त	२	६०
जयन्ती	२	८४
जयन्ती	३	२५७
जयन्ती	४	२८३
जयन्ती	४	१७७
जया	२	८४
जया	४	२४३
जरठ	६	११
जरण	३	६०
जरत्	३	४
जरति	६	४७
जरन्त	३	४
जरिन्	३	४
जरुट	४	१२४
जरुड	४	१२४
जर्ण	६	१२४
जल	३	१३
जल	४	९३
जलज	४	२४४
जलजन्मन्	४	२४४
जलनीलिका	४	२४९
जलरंद्ध	४	३५७
जलरञ्ज	४	३५७
जलरुह्	४	२४४
जलरुह	४	२८४
जलशय	२	९२
जलायुका	४	२७९
जलालोका	४	२७९
जलूका	४	२७८
जलेशय	२	९२
जलौका	४	२७८
जलौकस्	४	२७८
जलौकस	४	२७९
जवन	३	१०६
जवन	४	३६
जवनिका	३	२०७
जवनी	३	२०७
जवा	४	१७५
जविन्	३	१०६
जस्पती	३	१००
जागर	३	६९
जागरा	३	७०
जागरितृ	३	६९
जागरिन्	३	६९
जागर्या	३	६९
जाग्रिया	३	७०
जाङ्गल	४	१२
जाङ्घिक	३	१०६
जात	६	८७
जाति	३	२०१
जाति	४	१७५
जाति	६	८७
जातिफल	३	२०२
जाती	३	२०१
जाती	४	१७५
जातीकोश	३	२०२
जातीकोष	३	२०२
जातीफल	३	२०२
जातु	३	७३
जातुधान	२	७३
जाल्म	३	११२
जानि	३	१४३
जानी	३	१५०

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
जाप	३	३०६	जीवातु	६	२
जापक	३	२०६	जीविका	३	३१५
जामदग्न्य	३	३१०	जुगुप्सन	२	१०८
जाम्बव	४	२००	जुगुप्सा	२	१०८
जाम्बीर	४	१८०	जुष	३	४८
जारज	३	१४३	जूर्णा	४	२७७
जाल	४	७१	जूर्णि	४	२७७
जालक	४	७१	जृम्भण	६	८३
जालकारक	४	२८४	जृम्भा	६	८३
जालिक	४	२८४	जैतृ	३	२८६
जित	३	२९३	जैत्र	३	२८६
जित्वर	३	२८७	जोटी	२	७८
जीन	३	४	जोटीङ्ग	२	७८
जीर	३	७९	जोन्नाला	४	२५७
जीरक	३	७९	जोष	६	९४
जीरक	३	६०	जोषा	३	११४
जीरण	३	६०	जोष्य	६	९४
जीर्ण	३	४	ज्ञ	३	५
जीर्ण	६	४७	ज्ञातधर्मकथा	३	१०१
जीव	६	२	ज्ञाताधर्मकथा	३	१०१
जीवक	४	२०१	ज्येष्ठ	२	४४
जीवजीव	४	३६४	ज्येष्ठ	३	१४५
जीवञ्जीव	४	३६४	ज्येष्ठा	२	१७
जीवत्पति	३	१२९	ज्येष्ठा	३	१७१
जीवत्पत्नी	३	१२९	ज्वाल	४	११४
जीवन	४	९०	ज्वाला	४	११४
जीवनी	४	२६१	ज्यैष्ठ	२	४४
जीवनीय	४	९०	ज्योतिष	२	१०३
जीवनीया	४	२६२	ज्योतिष्का	४	२४२
जीवन्ती	४	२६२	ज्योतिष्मती	४	२४२
जीवन्ती	४	१७८	ज्योत्स्ना	२	३७
जीवा	४	२६२	ज्योत्स्नी	२	३७

श०	का०	श्लो०
ज्यौतिष	२	१०३

झ.

श०	का०	श्लो०
झगिति	६	९६
झटिति	६	९६
झम्प	६	६४
झम्पा	६	६४
झर	४	१११
झरा	४	१११
झरी	४	१११
झर्झरी	२	११५
झाटा	४	१७१
झिल्लिका	४	२८८
झिल्ल	४	२८८
झिल्लिका	४	२८८
झिल्लीका	४	२८७
झीरुका	४	२८७

ट.

श०	का०	श्लो०
टङ्क	४	१०
टङ्कन	४	११

त.

श०	का०	श्लो०
तट	४	९८
तटाक	४	११०
तडाक	४	११०
तडाग	४	११०
तण्डुल	४	२३७
तण्डुला	४	२३७
तण्डुली	४	२६०
तण्डुलीय	४	२६०
तण्डुलेर	४	२६०
तत्	६	१०३
तत	३	१४९
तनस्	६	१०३
तथ्य	२	१०७
तनु	३	१५३
तनुत्र	३	२६९
तनुप्	३	१५३
तनुरुह	३	१९२
तनू	३	१५३
तनूनपात्	४	११३
तनूनपाद्	४	११३
तनूरुह	३	१९२
तन्तिडीक	३	५४
तन्तु	४	३६९
तन्तुण	४	३६९
तन्तुनाग	४	३७०
तन्तुल	४	२३७
तन्त्रवाय	४	२८८
तन्त्रि	२	११३
तन्त्रि	३	३५०
तन्त्री	२	११३
तन्त्री	३	३५०
तन्द्रा	२	१२२
तन्द्रि	२	१२२
तन्द्री	२	१२२
तन्द्री	२	१२२
तप	१	१३
तपन	१	[illegible]

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
तपस्	१	१३	तर्कारी	४	२४२
तपस्	२	४३	तर्कु	३	३४०
तपस्विन्	३	२९५	तर्कुटी	३	३४०
तपुस्	४	७५	तर्दू	४	६३
तप्त	६	७८	तर्दू	४	६३
तम	२	२३	तर्प	३	३७
तम	२	३८	तर्पणा	३	३३८
तमङ्ग	४	५०	तल	३	१७३
तमस्	२	२३	तल	३	१७४
तमस्	२	३८	तल	३	२७३
तमस	२	३८	तल	४	१४६
तमा		२३४	तला	३	२७३
तमाल	३	२१०	तलुन	३	३
तमालपत्र	३	२१०	तलुनी	३	११६
तमास्	२	२३	तव	६	१२६
तमि	२	३३	तवङ्ग	४	५०
तमिस्र	२	३८	तविष	२	२
तमिस्रा	२	३७	तविष	२	२
तमिस्रा	२	३८	तविष	२	१२
तमी	२	३४	तविषी	२	६३
तम्पा	४	३१०	तष्ट	६	७३
तम्या	४	३१०	तसर	३	३४२
तम्बूल	४	१९३	ताडक	४	४५
तर	३	३२४	ताडि	४	१४७
तरणि	३	३२२	तात	३	१४९
तरल	३	४०	तापन	२	५
तरला	३	४०	तापस	३	२९५
तरवालिका	३	२८०	तापि	४	१०२
तरि	३	३२२	तापिच्छ	४	१७३
तरी	३	३२३	तापिञ्छ	४	१७३
तरुण	३	३	तापी	४	१०२
तरुणी	३	११६	तामलकी	४	१७१

श०	का०	श्लो०
ताम्रलिप्त	४	२७
ताम्रलिप्ती	४	२८
तामसी	२	३४
ताम्बूल	३	१९२
ताम्बूली	५	१९७
ताम्र	४	७४
तारका	२	१५
तारका	३	१५९
तारा	२	१५
तारा	३	१५९
ताल	३	१७३
ताल	३	१७४
ताल	४	८३
ताल	४	१९६
तालक	४	४५
तालि	४	१४७
तालिका	३	१७२
तालिका	४	४५
ताली	४	१७१
ताली	६	१२२
ताविष	२	२
ताविष	२	१२
ताविषी	२	६२
तितउ	४	५८
तित्तिर	४	३६५
तित्तिरि	४	३६५
तिनिश	४	१६३
तिन्तिडिका	४	१६६
तिन्तिडी	४	१६६
तिन्तिडीक	३	५४
तिन्तिडीका	४	१६६
तिमित	६	७८

श०	का०	श्लो०
तिमिर	२	६८
तिरीट	३	२०८
तिलकालक	३	१८
तिलपिञ्ज	४	२५८
तिलपेज	४	२५८
तिलिश	४	१६३
तीन	६	७७
तीर	४	९९
तीर्थंकर	१	२
तीर्थङ्कर	१	२
तु	६	११२
तुफ्	३	१३७
तुगाक्षीरी	४	१९१
तुविधका	४	११
तुझक	६	३३
त्रुटि	६	३२
तुण्डक	३	१५७
तुण्ड	३	१५७
तुण्डिका	४	२६१
तुण्डिकेरिका	४	२६१
तुण्डिकेरी	४	२६१
तुण्डिभ	३	८२
तुण्डिल	३	८१
तुण्डी	४	२६१
तुद	४	२०६
तुन्द	३	१७९
तुन्दि	३	१७९
तुन्दिक	३	७३
तुन्दिन्	३	७३
तुन्दिभ	३	७४
तुन्दिल	३	७३
तुन्दिल	३	८२

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
तुवर	६	१३	तूष्णीम्	६	९४
तुवरी	४	८२	तृण	४	२७५
तुम्ब	४	१९३	तृणता	३	२७२
तुम्बक	४	१९३	तृतीयप्रकृति	३	१५२
तुम्बर	४	२५४	तृतीयाप्रकृति	३	१५२
तुम्बि	४	१९३	तृप्र	६	५
तुम्बी	४	१९३	तृफला	४	१७३
तुम्बुरु	१	९	तृप्	३	३७
तुम्बुरु	२	११३	तृपा	३	३७
तुरग	४	२९८	तृष्णक्	३	३६
तुरङ्ग	४	२९८	तृष्णज्	३	३६
तुरङ्गम	४	२९८	तृष्णा	३	३७
तुरुम्ब	४	१२१	ते	६	१२६
तुर्यहल	१	१०	तेजसावर्तनीमुखा	३	३३८
तुला	३	३२६	तेन	६	१०३
तुविस्	२	५	तोकक	३	१३६
तुवै	६	११२	तोत्र	३	३३३
तूम्ल	३	३१६	तोदन	३	३३३
तूण	३	२७६	तौवर	६	१३
तूणा	३	२७६	त्रपा	२	१२२
तूणी	३	२७६	त्रपु	४	७५
तूणीर	३	२७६	त्रपुप्	४	७५
तूद	४	२०६	त्रपुष्	४	२७१
तूबरक	४	३८	त्रपुषी	४	२७१
तूवर	६	१३	त्रपुसी	४	२७१
तूवरी	४	८२	त्रसर	३	३४२
तूर	२	११२	त्रस्तक	३	१९
तूर्णि	२	१२८	त्रस्नु	३	१९
तूर्य	२	११२	त्राण	६	८०
तूल	४	१५४	त्रात	६	८०
तूलिका	३	३४५	त्रायन्ता	४	२३१
तूष्णीक	६	९४	त्रायमाणिका	४	२३१

ना०	का०	श्लो०
त्रिकण्टक	४	१९७
त्रिकूट	४	२५३
त्रिकटु	३	५६
त्रिकटुक	३	५९
त्रिघण्ट	४	१९५
त्रिकोण	४	२४३
त्रिग	४	२३५
त्रिणता	३	२७८
त्रिदिव	२	१
त्रिशङ्कु	३	१४
त्रिविष्टप	२	१
त्रिपुटा	४	२०८
त्रिपुटा	४	२३८
त्रिपुटी	४	२३४
त्रिपुर	४	२७१
त्रिफला	४	१३९
त्रिफली	४	१३७
त्रियामा	२	३६
त्रिवलि	३	१८१
त्रिवली	३	१८१
त्रिविष्टप	२	१
त्रिवृता	४	२३३
त्रिवृति	४	२३३
त्रिधामा	१	८
त्रिसर	३	४१
त्रुटि	६	३२
त्रोटि	४	३४६
त्रोटी	४	३४६
त्वक्क्षीर	४	१९१
त्वक्क्षीरी	४	१९१
त्वक्पत्र	३	२६९
त्वक्सार	४	१९०

ना०	का०	श्लो०
त्वच्	३	१०२
त्वच	४	१२९
त्वच्	४	२०७
त्वच	३	१९२
त्वच	४	१२०
त्वच	४	२०७
त्वचा	४	१२९
त्वचिसार	४	१९०
त्वरा	२	१७८
त्वरि	२	१७८
त्वरित	६	६४
त्वष्ट	६	७३
त्वावत्	६	१११
त्विष्	२	१०
त्विषि	२	१०

द.

ना०	का०	श्लो०
दंश	३	१६४
दन्त	३	२६९
दक	४	७१
दक्ष	३	३०
दक्षाय्य	४	३५९
दक्षिण	३	३०
दक्षिणमन्थ	३	१६५
दक्षिणस्थ	३	१६५
दक्षिणीयक	३	७०
दक्षिण्य	३	७०
दग	४	९१
दग्धिका	३	३८
दण्डाजनिक	३	२६
दण्डुभ	३	३४१

श०	का०	श्लो०
दद्रु	३	८९
दद्रू	३	९०
दधिमण्ड	२	३९
दधिपाज्य	३	३०४
दन्तावल	४	२८९
दन्तिन्	४	२८९
दन्दुभ	४	३४१
दन्द्रु	६	३१
दभ्र	४	२७२
दम	४	१०८
दमथ	४	३०५
दमुनस्	४	११२
दमूनस्	४	११२
दम्पति	३	१२२
दर	४	७२
दर	४	९०
दर	५	४
दरि	४	७१
दरद	४	३३७
दरड	४	३३७
दरोदर	३	९९
दर्द्रू	३	९०
दर्द्रु	३	८९
दर्दू	३	८९
दर्भ	४	२७३
दर्वि	३	३०५
दर्वि	४	३४२
दर्वी	३	३०५
दर्वी	४	३४३
दर्शक	३	२४८
दर्शनिन	२	३७
दीप्त	२	५९
दव	४	१२१
दवर	३	३५१
दविष्ठ	६	५०
दवीयस्	६	५०
दशन	३	१६४
दशन	३	२६९
दशपुर	४	२४१
दशपूर	४	२४१
दशमिन	३	४
दशमीस्थ	३	५
दशाङ्गुल	४	२६८
दस्रती	३	१२२
दहर	३	२
दह्र	३	२
दाक्षाय्य	४	३५९
दाडिम	४	१६६
दाडिम्ब	४	१६६
दाढिका	३	१६४
दाण्डाजनिक	३	२६
दात्यूह	४	३५८
दात्योह	४	३५८
दाप्यत	३	७१
दाम	४	३१३
दामन्	४	३१३
दामलिप्त	४	२७
दामा	४	३१३
दाय	३	१२३
दायित	३	७१
दार	३	११८
दारा	३	११८
दालिम	४	१६७
दाव	४	१२१

श०	का०	श्लो०
दाश	३	३५१
दाशी	३	३५२
दाशेर	४	३०३
दाशेरक	४	३०३
दास	३	३५१
दासी	३	३५२
दासेय	३	१४१
दासेर	३	१४१
दिण्डीर	४	९८
दित	६	७६
दिदिति	२	१
दिधिपु	३	१२८
दिधिपू	३	१२७
दिधीपु	३	१२७
दिधीपू	३	१२७
दिभि	२	६५
दिव्	२	१
दिव्	२	५३
दिव्	६	५८
दिव	२	१
दिव	२	२८
दिव	६	५७
दिव·पृथिवी	४	७
दिवन्	२	२८
दिवस्	६	५८
दिवस	२	२८
दिवस्पृथिवी	४	६
दिवा	२	३०
दिवा	६	९९
दिवामध्य	२	३१
दिवि	२	१
दिविमणि	२	८
दिवोकस्	२	२
दिवौकस्	२	१
दिश्	२	५७
दिशा	२	५७
दीदिवि	२	१
दीधीपाज्य	३	३०४
दीप	३	२३४
दीपवृक्ष	३	२३४
दीर्घकोशा	४	२८१
दीर्घकोषा	४	२८१
दु पमा	२	२०
दुकूल	३	२१९
दुगूल	३	२२०
दुडि	४	३७१
दुमल	४	९३
दुरोदर	३	९९
दुर्गति	५	३
दुर्गा	२	८२
दुर्गामा	२	८२
दुर्नामा	४	२८१
दुर्नामन्	४	२८१
दुर्नाम्नी	४	२८१
दुर्मनस्	३	६७
दुलि	४	३७१
दुली	४	३७१
दुलूपी	४	३६७
दुष्प्रधर्पणी	४	१६५
दुष्प्रधर्पिणी	४	१६५
दुहितृ	३	१३८
दूडभ	३	९५
दूडाभ	३	९५
दूति	३	१२५

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
दूपिका	३	१९४	दोपा	२	३५
दूपी	३	१९४	दोपा	३	१६७
दूपीका	३	१९५	दोपा	६	१०१
दृकाण	२	१९	दोहद	३	१३६
दृक्काण	२	१९	दौहित्र	३	१३९
दृति	४	६८	दौहित्रायणक	३	१३९
दृभ्र	६	५	दौहृद	३	१३६
दृगतर्प	६	४४	द्यावापृथिवी	४	६
दृश्	३	१५८	द्यु	२	१
दृशद्	४	७२	द्यु	२	२
दृशा	३	१५८	द्यु	२	३७
दृशि	३	१५८	द्यु	२	३५
दृषद्	४	७२	द्यु	६	९९
दृष्टिपात	२	१०२	द्युति	२	९
दृष्टिवाद	२	१०२	द्युद्	२	९
देवकी	२	९५	द्युमणि	२	८
देवता	२	३	द्युस्	२	३७
देवताडी	४	१४७	द्युस्	६	९९
देवन्	३	१४६	द्यो	२	१
देवर	३	१४६	द्यो	२	५३
देवविद्	३	११२	द्योत	२	११
देवविशा	३	११२	द्योतन	२	८
देवसहा	४	२२४	द्रगड	२	११५
देवृ	३	१४६	द्रकट	२	११५
दैवकी	३	९५	द्रङ्क	४	२४
दैवत	२	२	द्रप्स	३	५०
दैवि	४	३५५	द्रमिड	४	१६
दोड	४	३४१	द्रव	३	२९३
दोर	३	३५१	द्रवन्ती	४	१०१
दोल	४	३४१	द्रविड	४	१६
दोला	६	७०	द्राक्	६	९६
दोप्	३	१६७	द्राक्षा	४	१९५

श०	का०	श्लो०
द्राक्ष	४	२८
द्राविका	६	१६४
द्रिक	२	१९
द्रु	४	१२२
द्रुघण	२	९०
द्रुघण	३	२८१
द्रुघन	२	९०
द्रुघन	३	२८१
द्रुण	४	२८५
द्रुणि	३	३२३
द्रुणी	३	३२३
द्रुत	४	२८५
द्रुत	६	७३
द्रुम	४	१२२
द्रुमल	४	९३
द्रुहिण	२	९०
द्रेकाण	२	१९
द्रोण	४	२८५
द्रोण	४	३५०
द्रोणकाक	४	३५०
द्रोणि	३	३२३
द्रोणी	३	३२३
द्रौण	४	२२
द्रौणिक	४	२२
द्वन्द्व	६	३१
द्वय	६	३१
द्वा.स्थ	३	२४७
द्वाःस्थित	३	२४८
द्वाःस्थितदर्शक	३	२४७
द्वाःस्थितदार्शिन्	३	२४७
द्वार्	४	४४
द्वार	४	४४
द्वारका	४	२८

श०	का०	श्लो०
द्विज	३	२९६
द्विजन्मन्	३	२९६
द्विजाति	३	२९६
द्वितय	६	३२
द्विपद्	२	१२
द्विप्	३	२५२
द्विपत्	३	२५२
द्वीपिन्	४	३१९
द्वीपिन	४	३९
द्वेषवारक	३	५४
द्वेषिन्	३	२५२
द्वैत	६	३१
द्वैती	६	३१

—:※:—

ध.

धतूर	४	१८४
धत्तूर	४	१८४
धन	४	३१२
धनक	३	५७
धनिष्ठा	२	१८
धनीयक	३	५६
धनु	४	१६२
धनु	३	२७२
धनुष्	३	२७२
धनुष्पट	४	१६२
धनुष्पट	४	१६२
धनू	३	२७२
धन्या	३	६५
धन्याक	३	५६
धन्व	३	२७२
धन्वन्	३	२७२
धन्वयवासक	४	२१४
धन्वयास	४	२१३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
धन्वयास	४	२१४	धुरन्धर	४	३०६
धन्विन्	२	९३	धुरा	३	२६२
धमनि	३	१९४	धुरीण	४	३०६
धर	४	६९	धुर्य	४	३०६
धरणि	४	३	धुवका	४	६८
धरणी	४	३	धुवित्र	३	२३५
धरयित्री	४	१	धुस्तुर्	४	१८४
धरा	४	३	धुस्तुर	४	१८४
धरित्री	४	१	धुस्तूर	४	१८४
धर्म	६	७	धूत	६	६९
धर्मधरीमन्	६	७	धूपायित	६	७८
धर्षणी	३	१२८	धूपित	६	७८
धवित्र	३	२३५	धूममहिषी	४	९५
धाटी	३	२९२	धूमरी	४	९५
धानेयक	३	५६	धूमल	६	१८
धान्य	३	५६	धूमिका	४	९५
धान्यक	३	५६	धूम्र	६	१९
धाम	४	३४	धूरीण	४	३०६
धामन्	२	१२	धूर्त	३	९९
धामन्	४	३४	धूर्वी	३	२६२
धार	३	३२५	धूलि	४	२३
धारा	४	३	धूली	४	२३
धार्त	३	९९	धूस्तुर	४	१८४
धार्तराष्ट्र	४	३५१	धूस्तूर	४	१८४
धियाङ्ग	३	२६९	धृतराष्ट्र	४	३५२
धी	२	१२१	धृष्ट	३	६५
धीदा	२	१२१	धृष्णज्	३	६५
धीवरी	३	३५२	धृष्णि	२	१०
धुत	६	६६	धृष्णु	३	६५
धुत	६	६९	धेनु	४	२९०
धुनि	४	१००	धेनुका	४	२९०
धुनी	४	१००	धोरण	४	३००
धुर्	३	२६२	धौरित	४	२९९

श०	का०	श्लो०
धौरितक	४	३००
धौरेय	४	३०६
धौरेयक	४	३०६
धौर्य	४	३००
ध्मान	४	५९
ध्यान	२	१२७
ध्यामन्	२	१२७
ध्राक्षा	४	१९५
ध्रुव	४	३१२
ध्रुवक	४	३१२
ध्रुवका	४	६८
ध्वंसकला	६	१२०
ध्वज	३	२५८
ध्वज	३	२६७
ध्वज	३	३३५
ध्वजप	३	२५७
ध्वजि	३	२५७
ध्वजिन्	३	३३५
ध्वनि	६	२०
ध्वाजि	३	२५७
ध्वान	६	२०

न.

नकिर्	६	११४
नकिस्	६	११४
नकुल	४	३३७
नकुली	२	८५
नक्त	२	३६
नक्तक	३	२२४
नक्तम्	२	३६
वक्तम्	६	१०१
नक्ता	२	३६
नख	३	१७२
नखर	३	१७२
नग	२	६
नगरी	४	२४
नगौक	४	३४४
नगौकस्	४	३४४
नग्न	१	१५
नग्नहु	३	३३७
नग्नहू	३	३३७
नग्ना	३	१३२
नग्नाट	१	१५
नग्निका	३	१३१
नचेत्	६	१०७
नट	४	२०१
नट	४	२०४
नटन	२	११२
नटी	४	२२७
नड	४	२७३
नडकीय	४	१३
नड्वत्	४	१३
नड्वल	४	१३
नदीष्ण	३	६
नध्री	३	३४४
ननन्द	३	१४७
ननान्द	३	३४७
नन्दनी	३	१४७
नन्दयन्ती	२	८५
नन्दया	२	८५
नन्दि	२	८७
नन्दिन्	२	८७
नन्दिनी	२	८५
नन्दीश	२	८७
नप्त	३	१३९
नप्त्री	३	१३५

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
नमस्	२	५६	नाडिका	२	२७
नय	३	२५५	नाडी	२	२८
नर	३	१	नाडी	३	१९४
नरक	५	३	नाद	४	१०६
नरवाहण	२	७६	नाद	६	२१
नरवाहन	२	७६	नानान्द्र	३	१३८
नरायण	१	९०	नानान्द्रायण	३	१३९
नर्तन	२	१११	नाभि	३	२०३
नल	४	२७४	नाभि	३	७६१
नली	४	२२७	नाभिजन्मन्	२	८९
नव	६	४६	नाभिभू	२	८९
नवमालिका	४	२४०	नाभी	३	२६१
नवा	६	१०७	नामन्	२	१०५
नवीन	६	४६	नामधेय	२	१०५
नवै	६	१०७	नार	४	९०
नव्य	६	४७	नारक	५	१
नसा	३	१६०	नारकक	५	१
नस्तित	४	३०५	नारकीय	५	१
नस्तोत	४	३०५	नारायण	२	९०
नस्ता	३	१६०	नार्यङ्ग	४	१६४
नस्या	३	१६१	नाल	४	१०६
नस्योत	४	३०५	नाल	४	२४९
नहि	६	१०७	नालकेर	४	१८९
नहिकिम्	६	१०७	नाला	४	२४८
ना	६	१०७	नालिका	२	२८
नाग	४	२०२	नालिकेर	४	१८६
नाग्न	४	३७०	नालिकेरि	४	१८९
नाटेय	३	१४१	नालिकेरी	४	१८९
नाटेर	३	१४१	नालिकेल	४	१८९
नाट्य	२	११२	नाली	३	२८
नाडक	३	१९४	नाळी	४	२४८
नाडि	२	२७	नाशिका	३	१६१
नाडि	३	१९४	नासा	३	१६१

श०	का०	श्लो०
नासिका	३	१६१
नासीर	३	२९२
निःश्रेणि	४	५२
नि.श्रेणी	४	५२
निःशेष	६	३६
निःश्रेयस	१	११
निःस्वन	३	११०
निःस्वन	६	२०
निकष	३	३३९
निकषा	२	७४
निकसा	२	७४
निकाम	६	८२
निकाय	४	३६
निकाय्य	४	३६
निकार	३	७९
निकुञ्ज	४	१२४
निष्कुट	४	१३०
निक्कण	६	२०
निक्काण	६	२०
निखर्व	३	७७
निखषा	२	७४
निखिल	३	३५
निगड	४	२९५
निगल	४	२९५
निघण्टु	२	१०४
निघस	३	६२
निच्चिकी	४	३११
निचुर	४	१७०
निचुल	३	२२५
निचुल	४	१७०
निचुलक	३	२२५
निचोल	३	२२५
निचोलक	३	२२५

श०	का०	श्लो०
निचोली	३	२२५
नित्यदा	६	९७
नित्यम्	६	९७
निदेश	२	११०
निनद	६	२१
निनाद	६	२१
निपठ	३	३०६
निपाठ	३	३०६
निमय	३	३१९
निमित्तविद्	३	९७
निमेष	२	२७
निमीश्वर	१	१०
नियामक	३	३२२
निरर्गल	६	६३
निर्गुण्ठी	४	१७४
निर्गुण्डा	४	१७४
निर्गुण्डी	४	१७४
निर्घुण्टु	२	१०४
निर्घोष	६	२०
निर्झर	४	१११
निर्देश	२	११०
निर्भर	६	८३
निर्थ	३	७१
निर्यम	३	३२२
निर्लयनी	४	३४३
निर्ल्वयनी	४	३४३
निर्वपण	३	३२
निर्वाद	२	१०८
निर्वापण	३	३२
निर्वासन	३	३२
निर्वीरा	३	१२९
निर्ह्राद	६	२०
निलय	४	३५

श०	का०	श्लो०
निवसथ	४	१६
निवसन	३	२१८
निवास	४	३५
निवृत	३	२२०
निश्	२	३३
निशा	२	३३
निशात	६	७२
निशि	६	१०१
निशित	६	७२
निशीथ	२	३३
निशीथिनी	२	३३
निशीथ्या	२	३३
निश्रेणि	४	५२
निश्रेणी	४	५२
निषङ्ग	३	२७६
निषादि	३	२६६
निषादिन्	३	२६६
निष्कटा	४	२०८
निष्कटि	४	२०८
निष्कला	३	१३२
निष्कली	३	१३२
निष्ठान	२	४२
निष्ठुर	२	१०७
निष्ठेव	६	८९
निष्ठ्यूत	६	७०
निपूण	३	६
निष्णात	३	६
निसर्ग	६	६
निस्कह	४	१२०
निस्राव	३	३६
निस्वान	६	१९
नीच	६	३३
नीचिका	४	३११
नीचीकी	४	३११
नीड	४	३४८
नीर	४	९०
नीलङ्गु	४	२७७
नीलाङ्गु	४	२७७
नीवि	३	२२१
नीवि	३	३१९
नीवी	३	२२१
नीवी	३	३१९
नीवृत्	४	१२
नु	६	१०३
नुकम्	६	१०३
नुत्त	६	७१
नुन्न	६	७१
नुवै	६	१०३
नूतन	६	४७
नूत्न	६	४७
नृ	३	१
नृचक्षस्	२	७२
नृत्त	२	१११
नृप	३	२३७
नृपति	३	२३७
नेतृ	३	१५
नेत्र	३	१५
नेदिष्ठ	६	५०
नेपाली	४	८४
नेमि	१	६
नेमि	३	२६०
नेमि	४	१६३
नेमिन्	१	६
नेमिन्	४	१६३
नेमी	३	२६०
नेमी	४	१६४

श०	का०	श्लो०
नैचिक	४	३०८
नैचिकी	४	३०८
नैचिकी	४	३११
नैपाली	३	८४
नैमित्त	३	९७
नैमित्तिक	३	९७
नैमेय	३	३१९
नो	६	१०७
नोचेत्	६	१०७
नोहि	६	१०७
न्यच्	६	३३
न्यक्कार	३	६९
न्याय	३	२५५
न्युब्ज	३	७७
न्वै	६	११२

प.

श०	का०	श्लो०
पक	४	१३९
पक्कण	४	४१
पक्ष	४	३४६
पक्षन्	४	३४७
पक्षस्	४	३४७
पक्षिणी	४	३४३
पक्षिणी	६	१०१
पक्षी	२	३७
पङ्कज	४	२४४
पङ्कजन्मन्	४	२४४
पङ्करुह्	४	२४४
पङ्करुह	४	२४४
पङ्गु	३	७६
पङ्गुल	३	७६
पज्ज	३	३३४
पञ्चाल	४	१५
पञ्चाली	४	५३
पट	३	२१८
पट	३	२१९
पट	४	४९
पटच्चर	३	२९
पटल	४	४९
पटाक	३	२५७
पटी	३	२१९
पटु	४	२६६
पटोल	४	२६६
पट्टन	४	२४
पट्टिन्	४	२११
पट्टिश	३	२८३
पट्टी	४	२११
पण	३	३२०
पणस	४	२०३
पणाङ्गना	३	१३०
पण्डु	३	१५२
पण्याङ्गना	३	१३०
पत्	३	१८६
पतग	४	३४४
पतङ्ग	४	३४४
पतङ्गक	३	२०१
पतञ्जल	३	३११
पतञ्जलि	३	३११
पतत्	४	३४४
पतत्र	४	१३१
पतत्र	४	३४६
पतद्ग्रह	३	२३०
पतद्ग्राह	३	२३०
पताका	३	२५७
पति	३	१६
पतित	६	७६

श०	का०	श्लो०
पत्तन	४	२४
पत्त्रि	४	३४३
पत्त्रिन्	४	३४३
पत्र	४	३४६
पत्रक	६	७६
पत्रकाहला	२	११४
पत्रग	३	२०१
पत्रपाल	३	२७९
पत्रपालिका	३	२७९
पत्रभङ्गि	३	२१२
पत्रमञ्जरी	३	२१२
पत्रलता	३	२१२
पत्रलेखा	३	२१२
पत्रवल्लरी	३	२१२
पत्रवल्लि	३	२१२
पत्रशबर	३	३५५
पत्राङ्गुली	३	२१२
पथ	४	३०
पथि	४	३१
पथिक	३	१०५
पथिन्	४	३१
पद्	३	१८६
पद्	३	१८६
पद	४	३३
पदक	३	१०८
पदग	३	१०८
पदस्वरा	३	३४४
पदन्त	३	१००
पदवि	४	३१
पदवी	४	३१
पदा	३	१८६
पदाजिक	३	१०८
पदाति	३	१०८
पदातिक	३	१०८
पदायता	३	३४४
पद्ग	३	१०८
पद्माट	४	१९८
पद्म	३	३३४
पनस	४	२०३
पन्थान	४	३१
पन्नद्धा	३	३४३
पया	४	२९७
पर	६	४१
परगेहस्था	३	१२४
परमेष्ठ	२	८९
परमेष्ठिन्	१	३
परमेष्ठिन्	२	८८
परवत्	३	१४
परवश	३	१४
परशु	३	२८१
परशुराम	३	३०९
परश्वध	३	२८२
परस्वध	३	२८१
पराजित	३	२९३
परान्न	६	४९
पराभव	३	६८
पराभूत	३	२९४
परामर्श	२	१२९
परारितन	६	४९
परारिन्तन	६	४९
परार्ध्य	६	४१
परिकर्मन्	३	१९८
परिग्रह	३	२५६
परिदान	३	३२०
परिपन्थक	३	२५२
परिपन्थिन्	३	२५२

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
परिपाटि	६	८२	पर्णक	४	१२६
परिपाटी	६	८२	पर्णल	४	१२४
परिपेलव	४	२४०	पर्णिल	४	१२४
परिवर्ह	३	२४५	पर्पट	३	४१
परिवर्हण	३	२४५	पर्यङ्क	३	२२६
परिभव	३	६८	पर्यङ्क	३	२३०
परिभूत	३	२६४	पर्यन्य	२	५५
परिरम्भ	६	८४	पर्यस्ति	३	२२६
परिवत्सर	२	५०	पर्यस्तिका	३	२२५
परिवसथ	४	१६	पर्येषण	३	१०७
परिवाद	२	१०८	पर्येषणा	३	१०७
परिवाह	४	१०६	पर्शु	३	२८२
परिव्याध	४	१६९	पर्शुध	३	२८२
परिव्रज्या	१	१४	पर्षद्	३	९३
परिश्रम	२	१२६	पल	३	१८७
परिश्रुत्	३	३३६	पल	४	२५९
परिश्रुद्	३	३३६	पलङ्कषा	३	२३३
परिषद्	३	९६	पलङ्कषा	३	२३३
परिस्तोम	३	२२६	पलल	३	१८७
परिस्रुत्	३	३३६	पललज्वर	३	८४
परिस्रुद्	३	३३६	पलाग्नि	३	८४
परिहार्य	३	२१४	पलालक	४	२५९
परिहास	३	१४८	पलाश	६	१०
परीभाव	३	६८	पलिघ	३	२८२
परीरम्भ	६	८४	पल्यङ्क	३	२२६
परीवाह	४	१०६	पल्यङ्क	३	२३०
परीहास	३	१४८	पल्लि	४	१७
परुत्तन	६	४८	पल्ली	४	१७
परुत्न	६	४८	पव	६	८९
परुन्तन	६	४८	पवन	४	११९
परेत	३	२३	पवन	६	८९
परेत	५	१	पवमान	४	११९

श०	का०	श्लो०
पवि	४	११९
पवि	३	३९
पवित्र	६	३६
पशुक्रिया	२	१३४
पशुधर्म	३	१३४
पश्चात्ताप	६	६
पश्चानुपूर्विन्	६	५७
पश्चाभिमुख	६	५७
पश्चार्ध	६	५७
पश्चिम	६	५६
पश्चिमानुपूर्विन्	६	५७
पश्चिमाभिमुख	६	५७
पश्चिमार्ध	६	५७
पसस्	४	१३९
पस्त्य	४	३५
पांशु	४	२३
पांशुला	३	१२९
पांसु	४	२३
पांसुला	३	१२९
पाक	३	३
पाक	३	३५४
पाककृष्णफल	४	१७९
पाकादिफलकृष्ण	४	१७९
पाकिमन्	३	३
पाचन	४	११
पाचनक	४	११
पाञ्चाल	४	१५
पाञ्चाली	४	५३
पाट्	६	१०४
पाट्	६	११४
पाटच्चर	३	२८
पाटलशाला	४	२५०

श०	का०	श्लो०
पाटला	४	१६८
पाटलि	४	१६८
पाण्ड	३	१५२
पाण्डर	६	१५
पाण्डव	३	२४३
पाण्डवायन	३	२४४
पाण्डु	३	१५२
पाण्डु	६	१५
पाण्डुर	६	१५
पाति	३	१६
पात्र	४	१३१
पात्र	४	६८
पात्रक	४	६८
पात्री	४	६८
पाद्	३	१८६
पाद	३	१८६
पादकीलिका	३	२१७
पादजङ्घु	३	३४३
पादनालिका	३	२१७
पादपालिका	३	२१८
पादपीठ	३	३४४
पादरक्षण	३	३४४
पादरथी	३	३४३
पादवीथी	३	३४३
पादशीली	३	२१७
पादाजिक	३	१०८
पादात	३	१०८
पादात्विक	३	१०८
पादातिक	३	१०८
पादुका	३	३४३
पादू	३	३४३
पान्थ	३	१०५

श०	का०	श्लो०
पाप	६	८
पाप्मन्	६	८
पामन्	३	८७
पामन	३	८२
पामर्	३	८२
पामर	३	३५३
पामा	३	८७
पारज्	४	२९
पारत	४	८०
पारद	४	८०
पारपत	४	३६४
पारश्वध	३	२७१
पारश्वधिक	३	२७१
पारापत	४	३६४
पारापार	४	९७
पारावत	४	३६४
पारावार	४	९७
पारिन्द	४	१२३
पारिन्द्र	४	३१९
पारिप्लव	६	५२
पारिपद्	२	८२
पारिषद्य	२	८२
पारिपद्य	३	९६
पारिहार्य.	३	२१४
पारीन्द्र	४	३१९
पारु	२	५
पादांली	६	१२१
पार्श्वनाथ,	१,	६
पार्षद ,	२	८१
पार्षद्य	२	८१
पार्षद्य	३	९६
पालङ्की	४	१८९
पालाश	६	१७
पालि	४	५२
पालिन्द	४	१२३
पाली	४	५२
पावन	६	३९
पाशक	३	९६
पाशाण	४	७२
पाश्चात्य	६	५६
पाषाण	४	७२
पिक्क	४	२९१
पिङ्ग	६	१८
पिङ्गल	६	१७
पिचण्ड	३	१७८
पिचव्य	४	१५४
पिचिण्ड	३	१७८
पिचु	४	१५४
पिचुतूल	४	१५३,
पिचुमन्द	४	१५३
पिचुमर्द	४	१५३
पिच्छ	४	३४६
पिञ्छ	४	३४६
पिट	४	५७
पिटक	३	८९
पिटक	४	५७
पिटका	३	८९
पिटक्या	६	२९
पिटाक्या	६	२९
पिठर	४	५९
पिण्डी	४	२०३
पिण्डीतक	४	२०३
पिण्डीर	४	९८
पितृगृह	४	३३

श०	का०	श्लो०
पितृवन	४	३३
पितृष्वस्रेय	३	१४०
पित्सत्	४	३४४
पिनद्ध	३	२६८
पिप्परी	४	१४०
पिप्पल	३	३४०
पिप्पल	४	९४
पिप्पल	४	१४०
पिप्पलक	३	३४०
पिप्पला	३	३४०
पिप्पली	३	५७
पिप्पली	४	१४०
पियाल	४	१६१
पिल्ल	३	८३
पिशुन	३	३०५
पिष्टप	६	१
पिष्टपाकभृत्	४	६२
पिष्ठपृष्ठ	३	४३
पीत	६	१६
पीतक	६	१६
पीततण्डुला	४	३५६
पीतन	४	२०२
पीतनक	४	१८७
पीति	४	२९८
पीतिका	४	३१९
पीतिन्	४	३९८
पीयूष	३	३
पीलुक	४	२८२
पीवन्	३	७२
पीवर	३	७२
पीशीकोश	४	३४८
पुक्	६	१५५
पुक्कस	३	३५४
पुट	४	५३
पुटा	४	२०८
पुण्डर्य	४	२०५
पुण्ड्र	४	२७४
पुत्	६	११५
पुल्कस	३	३५४
पुत्रिका	४	५२
पुत्रिली	४	५२
पुन पुनर्	६	९८
पुनर्	६	९८
पुनर्नव	३	१७२
पुनर्भव	३	१७२
पुनर्भू	३	१३८
पुर्	४	३४
पुर	४	२४
पुरःसर	३	१०९
पुरतस्	६	९५
पुरन्ध्रि	३	११९
पुरन्ध्री	३	११९
पुरस्	६	९५
पुरस्तात्	६	९५
पुराण	६	४७
पुरातन	६	४७
पुरि	४	२४
पुरिन्	४	९९
पुरु	६	३२
पुरुष	३	१
पुरुह	६	३२
पुरोग	३	१०९
पुरोगम	३	१०९
पुरोगामिन्	३	१०९

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
पुरोगु	३	२४८	पूरित	६	६६
पुल	२	१२०	पूरुष	३	१
पुल	६	३४	पूर्ण	६	६६
पुलक	२	१२०	पूर्त	६	६६
पुलप	३	१	पूर्वेद्युस्	२	३१
पुलिन	४	९९	पूलिका	३	४१
पुलिन्द	३	३५४	पृचीप	४	६२
पुलिन्द्र	३	३५५	पृथक्	६	९३
पुष्कर	४	२६७	पृथज्	६	९३
पुष्प	५	८१	पृथवी	४	१
पुष्प	४	२२८	पृथा	४	१
पुष्पक	२	७६	पृथिवी	४	१
पुष्पक	५	८१	पृथु	३	६०
पुष्पकेतु	४	६१	पृथु	४	२२५
पुष्पदन्त	२	२५	पृथु	६	३४
पुष्पदामन्	३	२०८	पृथुल	६	३४
पुष्पदामा	३	२०९	पृथ्वी	३	६१
पुष्परथ	३	२५८	पृथ्वी	४	२२५
पुष्पल	६	३१२	पृषत्	४	१०८
पुष्पलक	६	३१२	पृषत्	४	३२७
पुष्पवती	३	१३२	पृषत	४	१०८
पुष्पवन्त	२	३५	पृषत	४	३२७
पुष्पिता	३	१३२	पृषति	४	१०८
पूजा	३	७२	पृषत्क	३	२७४
पूज्या	३	७२	पृष्ठ	३	१७७
पूत	६	३९	पृष्णि	२	१०
पूतिक	४	१५७	पृष्णि	३	७७
पूतीक	४	१५७	पृश्नि	३	७७
पूप	३	४१	पेचकि	४	२८९
पूपक	३	४१	पेचिल	४	२८९
पूपली	३	४३	पेट	६	२५
पूरक	५	१८०	पेटक	४	५४

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
पितृवन	४	३३	पुक्कस	३	३५४
पितृष्वमेय	३	१४०	पुट	४	५३
पित्सत्	४	३४४	पुटा	४	२०८
पिनद्ध	३	२६८	पुण्ड्रर्य	४	२०५
पिप्परी	४	१४०	पुण्ड्र	४	२७४
पिप्पल	३	३४०	पुत्	६	११५
पिप्पल	४	९४	पुत्कम	३	३५४
पिप्पल	४	१४०	पुत्रिका	४	५२
पिप्पलक	३	३४०	पुत्रिली	४	५२
पिप्पला	३	३४०	पुन् पुनर्	६	९८
पिप्पली	३	५७	पुनर्	६	९८
पिप्पली	४	१८०	पुनर्नव	३	१७२
पियाल	४	१६१	पुनर्भव	३	१७२
पिल्ल	३	८३	पुनर्भू	३	१३८
पिशुन	३	३०५	पुर्	४	३४
पिष्टप	६	१	पुर	४	२४
पिष्टपाकभृत्	४	६२	पुरःसर	३	१०९
पिष्टपूष्ट	३	४३	पुरतस्	६	९५
पीत	६	१६	पुरन्ध्रि	३	११९
पीतक	६	१६	पुरन्ध्री	३	११९
पीततण्डुला	४	३५६	पुरस्	६	९५
पीतन	४	२०२	पुरस्तात्	६	९५
पीतनक	४	१८७	पुराण	६	४७
पीति	४	२९८	पुरातन	६	४७
पीतिका	४	३१९	पुरि	४	२४
पीतिन्	४	२९८	पुरिन्	४	९९
पीयूष	३	३	पुरु	६	३२
पीलुक	४	२८२	पुरुष	३	१
पीवन्	३	७२	पुरुह	६	३२
पीवर	३	७२	पुरोग	३	१०९
पीलीकोश	४	३४८	पुरोगम	३	१०९
पुक्	६	११५	पुरोगामिन्	३	१०९

श०	का०	श्लो०
पुरोगु	३	२४८
पुल	२	१२०
पुल	६	३४
पुलक	२	१२०
पुलप	३	१
पुलिन	४	९९
पुलिन्द	३	३५४
पुलिन्द्र	३	३५५
पुष्कर	४	२६७
पुष्व	४	८१
पुष्प	४	२३८
पुष्पक	२	७६
पुन्नाक	४	८१
पुष्पकेतु	४	८१
पुष्पदन्त	२	२५
पुष्पदामन्	३	२०८
पुष्पदामा	३	२०९
पुष्परथ	३	२५८
पुष्पल	६	२१२
पुष्पलक	६	२१२
पुष्पवती	३	१३२
पुष्पवन्त	२	२५
पुष्पिता	३	१३२
पूजा	३	७२
पूज्या	३	७२
पूत	६	३९
पूनिक	४	१५७
पूतीक	४	१५७
पूप	३	४१
पूपक	३	४१
पूपली	३	४३
पूरक	४	१८०
पूरित	६	६६
पूरप	३	१
पूर्ण	६	६६
पूर्त	६	६६
पूर्वेद्युस्	२	३१
पूलिका	३	४१
पृचीप	४	६२
पृथक्	६	९३
पृथज्	६	९३
पृथवी	४	१
पृग्गा	४	१
पृथिवी	४	१
पृथु	३	६०
पृथु	४	२२५
पृथु	६	३४
पृथुल	६	३४
पृथ्वी	३	६१
पृथ्वी	४	२२५
पृपत्	४	१०८
पृपत्	४	३२७
पृपत	४	१०८
पृपत	४	३२७
पृपति	४	१०८
पृपत्क	३	२७४
पृष्ठ	३	१७७
पृष्णि	२	१०
पृष्णि	३	७७
पृस्नि	३	७७
पेचकि	४	२८९
पेचिल	४	२८९
पेट	६	२५
पेटक्	६	५४

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
पेटक	६	२५	प्रखर	४	३०१
पेटिक	४	५४	प्रखल	३	२७
पेटा	४	५४	प्रख्यस्	२	२१
पेडा	४	५४	प्रगे	२	३०
पेयूष	२	३	प्रग्र	६	५५
पेरु	२	५	प्रग्रह	३	२९४
पेल	३	१८४	प्रघण	४	४८
पेलक	३	१८४	प्रघन	४	४९
पेशी	४	३४८	प्रघाण	४	४८
पैतृष्वस्रीय	३	१४०	प्रघान	४	४९
पोगण्ड	३	७९	प्रङ्कित	६	६९
पोटा	३	१३१	प्रङ्खोलित	६	६९
पोलिका	३	४१	प्रचक्षस्	२	२१
पोषयित्नु	४	३४९	प्रचीर	४	३०
पौण्ड्रक	४	२७४	प्रच्छर्दिका	३	९१
पौत्र	३	१३७	प्रजाता	३	१२५
पौत्रायण	३	१३८	प्रज्ञ	३	८०
पौनर्भव	३	१३८	प्रज्ञक	३	५
पौनर्भवायण	३	१३८	प्रज्ञा	३	१२५
पौरोगव	३	२४८	प्रज्ञु	३	७०
पौर्णमासी	२	४१	प्रडीन	४	३४७
पौलि	३	४१	प्रण	६	४७
पौली	३	४१	प्रणाल	४	१०७
पौष्कर	४	२६७	प्रतति	४	१२६
पौष्पक	४	८१	प्रतन	६	४७
प्याट्	६	११४	प्रतपन	३	२४५
प्रकर	३	२००	प्रतल	३	१७३
प्रकाम	६	८२	प्रतिकर्मन्	३	१९८
प्रक्रम	६	८५	प्रतिग्रह	३	२३०
प्रक्षण	६	२४	प्रतिग्रह	३	२५६
प्रक्षाण	६	२४	प्रतिग्राह	३	२३०
प्रक्षर	४	३०१	प्रतिताली	४	४६

श०	का०	श्लो०
प्रतिदान	३	३२०
प्रतिदिवन्	२	२८
प्रतिपत्	२	१२१
प्रतिपत्ति	२	१२१
प्रतिभू	३	३२५
प्रतिमा	६	६१
प्रतिमान	६	६१
प्रातिमुक्त	३	२६८
प्रतिलोम	६	६२
प्रतिवसथ	४	१६
प्रतिविषा	४	२३३
प्रतिश्या	३	९१
प्रतिश्याय	३	९१
प्रतिश्रव	२	१११
प्रातिश्रुत्	६	७५
प्रतिसीरिका	३	२२७
प्रतिसूर्य	४	३३५
प्रतिसूर्यशयानक	४	३३५
प्रतिहार	३	२४७
प्रतिहार	३	३४८
प्रतिहास	४	१४९
प्रतीक्ष्य	३	७१
प्रतीचीन	२	५८
प्रतीर	४	९८
प्रतीहार	३	२४७
प्रतीहास	४	१४९
प्रतोद	३	३३३
प्रत्न	६	४८
प्रत्यच्	२	५९
प्रत्यञ्च्	२	५८
प्रत्याख्यात	२	१०२
प्रत्युपस्	२	३०

श०	का०	श्लो
प्रत्यूष	२	३०
प्रदिश्	२	५८
प्रदीप	३	२३४
प्रदेश	३	१७२
प्रदेशन	३	३१
प्रदेशनी	३	१७१
प्रदेशिका	३	१७१
प्रदेशिनी	३	१७०
प्रद्योतन	२	८
प्रद्राव	३	२९३
प्रधन	३	२९०
प्रधान	६	४०
प्रध्म	३	२९०
प्रनालिका	४	११६
प्रपुण्डरीक	४	२०५
प्रपुनाड	४	१९९
प्रपुन्नट	४	१९८
प्रपुन्नाट	४	१९८
प्रपुन्नाड	४	१९९
प्रफुल्ल	४	१३३
प्रफुल्ल	४	१३८
प्रभविष्णु	३	१०२
प्रभा	२	१०
प्रभु	३	१६
प्रभूष्णु	३	१०२
प्रमद	२	१२४
प्रमदवन	४	१२२
प्रमदावन	४	१२२
प्रमुख	६	३९
प्रमृत	३	३१६
प्रमोद	२	१२४
प्रयाण	३	२८४

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
प्रवग	४	३२५	प्रसेव	३	३४१
प्रवङ्ग	४	३२५	प्रसेवक	३	३४१
प्रवर	३	२००	प्रस्तर	३	२२८
प्रवर	६	४०	प्रस्मृत	६	७९
प्रवहण	३	३२३	प्रस्रव	३	३९
प्रवारण	३	२९६	प्रस्रवण	४	१११
प्रवासन	३	२२	प्रस्राव	३	३९
प्रवेणि	३	१५५	प्रहर्ष	२	१२५
प्रवेणि	३	२२७	प्राक्	६	९६
प्रवेणी	३	२२७	प्राकार	४	२९
प्रवेष्ट	३	१६७	प्राघुण	३	१०९
प्रव्रज्या	१	१४	प्राघूर्णक	३	१०९
प्रशर	६	८५	प्राङ्गण	४	४४
प्रशस्त	१	१५	प्राच्	२	५८
प्रश्नि	२	१०	प्राच्	२	५९
प्रश्रय	६	८५	प्राचीन	२	५८
प्रष्ठ	४	७२	प्राचीन	४	३०
प्रष्ठ	६	४१	प्राजरुहा	६	१२४
प्रष्ठवाह्	४	३०५	प्राजर्या	६	१२५
प्रसरण	३	२८५	प्राज्ञ	३	५
प्रसरणा	३	२८४	प्राज्ञी	३	१२५
प्रसव्य	६	६३	प्राञ्जल	३	२४
प्रसाद	४	३७	प्राण	६	२
प्रसादन	४	३७	प्राण	६	६६
प्रसार	३	२८५	प्रातिहारिक	३	३४७
प्रसारणी	३	२८४	प्रातुनाटक	४	१९८
प्रसारणी	४	२४१	प्रादेश	३	१७३
प्रसूत	४	१३३	प्रादेशन	३	३१
प्रसूतक	४	१३३	प्रापणिक	३	३१७
प्रसून	४	१३३	प्रामर	३	३५३
प्रसूत	३	१७५	पायश्चित्त	१	१३
प्रसूति	३	१७५	प्रायश्चित्ति	१	१३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
प्रावृत	३	२२०	प्लवग	४	३७४
प्रावृषा	२	४९	प्लवङ्ग	४	३२५
प्राश	३	२८१	प्लवङ्गम	४	३२४
प्रास	३	२८१	प्लवङ्गम	४	३७१
प्रासक	३	९९	प्लिहन्	३	१७९
प्रिय	३	१२१	प्लीहन्	३	१७९
प्रिया	३	१२१	प्लीहा	३	१८०
प्रियाळ	४	१६१	प्लुष्ट	६	७३
प्रीण	६	४७			
प्रुष्ट	६	७३	फ.		
प्रेङ्ख	३	२६३	फञ्जिका	४	१५
प्रेङ्खा	३	२६३	फट	४	३४२
प्रेङ्खा	६	७०	फण	४	३४२
प्रेङ्खित	६	६९	फनस	४	२०३
प्रेङ्खोलन	६	७०	फर	३	२७८
प्रेत	३	२३	फरक	३	२७८
प्रेत	५	१	फल	३	२०१
प्रेतगृह	४	३३	फल	३	२७८
प्रेतवन	४	३३	फल	३	३३
प्रेयस्	३	१२१	फल	४	१७२
प्रेयसी	३	१२०	फलक	३	७८
प्रेष्ट	३	१२१	फलवत्	४	१२५
प्रेष्टा	३	१२०	फला	४	१७९
प्रेष्ठ	३	१२१	फलाध्यक्ष	४	१६३
प्रेष्ठा	३	१२०	फलिन्	४	१२५
प्रोष्ठ	४	३६८	फलिन	४	२५
प्रोष्ठपद	२	४६	फलिनी	४	७९
प्रोष्ठपदा	२	१९	फली	६	१२२
प्रोष्ठी	४	३६८	फल्गुन	२	४४
प्लव	४	२४०	फल्गू	६	१२२
प्लव	४	३७१	फाल	३	३३२
प्लवग	४	३७१	फाल्गुन	२	४३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
फाल्गुन	३	२४३	बलदेव	३	२३९
फाल्गुनिक	२	४४	बलभद्रिका	४	२३१
फुल्ल	४	१३३	बलिन्	२	९५
फुल्ल	४	१३८	बलिश	३	३५२
फेरण्ड	४	३२२	बल्य	३	१९२
फेरव	४	३२२	बहल	३	७२
फेरु	४	३२२	बहिर्	४	११३
फेला	३	६३	बहु	६	३२
फेलि	३	६३	बहुकर	४	५५
			बहुकरा	४	५५
			बहुकरी	४	५५
ब.			बहुलं	२	४०
बक	४	१७७	बहुल	३	३२
बक	४	३५८	बहुल	६	३२
बकोट	४	३५८	बहुला	२	१६
बडिश	३	२५२	बहूल	६	३२
बदरि	४	१५१	बाडिश	३	१३
बदरी	४	१५१	बाणपुत्रिका	२	९७
बन्ध	४	९१	बाणवार	३	२६९
बन्धु	३	१५१	बाताम	४	२४४
बन्धुर	६	४५	बादाम	४	२४४
बर्कर	४	३१४	बाध	६	५
बर्करी	४	३१४	बाधा	६	५
बर्बरा	४	२६४	बान्धकेय	३	१४१
बर्बरी	४	२६४	बान्धकिनेय	३	१४२
बर्हिःपुष्प	४	२२८	बान्धव	३	१५१
बर्हिःशुष्मन्	४	११२	बार	४	४४
बर्हिण	४	३४९	बारवाण	३	२६९
बर्हिन्	४	३४९	बाल	३	२
बल	२	९५	बालिमन्	३	३
बल	३	१९२	बालिश	३	१
बल	३	२३९	बालिश	३	१३

श०	का०	श्लो०
बाल्य	३	३
बाष्पिका	४	२२४
बाष्पीका	४	२२५
बाह	३	१६७
बाहा	३	१६७
बाहु	३	१६७
बिडाल	४	२३७
बिडोजस्	२	६०
बिडौजस्	२	६०
बिन्दु	४	१७३
बिभीतक	४	१७१
बिभेदक	४	१७१
बिल्व	४	१४५
बिल्वी	४	१४५
बिसकण्टिका	४	३५८
बिसकण्ठिका	४	३५८
बीजक	३	३३७
बीजकोशिका	४	१३९
बीजरुहा	६	१२४
बीभत्स	३	२४३
बीभत्सु	३	२४३
बुक	४	१७७
बुक	४	३५८
बुध	२	९९
बुध	३	६
बुधित	६	७९
बुद्ध	२	९९
बुद्ध	३	६
बुद्ध	६	७९
बुध्न	४	१२८
बुपा	४	१४८
बुसा	४	१४८

श०	का०	श्लो०
बोधनी	४	२१४
बोधि	२	९९
बोधि	४	१४०
बोधिद्रुम	४	१४०
ब्रह्मन्	३	२९६
ब्राह्मण	३	२९६
ब्राह्मणयष्टिका	४	२१५
ब्राह्मणी	४	२१५

—:०:—

भ०

भकाल	३	१९०
भक्ष्यकर	३	३४६
भक्ष्यकार	३	३४६
भग	७	५
भगाल	३	१०
भगिनी	३	१४७
भङ्ग	४	२०
भङ्ग	४	९७
भङ्गा	४	१८९
भट्ट	२	१३४
भट्टारक	२	१३४
भण्डिर	४	१९९
भण्डिरी	४	२३५
भण्डिल	४	१२९
भण्डिवाहिन्	३	३४७
भण्डी	४	१९९
भण्डी	४	२३६
भण्डीर	३	२६७
भण्डीर	४	१९९
भण्डीरी	४	३५
भद्र	१	११

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो
भद्र	१	१५	भल्ल	३	२७४
भद्र	६	५	भल्लि	३	२७४
भद्रकपिल	२	९३	भल्लुक	४	३२१
भद्रकाली	२	८३	भल्लूक	४	३२१
भद्रकृत्	१	११	भविक	१	१६
भद्रबला	४	२४१	भविन्	३	३३
भद्रयव	४	१५०	भविष्णु	३	३३
भद्राङ्ग	२	९५	भव्य	१	१६
भन्द्र	१	१५	भषक	४	३१६
भन्द्र	६	५	भषण	४	३१६
भय	२	११८	भषद्	३	१५६
भर	३	१८	भमद्	३	१५६
भर	३	२२६	भा	२	१०
भर	६	८३	भाग	३	२५५
भरत	२	१३०	भाग	६	८
भरत	३	२४१	भागधेय	३	२५५
भरतपुत्रक	२	१३०	भागधेय	६	८
भरथ	३	२४१	भागधेयी	३	२५५
भरद्वाज	४	३६५	भाग्य	६	८
भरुजा	३	४४	भाङ्गीन	४	२०
गरुजी	३	४४	भाण्डिक	३	३४७
भरुड	४	३१५	भाण्डिभिद्	४	६८
भरुट	४	३१५	भाण्डीर	३	२६७
भरूड	४	३१५	भाण्डीरी	४	२३६
भर्ग	२	५	भाद्र	२	४६
भर्ग	२	८०	भाद्रपद	२	४६
भर्ग्य	२	८०	भानु	२	५
भर्म	४	७८	भार	३	३२६
भर्मण्या	३	१७	भारत	२	१३०
भर्मन्	३	१७	भारद्वाज	४	३६५
भर्मन्	४	७८	भारयष्टिका	३	१८
भल्ली	२	११५	भारवाह्	३	१८

शा०	का०	श्लो०
भारवाह	३	१७
भार्ग	२	८०
भालूक	४	३२२
भाल्लुक	४	३२२
भाल्लूक	४	३२१
भावित	६	७६
भाविन्	३	३३
भावुक	१	१६
भाष	४	३६३
भास्	२	१०
भास	२	१०
भास	४	३६३
भासन्त	२	६
भासयन्त	२	६
भिक्षुकी	३	१३०
भिक्षुणी	३	१३०
भित्तिका	४	४२
भिदा	४	७४
भिदि	२	६५
भिदिर	२	६५
भिदु	२	६५
भिदुर	२	६५
भिम्मरा	४	२८६
भिम्भरा	४	२८६
भिया	२	११८
भिष	३	३३७
भिषज्	३	९३
भिषज	३	९३
भिष्णज	३	९३
भिस्सटा	३	३८
भिस्सा	३	३८
भिस्साटा	३	३८
भी	२	११८
भीक	३	६७
भीति	२	११८
भीम	२	८०
भीम	२	११९
भीरु	३	१९
भीरु	४	७६
भीरुक	३	१९
भीष्म	२	८०
भीष्म	२	११९
भुज्	४	१६८
भुज	३	१६७
भुजग	४	३३८
भुजङ्ग	४	३३८
भुजङ्गम	४	३३८
भुजा	३	१६७
भुर्ज	४	१६९
भुवन	४	९३
भुवन	५	३
भुविस्	२	५
भू	४	१
भूघन	३	१५३
भूच्छाय	२	३९
भूत	६	७६
भूधर	४	६९
भूभ्र	४	६९
भूप	३	२३७
भूपति	३	२३७
भूपाल	३	२३७
भूमि	४	१
भूम्यामलकी	४	१७०
भूयस्	६	३२

श०	का०	श्लो०
भूयिष्ठ	६	३२
भूरिमाय	४	३०२
भूरिमायु	४	३२३
भूर्ज	४	१६९
भूष्णु	३	३३
भृकुस	२	१३१
भृकुटि	३	१६०
भृङ्गर	४	२६७
भृङ्गरज	४	२६७
भृङ्गरजस्	४	२६८
भृङ्गरिटि	२	८७
भृङ्गरीटि	२	८७
भृङ्गी	४	१८४
भेदि	२	६५
भेर	३	२७५
भेरा	२	११४
भेरि	२	११४
भेरी	२	११४
भेल	३	२७५
भेषज	३	९३
भैषज्य	३	९३
भो	६	१०५
भोभो	६	१०५
भ्रसक्ला	६	१२०
भ्रकुस	२	१३०
भ्रकुटि	३	१६०
भ्रम	६	८८
भ्रमरक	३	१५५
भ्रमरालक	३	१५५
भ्रमि	६	९८
भ्रातृव्य	३	१२७
भ्रात्रीय	३	१२७

श०	का०	श्लो०
भ्रान्ति	६	८८
भ्रुकुंसक	२	१३०
भ्रुकुटि	३	१६०
भ्रूकुस	२	१३१
भ्रूकुटि	३	१६०
भ्रूस्तृण	४	२७६

—०—

म.

मकन्द	४	१३७
मकरन्द	४	१३७
मकलन्द	४	१३७
मकुट	३	२०८
मकुतिक	४	८९
मकुर	३	२३१
मकुर	४	१३४
मकुष्ट	४	२५४
मकुष्ठ	४	२५५
मकुष्ठक	४	२५५
मकूल	४	२३०
मकूलक	४	२३०
मगध	३	२८८
मघवत्	२	५९
मघवन्	२	५९
मक्कुर	३	२३१
मङ्गल	१	१७
मङ्गल्य	१	१७
मङ्गल्या	४	२५१
मच्छ	४	३६६
मज्जन्	३	१९१
मज्जन्	४	१२८
मज्जा	३	१९१

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
मज्जा	४	१२८	मत्स्यपिण्ड	३	४६
मज्ज	३	२२९	मत्स्यण्डी	३	४६
मज्जक	३	२२९	मत्स्यभिद्	४	२६६
मञ्जरि	४	१३०	मत्स्याण्डी	३	४६
मञ्जरी	४	१३०	मथ	४	६५
मञ्जा	४	१३०	मथाप	४	६६
मञ्जिष्ठा	४	२३५	मथि	४	६६
मञ्जीर	३	२१७	मथिन्	४	६६
मञ्जु	६	४४	मथुरा	४	६६
मञ्जुल	६	४४	मद	२	१२४
मञ्जूषा	४	५४	मद	३	२०३
मठ	४	३८	मदना	३	२३७
मणि	३	१७०	मदिरा	३	२३७
मणि	४	६५	मद्य	३	२३७
मणि	४	८६	मद्र	१	१५
मणिक	४	६५	मद्र	६	२४
मणिबन्ध	३	१६९	मद्दरी	३	२३७
मण्ड	३	३९	मधु	४	१६०
मण्ड	४	१८२	मधु	४	२८६
मण्डल	३	९०	मधुक	४	१५९
मण्डलक	३	९०	मधुक	४	२०७
मण्डली	२	१४	मधुकर	४	२८५
मतङ्ग	४	२८९	मधुकृत्	४	२८५
मतङ्गज	४	२८९	मधुर	४	२०१
मत्कुण	४	२८३	मधुर	६	१२
मत्तकाशिनी	३	११५	मधुरक	४	२०१
मत्तकासिनी	३	११५	मधुरा	४	२६
मत्स	४	२६६	मधुरा	४	२२१
मत्सण्डी	३	४७	मधुल	६	१२
मत्सर	३	२७	मधुष्ठील	४	१६०
मत्सरिन्	३	२७	मधूक	४	१५९
मत्स्य	४	२६६	मधूरिका	४	२२१

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
मधूल	४	२८६	मन्दारु	२	६४
मधूलक	४	१५९	मन्दारु	४	१५९
मध्य	२	३१	मन्दिर	४	३४
मध्यन्दिन	२	३१	मन्दिरा	४	३४
मध्यन्दिन	६	५९	मन्द्र	६	२४
मध्यम	३	१८०	मन्थक	४	९१
मध्यम	६	५९	मम	६	१२६
मध्यमा	३	१७१	मय	४	३०३
मध्यमीय	६	५९	मयष्टक	४	२५५
मध्यष्ठील	४	१६०	मयुष्ठ	४	२५४
मध्या	३	१७१	मयू	४	३०३
मन:शिला	४	८४	मयूक	४	२४८
मनस्	६	३	मयूख	२	११
मनसिकार	२	१२८	मयूर	४	२१८
मनस्कार	२	१२८	मयूर	४	२२५
मनाक्	६	१०२	मयूर	४	२४८
मनुष्य	३	१	मयूरक	४	२१८
मनोजव	३	१०१	मयूरशिखा	४	२२५
मनोजवसक	३	१०१	मरक	२	१२९
मनोरम	६	४५	मरि	२	१२९
मन्त्रि	३	२४७	मरिच	३	५७
मन्त्रिन्	३	२४७	मरीच	३	५७
मन्थ	४	६६	मरुक	४	२४८
मन्थक	४	६६	मरुक	४	३४८
मन्थनि	४	६५	मरुत्	४	११७
मन्थनी	४	६५	मरुत	४	११७
मन्थान	४	६६	मरुत	४	२२८
मन्दर	२	६४	मरुदेवा	१	८
मन्दर	४	१५९	मरुदेवी	१	८
मन्दार	२	६४	मरुन्माला	४	२२९
मन्दार	३	२१७	मरुबक	४	२११
मन्दार	४	१५९	मरूबक	४	२११

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
मर्कट	४	२८४	महाकुल	३	११३
मर्कट	४	३२५	महाकुलीन	३	११३
मर्कटक	४	२८४	महाजया	२	८५
मर्जिता	३	४८	महानिलि	४	८७
मर्त	३	१	महाबला	४	२४१
मर्त्य	३	१	महाबोधि	२	९६
मर्प	२	१२७	महारजत	४	७६
मलयु	४	१४२	महारौद्री	२	८४
मलयू	४	१४२	महावीर	१	७
मलिन	६	३८	महास्थली	४	३
मलिना	३	९८	महि	४	२
मल्ल	३	१६४	महिन	३	२३८
मल्लक	३	१६४	महिर	२	६
मल्लि	४	१७६	महिला	३	११४
मल्लिका	४	१७६	महिष	४	३१८
मषी	३	९८	महिष्य	३	३३५
मसी	३	९८	मही	४	२
मसुर	४	२५१	महेन्द्राणी	२	६२
मसुरा	४	२५२	महेला	३	११४
मसूर	४	२५१	महेलिका	३	११४
मसूरा	४	२५२	महेश्वर	२	८०
मस्तक	३	१५४	मा	३	१०७
मस्तिक	३	१५४	मांसल	३	७३
मस्तिष्क	३	१८९	माकिर्	६	११४
मस्तुलुङ्गक	३	१८९	माकिस्	६	११४
मह	२	११	मागध	३	२८८
मह	४	३१८	माङ्गल्य	१	१७
मह	६	८४	माढा	३	२६९
महत्पथ	४	९७	माढि	३	२६९
महस्	२	११	माणव	३	२९७
महस्	६	८४	माणवक	३	२९७
महाकाली	२	८३	माणिक्य	४	८६

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
माणिबन्ध	४	१०	मार्ग	२	४३
माणिमन्थ	४	१०	मार्गित	६	७७
मातङ्ग	४	२८९	मार्ज	३	१९८
मातरपितर	३	१५१	मार्जन	३	१९८
मातरपितृ	३	१५१	मार्जा	३	१९८
मातापितर	३	१५०	मार्जार	४	३३८
मातुलानी	३	१२६	मार्जारीय	४	३३८
मातुलानी	४	१८४	मार्जिता	३	४७
मातुलिङ्ग	४	१८१	मार्तण्ड	२	४
मातुली	३	१२६	मार्तण्ड	२	४
मातुली	४	१८३	मार्ताण्ड	२	४
मातुलुङ्गक	४	१८१	मार्दल	२	११३
मातृष्वसेयक	३	१४०	मार्दलीक	२	११३
मातृष्वस्रीय	३	१४०	मार्द्वीक	३	३३६
माधवी	४	१७५	मार्पक	२	१३२
माधवीलता	४	१७५	मार्ष्टि	३	१९८
माध्यन्दिन	६	५९	माल	४	१८
माध्यम	६	५९	मालक	४	१९
माध्वीक	३	३३६	माला	३	२१०
मान	२	१२५	माला	४	२२८
मानस	६	३	मालातृण	४	२७६
मानुष	३	१	मालुधान	४	३४२
मायाविन्	३	२६	माल्य	३	२१०
मायिक	३	२५	मापीण	४	२१
मायिन्	३	२५	माप्य	४	२१
मारिष	२	१३२	मास्	२	४२
मारिष	४	२६१	मास्म	६	१०७
मारी	२	१२९	माहा	४	३१०
मारुत	३	२४२	माहाकुल	३	११३
मारुत	४	११७	माहिन	३	२३८
मारुत	४	२६१	माहेयी	४	३१०
मार्ग	२	१६	माहेप्य	३	३३४

श०	का०	श्लो०
मिस्त्र	३	२५३
मिथस्	६	१०९
मिथस्	६	११५
मिथुन	६	१०९
मिथुस्	६	१०९
मिथो	६	१०९
मिथो	६	११५
मिशि	४	२२१
मिशी	४	२२१
मिश्रेया	४	२२२
मिष	३	१५९
मिषी	४	२३२
मिष्वि	४	२२१
मिसि	४	२३२
मिसी	४	२२१
मिहिर	२	६
मीर	४	१०
मुकय	४	३०२
मुकुट	३	२०८
मुकुतिक्क	४	८९
मुकुन्द	२	९१
मुकुय	४	३०२
मुकुर	३	२३१
मुकुर	४	१३४
मुकुल	४	१३४
मुक्ता	४	८९
मुक्ताफल	४	८९
मुख	६	३९
मुखशुभवासन	६	१४
मुख्य	६	३९
मुच्चिर	२	७
मुण्डा	३	१३०

श०	का०	श्लो०
मुद्	२	१२४
मुदा	२	१२४
मुदिर	२	७
मुनि	१	५
मुनि	२	९९
मुनिसुव्रत	१	५
मुनीन्द्र	२	९९
मुशली	४	३३३
मुषल	४	८९
मुषली	४	३३३
मुष्क	३	१८४
मुसली	४	३३३
मुस्तक	४	२७४
मुस्ता	४	२७४
मुहिर	२	७
मुहिर	३	१३
मुहुर्मुहुस्	६	९८
मुहुरि	२	७
मुहुस्	६	९८
मुहेर	३	१३
मूर्च्छाल	३	८४
मूर्च्छित	३	८४
मूर्त्ति	३	१५३
मूर्त्तिमत्	२	१५३
मूर्धावसिक्त	३	२३८
मूर्धाभिषिक्त	३	२३९
मूर्वा	४	२१४
मूर्वी	४	२१४
मूल	४	२६७
मूला	४	५१
मूषा	३	३२९
मूषा	४	३३६

श०	का०	श्लो०
मूषिक	४	३२५
मूषिका	४	३३५
मूषिका	६	३२६
मूषित	६	७१
मूषी	३	३३९
मूषी	४	३३६
मृकण्ड	३	२१३
मृकण्डु	३	२१३
मृग	२	१६
मृग	३	२०३
मृग	३	३४९
मृगनाभि	३	२०३
मृगनाभिजा	३	२०३
मृगया	३	३४९
मृगव्य	३	३४९
मृगशिरस्	२	१६
मृगशिरा	२	१६
मृगित	६	७७
मृजा	३	१९८
मृणाल	४	१९७
मृणाल	४	२४८
मृणाली	४	२४८
मृतालक	४	८२
मृति	२	१२९
मृत्तालक	४	८२
मृत्तिका	४	८
मृत्तिका	४	८२
मृत्सा	४	८
मृत्स्ना	४	८२
मृत्स्ना	४	८
मृत्स्ना	४	८२
मृद्	४	८
मृद्वीका	४	१९४
मृदु	६	१२
मृदुल	६	१२
मे	६	१७६
मेकल	४	७०
मेखल	४	७०
मेथि	३	३३४
मेद	३	१८९
मेदस्	३	१८९
मेधि	३	३३४
मेन्द	२	९४
मेरु	४	७१
मेव	६	१०९
मेष	३	१५९
मेह	३	११४
मेहला	३	११४
मैत्रवरुण	२	२४
मैत्रवरुणि	२	२४
मैत्रावरुण	३	३०९
मैत्रावरुणि	३	३०९
मैत्री	३	२५३
मैत्र्य	३	२५३
मैन्दक	२	९४
मोकुल	४	३५०
मोद	२	१२४
मोर	४	३४८
मौकुलि	४	३५०
मौक्तिक	४	८९
मौष्कुल	३	६४
मौष्कुलि	३	६४
मौहूर्त	३	९७
म्लातक	४	२१३

श०	का०	श्लो०
म्लान	४	२१२
म्लान	६	३८

य.

श०	का०	श्लो०
यक्ष्म	३	८६
यक्ष्मन्	३	८६
यत	४	२९७
यतम्	६	१०३
यति	२	१२
यतिन्	२	१२
यथातथ	२	१०७
यद्	६	१०३
यदि	६	१०३
यभन	३	१३४
यम	२	७१
यम	६	३१
यमन	४	३७
यमनी	३	२१७
यमराज्	२	७१
यमराज	२	७१
यमल	६	३१
यमानिका	४	२१८
यमानी	४	२१८
यवन	४	३६
यवनाल	४	२५७
यवनी	३	२२७
यवाक्य	४	२१
यवानिका	४	२१८
यवानी	४	२१८
यवास	४	२१३
यवास	४	२७५
यवासक	४	२१३
यविष्ठ	३	१४५
यवीयस्	३	१४५
यव्य	४	२१
यष्टि	४	२०७
यष्टिमधु	४	२०७
यष्टिमधुक	४	२०७
यष्टृ	३	२९९
या	२	९६
याचना	३	३२
याच्ञा	३	३३
याजक	३	२९९
याज्ञवल्क्य	३	३१०
यातु	२	७५
यातुधान	२	७३
यादःपति	२	७५
यादःपति	४	९६
यादसांपति	२	७५
यादसांपति	४	९६
यानि	३	१४६
यापक	३	२०६
याप्य	६	४३
यामल	६	३१
यामा	२	३६
यामिनी	२	३६
याम्या	२	३६
याव	३	२३३
यावक	३	२३४
यावक	४	२१
याव्य	६	४३
यास	४	२१३

श०	का०	श्लो०
युग	६	२१
युगल	६	२१
युतक	३	१२२
युद्	३	२८९
युध्	३	२८९
युवति	२	११६
युवती	२	११६
युवान	२	३
यूप्	२	४८
युत्न्	३	३
यूप	२	४८
येन	६	१०३
योक्त्र	३	२३२
योगिराक	३	३१०
योगेश	३	३१०
योग्य	३	३३२
योद्धृ	३	२६६
योधक	३	२६६
योनल	४	२५७
योनि	२	१८३
योनी	२	१८३
योषा	२	११४
योषित्	२	११४
योषिता	३	११४
यौतक	३	१२२
यौतुक	२	१२४
यौवत	६	२८
यौवन	२	२
यौवल	६	२८
यौवनिका	३	४

श०	का०	श्लो०
र.		
रक्तमाल	४	१५६
रक्षस्	२	७४
रक्षा	३	१३३
रज	३	१३३
रज	४	२३
रजत	४	७७
रजनि	२	३५
रजनी	२	३५
रजस्	३	१३३
रजम्	४	२३
रत	३	१३४
रति	३	१३४
रथ	४	१५०
रथकट्या	६	२८
रथाभ्रपुष्प	४	१५१
रथिक	३	२६५
रथिन्	३	२६५
रथिर	३	२६५
रथ्या	६	२८
रद	३	१६४
रदन	३	१६४
रमणीय	६	४५
रम्भ	४	१४८
रम्भा	४	१४८
रम्य	६	४५
रल	३	२२०
रलक	३	२२०
रव	६	२१
रशन	३	२१६
रशना	३	१६५
रश्मि	४	३०१

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
रस	३	४८	राजि	६	३०
रस	४	८६	राजी	६	३०
रसन	३	१६५	राटी	३	२९०
रसन	४	२३१	रात्रि	२	३६
रसना	३	१६५	रात्रिचार	२	७२
रसना	३	२१६	रात्रिञ्चर	२	७२
रसना	४	२३१	रात्री	२	३६
रसमातृका	३	१६५	राम	३	२०९
रसा	३	१५६	राम	३	२४०
रसा	४	१९५	राम	६	४६
रसा	४	२३१	रामचन्द्र	३	२४०
रसायन	३	७०	रामभद्र	३	२४०
रसाला	३	४७	राल	३	२०७
रसिका	३	१६५	रालि	३	२९०
रसिला	३	४७	राव	६	२१
रस्ना	३	१६५	रिक्त	२	७७
रश्मिक	४	३०१	रिक्तम्	२	७७
रस्या	४	२३१	रिक्थ	२	७७
राक्षस	२	७४	रिक्षा	४	२८३
राक्षा	३	२३३	रिज	३	१६
राज्	३	२३८	रिङ्खसान	२	५४
राजन्	२	१२	रिरी	४	७९
राजन्	३	२३८	रिश्य	४	३२८
राजन्	३	३१५	रिपि	१	१२
राजन्य	३	३१५	रिष्ट	२	२६
राजवला	४	२४१	रिष्ट	३	५१
राजयक्ष्मन्	३	८६	रिष्टतातिन्	३	१०१
राजराज	२	१२	रिष्टि	३	२७६
राजातन	४	१६१	रिष्ठ	४	१५३
राजातन	४	१६३	रिष्य	४	३२१
राजादन	४	१६१	रीढ	३	१७७
राजादन	४	१६२	रीढक	३	१६७

शं०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
रीरी	४	६९	रेपण	६	२४
रुक्म	४	७७	रेपा	६	२४
रुक्मल	४	७७	रैवत	४	७०
रुग्म	४	७७	रैवतक	४	७०
रुच्	२	१०	रोग	३	८५
रुचि	२	९	रोचक	३	३५
रुचि	३	३६	रोचनी	४	२३१
रुज्	३	८५	रोचनी	४	२३४
रुज्	४	३०१	रोचि	७	१०
रुजा	३	८५	रोचिस्	२	११
रुमन्	४	८	रोदस्	४	५
रुमा	४	८	रोदसि	४	५
रुशती	२	११०	रोदसी	४	५
रुप्	२	११७	रोध	४	९९
रुप्	३	८८	रोधस्	४	९९
रुप	३	८८	रोध्र	४	२१०
रुपज	२	८	रोमन्	३	११२
रुपती	२	११०	रोष	२	११७
रुपा	२	११७	रोहिणी	४	२०९
रुप्व	४	२०३	रोहित	२	६४
रूप्य	४	७६	रोहित	४	२०४
रूप्र	४	७६	रोहित	६	१७
रूप	२	८	रोहितक	४	२०४
रेखा	६	३०	रोही	४	२०५
रेचनी	४	२३१	रौद्रीका	२	८४
रेचनी	४	२३४			
रेतस्	३	१९१	**ल.**		
रेत्र	३	१९१	लक्तक	३	२२४
रेप	६	४३	लक्तक	३	२३४
रेपस्	६	४३	लक्ष	३	२६
रेफ	६	४३	लक्षण	२	१४
रेफम्	६	४३	लक्षण	३	२४०

श०	का०	श्लो०
लक्षण	४	२५३
लक्षणा	४	३५३
लक्ष्मण	२	१४
लक्ष्मण	३	२४०
लक्ष्मण	४	३५३
लक्ष्मणा	४	३५३
लक्ष्मणी	४	३५३
लक्ष्मन्	२	१४
लक्ष्मी	२	९६
लक्ष्य	३	२६
लग्न	३	३२
लग्नक	३	३२
लघट्	४	११९
लघिटि	४	११९
लघुलय	४	११६
लङ्कुल	४	२९९
लङ्गूल	३	१८४
लज्जालु	३	३४
लज्जुप्	३	३४
लञ्ज	३	२५४
लञ्जा	३	२५४
लता	४	१२६
लता	४	१२७
लता	४	१७४
लत्तिका	४	३३२
लयमृणाल	५	११७
ललाम	३	२०९
ललामन्	३	२०९
लव	३	२०५
लव	६	८९
लवङ्ग	३	२०५
लहरि	४	९८
लहरी	४	९८
लाक्षा	३	२३३
लाङ्गलिन्	४	१८६
लाङ्गली	४	१८६
ल ङ्कुल	३	१८४
लाङ्कुल	४	२९९
लावूक	४	११४
लालिका	३	११५
लिकुच	४	१६७
लिक्षा	४	२८२
लिङ्ग	४	१८१
लिपि	३	९८
लिपिकर	३	९८
लिवि	३	९८
लिविकर	३	९७
लुलाय	४	३१८
लुलायु	४	३१८
लेखा	६	३०
लेपु	४	२३
लोकंपृण	३	१४
लोकंमिण	३	१४
लोकंमीण	३	१४
लोकायतिक	३	३१४
लोचन	३	१५८
लोचमर्कट	४	२२५
लोचमस्तक	४	२२५
लोणिका	४	२६३
लोत्र	३	२९
लोद्रक	३	२९
लोध्र	४	२१०
लोप्त्र	३	२९
लोमन्	३	२९२

श०	का०	श्लो०
लोल	३	६५
लोलुप	३	६४
लोलुभ	३	६४
लोष्ट	४	२३
लोष्टु	४	२३
लोहल	३	११
लोहित	६	१७
लौकायतिक	३	३१४

व.

श०	का०	श्लो०
वंशक	३	१९९
वंशजा	४	१९०
वंशिक	३	२००
वंशिका	३	२००
वकीर	४	३४५
वक्त्र	३	१५६
वक्त्र	४	१०६
वक्नु	३	८
वक्र	६	५४
वक्रय	३	३१९
वक्राङ्क	४	३५१
वक्रोष्टिका	२	११६
वग्नु	३	८
वङ्क	६	५४
वङ्कि	६	५४
वङ्ग	४	७९
वचक्नुक	३	८
वचन	२	१०१
वचस्	२	१०१
वज्र	२	६६
वज्र	४	१५८
वज्रा	४	१५८
वज्राशनि	२	६६
वज्री	४	१५८
वट्	६	१०६
वट	३	४४
वट	३	३५१
वट	४	१४२
वटक	३	४४
वटार	३	३५१
वटारक	३	३५१
वटी	४	१४२
वड्	६	१०६
वडभि	४	५०
वडभी	४	५०
वडूट	४	३१५
वडू	६	३४
वणिज्	३	३१७
वणिज्य	३	३१७
वणिज्या	३	३१७
वण्ड	३	७८
वत्	६	१०९
वत्स	२	५०
वत्सर	२	४९
वत्सर	२	५०
वद्	६	१११
वद	३	९
वदन्ति	२	१०५
वदन्ती	२	१०४
वदन्य	३	१२
वदान्य	३	१२
वदाल	४	३६७
वदावद	३	९

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
वङ्ग	६	२४	वरटा	४	२८७
वधू	३	११९	वरटा	४	३५२
वधूटी	३	११७	वरटी	४	३५२
वधूटी	३	११९	वरण	३	२९६
वध्री	३	३४४	वरण	४	१७३
वध्वटी	३	११७	वरदा	२	८२
वन	४	९३	वरयितृ	२	१२१
वन	४	१२०	वरला	४	३५२
वनदव	४	११४	वरवाह्लीक	३	२०४
वनदाव	४	११४	वरा	२	८२
वनवक	३	३२	वराङ्ग	४	२०८
वनायुजा	४	२९९	वराङ्गक	४	२०८
वनी	४	१२०	वराणसि	४	२५
वनीपक	३	३२	वराणसी	४	२५
वनीयक	३	३२	वराशि	३	२२१
वन्दा	४	१७७	वरासि	३	२२१
वन्दाका	४	१७७	वरिप	२	५१
वन्य	४	२४०	वरिपा	२	४९
वप्प	३	१४९	वरिष्ठ	४	७५
वप्य	४	१९	वरिष्ठ	६	३४
वप्र	३	१४९	वरी	४	२३४
वप्र	४	१९	वरुट	४	३१५
वमथु	३	९२	वरुड	४	३१५
वमन	३	९२	वरुण	४	१७३
वमि	३	९२	वरूट	४	३१५
वयःस्था	४	१७०	वरूटी	४	२८६
वयःस्था	४	१७०	वरूड	४	३१५
वर	३	१२१	वरेण्य	६	४०
वर	३	२०४	वर्गली	४	४५
वर	६	४०	वर्चस्	३	१९६
वर	६	९१	वर्चस्क	३	१९६
वरट	३	३५५	वर्जन	२	११३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
वर्ण	३	२०५	वलिभ	३	८१
वर्ण	३	२२६	वल्क	४	१२९
वर्णपरिस्तोम	३	२२६	वल्कल	४	१२९
वर्ण्य	३	२०५	वला	४	३०१
वर्त	४	३५५	वला	४	३०१
वर्तक	४	३५५	वल्गुलिका	४	३६२
वर्तका	४	३५५	वल्गुली	४	३६१
वर्तनि	४	३१	वल्मिक	२	५९
वर्तनी	४	३१	वल्मीक	३	३०८
वर्ति	३	१९९	वल्लकी	३	११२
वर्ति	३	२१९	वल्लरी	४	१३०
वर्तिका	४	३५५	वल्लि	४	२२६
वर्ती	३	१९९	वल्लिका	४	१२८
वर्त्मन्	४	३१	वल्ली	४	१२६
वर्त्मनि	४	३१	ववात्	६	१११
वर्द्ध	३	३४४	वशक्रिया	६	८०
वर्द्धा	३	३४४	वशिर	३	५८
वर्धनी	४	५४	वशिर	४	९
वर्धमान	३	१३५	वशिष्ठ	३	३१०
वर्ष	२	५०	वषट्	६	१०६
वर्ष	२	५६	वसति	२	३४
वर्षकोश	२	४२	वसन	३	२१८
वर्षण	२	५६	वसन्त	३	२११
वर्षणी	३	१२८	वसन्तक	२	१३१
वर्षपाविन्	४	१८७	वसा	३	१९३
वर्षा	२	४९	वसित	४	३५
वर्षाभू	४	३७२	वसिर	३	५८
वर्षाम्वी	४	३७२	वसिर	४	९
वर्षावाक	२	४२	वसु	४	१०
वलभि	४	५०	वसु	४	१७७
वलास	३	८५	वसुक	४	१०
वलिन	३	८१	वसुक	४	१७७

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
वसुक	४	१८५	वाटिका	४	२९
वसुदेव	४	२३८	वाटी	४	२९
वसुधा	४	१	वाण	४	२१९
वसुन्धरा	४	१	वाणा	४	२१९
वसुपूज्य	१	५	वाणारसी	४	२५
वसुरा	४	१८५	वाणि	२	१००
वसूरु	४	१३७	वाणिज	३	२१७
वस्तक	४	१०	वाणिज्य	३	३१६
वस्ति	३	२१९	वाणी	२	१००
वस्य	४	३०	वात	३	२९७
वस्न	३	२१८	वात	४	११८
वस्वोकसारा	२	७७	वातप्रमी	४	३२९
वह	२	११८	वातायु	४	३२६
वहन	३	२२१	वातायुप	४	३२६
वहन	३	२६४	वाति	३	११८
वहम्	३	२६०	वातिङ्गण	४	२६५
वहित	३	३२१	वातुल	४	१२०
वहित्र	३	३२२	वातूल	४	१२०
वह्य	३	२६४	व्रातूल	६	२७
वा	६	१०८	वात्या	६	२७
वा	६	१०९	वाद्	६	१११
वाशी	४	१९०	वादाल	४	३६७
वागा	४	३०१	वादित्र	२	११२
वाग्मिन्	२	२१	वाद्य	२	१०५
वाच्	२	२१	वाध्रीणश	४	३२०
वाच्	२	१००	वाध्रीणस	४	३२०
वाचा	२	१००	वान	४	१२९
वाजि	४	२९८	वानमन्तर	२	३
वाजिन्	४	२९८	वानायुजा	२	२९९
वाट्	६	१०६	वानीर	४	२१६
वाट	४	३०	वानीरज	४	२१६
वाटि	४	३०	वानेय	४	२४०

श०	का०	श्लो०
वापि	४	१०८
वापी	४	१०८
वाम	२	७९
वामदेव	२	७९
वामन्	३	७८
वामन	३	७९
वामा	३	११४
वामि	३	११४
वामि	४	२९८
वामी	४	२९९
वार	४	९०
वारवारम्	६	९८
वारट	३	३५५
वारटा	४	३५२
वारणवुषा	४	१४८
वारबाण	३	३६९
वारला	४	३५२
वारवारेण	६	९८
वाराणसी	४	७५
वारि	४	९०
वारि	४	२९५
वारि	४	३२४
वारिनिधि	४	९६
वारिवाह	२	५५
वारिवाहन	२	५५
वारी	४	२९५
व रुणि	२	२४
वार्ता	३	३१५
वार्ता	४	२६४
वार्ताक	४	२६४
वार्ताकी	४	२६४
वार्ताकु	४	२६४

श०	का०	श्लो०
वार्ताङ्ग	४	२६५
वार्तिक	३	१०५
वार्दाली	६	१२१
वार्धय	४	२५२
वार्धि	४	९६
वार्वी	३	३४४
वार्धुषि	३	३४४
वार्धुषिक	३	३२५
वालि	३	२४२
वालिका	४	१०७
वालिन्	३	२४२
वालुक	४	२३९
वालुका	४	१०७
वालुका	४	३२४
वालुकी	४	२७१
वालुङ्क	४	२७१
वाल्मिक	३	३०८
वाल्मीक	३	३०८
वाल्मीकि	३	३०८
वावद्	६	१११
वावृत्त	६	७२
वाशक	४	१५६
वाशा	४	१५६
वाशिका	४	१५६
वाशिता	४	२९०
वाशुराशु	४	२५०
वाश्र	२	२९
वासक	४	३५
वासतेयी	२	३४
वासन्तिक	२	१३१
वासर	२	२९
वासव	३	३१७

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
वासस	३	२१८	विकस्वर	२	१३
वासि	३	३४५	विकार	६	८८
वासा	४	१५६	विकिर	४	३८५
वासिता	४	२९०	विकुस्र	२	१३
वासी	३	३८५	विकृत	२	११५
वासु	२	९१	विकृति	४	८८
वासुदेव	२	९१	विक्र	६	२९१
वासुदेव	३	२३८	विकत्थिन्	३	३१८
वासुपूज्य	१	७	विक्रिया	६	८८
वासुभद्रक	२	९३	विक्री	६	१२१
वासुरा	२	३३	विक्लु	३	७४
वास्तुक	४	२६२	विघ्न	३	७४
वास्तूक	४	२६२	विग्र	३	७८
वाह	४	११८	विचारणा	६	६
वाहन	३	२६४	विच्छन्दका	४	७३
वाहस	३	२६०	विच्छर्दका	४	५३
वाहि	४	११८	विज	३	५१
वाहित्थ	३	३२२	विजया	२	८४
वाह्य	३	२६४	विजल	३	५१
वाह्लि	४	१५	विजातगन्धा	३	१३५
वाह्लिक	३	६१	विजिपिल	३	५२
वाह्लिक	३	२०४	विजिल	३	५१
वाह्लिका	४	१५	विजेविल	३	५२
वाह्लीक	३	६१	विज्जल	३	५१
वाह्लीक	३	२८४	विज्ञ	३	७
वाह्लीक	४	१५	विट	४	१०
वाह्लीक	४	२९९	विड	४	१०
वाह्लीका	४	२९९	विडङ्ग	४	२२७
विकराला	२	८४	विड्वरा	६	१२१
विकषा	४	२३६	वितर्कक	२	१२८
विकसा	४	२३६	विताली	६	१२२
विकस्र	२	१३	वित्त	६	६६

श०	का०	श्लो०
विदिश्	२	५८
विदुर	३	११
विदुप	३	७
विद्ध	६	७३
विद्युत्	४	११६
विद्युता	४	११५
विद्रव	३	२९३
विद्रुन	६	७३
विद्रुम	४	१२२
विद्वस्	३	६
विघम्	२	८८
विधि	२	८७
विधु	२	९९
विधुन	६	६६
विधुवन	६	९०
विनिमय	३	३१९
विनीतक	३	२६३
विनुन्नक	४	१७१
विन्दु	३	११
विज्ञ	६	६६
विपणि	४	४१
विपणी	४	४२
विपद्	३	९४
विपदा	३	९४
विपर्याय	६	८१
विपर्यास	६	८१
विपाश्	४	१०४
विपाशा	४	१०४
विपुल	६	३४
विप्रतिसार	६	७
विप्रतीसार	६	७
विप्रयोग	६	८६
विप्रलम्भ	६	८६
विभा	२	१०
विभावरी	२	३३
विभु	३	१६
विमनस्	३	६७
विमर्शन	२	१२९
वियाम	३	१७७
वियोग	६	८६
विरति	६	९०
विराटज	४	८८
विराव	६	२१
विरिञ्च	२	८८
विरिञ्चन	२	८८
विरिञ्चि	२	८८
विलम्ब	३	१८०
विलक्ष	४	२२७
विलाल	४	३३७
विलेपनी	३	४०
विलेपिका	३	३९
विलेपी	३	३९
विलेप्या	३	४०
विलोचन	३	१५८
विलोम	६	६२
विवत्सर	२	५०
विवध	३	१८
विवधिक	३	१८
विश्	३	१९६
विश्	३	३१५
विश	४	२४८
विशयिन्	४	११
विशरण	३	२२
विशाख	४	६६

श०	का०	श्लो०
विशारण	३	२२
विशुव	२	४०
विशोलिम	२	२
विश्वकद्रु	४	३१७
विश्वकद्रू	४	३१७
विश्वकर्मन्	२	६८
विश्वकृत्	२	६८
विश्वक्सेन	२	९१
विश्वप्स	४	११३
विश्वप्सन्	४	११३
विश्वम्भरा	४	२
विश्वसृज्	२	८७
विश्वा	३	५७
विश्वा	४	२
विष्	३	१९६
विषय	४	१२
विषयिन्	४	११
विषाण	४	२९३
विषाण	४	३०९
विषाणक	४	२९३
विषाणा	४	३०९
विषाणि	४	२९३
विषाणी	४	३०९
विषुव	२	४०
विषुवद्	२	४०
विषुवत	२	४०
विष्कीर	४	२४५
विष्टप	६	१
विष्ठा	३	१९६
विष्वक्सेन	२	९१
विष्वाण	३	६२
विस	४	३४८
विसप्रसूत	४	२४५
विसप्रसून	४	२४५
विसार	४	३६६
विसारिन्	३	३४
विसारिन्	४	३६६
विसृत्वर	३	३४
विसृमर	३	३४
विस्तर	६	३५
विस्तार	६	३५
विस्फार	६	२३
विस्फोट	३	८८
विस्फोर	६	२३
विस्मय	२	१२५
विस्मृत	६	७९
विहग	४	३४४
विहङ्ग	४	३४४
विहङ्गम	४	३४४
विहाङ्गिका	३	१९
विहङ्गिमा	३	१९
विहेलिम	२	२
वीजन	३	२३४
वीजर्या	६	१२५
वीति	४	२९८
वीथि	६	३०
वीथी	६	३०
वीर	१	७
वीरशाक	४	२६२
वीरा	३	११९
वीर्य	२	११८
वीर्या	२	११८
वीवध	२	१८
वीवधिक	२	१८

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
वुक्क	३	१८८	वेणि	३	१५५
वुक्कन्	३	१८८	वेणि	४	१०६
वुक्कस	३	३५४	वेणिवक्र	४	१०६
वुक्काग्रमांस	३	१८९	वेणुक	४	२९६
वुष	४	२६०	वेतसी	४	१५०
वुस	४	२६०	वेताल	२	४
वृक	२	९	वेदृ	६	१११
वृकधूप	३	२०७	वेदव्यास	३	३०९
वृक्क	३	१८९	वेदि	३	३०१
वृक्षधूप	३	२०७	वेदि	४	४३
वृजन	२	१११	वेदिका	४	४३
वृति	६	९१	वेधस्	२	८८
वृत्त	६	७२	वेधस्	२	९१
वृत्तान्त	२	१०५	वेधित	६	७३
वृत्ति	३	३१५	वेनि	३	२३९
वृत्र	२	६०	वेमन्	३	३४२
वृत्रहन्	२	६०	वेमा	३	३४२
वृधसान	३	१३५	वेलेय	४	२३९
वृष	४	३०४	वेल्लि	४	३२६
वृष	६	७	वेश	३	१९७
वृषक	३	१५५	वेश	४	४२
वृषन्	२	६१	वेश्या	३	१३०
वृषन्	४	३०४	वेष	३	१९७
वृषभ	१	४	वेषक	४	४२
वृषभ	३	१५५	वेष्या	३	१३०
वृषभ	४	३०४	वेसर	४	३०२
वृषभ	६	७	वेसारिण	४	३६६
वृषाकपि	२	८	वैकृत	२	११५
वृषाक्ष	२	९२	वैजयन्त	३	२५७
वृषी	३	२९८	वैजयान्तिका	४	२४२
वृसी	३	२९८	वैजयन्ती	३	२५७
वेगक्षर	४	३०१	वैज्ञानिक	३	७

श०	का०	श्लो०
वैदूर्य	४	८६
वैडूर्य	४	८७
वैणुक	४	२९६
वैतरणि	४	१०४
वैतरणी	४	१०४
वैदूप	३	५
वैनीतक	३	२६३
वैन्य	३	३३९
वैमेय	३	३२०
वैराट	४	८८
वैव	६	१०९
वैवधिक	३	१८
वैशाख	४	६६
वैश्य	३	३१५
वोटा	३	१३१
वोपद्	६	१०६
व्यजन	३	३३५
व्यडम्बक	४	१८२
व्यडम्बन	४	१८२
व्यध	६	९१
व्यन्तर	२	३
व्यवधा	६	६८
व्यवधान	६	६७
व्याकोश	४	१३८
व्याकोप	४	१३८
व्याड	४	२८८
व्याड	४	३३९
व्याध	४	१६९
व्याधाम	२	६७
व्याधामन्	२	६७
व्याप्य	४	२१६
व्याम	३	१७६
व्यामन्	३	१७६
व्यायाम	३	१७६
व्याल	४	३३९
व्यालक	४	२८८
व्यालग्राहिन्	३	१००
व्यास	३	३०९
व्याहार	२	१०१
व्युत्क्रम	६	८६
व्रतति	४	१२६
व्रतती	४	१२६
व्रध्न	४	३२८
व्रीड	२	१२२
व्रीडा	२	१२२
व्रीहि	४	२५०

श०

श०	का०	श्लो०
शकट	३	२५९
शकट	३	२६०
शकटि	३	२६०
शकटी	३	२६०
शकटीन	३	३२६
शकल	४	१२९
शकल	६	३७
शकली	४	३६६
शकुन	४	३४५
शकुनि	४	३४५
शकुन्त	४	३४५
शकुन्ति	४	३४५
शक्त	३	१०२
शक्तु	३	१२
शक्य	६	४६

श०	का०	श्लो०
शक्ति	८	३५४
शकल	३	१२
शबल	३	१०२
शबल	६	२७
शबली	४	३६६
शक्कर	४	३०३
शङ्खिन्	३	७०
शङ्कु	३	१८४
शङ्कुमुख	४	३६९
शङ्खमुख	४	३६९
शचि	२	६२
शची	२	६२
शटी	४	२३८
शठ	३	२५
शठता	३	२६
शण	४	२५७
शण्ड	३	२५
शण्ठ	३	१५२
शण्ड	४	१२०
शण्ड	६	२६
शण्ड	३	१५२
शतक	२	९३
शतधार	२	६६
शतपुष्पा	८	२२०
शतभीरुका	४	१७६
शताह्वा	४	२१७
शतपत्रक	२	९३
शतानन्द	२	१३
शतावर्त	२	६५
शतमन्यु	८	२१७
शतावरी	४	२३८
शक्ति	८	३५४

श०	का०	श्लो०
शत्र	४	१२१
शत्रु	३	२५१
शद्रि	४	६९
शनि	२	२२
शनैश्चर	२	२२
शनैस्	२	२२
शनैस्	६	८२
शप	२	१०६
शपन	२	१०६
शफरी	४	३६८
शब्द	६	१९
शम्	६	१२९
शम	२	११९
शमथ	२	१२०
शमन	३	३०३
शमि	४	२०६
शमी	४	१४०
शमी	४	२०६
शमीर	४	२०६
शमीद	४	२०६
शम्पा	४	११५
शम्पाक	४	१५४
शम्ब	२	६५
शम्ब	२	९८
शम्बर	२	९६
शम्बर	४	९२
शम्बर	४	३६७
शम्बल	३	१०५
शम्या	४	११५
शम्याकृत	४	२२
शम्भु	४	२८०
शम्भु	४	२८०

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
शम्बूक	४	२८०	शलल	४	३३१
शम्भली	३	१३१	शलल	४	३३२
शम्भु	२	९०	शलाट	३	३२७
शयथु	४	३३९	शलालि	४	३६३
शयन	३	२२९	शलु	४	१६७
शयनीय	३	२२९	शल्क	४	१२९
शयातु	४	३३९	शल्कक	६	३६
शयानक	४	३३५	शल्मलि	४	२०४
शयालु	४	३३९	शल्य	४	३३१
शयु	४	३४०	शल्यक	४	३३१
शय्या	३	२२९	शल्की	४	१८८
शर	३	२७४	शव	३	१५३
शर	४	९२	शवर	४	९२
शर	४	२७३	शवस्	३	१५४
शरणि	४	३०	शश्वत्	६	९७
शरद्	२	५१	शष्प	४	२७२
शरद्दा	२	४९	शसन	३	३०३
शराति	४	३६२	शस्त	१	१५
शरार	४	३२७	शस्ता	४	८
शरारि	४	३६३	शस्त्र	३	२७२
शराव	४	६८	शस्य	४	२७२
शरु	२	६६	शाक	३	४३
शरु	३	२७४	शाक	४	१९
शर्करा	४	१२	शाकट	३	३२७
शर्करावत्	४	१३	शाकट	४	१९
शर्करिल	४	१३	शाकवीर	४	२६२
शर्म	६	४	शाकशाकिन	४	१९
शर्मन्	६	४	शाक्यक	२	९९
शर्व	२	८०	शाक्यसिंह	२	९९
शर्वला	३	२८२	शाकर	४	३०३
शर्वली	३	२८२	शाखा	४	१२७
शल	४	३३२	शाखिन्	४	१२६

श०	का०	श्लो०
शाखिनेडाहाल	४	१४
शाङ्कर	४	३०४
शाट	३	२२३
शाटी	३	२२३
शाठ्य	३	२६
शाणा	३	३३९
शाणि	३	३३९
शात	३	७३
शात	६	७२
शातकुम्भ	४	७७
शातकौम्भ	४	७७
शात्रव	३	२५१
शान्त	३	२९५
शान्त	६	५
शान्तिगृह	४	३९
शान्तीगृह	४	३९
शामन्	३	२५४
शाम्ब	२	६५
शाम्ब	२	९८
शाम्बरी	३	३४८
शाम्बूक	४	२८०
शार	३	१००
शार	४	११८
शारङ्ग	४	३२६
शारद्	२	५१
शारदा	२	१००
शारि	३	१००
शारिका	४	३६०
शारिफल	३	९९
शारिफलक	३	१००
शारिवा	४	२२६
शार्कर	४	१३

श०	का०	श्लो०
शार्वरी	२	३४
शाल	४	२८
शाल	४	१२३
शाल	४	१५२
शाल	४	३६९
शाल	४	३७२
शालपर्णिका	४	२३८
शाला	४	१२७
शालाञ्जन	४	१४३
शाली	३	१४८
शालूर	४	३७१
शालेय	४	२२१
शाल्मल	४	२०४
शाल्मलि	४	२०४
शावर	४	२१०
शाश्वत	६	५१
शाश्वतिक	६	५१
शाष्कलि	३	६४
शाष्वल	३	६४
शिंशपा	४	१९०
शिक्य	६	४६
शिक्षु	१	१४
शिखण्डक	३	१५६
शिखा	४	१२७
शिखाण्डिक	३	१५६
शिखाबल	४	३४९
शिखिन्	४	६९
शिखिन्	४	१२३
शिखिन्	४	३४९
शिङ्घाणक	३	१९५
शिञ्जित	६	२२
शित	३	७३

श०	का०	श्लो०
शित	६	७२
शितच्छत्रा	४	२२०
शितद्रु	४	१०२
शितधार	२	६६
शिति	६	१५
शिति	६	१८
शिथिर	३	१०३
शिथिल	३	१०३
शिनि	६	१८
शिनीवाली	२	४२
शिफ	४	१२७
शिफा	४	१२७
शिमि	४	१४०
शिमी	४	१००
शिम्बा	४	१४०
शिम्बि	४	१४०
शिर	३	५९
शिर	३	१५४
शिरस्	३	१५४
शिरा	३	१९४
शिल	३	३१६
शिला	४	४७
शिला	४	७३
शिला	४	८४
शिलाजतु	३	८५
शिलाजतु	४	३५२
शिलामुख	४	२८६
शिली	४	४७
शिली	४	७३
शिलीमुख	४	२८५
शिलोञ्छ	३	३१६
शिल्पजीविनी	३	१२४
शिव	१	११
शिव	१	१६
शिव	४	९२
शिव	४	३१२
शिवक	४	३१२
शिवा	२	८३
शिवा	४	३२३
शिवी	२	८३
शिशिर	२	४८
शिष्य	१	१४
शीत	६	१०
शीतभीरु	४	१७६
शीतल	६	१०
शीतशिव	४	९
शीता	३	२४१
शीता	३	३३१
शीतारु	३	३७
शीतालु	३	३७
शीम्	६	१४
शीम्	६	११८
शीर्षक	३	२७०
शीर्षच्छेद्य	३	२३
शीर्षण्य	३	२७०
शीवल	४	२५०
शुक	२	११७
शुक	४	३६०
शुकबर्ह	४	२२८
शुक्र	६	१६
शुक्ल	६	१६
शुच्	२	११७
शुचि	२	९
शुचि	२	१०

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
शुण्ठि	३	५७	शून्य	६	४६
शुण्ठी	३	५७	शूर	१	७
शुतुद्रि	४	१०२	शूर	३	१९
शुतुद्रु	४	१०२	शूरण	४	२७२
शुद्धकर्मन्	३	२९६	शूरि	३	६
शुन	४	३१६	शूर्प	४	५८
शुनक	४	३१६	शूर्पक	२	९७
शुनका	४	३१७	शूर्म	६	६२
शुनकी	४	३१७	शूर्मि	६	६२
शुनख	४	३१६	शूर्मी	६	६२
शुनस्कर्ण	४	३१८	शृगाल	४	३२३
शुनासीर	४	६२	शृगाटक	४	२४३
शुनि	४	३१६	शृङ्खल	४	२९५
शुनी	४	३१७	शृङ्ग	४	३०९
शुन्य	६	४६	शृङ्गारभूषण	४	८४
शुंभय	३	६६	शृङ्गि	४	७८
शुभंयु	३	६६	शृङ्गि	४	३०९
शुभवासन	६	१४	शृङ्गी	४	७८
शुभ्र	६	१५	शृङ्गी	४	२०९
शुभ्रि	६	१५	शृङ्गी	४	३०९
शुल्का	४	३३	शृणि	२	६४
शुल्वज	४	७९	शृणीरि	२	२९६
शुषि	५	३	शेप	३	१८३
शुषिर	५	४	शेपस्	३	१८३
शुष्म	३	२८८	शेपाल	४	२५०
शुष्म	४	११२	शेफ	३	१८३
शुष्मन्	३	२८८	शेफस्	३	१८३
शुष्मन्	४	११२	शेमुषी	२	१२१
शूकर	४	३२१	शेलु	४	१६७
शूकशिम्बा	४	१८३	शेव	३	१८३
शूकशिम्बी	४	१८३	शेवधि	२	७८
शूला	३	३५३	शेवल	४	२५०

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
शेवाल	४	२५०	श्रमण	१	१२
शैक्ष	१	१८	श्रमण	१	१५
शैखर	४	६९	श्रमणा	३	१३०
शैर्पच्छेदिक	३	२२	श्रवण	१	१२
शैल	४	८५	श्रवण	१	१५
शैलेय	४	८५	श्रवण	२	१५८
शैवल	४	२५०	श्रवणा	३	१३०
शैवाल	४	२५०	श्रवस्	३	१५८
शैप	२	४८	श्रविष्ठा	२	१८
शोक	२	११७	श्राद्ध	३	२०२
शोचि	२	१०	श्रान्त	३	२९५
शोचिस्	२	११	श्रायण	२	४५
शोणक	४	२००	श्रार्षणिक	२	४५
शोथ	३	९१	श्री	२	९६
शोफ	३	९१	श्रीपार्श्व	१	६
शौखशय्यिक	३	२८७	श्रीपिष्टक	३	२४८
शौखशायनिक	३	२८७	श्रीवत्स	२	९४
शौण्डीर	३	२५५	श्रीवत्साङ्क	२	९४
शौण्डीर्य	३	२५५	श्रीवेष्ट	३	२०८
शौष्कल	३	६४	श्रुति	३	१५८
श्यामक	४	२५६	श्रेणि	६	३१
श्यामल	६	१८	श्रेणी	६	३१
श्यामाक	४	२५६	श्रेयस्	१	४
श्यामाल	६	१८	श्रेयस्	१	११
श्याल	३	१४६	श्रेयस्	१	१६
श्याली	३	१४८	श्रेयस्	६	४२
श्येत	६	१५	श्रेयान्स	१	४
श्येन	६	१५	श्रेष्ठ	६	४२
श्योनाव	४	२००	श्रोणि	३	१८१
श्रद्धा	३	१३६	श्रोणी	३	१८१
श्रद्धालु	३	१०२	श्रोतस्	४	१०५
श्रम	२	१२६	श्रोत्र	३	१५८

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
श्रौत्रक	३	१५८	संयत	३	२९०
श्रौपट्	६	१०६	सयद्वर	३	२८९
श्लेष्मण	३	८३	सयमनी	२	७१
श्लेष्मल	३	८३	सराव	६	३१
श्वकर्ण	४	३१८	सवत्सर	२	५०
श्वन्	४	३१६	सवद्	२	५१
श्वपाक	३	३५३	संवदन	३	८०
श्वभ्र	५	४	सवनन	२	८०
श्वरु	२	६७	संवर	१	७
श्वल्स	२	६७	संवर	१	११
श्वान	४	३१६	संवर्त	२	५२
श्वेत	४	७६	सवर्ति	४	२०९
श्वेत	६	१५	सवर्तिका	४	२५९
श्वेदतिका	३	३४६	संवसथ	४	१६
श्वोवसीयस	१	१६	सवीत	६	६७
षर्टी	४	२३८	सवृत	६	६७
षण्ड	१	१२०	सवेग	२	१२९
षण्ड	६	२६	संशयालु	३	७०
षष्ठ	६	३८	सश्रव	२	१११
षष्ठक	६	३८	संश्रुत	६	७५
षाष्ठ	६	३८	सस्कृतवाचक	३	८
षोढ	४	३०७	संस्तर	३	२२८
षोढत्	४	३०७	सस्फेट	३	२९०
षोडत	४	३०७	सस्फोट	३	२९०
ष्ठीवन	६	८९	संहतल	३	१७४
ष्ठेवन	६	८९	सहर्ष	६	८७
ष्ठ्यूत	६	८९	सकल	६	३६
सक्ष	३	८०	सङ्कर	४	५५
सक्षु	३	८०	सङ्कार	४	५५
सफेट	३	२९०	सङ्कीर्ण	६	६५
सञ्जुजम	६	१२५	सङ्कोच	३	२०५
सयत्	३	२८९	सङ्कोचपिशुन	३	२०५

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
सङ्क्रम	६	७८	सना	६	१७
सङ्क्राम	६	८७	सनात्	६	१७
सङ्ग	६	८४	सनातन	६	५१
सङ्गम	६	८५	सन्तत	६	६४
सङ्गर	४	२७६	सन्तति	३	११३
सङ्घर्ष	६	८७	सन्तमस	२	३९
सङ्घाटिका	४	२४३	सन्तान	३	११६
सची	२	६२	सन्तापित	६	७४
सञ्चय	६	२६	सन्द	३	२३१
सठ	३	४२	सन्दान	४	३१३
सण	४	२५७	सन्दाव	३	१९३
सण्डीन	४	३४७	सन्दित	४	३१३
सत्	३	५	सन्दी	३	२३२
सतत	६	६५	सन्द्राव	३	२९३
सतीन	४	२५२	सन्धा	२	३२
सतीनक	४	२५२	सन्धा	२	१११
सतीलक	४	२५३	सन्धि	२	३२
सत्यङ्कार	३	३२१	सन्धि	४	३३
सत्याकृति	३	३२१	सन्धिला	४	३३
सत्र	४	३५	सन्ध्या	२	३२
सत्र	४	१३१	सन्ध्या	२	१११
सत्वर	६	६४	सन्न	३	२१८
सदन	४	३३	सन्नकद्रु	४	१६२
सदम्	६	१७	सन्नकोद्रु	४	१६०
सदा	६	१७	सन्निधान	६	४९
सदातन	६	५१	सन्निधि	६	५०
सदृक्ष	६	६०	सपदि	६	९९
सदृश्	६	६०	सप्तला	४	२४०
सदृश	६	६०	सम्	६	१२९
सद्रि	४	६९	सम	६	३६
सधर्मिणी	३	११८	सम	६	६०
सनत्	६	१७	सम.कला	६	१२०

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
समकला	६	१२०	सम्बर	४	९२
समज्या	३	९६	सम्बर	४	३६७
समन्ततस्	६	९५	सम्बल	३	१०५
समन्तात्	६	९५	सम्बाकृत	४	२२
समर	४	११७	सम्भली	३	१३१
समर्धक	३	९५	सम्मद	२	१०४
समर्धुक	३	९५	सम्मच्	२	१०७
समा	२	५१	सया	४	२९७
समाज	३	९६	सर	३	२१३
समान	६	६०	सर	३	२७४
समानोदर्य	३	१४४	सर	४	२७३
समित्	३	२९०	सरद्	४	११९
समित	३	२९०	सरद	४	३३४
समिति	३	२९०	सरड्	४	११९
समीचीन	१	१०७	सरड	४	३३४
समीर	३	११७	सरणा	४	२४२
समुच्छ्रय	६	३४	सरणि	२	७
समुत्पिञ्ज	१	२०	सरणि	४	३०
समुदय	३	१३१	सरणि	४	१०७
समुदय	६	२५	सरणी	४	३०
समुदाय	४	२९१	सरणी	४	२४२
समुदाय	६	२५	सरण्ड	४	३३५
समुपजोप	६	९५	सरयु	४	१०३
सम्परायक	३	२९१	सरयू	४	१०३
सम्पा	४	११५	सरस्	४	९२
सम्पाक	४	१५४	सरस्	४	११०
सम्पुट	४	५३	सरसिरुह	४	२४५
सम्प्रति	६	९६	सरसी	४	११०
सम्फुल्ल	४	११८	सरसीरुह	४	२४५
सम्फेट	३	२९०	सराव	४	६८
सम्ब	२	६५	सरि	३	२१३
सम्बर	२	९६	सरिर	४	९४

श०	का०	श्लो०
सारिल	४	९३
सरिपप	४	२५९
सरीसृप	४	३३८
सरोज	४	२४४
सरोजन्मन्	४	२४४
सरोरुह्	४	२४४
सरोरुह	४	२४४
सर्ग	६	६
सर्प	४	३३८
सर्म	६	४
सर्मन्	६	४
सर्व	२	८०
सर्वदमन	३	२३९
सर्वदा	६	९७
सर्वन्दम	३	२४०
सर्वरी	२	३४
सर्वविद्या	२	१०४
सर्ववेद	३	३००
सर्ववेदम्	३	३००
सर्वीय	१	३
सर्षप	४	२५९
सलिर	४	९३
सल्की	४	१८८
सल्व	४	१५
सव्येष्ट	३	२६५
सव्येष्ठ	३	२६५
सव्येष्टातृ	३	२६५
सश्वत्	६	९७
ससकला	६	१२०
सस्य	४	१३९
सह	३	२८९
सहचर	४	२१९

श०	का०	श्लो०
सहचर	४	२२०
सहचरी	४	२२०
सहदेव	४	२३५
सहदेवि	४	२३५
सहदेवी	४	२३४
सहधर्मिणी	३	११८
सहस्	२	४३
सहस्	३	२८९
सहमा	३	२८९
सहाचर	४	२१९
सहाचर	४	२२०
सहिष्णु	३	३५
सहुरि	२	७
सहोदर	३	१४३
सांदृष्टिक	२	५२
सापराय	३	२९१
सांपरायक	३	२९१
सांमृष्टिक	२	५२
सागयिक	३	७०
साक	३	४३
साक्षात्	६	१२२
साङ्गम	६	८५
साखाय	४	१४
सातला	४	२४०
सातवाहन	३	२४४
सातीन	४	२५२
सातीलक	४	२५३
साद	२	१२२
सादन	४	३३
सादि	३	२६६
सादिन्	३	२६६
साधन्त	१	१२

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
साधयन्तक	१	१२	सालू	४	३७१
सानु	४	७२	सालूर	४	३७१
सान्त	६	५	सालेय	४	२२१
सामन्	३	२५४	साल्व	४	१५
साम्प्रतम्	६	९६	सावर	४	२१०
साम्बरी	३	३४८	साहस्र	३	२६८
साय	२	३२	साहस्रिण	३	२६८
साय	३	२७४	सिंहतल	३	१७४
सायक	३	२७४	सिकता	४	१००
सायम्	२	३२	सिकतावत्	४	१४
सायम्	६	९९	सिकतिल	४	१४
सार	२	७८	सिङ्घाण	३	१९५
सार	४	९३	सिच्	३	२१९
सार	४	११८	सिचय	३	२१९
सारङ्ग	४	३२६	सित	३	७६
सारणी	४	१०७	सित	६	१४
सारणी	४	२४२	सिता	३	४५
सारसन	३	२१५	सिताभ	३	२०३
सारिका	३	२१४	सिताभ्रक	३	२०२
सागंक	४	३२६	सितोपला	३	४६
सार्त्र	४	३५	सिध्मन्	३	८९
सार्द्र	६	७८	सिध्मा	३	८९
सार्व	१	३	सिन	३	२१८
साल	३	२४५	सिप्रा	४	१०५
साल	४	२८	सिम	४	१७
साल	४	१२३	सिम	६	३६
साल	४	१५२	सिम्बा	४	१४०
साल	४	३६९	सिरा	३	१९४
सालपर्णिका	४	२३८	सिल्हकी	४	१८९
सालवाहन	३	२४४	सिहुण्ड	४	१५८
साला	४	१२७	सीतशिव	३	९
सालाञ्जन	४	१४३	सीता	३	२४१

श०	का०	श्लो०
सीता	३	३३१
सीम्	६	११७
सीम्	६	११८
सीम	४	१८
सीमन्	४	१७
सीमन्	४	१८
सीमा	४	१८
सीवन	३	३४०
सीहुण्ड	४	१५८
सुक	४	३६०
सुकुमार	६	१२
सुख	६	४
सुगन्ध	४	८३
सुगन्धक	४	८२
सुत	३	१३६
सुतारका	१	९
सुतारा	१	९
सुत्रामन्	२	६०
सुत्रि	३	३४०
सुदाय	३	१२३
सुदाम्नी	४	११६
सुधन्वन्	२	९३
सुधा	२	३
सुधा	४	१
सुनन्दा	२	८५
सुपथिन्	४	३२
सुपर्वाक	२	९८
सुपूरक	४	१८०
सुभ	१	१७
सुभद्र	२	९३
सुभीरुक	४	७६
सुम	४	१३३
सुमनस्	४	१३२
सुमनस्	४	१७५
सुमना	४	१७५
सुमेरु	४	७१
सुरत	३	१३४
सुरता	४	३११
सुरथा	४	३११
सुरस	४	१७४
सुरा	३	३३७
सुवर्ण	४	७६
सुवासिनी	३	११७
सुवीराम्ल	३	५२
सुवृप	२	९२
सुव्रत	१	५
सुशवी	४	२६८
सुशवी	४	२६९
सुषमा	२	२६
सुषविन्	६	६०
सुषवी	४	२६९
सुषि	५	३
सुषीम	६	१०
सुसीम	६	१०
सूकर	४	३२१
सूचि	३	३४०
सूतकागृह	४	४०
सूतिकागृह	४	४०
सूत्र	३	३४३
सूत्र	४	३४०
सूत्रतन्तु	३	३४२
सूत्रामन्	२	८०
सूत्री	३	३४०
सूत्री	३	३४३

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
सूद	३	४०	सृणिका	३	१९६
सूद	३	२४९	सृणीका	३	१९६
सून	४	१३२	सृपाटिका	४	३४५
सूनक	४	१३२	सृपाटी	४	३४६
सूना	३	३५३	सृप्रा	४	१०५
सूनु	३	१३६	सृमर	४	११७
सूप	३	२४९	सेना	३	२५६
सूपत्	६	११२	सेरन्ध्री	३	१२४
सूर	१	७	सेवन	३	३४१
सूर	२	९	सेवनी	३	३३९
सूरक्त	३	१९	सैकत	४	१४
सूरण	४	२७२	सैनिक	३	२६७
सूरत	३	२९५	सैन्य	३	२५६
सूरता	४	३११	सैन्य	३	२६७
सूरथ	३	२९५	सैरन्ध्री	३	१२४
सूरथा	४	३११	सैरीयक	४	२१९
सूरदेव	१	१०	सैरेय	४	२१९
सूरि	३	६	सोदर	३	१४४
सूर्प	४	५८	सोदर्य	३	१४४
सूर्प	४	३३८	सोम	२	१३
सूर्पात्मजा	४	१०२	सोम	६	४५
सूर्मि	६	६२	सोमन्	२	१३
सूर्मी	६	६२	सोमन्	३	२९९
सृक	३	१६२	सोमपीतिन्	३	२९९
सृकणि	३	१६२	सोमपीथिन्	३	२९९
सृकणी	३	१६२	सोमाल	३	१२
सृकन्	३	१६२	सौख्यक	६	४
सृक्कि	३	१६२	सौगन्धिक	४	८३
सृगाल	४	३२३	सौदामनी	४	११६
सृग्धरा	३	१९३	सौदामिनी	४	११६
सृणि	२	७	सौदाम्निका	४	११६
सृणि	४	२९६	सौदाम्नी	४	११६

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
सौपर्णेय	२	९८	स्थापतीक	३	२५१
सौम्य	६	४५	स्थापत्य	३	२५१
सौर	२	२२	स्थाल	४	६०
सौराष्ट्र	४	७९	स्थाल	४	६९
सौराष्ट्रक	४	७९	स्थाला	४	७
सौरि	२	२२	स्थालि	४	६०
सौविद	३	२५०	स्थाली	४	६०
सौविदल्ल	३	२५०	स्थाली	४	६९
सौवीर	३	५२	स्थास्नु	६	५१
सौहार्द	३	२५३	स्थिवि	४	१८
सौहृद	३	२५३	स्थूड	३	२२८
स्कधस्	३	१६६	स्थूर	३	७२
स्कन्ध	३	१६६	स्थूरी	४	३०७
स्कन्धशाखा	४	१३७	स्थूल	३	७२
स्तनन्धय	३	२	स्थूल	३	२२८
स्तनन्धया	३	१३६	स्थूललक्ष	३	३१
स्तनन्धयी	३	१३६	स्थूललक्ष्य	३	३१
स्तनप	३	२	स्थूली	४	३०७
स्तम्बपुर	४	२७	स्थेय	६	५१
स्तम्भ	४	३१४	स्थेष्ठ	६	५१
स्तरी	३	३२३	स्थौरी	४	३०७
स्तिमित	६	७८	स्नसा	३	१९३
स्तुभ	४	३१४	स्नान	३	१९८
स्तूप	४	३८	स्नावन्	३	१९४
स्तेन	३	२९	स्नु	४	७२
स्तेय	३	२९	स्नुत	६	७९
स्तैन्य	३	२९	स्नुह्	४	१५७
स्त्यान	६	७९	स्नुहा	४	१५७
स्थपति	३	२५०	स्नुहि	४	१५७
स्थल	४	७	स्नुही	४	१५७
स्थवि	४	१८	स्परिश	६	१०

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
स्पर्श	६	१०	स्रुत	६	७९
स्फट	४	३३२	स्रुवा	४	२१४
स्फटित	४	१३८	स्रोतस्	४	१००
स्फर	३	२७८	स्रोतस्	४	१०५
स्फरक	३	२७८	स्रोतस्वती	४	१०१
स्फरण	६	९१	स्रोतस्विनी	४	१०१
स्फाटिक	४	८९	स्रोतोवहा	४	१०१
स्फिच्	३	१८२	स्व	३	१५१
स्फिज	३	१८२	स्व श्रेयस	१	१६
स्फुट	४	१३८	स्वकीय	३	१५१
स्फुटन	६	७४	स्वजन	३	१५१
स्फुरण	६	९१	स्वधिती	३	२८२
स्फोटक	३	८८	स्वन	६	१९
स्फोटा	४	१७६	स्वनि	६	२०
स्फोटा	४	१८५	स्वभ्र	५	४
स्फोटायन	४	३१२	स्वयम्भू	२	५०
स्फौटायन	३	३१२	स्वर्	२	१
स्याम	६	१८	स्वर्	६	९२
स्याल	३	१४६	स्वरु	२	६७
स्यूत	६	७४	स्वरु	३	२७४
स्यून	६	७४	स्वरुस्	२	६७
स्यूनक	२	७	स्वर्ण	४	७६
स्योन	२	७	स्वर्भाणु	२	२३
स्योव	३	६४१	स्वर्भानु	२	२३
स्योन	६	७४	स्ववासिनी	३	११७
स्योनाक	४	२०१	स्वसृ	३	१४६
स्रंसकला	६	१२०	स्वान	४	३१६
स्रव	४	१११	स्वान	६	२०
स्रवद्गर्भा	४	३१०	स्वान्त	६	४
स्रस्तर	३	२२९	स्वित्	६	१०३
स्रुच	३	३०३	स्वेदन	३	३४६
			स्वेदनिका	३	३४६

श०	का०	श्लो०
हृ.		
ह	६	११०
हुकार	२	१०६
हुञ्जे	२	१३३
हुण्डे	२	१३३
हनुप	२	७२
हनूमत्	३	२४२
हनूप	२	७२
हयन	३	२५९
हये	६	१०५
हरि	२	५
हरि	२	६०
हरि	३	२०१
हरि	४	२५४
हरि	६	१७
हरिचन्दन	३	२००
हरित	४	२५४
हरित	६	१७
हरिता	४	२७३
हरिताल	४	८३
हरिताली	४	२७३
हरिद्भानु	२	५
हरिमत्	२	६०
हरिमन्थ	४	२५३
हरिमन्थज	४	२५३
हरिवालुक	४	२३९
हरिपा	२	१२५
हरीतकी	४	१७२
हर्यक्ष	२	६०
हर्ष	२	१२५
हल	३	३३०

श०	का०	श्लो०
हला	२	१३३
हलाहल	४	६१
हलाहल	४	२७६
हलाहल	४	३३४
हल्या	६	२९
हवन	४	११४
हविष्	३	५०
हविष्	४	११४
हविष्य	३	५०
हस	२	११६
हसन	२	११६
हसनी	४	६१
हसन्तिका	४	६१
हसन्ती	४	६१
हस्त	३	१७६
हस्तमयूरक	४	२१८
हस्तिनपुर	४	२७
हस्तिनापुर	४	२७
हस्तिनीपुर	४	२७
हसू	२	२९
हहा	२	७०
हहि	६	११५
हहो	६	१०४
हा	६	११०
हा	६	११६
हार	३	११३
हारित	३	२१३
हारीत	३	३१३
हाल	३	३२०
हाल	६	२९
हालाहल	४	२७६
हालिनी	४	३३४

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
हास	२	११६	हुड्ड	४	३१४
हासिका	२	११६	हुहु	२	७०
हास्य	२	११६	हूहू	२	७०
हाहस्	२	६०	हृद्	६	३
हाहा	२	७०	हृदय	६	३
हाहाहूहू	२	७१	हे	६	११६
हिंसीर	३	२१	हेका	४	९०
हिका	३	९०	हेम	४	७७
हिङ्गुल	४	८५	हेमन्	२	४९
हिङ्गुलु	४	८५	हेमन्	४	७७
हिजल	४	११९	हेमन्त	२	४७
हिज्जी	४	२१५	हेला	६	६८
हिडिम्ब	३	२४३	हेलिहिल	२	१३२
हिडीम्ब	३	२४३	हेपा	६	२२
हिण्डीर	४	९८	है	६	१०४
हिण्डीरक	४	९८	है	६	११६
हिमवती	४	२३८	हैमवती	२	८४
हिमा	२	८४	हैलिहिल	२	१३२
हिमावती	४	२३८	हैहै	६	१०४
हिरण	४	७७	होत्र	३	३९
हिरण	४	२८१	होत्र	३	३०१
हिरण्य	४	७७	होत्रीय	४	३८
हिरण्य	४	२८०	होम	३	३००
हिरिवेर	४	१९८	होमन्	३	३००
हिरुक्	६	९३	होहो	६	१०५
हिरुक्	६	१०२	हौ	६	१०४
ही	६	११६	हौ	६	१०५
हीर	२	७९	ह्लादिनी	४	१००
हीर	४	८८	ह्लाद	६	२०
हीरक	४	८८	ह्लादिनी	४	१००
हुड	४	३१४	ह्री	२	१२२
			ह्रीक	४	३२७
			ह्रीका	२	१२२

श०	का०	श्लो०	श०	का०	श्लो०
ह्रीकु	४	४३७	ह्लादा	४	१८९
ह्रीण	६	७२	ह्लादिनी	४	१८९
ह्रीत	६	७२	ह्लीक	४	३३७
ह्रीवेर	४	१९८	ह्लीका	२	१२२
ह्रेपा	६	२२	ह्लीकु	४	३३७

इति शब्दरत्नाकरस्थशब्दानामकाराद्यनुक्रमणिका समाप्ता।

समाप्तश्चायं ग्रन्थः।